

σχοηλιαστής

ΤΕΥΧΟΣ 21, 1 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1984, 130 ΔΡΧ.

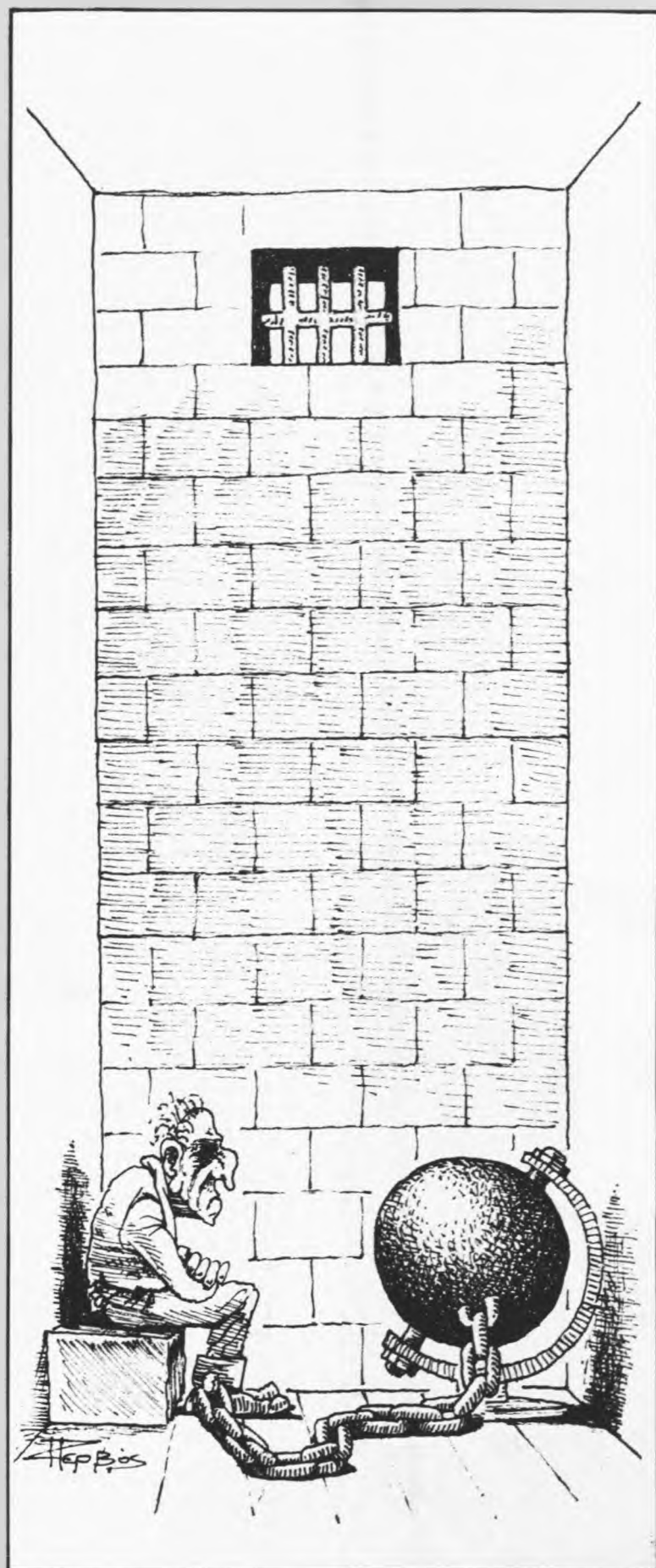
**Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ
ΙΜΠΕΡΙΑΛΙΣΜΟΣ**

**Ο ΛΕΠΕΝ
ΣΤΟΝ
ΚΟΥΡΔΑΛΛΟ**

**ΕΡΕΥΝΑ:
«ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ
ΔΙΑΝΟΗΣΗ»**

ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΟ

**ΠΟΝΤΙΚΟΠΑΓΙΔΑ
ΧΩΡΙΣ
ΓΡΑΝΑΖΙΑ**

Ε

τος Όργουελ τέλος: Ένώ η καταστολή, τουλάχιστον στην πλατεία Έξαρχείων, κοινωνικοποιείται και οι πάνκ διαλέγονται μέ γνωστό σύμβουλο ύφυπουργού. Ένώ τό Πολυτεχνείο, πού κάποτε πιστέψαμε πώς θά 'ταν ή άρχή, αποδίδεται πλέον από τ' άθωα παιδικά χεΐλη στους ήρωικούς μας προγόνους μαζί μέ τή Ναυμαχία τής Σαλαμίνας και τόν Τρωικό Πόλεμο. Ένώ ό Πρωθυπουργός μετά τόν Καντάφι και τόν Μιτεράν κινείται πιά μεταξύ Γιαρουζέλσκι και... Πάπα. Ένώ 40 Μιράζ και 40 F-16 άσφαλώνουν τούς αϊθέρες και ξαλαφρώνουν τό πορτοφόλι μας. Ένώ ό έκλογικός νόμος και ή προεδρική έκλογή πυρώνουν τόν πολιτικό όρίζοντα... Τό γνήσιο και μοναδικό 1984 έκπνέει όριστικά και μαζί του τελειώνει ή όμώνυμη σειρά του Γιάννη Ίωάννου.

«Κλειστή ή πόρτα στόν φασίστα» βροντοφώναξαν κάποτε τά κυριακάτικα πρωτοσέλιδα, νά όμως πού ή Κερκόπορτα άνοιξε διάπλατα και ό τρισκατάρατος Λέ Πέν θά κυκλοφορήσει γιά λίγο στην Άθήνα μολύνοντας τόν άέρα πού αναπνέουμε τουλάχιστον όσο ή καμινάδα τής ΔΕΗ στό Κερατσίνι. Όσο και τό μνημόσυνο στού Μακρυγιάννη, όσο και οι προσκυνητές του Nickolas Gage στην μακρινή Μουργκάνα, όσο και τ' άφιερώματα των προοδευτικών περιοδικών στην Πηγάδα του Μελιγαλά. Κάποτε κάποιοι τραγούδαγαν «νό πασαράν» και τό έννοούσαν...

Κι άφού ή Έλουντα έφερε στην επικαιρότητα τή Βόρεια Άφρική του Καντάφι και του Χάμπρε, νά μιά καλή εύκαιρία γιά νά θυμηθούμε ότι συμπληρώθηκαν 30 χρόνια από την έκρηξη τής Άλγερινής Έπανάστασης. Μιάς επανάστασης πού όχι μόνο άλλαξε τό χάρτη τής Άφρικής αλλά και πού πολλές συνειδήσεις συντάραξε στην Εύρώπη.

Κατά τ' άλλα, τό επόμενο έορταστικό τεύχος του Σχολιαστή θά κυκλοφορήσει από τό Σάβато 22 Δεκεμβρίου γιά νά προλάβει τίς «γέφυρες» των άργιών. Καλό Δεκέμβρη.

Σ

ΤΟ ΤΕΥΧΟΣ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 85
ΘΑ ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕΙ ΑΠΟ ΤΙΣ 22-12-84

‘Υπέρ αναπαύσεως...

Κάθε χρόνο ανακαλύπτεται κάτι «νέο» για να δώσει ενδιαφέρον στις έκπομπές και τα πολυσέλιδα ρεπορτάζ για το Πολυτεχνείο. Φέτος ήταν ή χρονιά των «ειδικών» αφιερωμάτων. «Οι γυναίκες στο Πολυτεχνείο», «Ο πομπός του Πολυτεχνείου», «Οι μαθητές για το Πολυτεχνείο», κ.λ.π.

Όσο πιο καθολικός και σίγουρος γίνεται ο επίσημος κρατικός και κομματικός λόγος, τόσο η συγκεκριμένη αναφορά στο γεγονός έχει ανάγκη να κρυφτεί στο μερικό, να χαθεί στο ειδικό, τό ανώδυνο.

‘Αλήθεια, πόσο κοντά μπορεί να φέρει τους μαθητές στο Πολυτεχνείο μια έκπομπή που τους «διδάσκει» στην ίδια αίθουσα και με τα ίδια μέσα που χρησιμοποιούνται στο μάθημα της Ιστορίας ή της γεωγραφίας ότι κάποτε οι «καλοί» πολέμησαν τους «κακούς»; Ένα παιδάκι του δημοτικού κατόρθωσε να ανατρέψει με δυο λόγια όλη την παράσταση συνοψίζοντας τό μάθημά του: «Οι πρόγονοί μας στο Πολυτεχνείο...» ‘Ας μην ξεχνάμε ότι οι μαθητές στο Πολυτεχνείο — και δεν ήταν λίγοι — τό ‘χαν σκάσει απ’ τό σχολείο τους...

‘Απ’ αυτό τόν κανόνα των «ειδικών» αφιερωμάτων δεν ξέφυγε ούτε ή ταινία της Π. ‘Αλκουλή «‘Εργάτες

στό Πολυτεχνείο» που τελικά κόπηκε απ’ την ΕΡΤ-2. Είναι λοιπόν άστείο να κατηγορείται για «μονομέρεια» και «μερικότητα». ‘Απλώς ή μονομέρειά της δεν ήταν ή προβλεπόμενη.

Μοναδική εξαίρεση στό νυσταλέο πρόγραμμα των ημερών φάνηκε ν’ αποτελεί ή μαρτυρία του Δ. Παπαρήστου στην επίσης «ειδική» ταινία για τόν πομπό (άληθεια, με την ευκαιρία αυτή, γιατί λησμονήθηκε ο Νίκος Χριστοδουλάκης;). Μεταξύ άλλων συμβούλων του ύφυπουργείου και ένας παραληρήματος για τό λόγο και την όρθοφονία των έκφωνητών, ο Μήτσος κατόρθωσε να θυμηθεί τό Πολυτεχνείο ‘80 με τούς δυο νεκρούς. ‘Η έκπληξή μας όμως έσβησε όταν την επομένη διαβάσαμε τό δισέλιδο αφιέρωμα του ΕΘΝΟΥΣ με την απαίτηση «Ν’ ανοίξει ο φάκελος των δολοφόνων της πορείας του ‘80». ‘Επειδή τό ΕΘΝΟΣ δέ φημίζεται για τή συμπάθειά του προς την «άκρα άριστερά», συμπεραίνουμε ότι πρόκειται για μία προεκλογική κίνηση της κυβέρνησης με σκοπό να θυμίσει τούς δυο φόνους που βαρύνουν την τελευταία περίοδο της επανάστασης.

‘Ασχετα από τά κίνητρα που την προκαλούν επικροτούμε άνεπιφύλακτα την κυβερνητική απόφαση. Στο «φάκελο» όμως που θά ανοίξει άς μείνει λίγος χώρος για τίς κυνικές δηλώσεις του ‘Αντρέα Παπανδρέου τό Νοέμβρη του ‘80, και τίς τεχνικές του υποδείξεις προς την κυβέρνηση Ράλλη για την καλύτερη μέθοδο άντιμετώπισης «όχλοκρατικών έκδηλώσεων».

Δ.Ψ.

‘Αν δέν κάνω λάθος, ή επιλογή του κ. Γ. Τσουγιόπουλου ως πρόεδρου του Δ.Σ. της ΕΡΤ-2, έγινε ένθουσιωδώς άποδεκτή άπ’ τό σύνολο του «δημοκρατικού» Τύπου. «‘Αγωνιστής», «σοβαρός», «όξυδερκής», παρουσιάστηκε σάν ό θεματοφύλακας της δημοκρατίας στό άμαρτωλό κανάλι. Όταν όμως έφτασε ή κρίσιμη στιγμή, όλα τινάχτηκαν στόν άέρα. Λογοκρίνοντας την έκπομπή «‘Εργάτες στό Πολυτεχνείο», ό κ. Τσουγιόπουλος, περιέσωσε «τό κύρος των κομμάτων, του Συνάγματος και του κράτους». Σιγή άπόλυτος άπ’ τόν «δημοκρατικό» Τύπο, σιωπή και άπό τή Δεξιά.

‘Η σκηνοθέτης Πόπη ‘Αλκουλή και ό δημοσιογράφος Στάθης Δεληβοριάς έφτιαξαν μία έκπομπή που φώτιζε μία πλευρά του Νοέμβρη, που όι περισσότεροι όμως θά ήθελαν να την ξεχνούν. Σ’ αυτήν δέν μιλούσαν τά στελέχη των ‘Υπουργείων και των ‘Υφυπουργείων αλλά άπλοί εργάτες που σήμερα δέν άνήκουν σέ κανένα κόμμα αλλά παραμένουν στό χώρο της ‘Επαναστατικής ‘Αριστεράς.

Παρακολουθώντας την ταινία, σέ ειδική προβολή, που ή δεοντολογία επέβαλε στην ΕΡΤ-2, διαπιστώσαμε ότι όι εργάτες του Πολυτεχνείου «όμολογούσαν» εύθώς ότι αυτοί έγραψαν τά «προβοκατόρικά» συνθήματα (για να θυμηθούμε και την Πανσπουδαστική Νο 8): ΚΑΤΩ ΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ, ΕΞΩ ΑΠ’ ΤΟ ΝΑΤΟ, ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΛΑΕ κ.λ. ‘Ακόμη επέμειναν πώς έξω άπ’ τό Πολυτεχνείο αυτοί, με πολλούς άλλους, έστηναν όδοφράγματα, έκαιγαν αυτοκίνητα, πετροβολούσαν άστυνομικούς, προέτασαν έν όλίγοις, τή δική τους βία στους μηχανισμούς της Χούντας. Σέ άλλο σημείο της ταινίας έγινε λόγος για τή συνέλευσή τους (τότε), τό ψήφισμά τους και τίς έπεμβάσεις της Φοιτητικής Συντονιστικής ‘Επιτροπής στό περιεχόμενο και τά συνθήματα.

‘Εκείνο όμως που ύποψιάζομαι ότι έξόργισε τό Δ.Σ. της ΕΡΤ-2 και τόν κ. Τσουγιόπουλο, ήταν τά τελευταία βουβά πλάνα της ταινίας, τά «γκρόπλάν» των πολιτικών άρχηγών, όλου του φάσματος (που λέμε), να καταθέτουν «συγκινητικά» τά στεφάνια τους.

Για μία επιπλέον φορά, ό τηλεθεατής «προστατεύτηκε» άπ’ την ιστορική γνώση, που πιθανότατα να άπομυθοποιούσε την «έθνική γιορτή» και ακόμα πιο πιθανά να λασκάρριζε την τυφλή έμπιστοσύνη του, προς τούς «ήγέτες». ‘Ο Μίλαν Κούντερα έγραφε, κάπως έτσι:

«Οί άνθρωποι άποζητούν την ‘Εξουσία για να βάλουν στό χέρι τό παρελθόν».

‘Η YENEΔ ύπό την σοσιαλιστική της διοίκηση γνωρίζει τό νόημα αυτής της φράσης. Συσκοτίζει και «ερμηνεύει» όπως θέλει τό παρελθόν. Τό κάνει δικό της και άρα, ό,τι θέλει. Ποιοί νομίζουν ακόμα ότι ό Νοέμβρης δέν ήταν μία «γαλανόλευκη φοιτητική θυσία»; Ποιοί πιστεύουν ότι, πέρα άπ’ τούς συνταγματάρχες, υπάρχουν όι καπιταλιστές και ή ‘Εξουσία τους;

‘Όσοι τό νομίζουν θέτουν έαυτούς έκτός... Τό Πολυτεχνείο είναι σχολική γιορτή!

Δ.Τ.

ΟΝΝΕΔ: 'Η αρχή του τέλους;

Γράφουμε στο προηγούμενο τεύχος για τη «βοήθεια» που ο αρχηγός της Ν.Δ. εισέπραξε, κατά δική του ομολογία, από τον Α. Παπανδρέου. Και νά που ο ίδιος βρήκε άμέσως τον τρόπο να την ανταποδώσει. Έννοούμε βέβαια την παρέμβασή του στην ΟΝΝΕΔ που απειλεί να στερήσει τη Ν.Δ. από τη μόνη μαχητική της οργάνωση. Είναι γνωστό πιά ότι η ηγεσία του κόμματος είναι αυτή που καθορίζει τη γραμμή της νεολαίας, κι όποιος έχει αντίρρηση, ως είναι και η πλειοψηφία, δεν έχει άλλη μοίρα από τη διάσπαση και το περιθώριο. 'Η πρώτη διαγραφή στο Κολωνάκι δείχνει ήδη το δρόμο...

Τά πράγματα γίνονται πιά σαφή αν διαπιστώσει κανείς ότι τα ισχυρά στηρίγματα που διατηρεί στο κόμμα ή προηγούμενη ηγεσία της Ν.Δ. παραμένουν αδρανή μπροστά στην αλυσή της νεολαίας από τους Μητσοτακικούς και την έπαπειλουμένη διάλυσή της. 'Η αδράνεια αυτή μόνο σαν στάση άναμνησης του χειρότερου μπορεί να χαρακτηριστεί. Φαίνεται δηλαδή ότι μέσα στη Ν.Δ. είναι πιά άρκετοί αυτοί που περιμένουν μία έκλογική ήττα του κ. Μητσοτάκη για να σηκώσουν το δικό τους μπαράκι. 'Αραγε με μία τέτοια συλλογιστική τάχτηκε ο κ. Μπούτος υπέρ της... απλής αναλογικής;

K.B.

Διαγραφές και «μορατόριουμ»

'Εσωτερικές άψιμαχίες στο ΚΚΕ: ή καθαίρεση του Στάθη Χατζόπουλου από την Κ.Ε. και το Γραφείο της

Κ.Ο.Α., είναι ή συνέχεια στη διαμάχη που υποβόσκει ανάμεσα στους «σκληρούς» φιλοσοβιετικούς του Γρ. Φαράκου και του Ν. Κοτζιά — υπέρμαχους σκληρής αντιπολιτευτικής γραμμής προς το ΠΑΣΟΚ και στους υπέρμαχους της κριτικής υποστήριξης προς το ΠΑΣΟΚ, τάση που εκπροσωπούν ο Χαρ. Φλωράκης και ο Μ. 'Ανδρουλάκης.

'Η καθαίρεση του Στ. Χατζόπουλου, ο όποιος συνέκλεινε ανοιχτά μέ τις απόψεις Φαράκου-Κοτζιά, δίνει όμως και την άλλη διάσταση στις έσωτερικές διαφωνίες του ΚΚΕ.

Φαίνεται πώς ή «γραμμή Φλωράκη» καταφέρνει να κυριαρχεί μέσα στο Κόμμα — και μέ την υποστήριξη βέβαια της ΕΣΣΔ. 'Η κυριαρχία δείχνει να είναι άρκετά σταθεροποιημένη, τόσο ώστε να άπαντά και μέ οργανωτικά μέτρα αν χρειαστεί στις προκλήσεις των «σκληρών»: της καθαίρεσης του «σκληρού» Χατζόπουλου, προηγήθηκε τόσο ή άνοιχτή προσπάθεια από μεριάς του για φραξιονισμό στελεχών του ΚΚΕ έναντι της γραμμής Φλωράκη, όσο και τά έπεισόδια που προκάλεσαν μέλη της ΚΝΕ στο Περιστέρι, λίγες μέρες πριν, εις βάρος του δημάρχου που πρόσκειται στο ΠΑΣΟΚ, έπεισόδια που καθοδηγήθηκαν από στελέχη που πρόσκεινται στην τάση Φαράκου (Σέμπας κ.ά.).

Σ' αυτές τις σκιαμαχίες, προστέθηκε και ή άναμενόμενη από καιρό παραίτηση του γ. γραμμ. της ΕΣΑΚ Γ. Πυθαρούλη, που διαφωνούσε μέ την έργατική πολιτική του Κόμματος άπέναντι στο ΠΑΣΟΚ.

Χρ. Β.

'Ελλάς Γαλλία Τζαμαχερία!

'Αν ή άποτελεσματικότητα όλων των έλληνικών μεταπολιτευτικών κυβερνήσεων μπορεί να συνοψιστεί στη ρήση «έξω πάμε καλά», στην 'Ελούντα φάνηκε ότι άρχισαμε πιά

νά ξεπερνάμε τον έαυτό μας. Σέ άλλες στήλες του τεύχους υπάρχουν νύξεις για τό «πόσο καλά» πηγαίνουμε. 'Εδώ έπισημαίνουμε μόνο μία περίεργη ιστορική σύμπτωση: Τήν περίοδο 1969-74, κατά την προεδρία του Ζώρζ Πομπιντού, οι σχέσεις Γαλλίας-Λιβύης ήταν κάτι παραπάνω από στενές. 'Επισημασθήκαν μάλιστα μέ την πώληση 110 Μιράζ στην Τρίπολη. Ξέρετε πώς ονομάστηκε αυτή ή έμπορική συμφωνία; - 'Αγορά του αιώνα»...

Σ.

Τί θά γίνει μέ τό Σύνταγμα;

Πολύ σωστά παραδέχτηκε επί τέλους ο κ. Παπανδρέου αυτό που από

την πρώτη στιγμή είχε υποστηριχτεί σ' αυτό τό περιοδικό, ότι δηλαδή ή άκύρωση νόμου ψηφισμένου στη Βουλή από 'Ανώτατο Δικαστήριο (μέ βάση συνταγματικές έρμηνείες, γιατί ο Νόμος Πλαίσιο δεν προσκρούει σέ ρητή διάταξη του Συντάγματος) άποτελεί σοβαρότατη συνταγματική κρίση. Καί κάνουν μεγάλο λάθος οι κατά τά άλλα φιλελεύθεροι δεξιοί όταν άγνοούν πώς σέ τέτοιες κρίσεις μπορεί νά δώσει λύση μόνο ο λαός και κανενός τύπου άνώτατος άρχων.

'Ας προχωρήσει όμως ο κ. Παπανδρέου λίγο παρακάτω τό συλλογισμό του κι άς άδιαφορήσει λίγο για τά δικαστικά τερίτια. 'Ας δεσμευτεί δηλαδή νά είναι ή έπόμενη Βουλή Συντακτική κι άς λύσει μία κι έξω τά δεσμά του Καραμανλισμού. 'Η μήπως δεν θέλει;

K.B.

■ Ξεκίνησε πρωτοβουλία ομάδων της 'Επαναστατικής 'Αριστεράς — περιοδικών και κοινωνικών χώρων ενάντια στο νόμο που άπαγορεύει την άφισκοκόλληση. 'Η πρωτοβουλία θά έκφραστεί άμεσα μέ ένημερωτικό φυλλάδιο για τό τί προβλέπει ο νόμος, και θά κορυφωθεί μέ μαζική και θορυβώδη άφισκοκόλληση την ήμέρα που θά δημοσιευθεί ο νόμος στην 'Εφημερίδα της Κυβέρνησης μέ άφισσα, την όποια θά συνυπογράφουν όλοι. Οι ένδιαφερόμενοι άς σπεύσουν.

■ Στις 3-12 ξαναδικάζεται, στο 'Εφετείο αυτή τη φορά, ο Κάιν (Παναγιώτης Παπαδόπουλος) για τίς άφισσες «Τό κράτος σκοτώνει μέ ήρωίνη» και «'Αθηναίοι θά περάσετε Χριστούγεννα μέ φωτιές» που καλούσαν στη διαδήλωση των άντιεξουσιαστών για την ήρωίνη. 'Επίσης στις 25 'Ιανουαρίου θά γίνει τό 'Εφετείο των Κώστα

Πέτσα, Δημήτρη Οικονόμου και Γάσπαρη Σιγάλα για την συμμετοχή τους στην ίδια διαδήλωση. Παρά τά άπανωτά πλήγματα που δέχεται ή δικαιοσύνη τον τελευταίο καιρό έλπίζουμε νά περισσέψει λίγη εύαισθησία για την ποινικοποίηση των πολιτικών πρακτικών του άντιεξουσιαστικού χώρου...

■ Πολύφωρος έχει γίνει ο συμπαθής κ. Ζιγδής τον τελευταίο καιρό έν δψει επάλληλων κεντρών διευρύνσεων. Θυμίζουμε μόνο την προεκλογική του δέσμευση προς την Σχολαστή: «'Αν άποτύχει (στις Εύρωεκλογές) ή ΕΔΗΚ, ή υπόθεση του κεντρώου χώρου παύει νά υπάρχει».

■ Όπως και πέρυσι, έτσι και φέτος ο Σχολιαστής τά έπιασε: Τριάντα χιλιάδες από τά υπόλοιπα που κάθε χρόνο μοιράζει ή Γ.Γ. Τύπου. Πέρυσι τον κατάλογό των έπιχορηγήσεων σέ περιοδικά τον είχε δημοσιεύσει

ολόκληρο τό Ποντίκι. 'Αραγε τίς έπιχορηγήσεις προς τίς έφημερίδες θά τίς μάθουμε ποτέ;

■ Τίς τούρκικες και κούρδικες οργανώσεις τίς είδαμε στην πορεία του Πολυτεχνείου. Τίς συναντούμε καθημερινά στην 'Ομόνοια και στά Προπύλαια.

Οι πολιτικοί πρόσφυγες του Λαυρίου άπ' τίς 18.11 κατέφυγαν στο τελευταίο μέσο που διέθεταν: στην άπεργία πείνας για νά αλλάξουν οι συνθήκες «κράτησής» τους στην 'Ελλάδα. Διότι τό καθεστώς που τούς έπιφυλάσσει τό 'Ελληνικό Κράτος, παρά την προπαγάνδα που άναπτύσσει από την παρουσία τους είναι κάτι μεταξύ δημρίας και κράτησης. Στις 19.11 στά Προπύλαια μία κλούβα άστυνομικών συνέλαβε και γρονθοκόπησε έναν τούρκο πολιτικό πρόσφυγα. Ταυτόχρονα άπειλήθηκαν και οι υπόλοιποι. Καλοί οι άντικαθε-

στωτικοί τούρκοι αλλά όσο προπαγανδίζουν δημοσίως τίς θέσεις τους γίνονται «ένοχλητικοί».

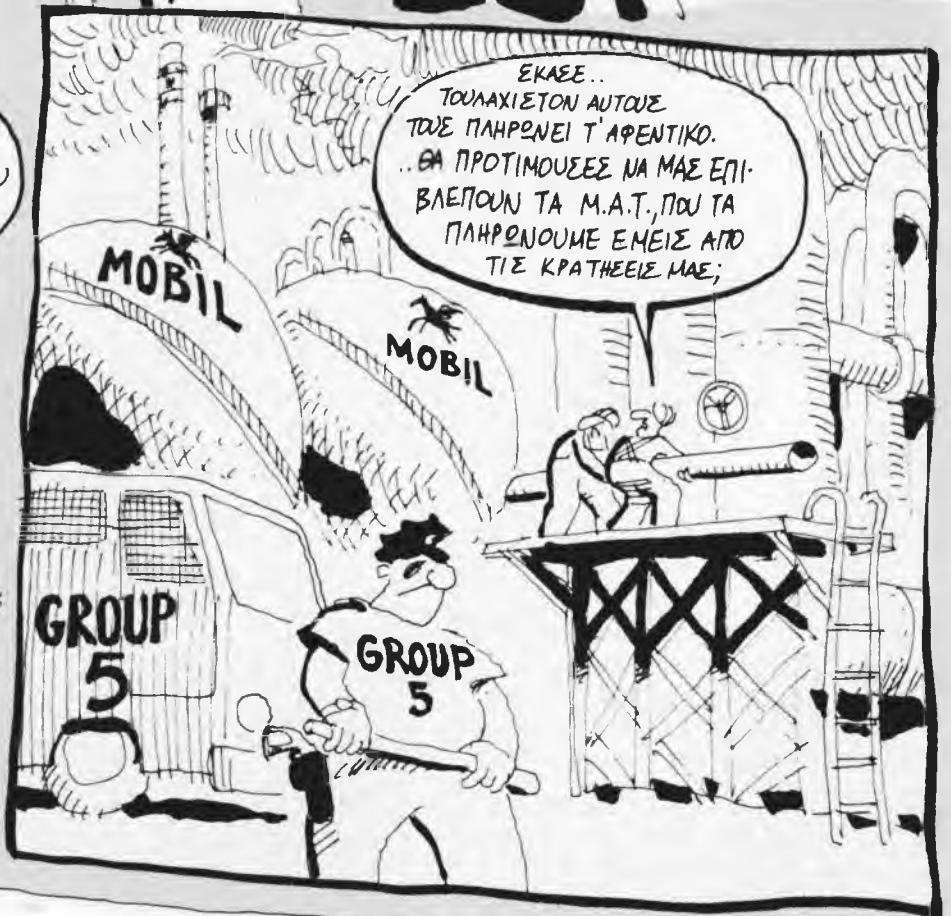
Μέ στόχο νά παρέμβει προς άμφότερα τά ένδιαφερόμενα μέρη, σέ μία άντισωβινιστική κατεύθυνση, χωρίς καμία έξάρτηση άπ' τίς διπλωματικές προτεραιότητες των δύο κρατών κοντά στά λαϊκά κινήματα και την 'Αριστερά, κυκλοφόρησε τό 1ο δελτίο: «Τουρκία» της 'Ενωσης 'Αλληλεγγύης μεταξύ των λαών 'Ελλάδας-Τουρκίας. Κεντρική διάθεση 3624187 ΑΘΗΝΑ.

■ Αυτή ή περιπέτεια μερικών δεκάδων άριστερών φίλων, που κάθε φορά που σκάει μύθομα, έρευνούνται και συλλαμβάνονται, γίνεται πλέον τραγωδία. Πρέπει ο κ. Σκουλαρίκης και οι έπιτελείς του νά αλλάξουν τίς λίστες που παρέλαβαν άπ' τούς προηγούμενους χαφιέδες της έπαράτου...

ΤΟ ΓΝΗΣΙΟ 1984 ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΙ ΠΑΝΟΥ

ΘΕΕ ΜΟΥ ΟΡΓΩΘΕΙ

ΝΟΕΜΒΡΗΣ

... ΠΑΝΤΟΣ
ΣΑΣ ΤΟ ΛΕΜΕ:
ΣΑΣ ΜΙΣΟΥΜΕ ΤΟ ΙΣΙΟ
Μ' ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΕΛΛΗΝΕΣ.
... ΟΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΜΑΣ
ΣΤΗ ΧΩΡΑ ΣΑΣ ΓΙΝΟ-
ΝΤΑΙ ΓΙΑ ΚΑΘΑΡΑ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥΣ
ΛΟΓΟΥΣ

ΕΥΝΤΡΟΦΟΙ,
ΑΕ ΜΗΝ ΕΙΜΑΣΤΕ
ΡΑΤΣΙΣΤΕΣ
ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΔΙΑΧΩΡΙΖΟΥΜΕ
ΤΟΝ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟ ΛΑΟ ΑΠΟ
ΤΑ ΠΕΝΗΝΤΑ ΕΚΑΤΟΜΥΡΙΑ
ΑΦΡΟΝΕΣ ΠΟΥ ΨΗΦΙΣΑΝ
ΤΟΝ ΡΗΓΚΑΝ.

ΕΞΟΙ
ΟΙ
ΑΜΕΡΙ-
ΚΑΝΟΙ

ΚΥΡΙΟΙ, ΗΔΗ ΕΧΟΥΜΕ
ΑΓΟΡΑΣΕΙ ΟΛΟ ΤΟ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟ
ΤΗΣ ΛΙΒΥΗΣ ΚΑΙ ΟΛΑ ΤΑ ΜΙΡΑΖ
ΤΗΣ ΓΑΜΙΑΣ. ΤΙ ΑΛΛΟ ΜΠΟΡΕΙ
ΝΑ ΚΑΝΕΙ Η ΕΛΛΑΣ ΕΑΝ ΜΕ-
ΣΩΛΑΒΗΤΗΣ ΣΤΟ ΘΕΜΑ
ΤΟΥ ΤΣΑΝΤ;

ΕΛΟΥΝΤΑ

ΔΙΑΟΛΕ
ΦΡΗΝΤΡΙΧ, ΤΟΧΕΣ ΨΥ-
ΛΙΑΣΤΕΙ ΕΞΟΥ ΟΤΙ Ο ΣΟΦΙΑ-
ΛΙΣΜΟΣ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΠΑΡΑ
ΕΝΑ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟ ΣΤΑΔΙΟ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΔΕΞΙΑ;

ΟΜΑΔΕΣ
ΑΝΤΙΔΕΞΙΩΝ
ΠΟΛΙΤΩΝ

ΤΕΛΕΙΩΝΟΝΤΑΣ
ΤΟΝ ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΟ
ΘΑΘΕΛΑ ΝΑ ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΕΙ
ΟΤΙ ΣΤΗ ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΕΠΕΤΕΙΟ
ΓΙΟΡΤΑΖΟΥΜΕ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΛΕΥΡΑ
ΤΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ.

ΖΗΤΩ ΤΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ

26/11/84
ΤΟ ΑΝΤΩ

Ελλάδα

Πολιτική σύγκρουση και οικονομική συνεργασία

ΣΤΙΣ 24 ΟΚΤΩΒΡΗ πραγματοποιείται συνάντηση του υπουργού συγκοινωνιών Γ. Παπαδονικολάκη με τον αναπληρωτή υφυπουργό συγκοινωνιών της Τουρκίας Νουαμέρ Ίσικογλου. Η κοινή ανακοίνωση τονίζει: «Κατά τη συζήτηση συμφωνήθηκε να υποστηριχθούν και από τους δύο οι προτάσεις που αποσκοπούν στην ανάπτυξη των μεταφορών (έπιβατων και εμπορευμάτων) και των οικονομικών ανταλλαγών επ' ωφελεία των δύο χωρών» (Τά ΝΕΑ 25/10/84). Ακολουθεί μία σύντομη περίοδος σύγκρισης μέχρι να λήξει το θέμα μετά από παρέμβαση του υπουργού Έξωτερικών που δηλώνει: «Η συνάντηση που έγινε στην Αθήνα επί καθαρώς υπηρεσιακού επιπέδου... είναι τελείως άσχετη με την απόφαση της ελληνικής κυβέρνησης να διακόψει κάθε διάλογο με την Τουρκία μετά την ανακήρυξη του ψευδοκράτους του Ντεκτάς». Δημιουργείται η εντύπωση ότι πρόκειται για γκάφα. «Μνημείο άσχετοσύνης του Παπαδονικολάκη» θα γράψει το «Ποντίκι» (26/10/84).

Πρίν περάσει μία εβδομάδα από την «γκάφα» ξεσπάει το «σκάνδαλο»: «Έλληνες βιομήχανοι συζητούν με Τουρκία για βρώμικες επενδύσεις» (ΝΕΑ 31/10). Την προηγούμενη (30 Οκτωβρίου) η αγγλική εφημερίδα Φαϊνάνσιαλ Τάιμς αποκαλύπτει τάση «προσέγγισης» ελλήνων και τούρκων επιχειρηματιών.

Όπως θα φανεί από τη διαδρομή του ιστορικού των επαφών στον τύπο δεν πρόκειται πλέον ούτε για γκάφα, ούτε για ξαφνική πρωτοβουλία της τουρκικής πλευράς. Ήδη από το καλοκαίρι έχουν πραγματοποιηθεί ιδιαίτερες επαφές στο Λονδίνο και στη Γενεύη ανάμεσα σε τούρκους και Έλληνες καπιταλιστές (ΝΕΑ 31/10)¹. Η υλοποίηση όμως της πρωτοβουλίας αρχίζει στις 1/8/84 με την πρόταση Γιασάρ (προέδρος των ΕΒΕ Τουρκίας) για επίσκεψη στην Αθήνα.

Τό πλήρες πλαίσιο της συνεργασίας προβλέπει: 1. Τόνωση των εμπορικών ανταλλαγών. 2. Συγκρότηση κοινών επιχειρήσεων (joint ventures) εξαγωγικού χαρακτήρα. 3. Οργάνωση αποστολών (εμπορικών—δημοσιογραφικών) για επιτόπια διερεύνηση. Μάλιστα προτείνεται να επισκεφτεί επίσημα την Τουρκία ομάδα ελλήνων δημοσιογράφων μέσα Νοέμβρη και ομάδα ελλήνων καπιταλιστών τον Μάρτιο. 4. Στο βαθμό που έχουν προχωρήσει οι επαφές να οργανωθεί Συμπόσιο επενδύσεων το καλοκαίρι και στά τέλη '85 πλατύ επιχειρηματικό συνέδριο. 5. Παράλληλα προβλέπεται η δημιουργία κοινών συμβουλίων επιχειρηματιών σε διάφορους τομείς.

Πολύς λόγος έγινε για την πατρότητα αυτής της πρωτοβουλίας. Όπως αποδείχθηκε τελικά είναι κοινή².

Τέλος πραγματοποιείται στην Αθήνα συνάντηση Γιασάρ—Έφραϊμογλου με παρουσία του πρεσβευτή Ακιμάν στις 22/10/84 (ΝΕΑ 31/10) δύο μέρες πριν γίνει η συνάντηση για τις μεταφορές. Είναι φανερό λοιπόν πόσο άσθηρικός είναι ο ισχυρισμός για «γκάφα» που προσπάθησε να συγκαλύψει την πραγματικότητα. Υπάρχει μία σαφής και άμεση σχέση ανάμεσα σ' αυτές τις συναντήσεις.

Οι έρμηνειες και το σκάνδαλο

Η έρμηνεία που δόθηκε από ολόκληρο τον τύπο (και της Αριστεράς) λέει ότι κάποιοι «ασύδοτοι» ή «άντεθνικόφρονες» καπιταλιστές, παρακάμπτοντας (ή υπονομεύοντας) την κυβέρνηση αποφάσισαν να πραγματοποιήσουν επενδύσεις στην Τουρκία «σε βάρος του εθνικού συμφέροντος» και μάλιστα «Επενδύσεις που είναι γνωστό ότι αρνούνται να κάνουν στην Ελλάδα» (ΝΕΑ). Και αυτά γράφονται τη στιγμή που

ολόκληρη η πολιτική ήγεςία, τά κόμματα, ο τύπος, πανηγυρίζουν και χειροκροτούν για τις συμφωνίες — μαμούθ με τη Λιβύη, την Αίγυπτο, τη Συρία, την Ιορδανία, το Ιράκ, την Ισπανία, την Ιταλία! Εκεί βεβαίως και μπορούν να γίνουν επενδύσεις, εκεί είναι αναγκαίο και επιτακτικό εθνικό συμφέρον. Εκεί οι καπιταλιστές της βιομηχανίας, των τεχνικών εταιρειών, οι έφοπλιστές είναι «πατριώτες». Εκεί μπορούν να πραγματοποιήσουν τις επενδύσεις που αρνούνται να κάνουν στην Ελλάδα» χωρίς να δημιουργείται πρόβλημα. Δηλαδή εκεί η εκμετάλλευση των αραβικών μαζών είναι θεμιτή. Πρόκειται σίγουρα για «πανεθνική» υπόθεση. Πού βρίσκεται λοιπόν το σκάνδαλο;

Μήπως στο ότι οι Έλληνες καπιταλιστές μέσα στα πλαίσια των (ιμπεριαλιστικών) δράματων τους κατανοούν ότι εκτός από τις χώρες της Μ. Ανατολής μπορούν να επεκταθούν (και μάλιστα περισσότερο) και στην Τουρκία;

Μήπως στο ότι μία οικονομική «συνεργασία» με τους τούρκους κεφαλαιοκράτες στις μεταφορές, στον τουρισμό, στις εξαγωγές, στις τεχνικές εταιρείες και στην *πολεμική βιομηχανία*³ θα διευκολύνει αφάνταστα τις κοινές στρατηγικές για διείσδυση στον αραβικό κόσμο, για τη γέφυρα Εύρωπης—Μ. Ανατολής ή μήπως σ' αυτές τις ίδιες τις στρατηγικές και στά ίδια τά όραματα;

Κοντόφθαλμα και μακροπρόθεσμα

Μπορεί όμως να υποστηρίξει κανείς ότι πρόκειται για τά «συντεχνιακά» συμφέροντα μερικών βιομηχάνων. Έξου και η σύγκρουση με την κυβερνητική πολιτική. Η κυβέρνηση και το κράτος προστατεύει τά συνολικά—μακροπρόθεσμα συμφέροντα της άστικής τάξης. Πολλές φορές μπορεί να συγκρουστεί με επιμέρους μερίδες του κεφαλαίου ή ατομικούς καπιταλιστές που «ξεχνούν» τά μακροπρόθεσμα συμφέροντα της τάξης τους προς χάριν των προσωπικών. Μήπως λοιπόν έχουμε μία τέτοιου τύπου κλασική διαμάχη; *Σαφώς και όχι. Πρώτο* γιατί η στρατηγική της καπιταλιστικής επέκτασης στην περιοχή (άρα και στην Τουρκία) αποτελεί *συνολική στρατηγική* του ελληνικού αστισμού («Στά πλαίσια των προσπαθειών για την ανάπτυξη των εμπορικών μας συναλλαγών με ξένες χώρες αποφάσισε να εξετάσει τη δυνατότητα περαιτέρω προωθήσεως των συναλλαγών αυτών και με την Τουρκία». Πρακτικά συνεδρίασης ΕΒΕΑ). *Δεύτερο*, γιατί τέτοιες απόψεις εκφράζει όχι μόνο η συνδικαλιστική έκφραση των βιομηχάνων αλλά και μερίδα του πολιτικού προσωπικού. *Τρίτο*, γιατί κανείς κυβερνητικός αρμόδιος δεν αρνείται αυτή την προοπτική. Δεν είναι άσχετη η δήλωση του υπουργού Εθνικής Οικονομίας Γεράσιμου Αρσένη που ξεκαθαρίζει ότι τά «περιθώρια για οικονομική συνεργασία... πρέπει να συζητηθούν μέσα στα πλαίσια της πολιτικής εξομάλυνσης των σχέσεων» (Έξπρες 2/11/84). Αν δηλαδή εκλείψει η ένταση στο Αίγαίο και στην Κύπρο τότε προφανώς δεν θα υπάρχουν εμπόδια για την επικερδή «οικονομική συνεργασία». Μάλιστα για *πρώτη φορά* φέτος αγοράστηκαν από τά τουρκικά διυλιστήρια *Izmit — Ipras* 30.000 τόνοι καύσιμα για αεροπλάνα, γεγονός που ίσως σηματοδοτεί την άπαρχή αυτής της «συνεργασίας».

Η πολιτική της Ελλάδας απέναντι στην Τουρκία

Πώς να ερμηνεύσουμε τότε τη σφοδρότητα των κυβερνητικών απαντήσεων και του τύπου; Είναι γνωστό ότι η πολιτική της Ελλάδας απέναντι στην Τουρκία μετά την ανακήρυξη

Τουρκία

του Τουρκοκυπριακού κράτους ήταν η διακοπή του διαλόγου και η προσπάθεια απομόνωσης της Τουρκίας: μπλοκάρισμα της ένταξης στην ΕΟΚ, πιέσεις στους διεθνείς οργανισμούς, χρησιμοποίηση των Έλληνοαμερικανών, επιθετική πολιτική μέσω των αραβικών χωρών με τις οποίες η Ελλάδα συσφίγγει τους δεσμούς της. (Θεαματική στροφή πραγματοποιούν στις σχέσεις τους με την Τουρκία και υπέρ της Ελλάδας, ή Λιβύης, ή Ιορδανίας, ή Συρίας). Η ενίσχυση της θέσης της Ελλάδας στην παγκόσμια πολιτική σκηνή — που η Τουρκία αδυνατεί να ακολουθήσει — φαίνεται να αποδίδει καρπούς, υποβοηθώντας σημαντικά την ελληνική εξωτερική πολιτική στην προσπάθειά της.

Στό δεσποτικό τώρα της ελληνικής κοινωνίας, ενώ η τόνωση του εθνικισμού με τη διόγκωση της *πραγματικής σύγκρουσης* Ελλάδας — Τουρκίας αποτέλεσε σταθερό άξονα της κυρίαρχης ιδεολογίας στη μεταπολίτευση για την κυριαρχία της «εθνικής ομοψυχίας» και του ήπιου κλίματος, η κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ, ιδιαίτερα μετά τη διακοπή του μορατόριουμ (πού η ίδια είχε διακηρύξει) αναγόρευσε τον εθνικισμό σε τρόπο άσκησης της πολιτικής εξουσίας. Σ' αυτό το ιδεολογικό πλαίσιο ο «κίνδυνος εξ ανατολών» αποδείχτηκε εξαιρετικά ικανός να νομιμοποιήσει τη μεγαλύτερη σύσφιξη των σχέσεων με το ΝΑΤΟ, την αγορά του αιώνα, την ανάπτυξη της πολεμικής βιομηχανίας, την καταστολή του κινήματος των φαντάρων όπως και να εμποδίσει την ανάπτυξη κοινωνικών συγκρούσεων μπροστά στους «εθνικούς» κινδύνους.

Μέσα σ' αυτό το κλίμα η πρωτοβουλία για οικονομική συνεργασία (πού είναι αποδεκτή και θεωρείται αναγκαία) αποτελεί πράγματι μία επικίνδυνη παραφωνία που δρᾷ απομυθοποιητικά γι' αυτό και για την ώρα κηρύσσεται ανεπιθύμητη.

Επανάληψη του έλληνοτουρκικού διαλόγου;

Πράγματι, μόνο για την ώρα, γιατί δεν είναι καθόλου σίγουρο αν στο επόμενο διάστημα και κυρίως μετά τις εκλογές του 1985 δεν θα υπάρξει κάποιας μορφής ενεργοποίηση του έλληνοτουρκικού διαλόγου.

1. Η τουρκική κυβέρνηση έχει κάθε λόγο για την προώθησή του: *Πρώτα* γιατί η Τουρκία αντιμετωπίζει σήμερα πιέσεις σε πάρα πολλά μέτωπα με κυριότερο το κουρδικό αλλά και το αρμενικό που πλέον βρίσκει ανοιχτή υποστήριξη από τις δυτικές ιμπεριαλιστικές δυνάμεις (ΗΠΑ, Γαλλία), στο ζήτημα της Λήμνου, όπως και στο κοινωνικό όπου οι αντιστάσεις στη χούντα χωρίς να γενικεύονται σίγουρα εντείνονται. *Δεύτερο* γιατί η ελληνική εξωτερική πολιτική πέτυχε πράγματι όπως είπαμε προηγουμένως να έντεινι την απομόνωση της Τουρκίας στην ΕΟΚ, τον Άραβικό κόσμο κλπ. *Τρίτο* γιατί η αστική στρατηγική για οικονομική συνεργασία με το ελληνικό κεφάλαιο είναι διατυπωμένη περισσότερο ρητά και ανοικτά από ό,τι στην Ελλάδα.

2. Αλλά και στην Ελλάδα, παρότι η πολιτική του ΠΑΣΟΚ επιμένει στη «σκληρή» και «υπερήφανη» στάση, έχει αρχίσει να διαμορφώνεται και μία *περισσότερο διαλλακτική* στρατηγική. Είναι δηλωμένη η διακήρυξη του αρχηγού της Ν.Δ. Κ. Μητσοτάκη για διάλογο (θέση που οι τουρκικές εφημερίδες προβάλλουν κατά κόρον) όπως επίσης και η θέση του προέδρου της Δημοκρατίας που *αναγνώριζε* τον Έρβεν (Ποντίκι 21/11/84) και αντιμετώπιζε εύνοια μία πιθανή συνάντηση των «δύο προέδρων» (Αύρινη 8/11/84).

3. Τέλος, οι πιέσεις για επανέναξη του

διαλόγου που προέρχονται από το ΝΑΤΟ και τις ΗΠΑ έχουν ενταθεί σημαντικά, διότι μπαίνει επιτακτικά το πρόβλημα της αποκατάστασης της ενότητας της Ν.Α. Πτέρυγας (με την ένταση στο Αιγαίο, την άποχή από τις ασκήσεις, την μη-ένεργοποίηση του στρατηγείου της Λάρισσας) προς αναγκαίος για να αποδεσμεύσει και την Τουρκία ώστε να μπορέσει «απερίσπαστα» να αναλάβει τον νέο — ενισχυμένο ρόλο της στην περιοχή.

Η μεσολάβηση της Δ. Γερμανίας

Ιδιαίτερη σημασία αποκτά σήμερα η παρέμβαση της δυτικογερμανικής κυβέρνησης για δύο λόγους:

1. Η Γερμανία κατέχει, μιά θέση ηγεμονεύοντος εταίρου σε σχέση με την Τουρκία, που υπαγορεύεται από τα συμφέροντα του δυτικογερμανικού ιμπεριαλισμού εκεί. Η θέση αυτή επιβάλλει σήμερα τη διατήρηση καλών σχέσεων (δηλαδή νομιμοποίηση) με τη χούντα, παρά την αντίθεση που προβάλλουν το SPD και οι Πράσινοι, αλλά και *αυξημένο ρόλο πίεσης* πάνω στην τουρκική κυβέρνηση.

2. Στά πλαίσια του ΝΑΤΟ η Δ. Γερμανία διαδραματίζει ιδιαίτερο ρόλο όσον αφορά την Ελλάδα και την Τουρκία. Ρόλος που υποδηλώνεται με την άμυντική βοήθεια που μόνο η Γερμανία (εκτός των ΗΠΑ) χορηγεί. (Φέτος για την Ελλάδα η βοήθεια αυτή ανήλθε σε 70 εκατ. δολ.).

Αυτοί οι δύο λόγοι επιτρέπουν στη γερμανική κυβέρνηση να αναλαμβάνει σήμερα *οικονομολογική προσπάθεια για το σύνολο των προβλημάτων που χαρακτηρίζουν την έλληνοτουρκική αντίθεση*.

1. Στις 5-7 Οκτώβρη 1984 οργανώνεται ένα σεμινάριο στην Άγκυρα με θέμα τις έλληνοτουρκικές σχέσεις. Η πρωτοβουλία ανήκει στο γερμανικό πανεπιστήμιο *Ruhr* και το ίδρυμα *Friedrich Naumann* που πρόκειται στο FDP, δεξιά κόμμα του Γκένσερ. (Το ίδρυμα αυτό αποτελεί ήμικρατικής μορφής κέντρο μελετών).

Όπως αποκαλύπτει η τουρκική εφημερίδα *Cumhuriyet* οι προετοιμασίες έχουν αρχίσει από καιρό μ' ένα ερωτηματολόγιο που ετοιμάστηκε και στάλθηκε σε 250 Έλληνες και τούρκους διανοούμενους, κλιμακώθηκαν με σεμινάρια στη Γερμανία, την Ελλάδα και κατέληξαν στο σεμινάριο της Άγκυρας. Από ελληνικής πλευράς συμμετέχουν 6 προσκεκλημένοι μεταξύ των οποίων ο πρέσβης κ. *Σωτήρης Κωνσταντόπουλος*, ο γραμματέας κ. *Αποστολίδης* και ο καθηγητής του πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. *Θ. Κουλουμπής* (χωρίς βέβαια αυτό να σημαίνει ότι ξαναρχίζει ο διάλογος).

2. Στις 31 Αυγούστου 1984, το δεύτερο τηλεοπτικό κανάλι της δυτικογερμανικής τηλεόρασης (ZDF) παρουσιάζει μία *σύντομη έκπομπη για την Τουρκική μειονότητα της Δ. Θράκης με συνέντευξη του δήμαρχου Κομοτινής κ.Α. Παπαδήμου*.

3. Αρχές Νοέμβρη, η γερμανική τηλεόραση παρουσιάζει αφιέρωμα για τα 60 χρόνια των έλληνοτουρκικών σχέσεων με συνέντευξη του Τ. Οζάλ, ο οποίος άπευθύνει πάλι «κλάδο ελαίας» και προτείνει οικονομική συνεργασία στην *πολεμική βιομηχανία* (Τό ΒΗΜΑ 6/11/84).

4. Τέλος, η ανοιχτή δήλωση υποστήριξης προς τη Ν.Δ. του γερμανού καγκελάριου Χ. Κόλ, με άφορη των γιορτασμών των 10 χρόνων από την ίδρυσή της, πρέπει να ένταχθεί σ' αυτό το πλαίσιο πίεσης προς την ελληνική κυβέρνηση τόσο για τα ζητήματα που αφορούν την Τουρκία όσο και το ΝΑΤΟ ενόψει της συνόδου κορυφής 4-5 Δεκεμβρη. (Τύπος 4-5/11/84).

Η αναγκαιότητα της έλληνοτουρκικής αλληλεγγύης

Η ανάλυση που έγινε παραπάνω προσπαθεί να σκιαγραφήσει το πλαίσιο μέσα στο οποίο κινούνται σήμερα οι έλληνοτουρκικές σχέσεις. Ενώ είναι σίγουρο ότι η αλλαγή του πολιτικού κλίματος, με επανέναξη κάποιας μορφής διαλόγου *χειρή* *ήδη εγγραφεί* *σαν εναλλακτική λύση στο πολιτικό τοπίο*, δεν μπορεί να εκτιμηθεί σίγουρα τότε. Σάν πιθανό όροσημο μπορούν να θεωρηθούν οι επερχόμενες βουλευτικές εκλογές όχι μόνο αν κερδίσει η ΝΔ που έχει δηλώσει την πρόθεσή της αλλά και στην περίπτωση που το ΠΑΣΟΚ διατηρήσει την πλειοψηφία, στά πλαίσια ενός επαναπροσδιορισμού της εξωτερικής του πολιτικής. Βέβαια καθοριστικό ρόλο θα παίζει και η πορεία των διαπραγματεύσεων στο Κυπριακό, το Αιγαίο και το ΝΑΤΟ.

Εκείνο όμως που παραμένει σταθερό είναι σε κάθε περίπτωση οι στρατηγικές επιλογές των κυρίαρχων τάξεων στην Ελλάδα και την Τουρκία. Η επανέναξη του διαλόγου (πού έχει συμβεί αρκετές φορές στο παρελθόν πριν και μετά το '74) *δεν εξαφανίζει τις αιτίες ούτε απομακρύνει τον κίνδυνο μιάς σύγκρουσης*.

Πολύ περισσότερο λοιπόν *δεν αφορά* *τά προβλήματα των εργαζόμενων μαζών*. Γιατί και στη μιά έκδοχή (διατήρηση της έντασης) και στην άλλη (διάλογος, οικονομική «συνεργασία») δεν έχουν τίποτα να κερδίσουν. Γιατί στην πρώτη έκδοχή καλούνται να πληρώσουν τα βάρη των εξοπλισμών, το κόστος που επιφέρει η ανάπτυξη της πολεμικής βιομηχανίας και να απέμπολησουν τις διεκδικήσεις τους αφού υπάρχουν «εθνικοί κίνδυνοι», ενώ στη δεύτερη καλούνται να πληρώσουν την «εθνικά έμφελη συνεργασία» ανάμεσα στους Έλληνες καπιταλιστές και στους τούρκους όμολόγους τους, υποτασσόμενοι στην από κοινού εκμετάλλευσή τους.

Γι' αυτούς τους λόγους το αρχικό, για κάθε άριστερο άνθρωπο, αίτημα της ανάπτυξης της αλληλεγγύης ανάμεσα στους λαούς της Ελλάδας, της Τουρκίας και της Κύπρου δεν αποτελεί «ρομαντική», «ουτοπική», ή απλά «ιδεολογική» πρόταση όπως ισχυρίζονται οι «ρεαλιστές» θερμοκέφαλοι (δλων των αποχρώσεων) υποστηρικτές της άμυντικής θωράκισης αλλά *πολύ συγκεκριμένη πολιτική πρόταση*.

Γιάννης Μαυρίης

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Το Ποντίκι μάλιστα αναφέρει ότι αυτές οι επαφές άρχισαν καλοκαίρι '82 (2/11/84).
2. Αποδεικνύεται από τα πρακτικά της συνεδρίασης του ΕΒΕΑ (Ποντία, δ.π.).
3. Ο Τ. Οζάλ πρότεινε συμπαραγωγή για τα αεροπλάνα F-16 που θα παράγονται σύντομα στην Ελλάδα και στην Τουρκία. Δηλαδή θα παράγουμε «μαζί» τα μέσα για την κοινή καταστροφή μας... (Τό ΒΗΜΑ 6/11/84).
4. Την είδηση αναφέρει η τουρκική εφημερίδα Tan (20/11/84). Η αξία υπολογίζεται γύρω στα 8 εκατ. δολ.
5. Βλέπε και Ποντίκι 9/11/84.
6. Άλλωστε άς μ'ήν ξεχνάμε ότι μπορεί ο Α. Παπανδρέου να καταφέρεται κατά της Δύσης για τη στάση της απέναντι στην Τουρκία (έπισκεψη στην Πολωνία) αλλά η ελληνική κυβέρνηση φροντίζει πάντα να *αποφαινει* *την καταγγελία της τούρκικης χούντας, του στρατιωτικού νόμου και να ζητήσει* *η ίδια συγκεκριμένα μέτρα* *ενώ παράλληλα* *δεν προσφέρει* *καμιά βοήθεια* *στους Τούρκους δημοκράτες* *που έχουν καταφύγει* *στη χώρα μας* *(εκτός από την άνοχη της...)*
7. Η βοήθεια αυτή δίνεται για τους επόμενους 18 μήνες. Είναι η ένατη συμφωνία από το 1975. Παρόμοια βοήθεια χορηγεί η Βόννη εκτός από την Τουρκία στην Πορτογαλία (NEA 24/10/84).
8. Cumhuriyet 14/10/84, παρουσίαση του σεμιναρίου από τον Σεμίχ Γκιουβέν.
9. Εφημερίδα Yeni adim (νέο βήμα) «φωνή της τουρκικής μειονότητας της Δ. Θράκης στην Ελλάδα» έκτακτη έκδοση 26/9/84.

ΚΚΕ 'Εσωτερικού:

ΚΚΕ έσωτερικού. 'Ο Α. Κύρκος «επιστρέφει στο κόμμα από την Εύρωπη, ενώ ο κ. Φιλίνης παίρνει τη θέση του. Τό 'Εκτελεστικό Γραφείο προτείνει την αναβολή του 4ου Συνεδρίου πού όμως απορρίπτεται γιατί δέν συγκεντρώνει την απαραίτητη πλειοψηφία στην Κεντρική Επιτροπή. 'Ο Κύρκος δίνει συνεντεύξεις και άπαντά σέ έρωτήσεις γιά την άπόφαση της έπιστροφής του. Είναι τό πρόσωπο της βδομάδας. Σέ μία άπ' αυτές, στη Θεσσαλονίκη, ο Π. Κουνάλακης θά άποκλείσει οποιαδήποτε συνεργασία μέ τό ΠΑΣΟΚ. Καί ο Α. Κύρκος θά «διευκρινίσει» ότι είναι άνοιχτό τό θέμα της συνεργασίας, υπό δρους βέβαια. Τέλος, ο Γ. Μπανιάς θά καταγγείλει σέ συνέντευξή του στον *Δεκαπενθήμερο Πολίτη* την

Τό Συνέδριο της 'Αλλαγής;

άποψη πού θέλει συνεργασία μέ τό ΠΑΣΟΚ. Θά κλείσει έτσι προσωρινά ή συζήτηση πού έμμεσα αλλά δημόσια άνοιξε πριν καν άρχισι ο διάλογος γιά τό συνέδριο.

Τά γεγονότα αυτά δέν φαίνεται κατ' άρχήν νά έχουν κάποια ιδιαίτερη σημασία. Είναι γνωστό ότι οι άπόψεις και οι εκτιμήσεις γιά την πορεία του κόμματος της ανανέωσης είναι πολλές και πολλές φορές έρχονται σέ σύγκρουση. 'Ακόμα πιο γνωστές είναι οι διαφορετικές εκτιμήσεις γιά τό τί είναι τό ΠΑΣΟΚ, άπό τότε κυρίως πού τό τελευταίο ανέλαβε την εϋθύνη των κυβερνητικών χειρισμών. 'Όσοι όμως γνωρίζουν και μαθαίνουν γιά τις «τάσεις» και τις «όμάδες» πού αντιμάχονται στα πλαίσια και τις γραμμές του ΚΚΕ ές. θά αισθάνονται άσφαλως τρομερή άμηχανία μπροστά στο σημερινό ριζικά διαφορετικό σκηνικό πού παρουσιάζει ή έσωκομματική ζωή του κόμματος: 'Ο Α. Κύρκος, φαίνεται γιά πρώτη φορά νά «τά βρίσκει» μέ τόν Α. Μπριλλάκη.

Πράγματι, τό ΚΚΕ έσωτερικού, στη 16χρονη ιστορία του καθορίστηκε άπό τη διαμάχη δύο κυρίως τάσεων. Μιάς «δεξιάς» και φιλικής προς τό ΚΚΕ και μιās «άριστερης», υπέρμαχου του μαζικού κινήματος και της αυτόνομης παρουσίας του κόμματος και των συμβόλων του. Τις δύο αυτές τάσεις ιστορικά τις εκφράζουν ο Α. Κύρκος και ο Α. Μπριλλάκης αντίστοιχα. Καί δημιουργεί πράγματι άμηχανία και έρωτήματα ή σύγκλιση των δύο τάσεων και ή συμφιλίωση των εκφραστών τους. Κοινός τους αντίπαλος δέν είναι άλλος άπό την σημερινή ήγετική όμάδα και τη γραμμή της αντιπολίτευσης προς τό ΠΑΣΟΚ πού αυτή υλοποιεί. Καί άπό κοινού την κατηγορούν γιά άνικανότητα, άνικανότητα πού προσπαθεί νά την συγκαλύψει οδηγώντας τό κόμμα σέ μία στείρα αντιπολίτευση.

'Η σύγκλιση αυτή των παραδοσιακά αντίπαλων τάσεων ενάντια στην ήγεσία Μπανιά, πού — άν θυμάστε — άναδείχτηκε σάν ή ισορροπιστική «κεντρώα» λύση στο 3ο συνέδριο, δέν είναι άποτέλεσμα κάποιας άστυνομικού τύπου προσχώρησης της μιās τάσης στην άλλη. Πίσω άπό την άλλαγή σκηνικού βρίσκεται ή άμηχανία άμφοτέρων (και άν προσθέσουμε και τη σημερινή ήγεσία και των τριών) μπροστά στο πρόβλημα πού θέτει ή διαφαινόμενη κάμψη του ΠΑΣΟΚ και ή πιθανή άδυναμία σχηματισμού αυτοδύναμης κυβέρνησης. Γιατί, πράγματι, ή άνοδος του ΠΑΣΟΚ δέν ήταν ή κατάλληλη συγκυρία γιά τό στηρίγμα της «πράσινης ΕΑΔΕ» τη στιγμή πού ή βάση του κόμματος ένιωθε ότι τό ΠΑΣΟΚ τους είχε «κλέψει» την εκλογική τους δύναμη. 'Η

σημερινή του όμως φθορά δημιουργεί εύλογα αισθήματα συμπάθειας, άν θέλετε και άνησυχίας, και άνοίγει έτσι τις δυνατότητες γιά την εδραίωση σκέψεων και άπόψεων γιά συνεργασία.

'Ακριβώς τη γέφυρα μιās προοπτικής συνεργασίας του ενός ή του άλλου τύπου θέλουν νά διατηρήσουν οι πάλοι ποτέ αντίπαλες τάσεις στις γραμμές του «ές». Καί εκεί ακριβώς βρίσκεται τό σημείο τριβής μέ την ήγεσία Μπανιά. Πόσο θά 'ναι όμως διατεθειμένη ή βάση του κόμματος νά δεχτεί μία συνεργασία Δαβίδ-Γολιάθ; Τό μέτρο της άγωνίας δίνουν ίσως έπώνυμα στελέχη του Ρήγα Φεραίου πού εκμυστηρεύονται σέ ιδιωτικές συζητήσεις τό ένδεχόμενο μιās... τρίτης πανελλαδικής!!!

Τό σίγουρο πάντως είναι ότι ή ήγεσία Μπανιά ήταν αυτή πού ζήτησε την αναβολή του 4ου Συνεδρίου, συναντώντας την αντίδραση «δεξιών» και «άριστερών» αλλά και όρισμένων παραδοσιακά «κεντρών». 'Η άδυναμία της νά συγκεντρώσει την απαραίτητη πλειοψηφία των 2/3 της Κ.Ε. γιά την αναβολή του συνεδρίου, είναι βέβαια ένα ισχυρότατο πλήγμα γοήτρου. Καί μάλιστα ένα πλήγμα εκεί πού εκ των πραγμάτων ή ήγετική όμάδα θεωρείται ότι διαθέτει τά μεγάλα της άτου. Τά άνωτερα και μεσαία στελέχη του κόμματος. 'Όσο και άν οι άπόψεις γιά την αναβολή ή μή του συνεδρίου στηριζόταν σέ επιχειρήματα καλύτερης οργάνωσης και δημοκρατικότητας, τόσο ή άγωνία των μέν όσο και των δέ ήταν ή γραμμή μέ την όποία τό κόμμα θά οδηγηθεί στις εκλογές. Γι' αυτό και ή έπιμονή της σημερινής μειοψηφίας εκατέρωθεν στην μή αναβολή του, ελπίζοντας ότι σ' αυτό θ' ανατρεψει την κυρίαρχη γραμμή και θά οδηγήσει τό κόμμα άνοιχτό στις συνεργασίες γιά την «άλλαγή» στις εκλογές. Καί έχει βάσιμες έλπίδες γιά μία τέτοια εξέλιξη γιατί μετά τη συμφιλίωση των τάσεων στηρίζεται σέ δύο ισχυρά άτου. 'Από τη μία στη μεγάλη δημοτικότητα του Α. Κύρκου τόσο στην ίδια τη βάση του κόμματος όσο και ευρύτερα στο λαό. Είναι γνωστό ότι τό μεγαλύτερο ποσοστό της αύξησης του ΚΚΕ ές. στις ευρωεκλογές οφείλεται σ' αυτόν. 'Ακόμα και ο τύπος και πιο πολύ ο φιλοκυβερνητικός τόν προβάλλει σάν τόν έγκυρο και άδιαφιλονίκητο εκφραστή του κόμματος. 'Από την άλλη, στην έπαφή πού διατηρεί ο Α. Μπριλλάκης μέ τόν Α. Παπανδρέου, ο μόνος ίσως άπό τό κόμμα πού έχει αυτή τη δυνατότητα σήμερα.

Σέ όλους, είναι φανερό ότι άν τά προβλήματα πού άκολουθούν σήμερα ύπόγειες διαδρομές βγούν άνοιχτά και μέ οξύτητα στην πορεία γιά τό

συνέδριο και κατά τη διάρκεια του, τό κόμμα θά ύποστεί έντονους κλυδωνισμούς σέ μία φάση πού θά είναι πολύ επικίνδυνη γιά την ίδια την ύπαρξή του. Καί ο φόβος αυτός δημιουργεί μία φανερά άμηχανία. 'Ετσι ο Α. Κύρκος, βέβαιος γιά τις δυνατότητές του νά περνά μαζικά τις άπόψεις του και μάλιστα προεκλογικά άπό τό μαλακόνι, ψήφισε στην ΚΕ την αναβολή του συνεδρίου. Οι παραδοσιακοί όμως ύποστηρικτές του, πού τόν βλέπουν και γραμματέα, άπαίτησαν την μή αναβολή γιά νά ξεκαθαρίσει ή γραμμή πριν τις εκλογές. Την εϋθύνη της γραμματείας βέβαια ο Α. Κύρκος δέν φαίνεται διατεθειμένος κατ' άρχήν νά την αναλάβει. Γιατί δέν ενδιαφέρεται ακριβώς γι' αυτό. 'Ενδιαφέρεται κύρια, όπως και άλλοι, νά άποκτήσουν τη δυνατότητα χειρισμών και διαπραγματεύσεων, άφου πρώτα κατοχυρωθεί στο συνέδριο ή άποψη του «άλλου πόλου» της 'Αλλαγής. Μιά τέτοια άλλαγή πλεύσης θά μπορούσε θεσμικά νά λυθεί μέ τό νά αναλάβει ο Κύρκος Πρόεδρος ενώ ο Μπανιάς θά παρέμενε Γραμματέας. 'Αρκετοί όμως πιστεύουν ότι ο τελευταίος θά άρνηθεί μία τέτοια λύση. Ειρωνικά μάλιστα την παρουσιάζουν σάν κακή άπομίμηση του διδύμου Καραμανλή-Παπανδρέου.

'Ασχετα μέ τά σενάρια πού ύπάρχουν γιά τη λύση ήγεσίας οι διαφωνίες σήμερα, πέρα άπό την πολιτική γραμμή, φτάνουν και στο ζήτημα της φυσιογνωμίας του κόμματος. Σέ μία παλιότερη άναφορά μας στο ΚΚΕ ές. πριν άπό τις ευρωεκλογές είχαμε δείξει τις προβληματικές πού ήδη είχαν διαμορφωθεί ως προς αυτό τό θέμα. Σήμερα μπορούμε νά πούμε ότι μόνο ή ήγετική όμάδα υπεραμύνεται της ύπάρχουσας φυσιογνωμίας του κομμουνιστικού φορέα της ανανέωσης. Καί στο θέμα αυτό οι άπόψεις των πάλοι ποτέ «δεξιών» και «άριστερών» δείχνουν νά συγκλίνουν. Διαμορφώνουν μία κοινή άποψη γιά ένα νέο φορέα της άριστερας, μέ άλλαγή τίτλου και ένταξη και άλλων δυνάμεων της ανανεωτικής άριστερας. Καί μία τέτοια προοπτική συζητείται ήδη σέ στενό κύκλο άνένταχτων. Βέβαια ή άλλαγή φυσιογνωμίας συνδέεται μέ τόν νέο ρόλο πού προορίζουν γιά τό κόμμα, τό ρόλο του «άλλου πόλου» της 'Αλλαγής.

Τελικά στο συνέδριο μάλλον θά ξεκαθαρίσουν άρκετά πράγματα. Καί περιμένουμε μέ εύλογο ένδιαφέρον τις άποφάσεις του. 'Αλλά, μέ ακόμα έντονότερο ένδιαφέρον περιμένουμε μετά τό συνέδριο νά δούμε τη σειρά των ύποψηφίων στις εκλογικές περιφέρειες όπου θά ύπάρχει πιθανότητα εκλογής βουλευτή...

Γιώργος Πιτουρόπουλος

Η κορυφή του παγόβουνου

«Αν στη χώρα μας την κατασκευή ενός μεγάλου αριθμού νέων πολυκατοικιών αναλάμβαναν να εκτελέσουν κάποιες ξένες τεχνικές κατασκευαστικές εταιρίες» αν επιπλέον οι εταιρίες αυτές έφερναν μαζί τους όχι μόνο το διευθυντικό και ανώτερο τεχνικό προσωπικό, αλλά ακόμα και το κατώτερο τεχνικό προσωπικό και τους οικοδόμους» αν τέλος τα κέρδη των εταιριών αυτών ήταν πολύ μεγαλύτερα από τα κέρδη που θα εξασφάλιζαν αν πραγματοποιούσαν τα ίδια έργα στη χώρα τους, είναι τότε προφανές ότι η ελληνική «Αριστερά» θα κατάγγελλε στο λαό τις «αποικιακές συμβάσεις» και θα καταδικάζει την πρακτική του διεθνούς ιμπεριαλισμού και των «ξένων μονοπωλίων».

Σήμερα που η εικόνα της πραγματικότητας είναι η ακριβώς αντίστροφη, που το ελληνικό κατασκευαστικό κεφάλαιο διεισδύει με ευνοϊκούς όρους στις χώρες της Β. Αφρικής, της Μέσης Ανατολής και στο Ιράν, η ελληνική παραδοσιακή «Αριστερά» δεν έχει να προτείνει παρά έναν «εξορθολογισμό» της καπιταλιστικής διεισδύσης, με την εγγύηση και την παρουσία του ελληνικού κράτους: «Διανοίγονται στην πράξη στην Ελλάδα, σ' ό,τι αφορά τις σχέσεις οικονομικής συνεργασίας με τη Μέση Ανατολή, εξαιρετικά πλατιοί ορίζοντες... Η Ελλάδα μπορεί να γίνει ο ευνοούμενος εμπορικός και οικονομικός εταίρος των μεσανατολικών κρατών, έφθον αποδειχθεί πιστή στη γραμμή της υποστήριξης προς τα άραβικά εθνικοαπελευθερωτικά κινήματα...»¹.

Αν ακόμα τα εφοπλιστικά κεφάλαια κάποιων ξένων χωρών σύναπταν «διμερείς συμβάσεις» με τα ναυτεργατικά συνδικάτα της χώρας μας, για τη μαζική απασχόληση ελλήνων ναυτικών στα ξένα καράβια, με σημαντικά χαμηλότερους μισθούς από αυτούς που παίρνουν οι όμοιοι με τους εφοπλιστές ναυτικοί, τότε και πάλι είναι σίγουρο ότι η ελληνική «Αριστερά» θα κατάγγελλε την ωμή ιμπεριαλιστική εκμετάλλευση της εργατικής τάξης της χώρας μας.

Απέναντι όμως στην πραγματικότητα της ωμής εκμετάλλευσης ξένων ναυτικών από το ελληνικό εφοπλιστικό κεφάλαιο, η ελληνική «Αριστερά» καταθέτει την αντίθεσή της μπροστά στον «κίνδυνο αφελληνισμού του ελληνικού πλοίου»: «Ακριβώς αυτή η πολιτική (των διμερών συμφωνιών, Γ.Μ.), είχε σαν αποτέλεσμα ν' αντικατασταθούν τα ελληνικά πληρώματα με χαμηλόμισθους αφρικανοασιατές... Έδώ πρέπει να τονίσουμε ένα πράγμα: Η λεγόμενη ελληνική ναυτιλία είναι ελληνική μόνο στο βαθμό που χρησιμοποιεί ελληνικά πληρώματα»². Σ' αυτή την «αριστερή» πολιτική επιχειρηματολογία και παρέμβαση, οι εφοπλιστές έχουν κάθε άνεση ν' απαντήσουν χωρίς να κρύβουν τίποτα από την πραγματικότητα: Την ιμπεριαλιστική εκμετάλλευση των πληρωμάτων του Τρίτου Κόσμου. «Τρία ή τό πολύ τέσσερα εκατομμύρια ένεργου πληθυσμού, δεν φθάνουν με κανένα τρόπο, να καλύψουν όλες τις ανάγκες μιάς τεραστιάς μεγάλης, για τα μέτρα μας, ναυτιλίας»... Πρέπει επομένως να «συμφιλιωθούμε και με λόγια και με έργα, με την ιδέα των καλώς οργανωμένων ξένων πληρωμάτων, που θα αποτελούν ουσιαστικά υπηρετική βάση για τον ελληνικό ναυτικό»³.

Η «σιωπή» της «Αριστεράς»

Βρισκόμαστε λοιπόν μπροστά σ' ένα φαινόμενο που καταρχήν μοιάζει παράδοξο: Η παραδοσιακή «Αριστερά» που στηρίζει ολόκληρη τη θεωρία και την πολιτική της στον «αντιιμπεριαλιστικό αγώνα», σιωπά μπροστά στην ιμπεριαλιστική πολιτική ορισμένων μερίδων του ελληνικού κεφαλαίου.

Βέβαια είναι πολλοί εκείνοι που στο σημείο αυτό θα υποστηρίξουν ότι τα φαινόμενα που περιγράψαμε στο προηγούμενο κεφάλαιο δεν αποτελούν παρά μεμονωμένες ακραίες περιπτώσεις και ότι η κύρια πλευρά των πραγμάτων είναι η «εξάρτηση» του ελληνικού καπιταλισμού από τον ιμπεριαλισμό. Μάλιστα ορισμένες από τις διεθνείς πρακτικές του ελληνικού κεφαλαίου θα μπορούσαν να θεωρηθούν «θετικές» ή και «προοδευτικές», γιατί μειώνουν την «εξάρτηση».

Όμως εδώ δεν έχουμε να κάνουμε παρά με τον πυρήνα μιάς προβληματικής που χάνει απ' τα μάτια της τις ταξικές σχέσεις κυριαρχίας και εκμετάλλευσης και υιοθετεί τα σχήματα της κυρίαρχης ιδεολογίας για τη σύγκρουση του «έθνους» με τους «ξένους».

Ο διεθνής ρόλος του ελληνικού κεφαλαίου δεν έπεσε από τον ουρανό, ούτε αποτελεί κάποια «εξαιρεση» στον «κανόνα» της «εξάρτησης». Αντίθετα προκύπτει, αποτελεί αναγκαία συνέπεια, από τη μεταπολεμική ανάπτυξη του ελληνικού καπιταλισμού, που συντελέστηκε παράλληλα με τη διεθνοποίηση του βιομηχανικού — παραγωγικού κεφαλαίου στο χώρο της ευρωπαϊκής Δύσης. Στις διαδικασίες αυτές της δυτικοευρωπαϊκής καπιταλιστικής ολοκλήρωσης,

ποτέ δεν διαφέρουν ριζικά οι λειτουργίες και τα αποτελέσματα από τις παραγωγικές επενδύσεις αμερικανικού (και ευρωπαϊκού) κεφαλαίου στις χώρες της Ευρώπης — και ανάμεσά τους και στην Ελλάδα — από τη λειτουργία των δυτικών εξορυκτικών, κατασκευαστικών ή και ορισμένων μεταποιητικών κεφαλαίων στις χώρες του Τρίτου Κόσμου» αν δεν άκουσε ποτέ τίποτα για τα ναυπηγεία του εφοπλιστή του Πειραιά Τσάκου στη Λατινική Αμερική, τη θυγατρική της ROL στο Σουδάν, της «Πειραικής—Πατραϊκής» στη Δ. Γερμανία, των Αγγελοπούλων στη Μ. Βρετανία» αν δεν πρόσεξε ότι στο διάστημα 1960-1982 το ύψος των τόκων, μερισμάτων και κερδών που εξήγαγε από την Ελλάδα το ξένο κεφάλαιο (4.001 εκατ. δολ. σε τρέχουσες τιμές), ήταν όχι μόνο σημαντικά κατώτερο από το νομίμως επιτρεπόμενο, αλλά ήταν επίσης μόλις το διπλάσιο των μερισμάτων, κερδών κλπ. που εισήγαγε κατά το ίδιο χρονικό διάστημα στη χώρα το ελληνικό κεφάλαιο που λειτουργεί στο εξωτερικό (2034 εκατ. δολ.)» αν ακόμα δεν προβληματίστηκαν οι θεωρητικοί της «εξάρτησης» ούτε από την ανάπτυξη και το ρόλο της ελληνικής πολεμικής βιομηχανίας, ούτε από το γεγονός ότι κατηγορούμενοι για χρήση της περιφημής μεθόδου των υπερτιμολο-

Ο ελληνικός ιμπεριαλισμός και η «Αριστερά»

στο δυτικοευρωπαϊκό ιμπεριαλισμό, ένωματώθηκε μετά τον πόλεμο ο ελληνικός καπιταλισμός.

Αντίθετα με τη μεταφυσική της «εξάρτησης», ο ελληνικός κοινωνικός σχηματισμός ούτε αντικείμενο «ληστείας και εκμετάλλευσης» από τον ιμπεριαλισμό έγινε, ούτε ένα «στρεβλό και μεταπρατικό» χαρακτήρα απόκτησε, ούτε τέλος υποχρεώθηκε σε μία «περιφερειακή», ή έστω «μεσαία» θέση στον παγκόσμιο καπιταλιστικό καταμερισμό εργασίας. Οι εξαρτήσεις του ελληνικού καπιταλισμού, εξαρτήσεις της διαδικασίας αναπαραγωγής του συνολικού κοινωνικού κεφαλαίου, προσέδωσαν βέβαια στο ελληνικό κεφάλαιο ένα δευτερεύοντα, έναν ηγεμονευόμενο ρόλο στο εξωτερικό του δυτικοευρωπαϊκού ιμπεριαλιστικού μπλόκ. Η κύρια όψη όμως των πραγμάτων παραμένει πάντα η δυναμική της έσωτερικής κεφαλαιοκρατικής συσσώρευσης, ο έσωτερικός ταξικός και πολιτικός συσχετισμός των δυνάμεων, που επέτρεψε στον ελληνικό καπιταλισμό να συγκλίνει στρατηγικά και να ενταχθεί στις διεθνείς πρακτικές του δυτικοευρωπαϊκού ιμπεριαλισμού⁴.

Σφάλλει λοιπόν η «Αριστερά» όταν με βάση τη λογική της «εθνικής ανεξαρτησίας», αποσιωπά τις επεκτατικές τάσεις του ελληνικού κεφαλαίου. Όμως δεν πρόκειται μόνο γι' αυτό: Αν η «Αριστερά» σιωπά μπροστά στο διεθνή (ιμπεριαλιστικό) ρόλο του ελληνικού κεφαλαίου, αν δεν κατάλαβε τίποτα για την εκμετάλλευση των ξένων πληρωμάτων, αλλά ούτε και για την εξάρτηση χωρών όπως η Λιβερία από το ελληνικό κεφάλαιο» αν δεν υποψιάστηκε

γίσεων — υποτιμολογήσεων δεν είναι τα «ξένα μονοπώλια», αλλά κυρίως κάποιοι Έλληνες μεγαλοκεφαλαιοκράτες, αν δεν προβληματίστηκαν ακόμα ούτε με τους ρυθμούς και την εύκολα που κάποια ως χθές «ξένα μονοπώλια» υπάχθηκαν κατά τα τελευταία χρόνια σε κρατικές νομικές μορφές ιδιοκτησίας (και έσπευσαν έτσι να ανακηρύξουν τα πρώην «μονοπώλια» σε «μονάδες ενταγμένες στην αναπτυξιακή προοπτική του τόπου»)» αν ακόμα δεν αντιλήφθηκε η «Αριστερά» την ύπαρξη, τις συνθήκες απασχόλησης και αμοιβής και το πρόβλημα των ξένων εργατών στην ελληνική βιομηχανία» αν επιπλέον δεν μπορεί να εκτιμήσει συνολικά το διεθνή πολιτικό ρόλο του ελληνικού αστικού κράτους στην ευρύτερη περιοχή της νότιας Ευρώπης και της ανατολικής Μεσογείου και περιορίζεται στο να καταμετράει τα «θετικά» και τα «αρνητικά» της κυβερνητικής εξωτερικής πολιτικής, μέσα στο γενικότερο κλίμα «σοσιαλσυντηριστικής» ευφορίας που καλλιεργεί ο κυβερνητικός τύπος» αν με δυο λόγια η «Αριστερά» μπορεί σήμερα να διαχειρίζεται —σάν κυβερνητική έξουσία, ή έστω σάν «συμπολιτευόμενη αντιπολίτευση» που ζητάει τη συμμετοχή της στην κυβέρνηση — την κεφαλαιοκρατική έξουσία και τις στρατηγικές επιδιώξεις του ελληνικού καπιταλισμού, αυτό σημαίνει ότι δεν έχουμε να κάνουμε απλά με κάποιες «ανεπάρκειες», ή με κάποια «λάθη» της «Αριστεράς» δεν πρόκειται δηλαδή για κάποια άθωα «σιωπή». Πρόκειται για κάποιους σημαντικούς ιδεολογικούς και πολιτικούς μετασχηματισμούς που έχουν καταστήσει την «Αριστερά» κάτι διαφορετικό από πολιτική δύναμη της αντικαπιταλιστικής άλλα-

γής, πού ή ίδια διατείνεται πώς είναι.

Η άριστερή παράδοση

Μπορούμε νά αντίληφθούμε τόν πολιτικό και ιδεολογικό μετασχηματισμό τής 'Αριστεράς απέναντι στη στρατηγική του ελληνικού αστισμού, αν παρακολουθήσουμε γιά λίγο τά πολιτικά κείμενα του ΚΚΕ τήν περίοδο του Μεσοπολέμου: Σέ μιά εποχή πού ο διεθνής ρόλος και ή ανάπτυξη του ελληνικού καπιταλισμού ελάχιστα θύμιζε τά σημερινά δεδομένα, ή 'Αριστερά υποστήριζε πώς: «Τό ντόπιο χρηματιστικό κεφάλαιο συμμετέχοντας έκούσια στη βαθεία διείσδυση του ξένου χρηματιστικού κεφαλαίου, δεχόμενο τήν ήγεμονία και τόν έλεγχο του, δέν παύει νά αναπτύσσει δικές του Ιμπεριαλιστικές τάσεις, προσαρμόζοντάς τις μέ τις τάσεις του ξένου χρηματιστικού κεφαλαίου» (16-4-1930). Προηγούμενα τό ΚΚΕ είχε καταδικάσει τήν τυχοδιωκτική έκστρατεία του ελληνικού καπιταλισμού στη Μικρά 'Ασία

ελληνικού Ιμπεριαλισμού, πού γίνεται πάνω στη βάση τής σύγκρουσης των γαλλοιταλικών επιρροών μέσα στην 'Ελλάδα, δέν άμβλύνει, μά δυναμώνει τούς πολεμικούς κινδύνους και τούς στρατιωτικούς τυχοδιωκτισμούς» (5ο Συνέδριο ΚΚΕ, 23-4-34)⁸.

Δέν είναι βέβαια του παρόντος νά εκτιμήσουμε τήν πολιτική στρατηγική του ΚΚΕ κατά τό Μεσοπόλεμο. Έκείνο πού γίνεται πάντως προφανές είναι ότι ή σημερινή «σιωπή» τής παραδοσιακής 'Αριστεράς μπροστά στις Ιμπεριαλιστικές πρακτικές του ελληνικού καπιταλισμού, ή μεταπολεμική εθνικοανεξαρτησιακή «άθωότητα» τής παραδοσιακής 'Αριστεράς (ας σημειωθεί ότι ή κομματική ήγεςία παράμενε άρχικά ή ίδια μέ τήν προπολεμική περίοδο), άποσιωπά υποχρεωτικά άκόμα και τή δική της παράδοση και ιστορία.

Η ιδεολογική, πολιτική και κοινωνική μετατόπιση τής παραδοσιακής 'Αριστεράς από τήν

του συστήματος. Παράλληλα ο σοσιαλισμός άναγορεύεται σέ υπερπέραν μιάς εξελικτικής πορείας πού περνάει μέσα από μιά άλλη λουχία «πραγματικών», «ανάπτυξιακών» και «άντιμονοπωλιακών» σταδίων.

Πρόκειται γιά μιά άλυσίδα μετασχηματισμών στό έσωτερικό τής 'Αριστεράς πού οι βάσεις τους τίθενται ήδη στό Μεσοπόλεμο. Οι μετασχηματισμοί αυτοί παγιώνονται κατ' άρχήν στό ιδεολογικό επίπεδο, μετά τήν ήττα στον εμφύλιο πόλεμο. Μετά τήν μεταπολίτευση του 1974 και τό πέρασμα από τό «κράτος των εθνικοφρόνων» στό «κράτος δικαίου» (τήν κατάργηση δηλαδή των έκτακτων νόμων, τήν υποχώρηση τής ιδεολογίας του άντικομμουνισμού, τήν «άποπολιτικοποίηση» τής Διοίκησης μέ τήν μετατόπισή της από τις άρχές τής «εθνικοφροσύνης» στις άρχές τής «ισοπολιτείας» κλπ.) δημιουργήθηκαν οι όροι γιά τήν ένσωμάτωση τής 'Αριστεράς στό άστικό κοινοβουλευτικό παιχνίδι, σάν μιά έγκυρη «εναλλακτική» πολιτική στη δεξιά διακυβέρνηση. Μετά τήν έκλογική νίκη του ΠΑΣΟΚ άνοιξε ο δρόμος γιά νά ένταχθεί ολόκληρη ή 'Αριστερά στις πολιτικές δυνάμεις τής εξουσίας, αν και βέβαια σ' αυτή τήν πορεία δέ θά λείψουν ποτέ οι άντιφάσεις.

Δέν πρέπει νά μάς παραξενεύει λοιπόν πού ο «άντιιμπεριαλισμός» τής ελληνικής 'Αριστεράς εκφυλίζεται, στην καλύτερη περίπτωση, σέ συμβουλές πρós τις «έπιχειρήσεις» και παραινέσεις πρós τό κράτος, ένώ, όχι σπάνια, μετατρέπεται σέ άπρόκαλυπτη άπολογητική, όταν πρόκειται γιά τόν ελληνικό Ιμπεριαλισμό:

«Αντί λοιπόν ή ελληνική έφοπλιστική έπιχείρηση νά άναζητεί καταφύγιο στην Κοινή 'Αγορά, έχει κάθε συμφέρον νά επιδιώκει άδέσμευτη έξωτερική πολιτική, πολιτική σύμφιξης των σχέσεων μέ τις σοσιαλιστικές και τις αναπτυσσόμενες χώρες, πραγματική πολιτική έλευθερία του μέσω τής θάλασσας έμπορίου και μεταφορών»⁹.

«Ν' άνατεθούν από τό 'Ιράκ ναυπηγήσεις και έπισκευές πλοίων στα ελληνικά ναυπηγεία... νά διεξάγεται διάμεσος τής 'Ελλάδας, πού θά έχει τά όφέλη του διαμετακομιστή, τό έμπόριο του 'Ιράκ μέ τις σοσιαλιστικές χώρες»¹⁰.

«Η ελληνική ναυτιλία άναπτύχθηκε χάρη στην έλευθερία των θαλασσίων μεταφορών και μόνο μέσα από μιά τέτοια πολιτική μπορεί νά έπζησει.

- Όχι, λοιπόν, στην άπομόνωση και στην ύποταγή στα συμφέροντα μιάς ομάδας Ιμπεριαλιστικών κρατών.

-Ναι στη σύναψη Ισοτίμων συμφωνιών μέ όλες τις χώρες του κόσμου»¹¹.

Τή «σιωπή» τής 'Αριστεράς, τήν άπουσία δηλαδή του άριστερου πολιτικού λόγου, άναπληρώνει πάντα ο λόγος τής άστικής ιδεολογίας και εξουσίας.

Γιάννης Μηλιός

και είχε αναλάβει άκόμα και διεθνείς πρωτοβουλίες γιά τόν τερματισμό του πολέμου και τή διάσωση των ελληνικών πληθυσμών τής περιοχής: «Τό ελληνικό Σοσιαλεργατικό Κόμμα καταπολεμήσαν πάντοτε δριμύτατα τήν Ιμπεριαλιστικήν πολιτικήν των άστικών πολιτικών κομμάτων, δικαιούται νά ζητήσει σήμερα τήν ύποστήριξιν των άδελφών σοσιαλιστικών κομμάτων και τήν προστασία των θυμάτων τής πολιτικής αυτής». (28-8-1922).

Η αντίληψη του ΚΚΕ γιά τόν Ιμπεριαλιστικό χαρακτήρα του ελληνικού καπιταλισμού δέν μεταβάλλεται ούτε και μετά τό Δεκέμβρη του 1931, όταν μέ τήν επέμβαση τής Διεθνούς επιβάλλεται στό ΚΚΕ ή Ζαχαριαδική ήγετική ομάδα: «Η 'Ελλάδα είναι κράτος Ιμπεριαλιστικό...» (5-3-1932). «Ο ελληνικός όπως και ο διεθνής Ιμπεριαλισμός προσανατολίζεται σήμερα πρós τόν πόλεμο». ('Από τήν άπόφαση του Π.Γ. του ΚΚΕ, 5-5-32). 'Αλλά ούτε και μετά τήν περιβόητη 6η 'Ολομέλεια τής Κ.Ε. του ΚΚΕ τό Γενάρη του 1934, πού έπανεκτίμησε τό χαρακτήρα τής εσνάστασης στην 'Ελλάδα σάν άστικοδημοκρατικό, δέν μεταβλήθηκε ή αντίληψη του ΚΚΕ γιά τόν Ιμπεριαλιστικό χαρακτήρα του ελληνικού κράτους: «Η διάσπαση τής "ένότητας" τής έξωτερικής πολιτικής του

άντικαπιταλιστική έπαγγελία στην πολιτική τής «ανεξαρτησίας» και τής «ανάπτυξης», τήν ύποχρεώνουν νά «σιωπά» άκόμα και γιά τό παρελθόν τής.

Ποιός «άντιιμπεριαλισμός»;

Η προσήλωση τής 'Αριστεράς στον «άντιιμπεριαλιστικό άγώνα», στη στρατηγική τής «έθνικής ανεξαρτησίας» και ταυτόχρονα ή «σιωπή» τής μπροστά στις Ιμπεριαλιστικές όψεις του ελληνικού καπιταλισμού δέν άποτελεί λοιπόν άντίφαση. Γιατί οι άντιλήψεις γιά τήν «άντίθεση» τής «χώρας μας» ή τής «έθνικής οικονομίας μας» μέ τά ξένα συμφέροντα, πάνω στις όποιες θεμελιώνεται ο «άντιιμπεριαλισμός» τής 'Αριστεράς, έπισφραγίζει τόν έξοβελισμό τής ταξικής άνάλυσης από τή θεωρία, τήν ύποτίμηση τής άντίθεσης κεφαλαίου — εργασίας στην πολιτική, τήν ένσωμάτωση τελικά τής 'Αριστεράς στη στρατηγική του άστικού κράτους, τήν κυριαρχία τής άστικής ιδεολογίας και πολιτικής μέσα στην 'Αριστερά.

Τό κοινωνικό περιεχόμενο του «άντιιμπεριαλισμού» συρρικνώνεται πλέον στη διεκδίκηση «περισσότερης δικαιοσύνης» και στην άπαιτηση «γρηγορότερης άνάπτυξης», στα πλαίσια

1. «Μέση Ανατολή και 'Ελλάδα», μελέτες ΚΜΕ ΙΙ, έκδ. Σύγχρονη Έποχή 1982, σ. 156.
2. Κ. Γιαμπάνη, «Τί σημαίνει «άνταγωνιστικότητα» του ελληνικού πλοίου γιά τούς ναυτεργάτες», ΚΟΜΕΠ 7-8, 1982.
3. Αργώ, έπιθεώρηση ναυτιλιακής μελέτης και ένημερώσεως, Δεκέμβριος 1979.
4. Γιά τά ζητήματα αυτά βλ. Γ. Μηλιού, «Οι άριστερές θεωρίες γιά τήν "έξαρτηση" και οι έξαρτήσεις του ελληνικού καπιταλισμού», Θέσεις τ. 9, Οκτ.—Δεκ. 1984.
5. Βλ. «Η ελληνική οικονομία σέ αριθμούς», 1984 (έκδ. Electra Press).
6. Βλ. Γ. Μαυρή, «Πόλεμος και άνάπτυξη», Σχολαστής τ. 19.
7. Χαρακτηριστικός είναι ο τίτλος άρθρου του Βήματος γιά τήν έπίσκεψη στην 'Αθήνα του 'Αραφά: «Οι σταυρωτοί άσπασμοί μέ τόν 'Αραφά έσταξαν πετρέλαιο» (20-12-81).
8. Όλα τά άποσπάσματα είναι από τό πεντάτομο: ΚΚΕ — έπίσημα κείμενα. Βλ. τ. Γ' σ. 170, τ. Α' σ. 255, τ. Γ' σ. 326, τ. Γ' σ. 400, τ. Δ' σ. 45.
9. Σ. Τσαμπής, ΚΟΜΕΠ 12, 1975.
10. «Μέση Ανατολή...» δπ. κ. σ. 154.
11. Γ. Γεωργίου, ΚΟΜΕΠ 11, 1979.

«Πιό ρατσιστές κι από μένα; Θά πεθάνεις.»

ΛΕ

Αντι — (καί) ρατσιστικές εκδηλώσεις στη Γαλλία

Ο ΛΕ ΠΕΝ θεωρείται από την κυβέρνηση persona grata. Η άρχική απαγόρευση εισόδου του στη χώρα ανακλήθηκε. Για τη μεταστροφή της κυβέρνησης ήταν αρκετή μία δήλωσή του, ότι δεν σκοπεύει να επισκεφθεί τους χουντικούς ομοϊδεάτες του στον Κορυδαλλό. Στις 3 Δεκεμβρίου ο Λέ Πέν έρχεται στην Αθήνα.

Η κυβερνητική υπαναχώρηση ανακινώθηκε την Τετάρτη 14 Νοεμβρίου, δύο μόλις ημέρες, δηλαδή, πριν από την ήμιαργία και σχολική εορτή της Παρασκευής για την ενδέκατη επέτειο του Πολυτεχνείου, και τρεις ημέρες πριν από την «άκομμάτιστη και μεγαλειώδη» πορεία στην Αμερικάνικη πρεσβεία. Αλλά φαίνεται πως ούτε και αυτή η σύμπτωση, τάραξε τις συνειδήσεις του φιλοκυβερνητικού τύπου, που υποδέχτηκε την απόφαση όχι με δίκαιη όργη και ιερή αγανάκτηση, αλλά με νηφάλια σύνεση και αυστηρή αυτοπειθαρχία.

Τό «Έθνος» κρατήθηκε στο ύψος του επιδεικνύοντας αδιαφορία: καταχώρησε την είδηση στα ψιλά, 27 (εικοσιεπτά) λέξεις τό όλον. Ούτε πανηγυρικά οκτάστηλα, ούτε επιβλητικοί πρωτοσέλιδοι τίτλοι, ούτε «κλειστή ή πόρτα στο φασίστα» (Έθνος 30-9), ούτε τίποτα, διότι «τό λακωνίζουν» και τ' αλοιπά. Τά ΝΕΑ φρόντισαν να δώσουν μία αισιόδοξη νότα στην είδηση: «Θά συλληφθεί ό κ. Λεπέν αν πάει στον Κορυδαλλό». Οί συντάκτες αυτής της εφημερίδας ξέρουν να δείχνουν πάντοτε την καλή όψη της ζωής: μακάρι να πάει ο Λεπέν στον Κορυδαλλό για να τον συλλάβουμε!

Η «Έλευθεροτυπία», όμως, χωρίς αμφιβολία ξεπέρασε κάθε όριο, όταν, πριν ακόμη ανακοινωθεί από την κυβέρνηση ότι επιτρέπεται η είσοδος του Λέ Πέν στη χώρα έγραφε: «Προβληματισμός και σύγχυση επικρατεί στο υπουργείο Έξωτερικών σχετικά με τό θέμα αυτό, αφού θεωρείται άστοχη ή θέση που έχει εκφράσει ό ύφυπουργός Έξωτερικών κ. Γ. Καψής λέγοντας, στο παρελθόν, πως δεν θά επιτραπεί ή είσοδος του Λέ Πέν στη χώρα μας. Και τούτο δεδομένου ότι, όπως είναι γνωστό, όλοι οί ευρωβουλευτές των «γκρούπ» των κομμάτων, που εκπροσωπούνται στο Στρασβούργο, έχουν τό δικαίωμα να συνεδριάζουν σε οποιαδήποτε χώρα-μέλος της Κοινότητας» (11 Νοεμβρίου).

Όταν τέτοια ήταν ή στάση των εφημερίδων της Αλλαγής, γιατί να μην έχει ή Δεξιά τό δικαίωμα να υποστηρίξει ότι ή προηγούμενη απόφαση της κυβέρνησης «βλάπτει τά συμφέροντα της χώρας, διότι τάσσει εναντίον της 16 μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου» (έννοει τούς 16 φασίστες ευρωβουλευτές, Βραδυνή 14 Νοεμβρίου).

Αλλά τό θέμα είναι πολύ σοβαρό για να μπορούμε να άρκεστούμε σε καταγγελίες ή εκκλήσεις προς την κυβέρνηση του τύπου «Έστω και στο παρά πέντε, άς τό ξανασκεφτεί» (Ριζοσπάστης 15 Νοεμβρίου). Η άπύρνη διεθνής μετά τίς τελευταίες ευρωεκλογές άπέκτησε τό έπίσημο όργανό της, και στην όμάδα αυτή εκπροσωπείται και ή Έλλάδα — κάτι που συστηματικά άγνοείται και άπωθείται από τίς πολιτικές συζητήσεις. Ο φασισμός έπιχειρεί πανευρωπαϊκά μία «νέα άρχή», προσπαθεί να νομιμοποιήσει την παρουσία του σαν ένα πολιτικό ρεύμα άνάμεσα στ' άλλα. Η συνεδρίαση της φασιστικής όμάδας του ευρωκοινοβουλίου στις 3 Δεκεμβρίου στην Αθήνα, αυτό προσπαθεί να κατοχυρώσει. Άπέναντί τους, θά μείνουμε άδιάφοροι;

Τάκης Μαστραντώνης

ΣΤΙΣ 3 ΝΕΟΕΜΒΡΙΟΥ '84 ξεκίνησαν με μηχανάκια από πέντε διαφορετικά σημεία της Γαλλίας, πέντε όμαδες νέων, (συνολικά 50 περίπου άτομα, γάλλοι, άραβες της βόρειας Αφρικής, αλλά έπίσης για πρώτη φορά φέτος πορτογάλοι, μαύροι και ένας άσιάτης), για ένα όδοιπορικό διάρκειας ενός μήνα στο έσωτερικό της Γαλλίας και τελικό προορισμό — συνάντηση στο Παρίσι στις 2 Δεκεμβρίου, όπου πρόκειται να οργανωθεί ένα μεγάλο καρναβάλι. Η πρωτοβουλία αυτή, άποτελεί, κατά κάποιο τρόπο, συνέχεια των εκδηλώσεων της προηγούμενης χρονιάς ενάντια στον ρατσισμό. Άς σημειωθεί ότι πέρυσι ή πρωτοβουλία είχε παρθεί από όρισμένους νέους (Αραβικής καταγωγής), οί όποιοί άφού πέρασαν 1.200 χιλιόμετρα, περνώντας από διάφορες πόλεις και χωριά, κατάφεραν να πραγματοποιήσουν τό στόχο τους: Νά συγκεντρώσουν στο Παρίσι στις 3-12-83, 100.000 άτομα, ξένους και γάλλους σε μία συγκέντρωση — διαδήλωση κατά του ρατσισμού. Η φετινή πρωτοβουλία έχει όρισμένα καινούργια στοιχεία. Αρχικά, ή διεύρυνση των συμμετεχόντων από περισσότερες εθνότητες: Τό πιό σημαντικό όμως είναι ή διαφορετικός χαρακτήρας που θέλουν να δώσουν στη φετινή πρωτοβουλία. Ο στόχος δεν είναι να έπιχειρήσουν άπλως να έμποδίσουν την κλιμάκωση της ρατσιστικής βίας, αλλά να δώσουν ώθηση τό αίτημα: *Νά ζήσουμε ίσοι με τά κοινά μας σημεία, όποιες κι αν είναι οί διαφορές μας. Για τό ξαναφρεσκάρισμα της συλλογικής μνήμης αυτής της χώρας. Για να γίνει συνείδηση ότι ή Γαλλία είναι μία χώρα με πολλές εθνότητες και πολλές κουλτούρες. Για να βγούν οί ξένοι από τό γκέττο, για την συνάντηση και επικοινωνία όλων των ανθρώπων.*

Ο ρατσισμός κερδίζει έδαφος.

Ποιά είναι τα καινούργια στοιχεία:

—Τό στοιχείο που δείχνει πολύ καθαρά, ότι ό Ρατσισμός έχει ριζώσει για τά καλά σε μία μερίδα των γάλλων, είναι ή θεαματική άνοδος του «Έθνικού Μετώπου», τό κόμμα της Ακρας Δεξιάς. Η άρχή έγινε με τό αποτέλεσμα των δημοτικών εκλογών (Μάρτης 1983) όπου ό άηγός του κόμματος αυτού, Λέ-Πέν, πήρε 11% των ψήφων, στο 20ό διαμέρισμα του Παρισιού. Η συνέχεια, λίγους μήνες μετά (Σεπτέμβρης 83) στο Dreux, μία πόλη 35.000 κατοίκων, όπου ό συνδυασμός του κόμματος της Ακρας δεξιάς πήρε 17% των ψήφων. Αλλά ή μεγάλη έκπληξη (για τούς πάντες, ακόμα και για τόν ίδιο τόν Λέ Πέν) ήταν τό αποτέλεσμα των τελευταίων εκλογών για τό Ευρωπαϊκό κοινοβούλιο, όπου όπως είναι γνωστό, τό άκροδεξιό κόμμα πήρε 11% των ψήφων, (2.200.000 ψήφους) και 10 βουλευτές για τό Ευρωκοινοβούλιο. Τό «μυστικό της έπιτυχίας» του «Έθνικού Μετώπου» είναι... ό ρατσισμός του. Η βασική συνθηματολογία συμπυκνώνεται στην έξης άπλη πρόταση: «Έξω οί ξένοι από ή Γαλλία, ή Γαλλία στους γάλλους» σύμφωνα, πάντα με την αντίληψή του, οί ξένοι δημιουργούν δύο βασικά προβλήματα: άνασφάλεια και άνεργία. «Υπάρχουν δύο εκατομμύρια άνεργοι στη Γαλλία. Έχουμε δύο εκατομμύρια ξένους. Τούς πετάμε έξω

και λύνουμε τό πρόβλημα», έπαναλαμβάνουν συνεχώς οί εκπρόσωποι του κόμματος της Ακρας Δεξιάς. Μάλιστα, σύμφωνα με ένα γκάλλοπ της εταιρείας Sofres που πραγματοποιήθηκε τό Μάη του 84, 28% των έρωτηθέντων Γάλλων, δήλωσαν ότι άποδέχονται την πολιτική του Λέ Πέν σχετικά με τούς ξένους.

Υπάρχει έπίσης μία διαφοροποίηση στο χώρο των παραδοσιακών Κομμάτων της Δεξιάς (R.P.R. και U.D.F.). Για παράδειγμα: Ένώ μετά τό αποτέλεσμα του πρώτου γύρου των δημοτικών εκλογών, ό Σιράκ είχε άρνηθεί κάθε συνεργασία με την άκροδεξιά για τό δεύτερο γύρο (στο 20ό διαμέρισμα του Παρισιού), γιατί όπως είπε θά έπρόκειτο για μία «παρά-φύσει συμμαχία», λίγους μήνες άργότερα, για τίς εκλογές στο Dreux, ή δεξιά, στο σύνολό της σχεδόν, συμμαχεί με τούς άκροδεξιούς. Στη συνέχεια άκούστηκαν και άκούγονται διάφορες φωνές μέσα από τό χώρο της παραδοσιακής δεξιάς για μία συμμαχία με τό «Έθνικό Μέτωπο» σε έθνικό έπίπεδο (βουλευτικές εκλογές του '86). Έπίσης βλέπουμε ότι κυρίως τό R.P.R. προσεταιρίζεται όλο και περισσότερο τίς θέσεις της άκροδεξιάς. Σε πρόσφατη συνέντευξή του, ό Σιράκ (πρόεδρος του R.P.R.) δηλώνει ότι: λαμβάνοντας υπόψη την οικονομική κατάσταση, βρίσκει ότι ό αριθμός των ξένων είναι υπερβολικός, γι' αυτό και θά πρέπει να περιοριστεί. Στην έρώτηση του δημοσιονόμου, εάν υπάρχει σχέση άνάμεσα στον αριθμό των ξένων και την οικονομική κατάσταση, άπάντησε: «Φυσικά. Εάν υπήρχαν λιγότεροι ξένοι, θά υπήρχε μικρότερη άνεργία, λιγότερες έντάσεις μέσα σε κάποιες πόλεις, ένα μικρότερο κοινωνικό κόστος» (έφημ. Λιμπερασιόν 30-10-84). Άνάμεσα στις παραπάνω δηλώσεις του Σιράκ και σ' αυτές του Λέ Πέν δεν υπάρχει διαφορά ούσίας, αλλά διαφορά βαθμού.

Όταν λοιπόν τά κόμματα της Δεξιάς και της άκροδεξιάς, (που σύμφωνα με τίς τελευταίες ευρωεκλογές εκπροσωπούν τό 60% περίπου του εκλογικού σώματος) εκδηλώνουν για τούς ξένους, από «καλυμμένη» αντίπαθεια (για την περίπτωση του U.D.F.) έως την άνοιχτή ή όξύτατη αντίθεση (για την περίπτωση του R.P.R. και του «Έθνικού Μετώπου») ή κοινωνική κατάσταση μπορεί να γίνει δραματική. Όταν παρουσιάζεις τούς ξένους ως υπεύθυνους για την «άνασφάλεια» και την άνεργία, θά πρέπει να άναγνωρίζεις και τίς συνέπειες αυτής της λογικής: «Ό,τι σπέρνεις θά θερίσεις». Ο δολοφόνος των δύο νεαρών τούρκων, στη μικρή πόλη Σατωβριάν, 22 χρονών και άνεργος, έξήγησε ως έξης την πράξη του: «Δέν αγαπάω τούς ξένους», ή όπως διεκρίνησαν οί άστυνομικοί, «μέ εξαίρεση τούς Ευρωπαίους, δέν αγαπάει τούς ξένους». Πρέπει να σημειώσουμε έδώ ότι, από τό 82 μέχρι σήμερα, 48 νεκροί ξένοι ακόμα και μικρά παιδιά, έχουν σκοτωθεί από διάφορους «θερμόαιμους» πολίτες ή άστυνομικούς. Οί ποινές που έπιβλήθηκαν στους δράστες ήταν άστειες: Τό κοινό σημείο όλων των παραπάνω υποθέσεων είναι οί έλαφρές ποινές με τίς όποιες ευνόηθηκαν οί δράστες αυτών των έγκλημάτων. Όρισμένοι άφέθηκαν έλεύθεροι, όρισμένοι άλλοι προσωρινά έλεύθεροι: οί πιό «κακότυχοι» άπ' αυτούς καταδικάστη-

ΠΕΝ

καν σέ πέντε χρόνια φυλακή, συχνά όμως σέ πολύ λιγότερο.

Καί ή 'Αριστερά;

Η 'Αριστερά, έδω καί άρκετοϋς μήνες, σχεδόν ποτέ δέν μίλησε πρώτη γιά τό θέμα τών ξένων. Μιλάει μόνο, γιά ν' άπαντήσει στίς «ύπερβολές» τών άκροδεξιών καί δεξιών. Έξαιρέση, όταν συμβεί κάτι τό εξαιρετικό, όπως π.χ. ή δολοφονία τών 3 τούρκων μέσα σ' ένα διήμερο. Στην περίπτωση αυτή θά διατρανώσει τή θέλησή της γιά τήν «παραδειγματική τιμωρία τών ενόχων». (Αν καί ή έμπειρία δείχνει ότι ούτε καί στό θέμα τής τιμωρίας τών ενόχων, έδειξε πολλά πράγματα).

Η 'Αριστερά εκτός από τήν «οϋμάνιστική φλυαρία» δέ φαίνεται νά διαθέτει τίποτε άλλο. Γιά παράδειγμα στην εκλογική άναμέτρηση στό Dreux, πρόβαλε συνθήματα του τύπου: «Η δημοκρατία κινδυνεύει» ή «Από τό ρατσισμό στό φασισμό δέν ύπάρχει παρά ένα μόνο βήμα». Η έκανε... άσκήσεις άριθμητικής: Όταν οι άκροδεξιοί λέγαν ότι ύπάρχουν 6 εκατομμύρια ξένοι στη Γαλλία, ή 'Αριστερά άνταπαντούσε ότι, όχι, ύπάρχουν 4 εκ. Η όταν έλεγαν οι άκροδεξιοί, ότι οι ξένοι μάς παίρνουν τίς δουλειές μας, ή 'Αριστερά άπαντούσε ότι αυτό δέν είναι αλήθεια. Ούσιαστικά όμως εκείνη τή στιγμή άσκοϋσε πολιτική στό πεδίο πού οι αντίπαλοί της είχαν καθορίσει. Όπως σημειώνει, μ' άφορμή τήν παραπάνω εκλογική άναμέτρηση, ή V. Brocard, δημοσιογράφος τής Λιμπερασιόν: δ,τι καί νά άπαντούσε ή 'Αριστερά «κανένas δέν τήν άκουγε. Γιατί δέν ήταν σ' αυτό τό πεδίο - στό πεδίο του συγκεκριμένου - πού μάχονταν οι αντίπαλοί της. Αλλά στό πεδίο του φανταστικού καί του φανταστικού... Δέν ήταν στίς συνοικίες, όπου ό άριθμός τών ξένων ήταν πύο μεγάλος, πού γνώρισαν τή μεγαλύτερη φθορά. Ο φόβος του άλλου λειτουργήσε κυρίως εκεί πού δέν ήταν παρών». (Λιμπ. 13-9-83).

Τά γεγονότα εξάλλου, διαψεύδουν όρισμένες φορές τά «άνθρωπιστικά αίσθήματα» τής 'Αριστεράς. Δύο παραδείγματα:

1) Τό γεγονός ότι έδω καί κάποιον καιρό, άκόμα καί τά Δημοτικά συμβούλια, στά όποία ή 'Αριστερά είναι πλειοψηφία, έκδηλώνουν τή δυσφορία τους έναντίον τών ξένων πού θέλουν νά εγκατασταθούν στην πόλη τους, ύπολογίζοντας τίς παραπέρα άπώλειες τής εκλογικής τους πελατείας.

2) Αναφέρω επίσης τά πολύ σημαντικά μέτρα πού πήρε πρόσφατα (άρχές Οκτωβρίου) ή κυβέρνηση, ενάντια στην «οίκογενειακή έπανασύνδεση». Δηλαδή μέτρα πού ούσιαστικά άπαγορεύουν τήν είσοδο καί παραμονή στη Γαλλία τών μελών εκείνων τής οίκογένειας τών μεταναστών, πού ζουν άκόμα στίς χώρες προέλευσης. Αυτή ή άπαγόρευση στοιχειοθετείται, μέσα από τήν αλλαγή τών διαδικασιών καί προϋποθέσεων είσόδου τών μελών τής οίκογένειας του μετανάστη. Για τά μέλη λοιπόν τής οίκογένειας (γυναίκα, παιδιά) καί γιά τό μετανάστη δύο δρόμοι άνοίγονται μπροστά τους: Η νά ζήσουν χωριστά ή ό μετανάστης νά επιστρέψει στη χώρα του. Ποιός είπε ότι ή 'Αριστερά άγνοεί τίς διαθέσεις καί επιθυμίες τών ανθρώπων; (Λάθος, τών εκλογέων ήθελα νά πώ).

Κώστας Γκότσης

Αυτοπαρουσίαση

Οι παράνομες ενέργειες καί ή σωστή επιλογή του όπλου:

Στό βιβλίο, «L' effet Le Pen» πού έγραψαν πρόσφατα δύο δημοσιογράφοι τής έφημ. «Le Monde», αναφέρεται τό έξής γεγονός: «Στή Νίκαια, κατά τή διάρκεια τών συνεδριάσεων του Έθνικού Μετώπου τόν Οκτώβριο του 1982, ύπήρχαν σκηνές του τύπου: 'Από τά μέλη πού έπζητούν μιά πύο δυναμική δράση, ό Λέ Πέν ζητάει νά μήν πέσουν στην παγίδα τής βίας καί τής παρανομίας καί νά προτιμήσουν τήν πολιτική δράση. 'Οφείλουμε νά σεβαστούμε τή νομιμότητα, όσο αυτή ύπάρχει» λέει, διευκρινίζοντας ότι: «Είμαστε ένας στρατός μέ πολιτικά, αλλά δέν είναι καλό γιά έμάς σήμερα νά παρατασσόμαστε μέ όπλα». Σέ μιά πύο έπίμονη όπαδό, δίνει εν τούτοις τή συμβουλή: 'Εάν έχετε τό δικαίωμα κατοχής όπλου στό σπίτι σας, προτιμήστε τόν τύπο 9 χιλιοστόμετρα από τό 6,35, είναι πύο άποτελεσματικό». (σελ. 42).

Γιά τήν τρομοκρατία πού άσκοϋν οι ξένοι:

Καί ενώ έχουν γίνει από τό '82 μέχρι σήμερα 48 δολοφονίες ξένων γιά ρατσιστικούς λόγους, ό Λέ Πέν όχι άπλως δέν βρίσκει τή κατάσταση άνησυχητική, αλλά: «... Έάν δέν ύπάρχουν σοβαρά ρατσιστικά έπεισόδια στη χώρα μας, αυτό όφείλεται στό ότι ό Γάλλος άναδιπλώνεται, εγκαταλείπει τίς συνοικίες όπου άπειλήθηκε, παίρνει τά παιδιά του από τό σχολείο, πουλáει στη μισή τιμή τό διαμέρισμα πού είχε αγοράσει, βρίσκόμενος στους τέσσερις άνέμους, γιατί είναι ύποχρεωμένος νά εγκαταλείψει τόν τόπο στά κοινωνικά άποβάσματα» (έννοεί τους ξένους). ('Από τήν όμιλία του, στην τελευταία γιορτή του κόμματός του, έφημ. «Le Monde» 18-9-1984).

Από πού προέρχεται ό κίνδυνος φασισμού;

Σύμφωνα μέ τόν Λέ Πέν: «Ο Φασισμός καί ό ναζισμός είναι δύο ιδεολογίες τής 'Αριστεράς. Καί είναι προφανές ότι, εάν αύριο, ύπήρχε πιθανότητα ενός φασισμού στη Γαλλία, όλος ό κόσμος ξέρεi από ποιο κόμμα θά προερχόταν. Δέν μιλάω βέβαια γιά τήν άποτρόπαιη σοβιετική δικτατορία, τήν όποία ύπηρετεί τό κομμουνιστι-

κό κόμμα Γαλλίας, αλλά γιά τίς τάσεις εκείνες του σημερινού Σοσιαλιστικού κόμματος».

('Από τή συζήτησή του μέ τόν δημοσιογράφο J.F. Cahn, έφημ. «Le Quotidien de Paris», 15-6-84).

Η όμοφυλοφιλία είναι τό τέλος του κόσμου.

Σέ μιά συνέντευξή του, δήλωσε ότι είναι πεπεισμένος γιά τή ζωτική άναγκαιότητα ενός «άνάτατου όριου όμοφυλοφιλίας (...) 'Υπάρχουν, είπε, όλο καί περισσότεροι όμοφυλόφιλοι. Η σημερινή έξουσία, τό σοσιαλιστικό κόμμα, έφóσον τήν ένσωματώνουν στον πολιτικό τους λόγο, είναι ύπεύθυνοι γι' αυτή τήν ανάπτυξη τής όμοφυλοφιλίας στη Γαλλία. 'Από τή μιά πλευρά, είμαι υπέρ τής ύπό όποιαδήποτε μορφής έλευθερίας. 'Από τήν άλλη (...) πρέπει νά επιβάλλουμε κυρώσεις στον όμοφυλοφιλικό προσηλυτισμό. Τελικά ό πύο μεγάλος κίνδυνος πού άπειλεί τή Γη, είναι ή ύπογεννητικότητα του Δυτικού Κόσμου, αντιμετώπιση μέ τήν ύπεργεννητικότητα του Τρίτου Κόσμου. Έξ αίτίας αυτού του γεγονότος, νομίζω ότι ή όμοφυλοφιλία, εάν άναπτυχθεί, μάς οδηγεί στό τέλος του κόσμου» ('Έφημ. «Le Monde» 13-6-84). Σέ μιά άλλη συνέντευξη παρατήρησε ότι ό κίνδυνος τής όμοφυλοφιλίας είναι μεγάλος γιατί «οι όμοφυλόφιλοι πολλαπλασιάζονται, αλλά δέν άναπαράγονται».

Όταν οι περισσότεροι άντρες στην 'Αριστερά είναι όμοφυλόφιλοι...

Ο Λέ Πέν άφηγείται: «Μιά νέα γυναίκα, δημοσιογράφος τής «Le Matin» (έφημ. προσκείμενη στό σοσιαλιστικό κόμμα), μού έλεγε μιά μέρα —έχω μάρτυρες πού τό άκουσαν— ότι: «Στους χώρους πού συχνάζω, οι φίλοι μου καί εγώ, ύπάρχει μιά δραματική κατάσταση: δέν έχουμε μόνο πρόβλημα νά βρούμε συζύγους, αλλά άκόμη καί φίλους, γιατί ή πλειοψηφία τους εκεί είναι όμοφυλόφιλοι». Τής είπα: «Λοιπόν, έλάτε στό «Έθνικό Μέτωπο». 'Απ' αυτή τήν πλευρά δέν θά έχετε πρόβλημα». ('Από τήν ίδια συζήτηση μέ τόν J.F. Cahn στην έφημ. «Quotidien...»)

Κ.Γ.

Επισημαίνω ένα λαθάκι του «Βήματος» της 6ης Νοεμβρίου 1984. Σίγουρα δεν είναι αξιολογικό Παράρτημα των Τάιμς (βλ. Σχολιαστή 15, 6/84) ούτε και ανάλογο της εύρηματικής αντιστροφής «παρακολούθηση της επίσκεψης του Στρατηγού Ρότζερς λεπτό προς λεπτό» με μεγέθυνση της αυτής φωτογραφίας. Έχει όμως και αυτό τη σημασία του ως ένθυμιο της υπανάπτυξης μας.

Ο Περίοικος του Βήματος, ερασιστής των ανά τον κόσμο δροσοσταλιδών γράφει για την Φερράρο: ...Την περασμένη εβδομάδα της έδωσαν άλλον έναν τίτλο: είναι η γυναίκα που επηρεάζει περισσότερο τις νεαρές Αμερικανίδες... Ποιές ακολουθούν: η Κάθριν Γκράχαμ, Πρόεδρος της Ταχυδρομικής Υπηρεσίας της Ουάσιγκτον, η Σάντρα Ντέν Ο' Κόννορ, δικαστής κλπ. κλπ... Ίσως ήδη έγινε αντιληπτή η μικροαστοχία. Πολλοί θα πουν ότι διυλίζω τον κώνωπα. Άλλα από την άλλη πλευρά: Ποιός έχει ανάγκη από καταλόγους σαν κι αυτόν; Ποιός θα θυμάται στο τέλος της ημέρας ότι η εβδομή στη σειρά λεγόταν τάδε και ήταν Διευθύντρια της όπερας της Νέας Υόρκης; Κι αν εκείνη ή δεύτερη, η Κατερίνα, δεν είναι πρόεδρος αλλά διευθύνουσα σύμβουλος του Ταχυδρομείου ή γενική γραμματέας του Συνδικάτου των ταχυδρομικών ή μείζων καταθέτης του Ταχυδρομικού Ταμιευτηρίου, τι διαφορά κάνει; Απλώς υπάρχει η καθημερινή ανάγκη να γεμίζονται λίγες γραμμές με ψευδογεγονότα για να συντηρείται το δικτυο συνεχούς παραγωγής και διανομής του Τύπου στον επιθυμητό όγκο.

Τό λάθος όμως, όπως και η επανάληψη δι' αντιγραφής ξυπνάει τον αναγνώστη. Άκόμα και ένα απλό μεταφραστικό ατόπημα σαν κι αυτό της Έλευθεροτυπίας της 12ης Νοεμβρίου που μετέφρασε από λεζάντα αμερικανικής γελοιογραφίας για τον σκύλο-εκλογέα το «σαλιβαίτη» σε «κάνε σουζα» αντί του (προχείρως) «βγάλε σάλιο» (Παβλώφ;) είναι παιδαγωγικό τουλάχιστον γιατί κινητοποιεί τον αναγνώστη στην αναζήτηση της ερμηνείας του λάθους. (Στην προκειμένη περίπτωση δεν υπάρχει καμιά ισχυρή ερμηνεία: Ίσως τό πήραν από τό σαλτάρω).

Όσο πιο κομψό, πιο ασφαλισμένο από δαιμονικά στιχεία, πιο θεμελιώδες τό λάθος, τόσο μεγαλύτερη και η συνεισφορά του Τύπου στη διαπαιδαγώγηση των αναγνωστών. Προτείνεται μάλιστα — και για τη διασφάλιση αξιωματικά της ποιότητας των εφημερίδων — να περιληφθεί στον νόμο για τον Τύπο η υποχρέωση να περιέχουν τα φύλλα σποραδικά παιδευτικά λάθη και να δίδονται αντίστοιχα βραβεία στους τυχερούς. Θά εξασφαλιστεί έτσι πυκνή ανάγνωση των εφημερίδων και θά αποφευχθούν σχολαστικισμοί του παρόντος τύπου.

Σχολιάζω για τελευταία φορά τό θεμελιώδες λήμμα. Η ενλόγω προαναφερθείσα Κατερίνα δεν είναι η Πρόεδρος της Ταχυδρομικής Υπηρεσίας της Ουάσιγκτον αλλά της Ταχυδρομικής Υπηρεσίας της Ουάσιγκτον, ήτοι του συνεργαζόμενου με τό Βήμα «Ουάσιγκτον Πόστ».

Στέλιος Καφαντάρης

Μέ έντυπωσιακή έκταση έδωσε κι ο Δεκαπενθήμερος Πολίτης την δψιμη συμβολή του στη «συζήτηση» για την «Ελένη» του Γκατζογιάννη (τ. 27). Ο Άγγελος Έλεφαντης μās εξηγεί ότι η «Ελένη» δεν είναι ούτε μαρτυρία ούτε λογοτεχνία αλλά «ιστορία με τη σκληρή έννοια του όρου», και μās καλεί νά άρθουμε στο ύψος των ιστορικών μας εύθυνων. Τό κλειδί σ' όλο τό πρόβλημα είναι κατά τον Α.Ε. ο πόλεμος:

«Αν ή διάσταση πόλεμος φύγει από την όπτική μας — την όποια όπτική, τη δεξιά ή την άριστερή — τότε δεν μιλάμε για την περίοδο και τους ανθρώπους της αλλά ήθικολογούμε, είτε λογοτεχνία κάνουμε είτε ιστορία, προβάλλουμε σημερινές εκλογές στα τοτινά προβλήματα, πασχίζοντας με τά μέσα της ιδεολογίας, νά ιστορήσουμε τά πράγματα έτσι πού νά ταιριάζουν στις σημερινές μας ανάγκες».

Μ' αυτή τη λογική καταλήγει σ' έναν αντιστροφή εξισωτισμό απ' αυτόν πού υποστήριξαν οι άρθρογράφοι της Αύγης: ενώ εκείνοι δέχονταν ότι ο Δ.Σ. έκανε παρόμοια εγκλήματα με τον κυβερνητικό στρατό, ο Α.Ε. συμπεραίνει ότι:

«Δέν πρόκειται για φόνους όπως υποστηρίζει ο Γκατζογιάννης αλλά κι ο Π. Βαλλιάνος στην Αύγη, όπως δέν ήταν φόνοι οι εκτελέσεις άριστερών από τά στρατοδικεία όλης της χώρας».

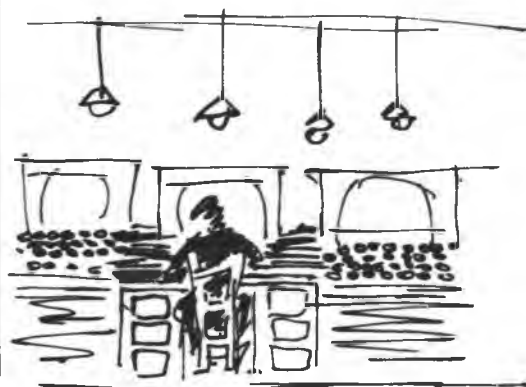
Φοβάμαι ότι ή «ψυχραιμία της ιστορικής απόστασης» δέν είναι πάντα καλός σύμβουλος. Η γενικότητα ότι σ' αυτόν τον τόπο συγκρούστηκαν κάποτε δυό στρατοί πού είχαν πολιτικές διαφορές ενώ σήμερα έχουμε άλλες, δέ βοηθάει ούτε στην ιστορική κατανόηση του εμφύλιου, ούτε πολύ περισσότερο απαντάει στην ιδεολογική αναδιπλώση της δεξιάς με τά προσκυνήματα στο Λιά και τη διεθνή εκστρατεία του Γκέιτς.

Πολύ περισσότερο δέ βοηθάει ο άφορισμός πού απολυτοποιεί τον πόλεμο και διαγράφει μονοκοντυλιά κάθε λαϊκή εξέγερση πού στηρίχτηκε στη βία των δπλων:

«Ο πόλεμος έχει μά δυναμική πού μετασχηματίζει τους ανθρώπους σε τέτοιο σημείο πού ακόμη και τά κίνητρα ή οι ιδέες με τίς όποιες μπήκαν στο χορό του χλωμιάζουν και οι σκληρές του επιταγές γίνονται ο μόνος παράγοντας πού θά υπαγορεύσει τους κανόνες, τίς συμπεριφορές και τίς αξίες».

Φοβάμαι ότι εδώ είναι ο Α.Ε. πού ήθικολογεί, άπορρίπτοντας άσυζητητί τίς ρήσεις στοχαστών τόσο διαφορετικών όσο ο Κλαούζεβιτς και ο Καραμανλής, περνώντας πάντα απ' τον ενδιάμεσο κρίκο του Μάο.

Δ.Ψ.

Μέ καθαρώς αγωνιστικά και μαχητικά (Sic) κριτήρια, ο Μιχαολιάκος και ο Μανωλάκος υπήρξαν δύο επιτυχημένοι ήγέτες, έστω και αν ανέχτηκαν κάποιες φορές την «άλυσίδα», έστω και αν μίλησαν για «γαλάζιες καραμπίνες», έστω κι αν ακούστηκαν στις γραμμές τους όρολογίες όπως «Κένταυροι» και «Ρέντζερς». Σε νέους απευθύνονται και οι νέοι θέλουν λέξεις πού ηλεκτρίζουν κι όχι τά μπλά-μπλά των σαλονιών.

Ο δημόσιος έπαινος προς την προηγούμενη ήγεσία της ΟΝΝΕΑ γράφεται από τον Χρ. Πασαλάρη, στην εφημερίδα Μεσημβρινή (5 Νοεμβρίου), όπου για νά ερμηνεύσει τον παραμερισμό της ήγεσίας αυτής συνεχίζει:

«Ο ψυχρός και τετράγωνος Μητσοτάκης έκρινε ότι μπορούσε νά θυσιάσει δύο ίππους, για ν' ανοίξει τό δρόμο στα πόνια και νά... βγάλε βασιλίσα».

Σ' αυτή τη φράση ο Πασαλάρης όχι μόνο χαρακτηρίζει «ίππους» τους Μιχαολιάκο-Μανωλάκο και «πόνια» τη νέα ήγεσία της ΟΝΝΕΑ, αλλά ταυτόχρονα υπενθυμίζει τίς από την εποχή της άποστασίας στενές σχέσεις του Μητσοτάκη με τό παλάτι, και καθώς φαίνεται, έκτιμα ότι και σήμερα ακόμη ο άρχηγός της Ν.Δ. επιθυμεί «νά βγάλε βασιλίσα». Απλή άδεξιότητα ή ύψηλή δημοσιογραφία;

Πρίν βιαστούμε νά φθάσουμε σε συμπεράσματα, ας διαβάσουμε την κορύφωση του άρθρου, εκεί όπου ο Πασαλάρης διατυπώνει την πολιτική του πρόταση για τό μέλλον της ΟΝΝΕΑ:

«Στην κατοχή τό πανέξυπνο ΚΚΕ διέλυσε την ΟΚΝΕ (Κομμουνιστική Νεολαία) και έφτιαξε την ΕΠΟΝ. Απαγόρευσε τη λέξη «σύντροφε» και επέβαλε τό «συναγωνιστή». Διέγραφε όποιον έψαλλε τον ύμνο της «Κομιντέρν» και κατάργησε τό κόκκινο χρώμα στους τοίχους. Αποτέλεσμα ήταν νά προσελκύσει 600.000 νέους πού κάθε άλλο παρά κομμουνιστές ήσαν — κάτι ξέρουν γι' αυτά όλα ο Μαρούδας και ο Σκουλαρίκης.

Γιατί λοιπόν ή ΟΝΝΕΑ νά δείχνει σήμερα άκροδεξιό προσωπείο; Κι αν ακόμη τά... άκροδεξιά στελέχη της είναι καλύτεροι όργανωτές από τά παιδιά των σαλονιών, έ, με γεια τους με χαρά τους, ας εργαστούν όπως εργάστηκαν τότε στην ΕΠΟΝ οι... άκροαριστεροί — Φιλίνης, Φαράκος, Τζεφρόνης, Καρράς, Μανωλκίδης και τόσα άλλα στελέχη του ΚΚΕ».

Θά διαγράφονται άραγε με την κατηγορία του σεχαρισμού όσα μέλη της ΟΝΝΕΑ τραγουδάνε Μπέσυ Άργυράκη; Άγνωστο. Τό μόνο βέβαιο είναι ότι ή Δεξιά υιοθετεί τη θεωρία του Δούρειου Ίππου τώρα για τον έαυτό της! Φαντασιώνει ότι κατασκευάζει ένα Δούρειο Ίππο στον όποιο θά κρύψει Ρέντζερς, Κένταυρους, Μιχαολιάκους και άλλους ίππους, εφίππους και μισούς ίππους — μισούς ανθρώπους. Παρεμπιπτόντως ή σχέση της Ν.Δ. με τά άλογα γίνεται όλο και πιο μυστηριώδης.

Είδате όμως πού οδηγούν οι πολλές όμοφυχίες και έθνικές συμφιλιώσεις; Νά ή Δεξιά στον Γοργοπόταμο, νά ή λήθη, νά όλοι άδέλφια είμαστε, γιατί όχι — σου λέει — μέχρι και ΕΠΟΝ άμα γουστάρουμε γινόμαστε. Α! δέ πάμε καλά! Εύτυχώς πού ο Σκουλαρίκης κατοχύρωσε τό copyright του ΕΛΑΣ...

Τάκης Μαστραντώνης

Οί παραινέσεις του «Βήματος»

Δέν θά ὑπῆρχε καλύτερο παράδειγμα ἀπό τό κύριο ἄρθρο του «Βήματος» τῆς Κυριακῆς (28-10-84) μέ τίτλο «Τό παράδειγμα» γιά νά φανεῖ μέ ἀπόλυτη καθαρότητα, τόσο ἡ θέση τῆς ἐν λόγῳ ἐφημερίδας στή διαμόρφωση τῆς στρατηγικῆς τοῦ ἀστικού κράτους, ὅσο καί τό βαθύτερο νόημα τῶν μέτρων γιά τήν «κοινωνικοποίηση» τῶν ἐπιχειρήσεων τοῦ δημόσιου τομέα.

Τό νόημα τοῦ ἄρθρου εἶναι ὅτι πολύ σωστά ἀποφάσισε ἡ κυβέρνηση νά φέρεי τοὺς ἐργαζόμενους ἀντιμέτωπους μέ τὰ ἰδιωτικο-οικονομικά κριτήρια διαχείρισης τῶν ἐπιχειρήσεων αὐτῶν, ὅτι πολύ σωστά ἐπίσης ἐπιδιώκεται ἡ σύνδεση τῆς ἀμοιβῆς μέ τήν «παραγωγικότητα» τοῦ ἐργαζόμενου, ὅτι πολύ καλό εἶναι τό ἄρθρο 4 πού περιορίζει τό δικαίωμα τῆς ἀπεργίας. Ἀλλά, καταλήγει τό ΒΗΜΑ, τό ἄρθρο 4 δέν ἀρκεῖ: χρειάζεται νά ἐπιβληθοῦν ἀπό τήν κυβέρνηση μεγαλύτεροι ἀκόμα περιορισμοί.

Ἄς ἐλπίσουμε ὅτι ὅσοι θεωροῦν τήν κοινωνικοποίηση «ἕνα βῆμα μπροστά» θά κατανοήσουν — ἔστω καί ἄργα — τό σφάλμα τους, βλέποντας σέ τί λούκι ἔχουν μπεῖ.

Δέν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ἡ παραπάνω τοποθέτηση, ἐκφράζει τή «φωτισμένη» μερίδα τῆς ἀρχουσας τάξης πού βλέποντας πόσο καλά τὰ καταφέρνει τό ΠΑΣΟΚ, θά 'θελε νά τὰ καταφέρει λίγο καλύτερα. Τό ἐνδιαφέρον ὅμως ἐρώτημα εἶναι ἄλλο: σέ πῶς βαθμό τό αἶτημα γιά περιορισμό τοῦ δικαιώματος ἀπεργίας στό δημόσιο προέρχεται ἀπλῶς ἀπό μία «ὑπεύθυνη» ἀστική φυλλάδα; οἱ ἀρμονικές σχέσεις Συγκροτήματος-Καστριού, μᾶς κάνουν νά σκεφθοῦμε ὅτι τό σχόλιο δέν θά τυπωνόταν ἂν ἦταν γνωστό ὅτι θά ἐνοχλοῦσε τήν κυβέρνηση. Τέτοια ἀνεξαρτησία;

Π.Γ.

Ἐξωτερικό χρέος καί εἰσοδηματική πολιτική

Υπάρχει ἕνα σενάριο πού ἔχει παρατηρηθεῖ μέ μονότονη ἀκρίβεια στίς ὑπερχρεωμένες χώρες τοῦ Τρίτου Κόσμου: τό χρέος αὐξάνεται ἐπειδή τὰ προηγούμενα δάνεια τῶν διεθνῶν τραπεζῶν δέν ἀξιοποιήθηκαν γιά νά δημιουργηθοῦν οἱ συνθήκες ἀνάπτυξης οἱ ὁποῖες θά ἐπέτρεπαν αὐξηση τῶν ἐξαγωγῶν καί μείωση τοῦ χρέους, κι ἔτσι τό Διεθνές Νομισματικό Ταμεῖο ἐπεμβαίνει γιά νά βάλεϊ κάποια τάξη. Ἡ ἐπέμβαση αὕτη δέν ἔχει ἀναπτυξιακές φιλοδοξίες, ἀλλά ἐπιβάλλει ὅμως τή μείωση τῶν εἰσαγωγῶν γιά νά ἀξιοποιηθοῦν καλύτερα τὰ ἔσοδα ἀπό τίς ἐξαγωγές. Ἡ μείωση αὕτη πραγματοποιεῖται χάρη στήν πολιτική λιτότητας σ' ὅ,τι ἀφορᾷ τοὺς μισθοὺς καί τίς δημόσιες δαπάνες.

Ἀπ' ὅταν ἡ κυβέρνηση τοῦ ΠΑΣΟΚ ἀνέλαβε τό ἔργο της, θεωρεῖ πρωταρχικό της μέλημα νά μὴ φθάσει ποτέ στή δυσάρεστη θέση αὐτοῦ πού ἀναγκάζεται νά ἀκολουθήσει τίς συμβουλές τοῦ Δ.Ν.Τ. Γι' αὐτό τίς ἐφαρμόζει μόνη της! Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι δέν ἀκολουθεῖ τήν σκληρή καί

Ἡ συνεχιζόμενη αὐξηση τῆς ἀνεργίας στίς Εὐρωπαϊκές βιομηχανικές χώρες, ἔχει ἀρχίσει νά σημαδεύει μέ αἰσθητό τρόπο τίς συνδικαλιστικές δυνάμεις. Σύμφωνα μέ στοιχεῖα τοῦ Ὁργανισμοῦ Οἰκονομικῆς Συνεργασίας καί Ἀνάπτυξης, καί τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐπιτροπῆς, ἡ μείωση τοῦ ποσοστοῦ συνδικαλισμοῦ εἶναι ἕνα σχεδόν γενικευμένο φαινόμενο. Στήν περίοδο 1979-1983 τό ποσοστό αὐτό μειώθηκε ἀπό 48% σέ 40% στήν Ἰταλία, ἀπό 53% σέ 48% στή Βρετανία, ἀπό 25% σέ 20% στή Γαλλία, ἀπό 33% σέ 26% στήν Ὁλλανδία καί μόνο στή Δ. Γερμανία ἔμεινε στάσιμο στό 35%.

Ἡ ἐξέλιξη αὕτη ἀνησυχεῖ ἔντονα τοὺς συνδικαλιστές διότι δέν ἐκφράζει ἀπλῶς κάποια ἀπογοήτευση, μετά ἀπό τίς ἀποτυχίες στόν τομέα τῆς ἀπασχόλησης, ἀλλά πολύ βαθύτερες μεταβολές στήν ἀγορά ἐργασίας. Ὑπάρχει πρὶν ἀπ' ὅλα μία μετατόπιση τῆς ἀπασχόλησης ἀπό τή βιομηχανία στίς ὑπηρεσίες, ὅπου χρησιμοποιεῖται σέ μεγάλο βαθμό ἡ μερική ἀπασχόληση, ἐνῶ τό ποσοστό συνδικαλισμοῦ εἶναι πολλές φορές ἰδιαίτερα χαμηλό. Ἐπιπλέον, οἱ μεγάλες βιομηχανίες ἔχουν χάσει τόν πρωτεύοντα ρόλο, ἡ ἔχουν δεχθεῖ σοβαρά πλήγματα στό ἐπίπεδο τῆς ἀπασχόλησης, μέ ἀποτέλεσμα νά χάσουν οἱ ἐργάτες τή μαχητικότητά τους ἀκόμα κι ἂν παραμένουν στά συνδικάτα. Ἀπό τήν ἄλλη μεριά φαίνεται νά ἀρχίζει νά ἀποδίδει ἡ στρατηγική τῆς δημιουργίας μικρο-μεσαίων ἐπιχειρήσεων, καί τῆς διάσπασης τῶν παραγωγικῶν διαδικασιῶν σέ μικρότερες μονάδες, πού μόνο στόχο εἶχε καί ἔχει τήν ἀναδιοργάνωση τῶν ἐργατικῶν σχέσεων.

Γενικότερα φαίνεται νά ἀποδίδει ἡ πολιτική αὐξηση τῆς κινητικότητας τῆς ἐργατικῆς δύναμης, καί τῆς εὐελιξίας τῆς ἀγορᾶς ἐργασίας πού πρεσβεύουν ἐδῶ καί χρόνια τόσο ὁ ΟΟΣΑ, ὅσο καί ἡ ΕΟΚ. Πρόκειται γιά μία πολιτική πού ἐφαρμόζεται ἀπό καιρό, μέ τό πρόσχημα τῆς καταπολέμησης τῆς ἀνεργίας, τίς περισσότερες φορές καί πού τώρα πλέον ἀρχίζει νά ἀποκαλύπτει τοὺς πραγματικούς της στόχους.

Καθοριστική ὅμως ὑπῆρξε τὰ τελευταῖα χρόνια, ἡ ἀποκάλυψη τοῦ γεγονότος ὅτι μπροστά σέ

Ἡ ἀνεργία καί ἡ πολιτική διαχείριση τῆς κρίσης

μία διαχείριση τοῦ καπιταλισμοῦ πού αὐξάνει τήν ἀνεργία καί ἀποδιοργανώνει τήν ἐργατική τάξη, τὰ συνδικάτα, ἀλλά καί τὰ ἀριστερά κόμματα δέν ἔχουν μία πειστική ἐναλλακτική στρατηγική, ἡ καλύτερα δέν διατυπώνουν πλέον καμία στρατηγική: τὰ πῶς χαρακτηριστικά παραδείγματα εἶναι ἡ Γαλλία, ἡ Ἰσπανία καί ἡ Ἰταλία, ὅπου τὰ ἴδια τὰ κόμματα αὐτά «ὀργανώνουν» τήν ἀποδιοργάνωση τῆς ἐργατικῆς τάξης.

Στίς Ἠνωμένες Πολιτεῖες τὰ ἀποτελέσματα τῶν προεδρικῶν ἐκλογῶν ἔδειξαν ὅτι τό κακό ἔχει προχωρήσει ἀκόμη περισσότερο: δέν ἔχει μόνο μειωθεῖ ἡ δύναμη τῶν συνδικάτων (κατά 10% ἀπό τό 1980) ἀλλά ἔχει αὐξηθεῖ ἡ ἐπιρροή τοῦ Ρεπουμπλικανικοῦ κόμματος τοῦ Ρήγκαν σέ ἕνα κόσμο πού παραδοσιακά ὑποστήριζε στήν πλειοψηφία του τό Δημοκρατικό Κόμμα.

Σύμφωνα μέ τίς ὑπάρχουσες ἐκτιμήσεις μόνο τό 52 ὡς 54% τῶν μελῶν τῆς AFL-CIO ψήφισε τόν Μονταῖν, ἐνῶ ἡ ἡγεσία τοῦ συνδικάτου εἶχε αὕτη τή γραμμὴ καί περιέμενε νά τήν ἀκολουθήσουν τὰ μέλη κατά 65%.

Ἡ πολιτική καί συνδικαλιστική ἱστορία τῶν ΗΠΑ καί τῆς Εὐρώπης διαφέρουν αἰσθητά, ἀλλά φαίνεται νά ὑπάρχει μία παράλληλη πορεία σ' ὅ,τι ἀφορᾷ τίς δυνατότητες ἀπόστασης τῶν συνδικάτων στίς πολιτικές διαχείρισης τῆς κρίσης πού ἐφαρμόζονται μέ κάποια σύμπνοια ἀπό τίς δύο πλευρές τοῦ Ἀτλαντικοῦ.

Π.Γ.

«ταχείας ἀποδόσεως» πολιτική πού θά ζητοῦσε τό ΔΝΤ σέ περίπτωση ἰδιαίτερα αὐξημένου χρέους, ἀλλά ὅτι ἔχει στραμμένη τήν προσοχή στό ἐξωτερικό ἰσοζύγιο καί τό διαχειρίζεται χωρίς νά μεταβάλλει τίς μακροπρόθεσμες βάσεις πού ὁδηγοῦν στήν αὐξηση τοῦ ἐξωτερικοῦ χρέους.

Ὡς τώρα τὰ ξέραμε ὅλ' αὐτά καί τὰ συμπεραίναμε. Τώρα μᾶς τὰ ἔχει πει καί ὁ ἴδιος ὁ Ἀνδρέας Παπανδρέου, στή συνέντευξη στό «Νέα τῆς Κυριακῆς». Ἡ εἰσοδηματική πολιτική θά εἶναι συγκρατημένη τό 1985 — ΑΤΑ γιά τοὺς χαμηλόμισθους καί λιγότερο ἀπό τήν ΑΤΑ γιά τοὺς ὑψηλόμισθους — γιά νά συγκρατηθοῦν οἱ εἰσαγωγές. Αὐτό εἶναι καινούργια διατύπωση τῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς. Ὡς τώρα ἡ εἰσοδηματική πολιτική ἦταν συγκρατημένη γιά νά συγκρατεῖται τό ἐργατικό κόστος καί νά μὴ μειώνεται ἡ περίφημη ἀνταγωνιστικότητα. Δυστυχῶς ὅμως αὐτό τό σενάριο δέν ἔχει ἀποδώσει: «δέν εἶναι ἡ οἰκονομία μας σέ θέση σήμερα νά ἐκμεταλλευτεῖ τίς δυνατότητες οἱ ὁποῖες ὑπάρχουν γιά σημαντικές ἀδήσεις ἐξαγωγῶν, γιατί, ὅπως ἔχουμε πει κι ἄλλη φορά, ὁ βιομηχανικός τομέας χαρακτηρίζεται ἀπό μία στασιμότητα καί ἕνα μαρasmus». Πρόκειται γιά μία ἥπια πολιτική λιτότητας (πού ἐφαρμόζεται σ' ὅ,τι ἀφορᾷ, τόσο τὰ εἰσοδήματα, ὅσο καί τίς δημόσιες δαπάνες) πού συγκρατεῖ τίς εἰσαγωγές ἐν γνώσει τοῦ γεγονότος ὅτι δέν τονώνει τίς ἐξαγωγές, καί ὅτι δέν συνιστᾷ ἀναπτυξιακή πολιτική.

Μία τέτοια ὁμολογία θά ἔπρεπε νά εἶχε προκα-

λέσει ἔντονα ἐρωτήματα ἂν ἡ πολιτική συγκυρία χαρακτηριζόταν ἀπό μία δυνατότητα δραστηριοποίησης τῶν ἐνδιαφερομένων. Τὰ σημαντικότερα ἀπ' αὐτά τὰ ἐρωτήματα ἔχουν σχέση μέ τό μέλλον τῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς τό ὁποῖο ἀναβάλλει γιά τήν ἄλλη τετραετία στή συνέντευξή του ὁ πρωθυπουργός: ὡς τώρα ξέραμε ὅτι ἡ λύση τοῦ προστατευτισμοῦ καί τῆς ὑποκατάστασης τῶν εἰσαγωγῶν εἶχε ἐγκαταληφθεῖ πρὸς ὄφελος μιᾶς ἐξωστρεφούς ἀνάπτυξης πού εἶχε ἀναγγελλθεῖ μέ πολλές τυμπανοκρουσίες περὶ ὑψηλῆς τεχνολογίας, κατάκτησης νέων ἀγορῶν, καί ἀναβάθμισης τῆς βιομηχανικῆς δομῆς.

Ἡ σύνδεση βέβαια τοῦ ζητήματος τῶν εἰσοδημάτων μέ τό ἰσοζύγιο, προσφέρει ἕνα γνωστό προπαγανδιστικό πλεονέκτημα: ἡ πολιτική λιτότητας ἔχει «ἐξωτερικά» καί ὄχι «ἐσωτερικά» αἰτία. Πίσω ἀπό τή φρασεολογία γιά «τὴ στασιμότητα καί τό μαρasmus τοῦ βιομηχανικοῦ τομέα», κρύβεται ἡ συνθηκολόγηση τοῦ ΠΑΣΟΚ σέ σχέση μέ τή στάση τοῦ ἐπιχειρηματικοῦ κόσμου, καί ἡ ἀποδοχή τοῦ γεγονότος ὅτι δέν πρόκειται κατά τή διάρκεια τῆς τρέχουσας ἀνάκαμψης νά ὑπάρξει κάποια βελτίωση — ὅπως τήν ὀρίζει ἡ κυβέρνηση — τῶν χαρακτηριστικῶν τῆς βιομηχανίας.

Ἐπιβεβαιώνεται ἔτσι μέ ρητές πλέον δηλώσεις τοῦ Ἀνδρέα Παπανδρέου ὅτι οἱ «ἱστορίες λιτότητας» ξεκινᾶνε μέ τή διαβεβαίωση ὅτι οἱ θυσίες θά ἀποδώσουν, καί τελειώνουν μέ τή διαπίστωση ὅτι ἐπειδή τίποτα δέν ἀποδίδει πρέπει νά γίνουν θυσίες.

Π.Γ.

Επένδυση νά 'ναι...

Η απόμείωση του υπουργείου 'Εθνικής Οικονομίας, και άρα της κυβέρνησης, από μία πολιτική αλλαγής των δομών της βιομηχανίας και αύξησης της παραγωγικής της ικανότητας και παραγωγικότητας, επιβεβαιώνεται με ακόμα πιο σαφή τρόπο, από τις νέες δηλώσεις του υφυπουργού Παναγιώτη Ρουμελιώτη, ο οποίος, όπως έχουμε ξαναγράψει, έχει αναλάβει προσωπικά την υπόθεση αυτής της «αλλαγής». 'Η εφαρμογή του Νόμου 1262/82 περί αναπτυξιακών κινήτρων θα στηρίζεται πλέον στην αρχή «επένδυση νά 'ναι κι ό,τι νά 'ναι», και θα ξεχαστούν οι προηγούμενες σχολαστικότητες για «κορεσμένους» κλάδους κλπ. Τό όλο στέφεται με την ανάλογη φιλολογία για ενίσχυση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και ή επίσημη ιδεολογία φαίνεται πλήρως ικανοποιημένη.

Στην πραγματικότητα όμως δεν πρόκειται για καμία σημαντική αλλαγή στην πολιτική που εκ των πραγμάτων εφαρμόστηκε στον τομέα της τόνωσης με επιχορηγήσεις των ιδιωτικών επεν-

δύσεων: απλώς γίνεται δεκτή ή συγκέντρωση των αιτήσεων για ενίσχυση, με τον 1262/82 σε κλάδους παραδοσιακούς, και γίνεται προσπάθεια να παρακαμφθεί τό πρόβλημα του χαμηλού επιπέδου των ιδιωτικών επενδύσεων, με την προοπτική μιας μεγαλύτερης βοήθειας στις μικρο-μεσαίες βιομηχανίες.

Τό άστειο της υπόθεσης είναι ότι ενώ ή «στροφή» αυτή ικανοποιεί απόλυτα και τη στρατηγική των βιομηχάνων, οι όποιοι ποτέ δεν ενέδωσαν στις «διαρθρωτικές» φιλοδοξίες της κυβέρνησης του ΠΑΣΟΚ, οι κύριοι αυτοί λένε «ένα τό κρατούμενο» και βγάζουν τώρα στην επιφάνεια τό πρόβλημα του μεγέθους των επενδύσεων. Για όσους δεν γνωρίζουν τον κώδικα των βιομηχανικών τοποθετήσεων πρέπει νά διευκρινιστεί ότι όλα όσα δηλώνονται, με όποια ευκαιρία κι άν δηλώνονται, δεν σημαίνουν παρά περισσότερη χρηματοδότηση και περισσότερα κέρδη. 'Αν δηλαδή ή κυβέρνηση υποστήριζε ότι πρέπει νά γίνουν μεγάλες επενδύσεις, οι βιομήχανοι θα ανέπτυσαν μια δλόκληρη επιχειρηματολογία για τό ρόλο των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, που ή πραγματική της κατάληξη θα ήταν ή ίδια.

Π. Γ.

Προϋπολογισμός λιτότητας... στα έσοδα

Οπως κάθε χρόνο, έτσι και φέτος, ό προϋπολογισμός θα συνεχίσει, όπως φαίνεται, την άργή αλλά σταθερή πορεία του προς τη συγκράτηση των δαπανών. Αυτή τη φορά όμως θα υπάρχει και κάποια συγκράτηση των εσόδων. 'Η στήριξη της αύξησης των

εσόδων, στην αύξηση των άμεσων φόρων, ή σωστότερα των άμεσων φόρων που πληρώνουν οι μισθωτοί, είχε πλέον φθάσει στο άπροχώρητο. Δεν είναι παράδοξο επομένως ότι αποφασίστηκαν όρισμένες ευνοϊκές αναπροσαρμογές της κλίμακας για τά εισοδήματα γύρω στο ένα εκατομμύριο, τά όποια «στήριξαν», όπως λένε τον προϋπολογισμό. Για νά αντισταθμιστεί ή σχετική απώλεια, υποτίθεται ότι θα καταπολεμηθεί άποτελεσματικότερα ή φοροδιαφυγή. 'Αλλά επειδή κάτι τέτοιο δεν πρόκειται νά συμβεί άκριβώς πριν τις εκλογές, αυτό σημαίνει ότι απλώς θα θυσιαστεί ένα μέρος των εσόδων.

'Η ξέφρενη προπαγάνδα κατά του κρατικού «βροντόσαυρου», του υπέρογκου δημόσιου τομέα και των συναφών τερατολογιών, έχει όπως φαίνεται άποδώσει. 'Η παλαιά εξάλλου προβληματική του «κοινωνικού μισθού» έχει εξαφανιστεί γιατί

δεν ήταν παρά μία προσωρινή ιδεολογική παράκαμψη της περιοριστικής εισοδηματικής πολιτικής. Και όποιος εκτιμά ότι οι κοινωνικές υπηρεσίες βελτιώνονται, κρίνει την πραγματικότητα μέσα από τις κυβερνητικές ανακοινώσεις.

'Η κυβέρνηση δεν επιθυμεί νά μεταβάλλει ούτε τις μεγάλες οικονομικο-κοινωνικές ισορροπίες, ούτε και τις μικρές. Γι' αυτό και αναβάλλει για τό μετά τις εκλογές μέλλον την κατάργηση των ποικίλων φορολογικών προνομίων, καθώς και των φόρων υπέρ τρίτων που εντάσσονται πολλές φορές διάφορα συστήματα προνομιακής χρηματοδότησης.

'Ετσι ή κυβέρνηση δεν πρόκειται νά άμφισβητήσει τις φορολογικές άπαλλαγές που άφορούν τους δημοσιογράφους, ούτε και τους έμμεσους φόρους που καλύπτουν ένα μεγάλο μέρος των εσόδων του ταμείου τους.

Π. Γ.

Νέος, φτωχός, και άνεργος

Αν είστε νέος 20 ως 29 ετών, και (μετά την ψήφιση του νόμου για τό 'Εθνικό Σύστημα προστασίας από την 'Ανεργία) γραφτείτε στον ΟΑΕΔ με την ελπίδα ότι θα πάρετε επίδομα, προσέξτε νά μη δουλέψετε πάνω άπ' ό,τι πρέπει: με πάνω από 80 ήμερομίσθια δεν είναι πιά κανείς νέος άνεργος, αλλά ούτε και σκέτος άνεργος, διότι από κει και πέρα υπάρχει μία νεκρή ζώνη και μόνο μετά τά 125 ήμερομίσθια (100 για τους οικοδόμους και εποχιακά άπασχολούμενους) ξαναρχίζουν τά επίδοματά. 'Όσο για τη διάρκεια της επιδότησης των νέων άνέργων θα είναι πέντε μήνες τό πολύ και τό μηνιαίο ποσό θα είναι από όκτώ ήμερήσια επίδοματά άνεργίας ως είκοσι επίδοματά: τό νομοσχέδιο περιέχει αρκετές τέτοιες άοριστίες, ή άναβολές άποφάσεων, όπως ότι τό ύψος του βασικού επιδόματος άνεργίας δεν μπορεί νά είναι μεγαλύτερο από τά 2/3 ούτε μικρότερο από τό 1/3 του ήμερομίσθιου του άνειδίκευτου εργάτη. Τό μηνιαίο επίδομα για

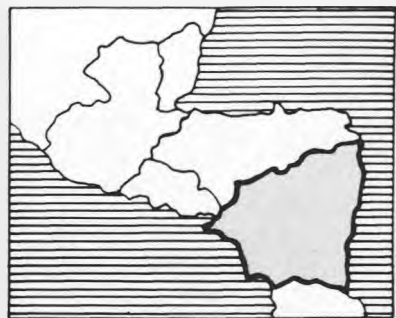
τους άνεργους νέους θα βρίσκεται δηλαδή κάπου ανάμεσα στα 8/3 και τά 60/3 του βασικού ήμερομίσθιου, ή ανάμεσα στα 2,5 και 20 μεροκάματα: Θα έπρεπε νά είναι κάπως πιο συγκεκριμένες οι ανακοινώσεις του υπουργείου εργασίας.

Πέντε μήνες δεν είναι και πολύς χρόνος. Είναι δε και τό άνώτατο όριο της περιόδου καταβολής επιδόματος στους κανονικούς άνεργους (με όκτώ μήνες για ειδικές περιπτώσεις).

Μία άλλη διάσταση του ΕΣΠΑ θα είναι ή επιδότηση της δημιουργίας θέσεων άπασχόλησης. 'Ο ΟΑΕΔ θα μπορεί νά επιδοτεί νέες θέσεις εργασίας σε θυγατρικές επιχειρήσεις των 'Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης σύμφωνα με τό άρθρο 29 του ν. 1262/82 — έδώ φαίνεται νά μεταφέρεται ένα είδος επιδότησης από ένα νόμο σ' έναν άλλο. 'Επίσης, ό ΟΑΕΔ θα μπορεί νά επιδοτεί ξενοδοχειακές επιχειρήσεις εκτός σιζόν, και νά παρέχει οικονομική ενίσχυση «σε εργαζόμενους βιομηχανικών ή βιοτεχνικών μονάδων στις όποιες μετέχει τό δημόσιο, τά ΝΠΔΔ, φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης, Τράπεζες κλπ.».

'Η επιδότηση επιχειρήσεων για διατήρηση ή αύξηση της άπασχόλησης, άργησε λίγο αλλά επιτέλους «έφθασε και στον τόπο μας». 'Εφθασε βέβαια άκριβώς τη στιγμή που φθάνουν από τις Δυτικοευρωπαϊκές χώρες τά συμπεράσματα από την πολύχρονη χρήση του συστήματος, που λένε ότι ή συμβολή του στη συγκράτηση της άνεργίας είναι μηδαμινή.

Πάνος Γεωργίου

ΝΙΚΑΡΑΓΟΥΑ: Μετά τις έκλογές

Στις 4 Νοέμβρη, διεξάχθηκαν στη Νικαράγουα οι πρώτες ελεύθερες εκλογές στην ιστορία της χώρας. Η διεξαγωγή ελεύθερων εκλογών στη βάση της καθολικής ψηφοφορίας ήταν μία αναγκαιότητα για το δυνάμωμα, όχι μονάχα στο εξωτερικό, αλλά — πράγμα ακόμα πιο σημαντικό — στα μάτια του ίδιου του νικαρουαίνου λαού της αδιαμφισβήτητης νομιμότητας της σαντινιστικής κυβέρνησης. Ακόμα περισσότερο, η δυνατότητα συμμετοχής, διοργάνωσης προεκλογικών συγκεντρώσεων και πρόσβασης στα μαζικά μέσα ενημέρωσης όλων των κομμάτων που τό επιθυμούσαν, ή συμμετοχή στις εκλογές πολλών κομμάτων που μιλούν στο όνομα της εργατικής τάξης, ήταν ή έμπρακτη επιβεβαίωση των διακηρυγμένων αρχών του Σαντινιστικού Μετώπου για τον πολιτικό πλουραλισμό.

«Ο «Δημοκρατικός Συντονισμός», που συσπειρώνει τα κύρια αστικά κόμματα, τις εργοδοτικές οργανώσεις και την ιεραρχία της Έκκλησίας, είχε θέσει σαν όρο συμμετοχής του στις εκλογές το «διάλογο» με τους αντίπαλους που έχουν πάρει τα όπλα ενάντια στο λαό της Νικαράγουας. Σε αυτή την πρόταση το Σαντινιστικό Μέτωπο απαντούσε με τις δηλώσεις του Τόμας Μπόρχε: «Για να επανασυμφιλιοθούμε με τους σομοζικούς και τους προδότες, θα έπρεπε οι χιλιάδες νεκροί να ξαναγεννηθούν στα σπίτια τους και να ξαναδώσουν τη χαμένη χαρά στα παιδιά τους, στις γυναίκες τους, στους γονείς τους... Δεν θα υπάρξει επανασυμφιλίωση με τους Contras μέχρι την ημέρα της ανάστασης των νεκρών. Δεν θα προδώσουμε ποτέ το λαό μας». Ο «Δημοκρατικός Συντονισμός», αφού άρχικά ζήτησε την αναβολή των εκλογών, θέση που υποστήριζε και το Σοσιαλιστικό Κόμμα Νικαράγουας, κόμμα που υποστηρίζεται από τη Μόσχα, επέλεξε τελικά το δρόμο του μπουκοταρίσματος των εκλογών στα πλαίσια της ένορχηστρωμένης εκστρατείας της κυβέρνησης Ρέγκαν να άμφισβητήσει τον δημοκρατικό χαρακτήρα των εκλογών στη Νικαράγουα.

Σε αυτές τις συνθήκες, οι εκλογές πήραν το χαρακτήρα λαϊκής κινητοποίησης για την υπεράσπιση της επανάστασης και των κατακτήσεών της. Η μαζική συμμετοχή στις εκλογές έδειξε την ανυπαρξία έσωτερικών έρεισμάτων των Contras και ή λαϊκή

ψήφος συνέπεσε με το δρόμο της επανάστασης μέσω της πλειοψηφικής ψήφου στους Σαντινιστές (68%).

Η κλιμάκωση των αμερικανικών στρατιωτικών πιέσεων μετά τις εκλογές, που οι διεθνείς παρατηρητές επικύρωσαν τον ελεύθερο και δημοκρατικό τους χαρακτήρα, δείχνει για άλλη μία φορά τι έννοει ο αμερικανικός ιμπεριαλισμός όταν επικαλείται τη δημοκρατία: την καταπάτηση με τη βία των όπλων του ισχυρότερου του δικαιώματος των λαών να καθορίζουν ελεύθερα το μέλλον τους στη βάση του δικαιώματός τους αυτοδιάθεσης, την καταπίεση, την εκμετάλλευση.

Αναβαπτίζοντας τη λαϊκή υποστήριξη τους μέσα από τις εκλογές, οι Σαντινιστές κάλεσαν σε επιφυλακή το νικαρουαίνo λαό ενάντια στην κλιμάκωση των αμερικανικών στρατιωτικών απειλών. Έξάλλου ή διεξαγωγή και το αποτέλεσμα των εκλογών της 4ης Νοεμβρίου έκαναν ακόμα μεγαλύτερη την απομόνωση της επιθετικής πολιτικής των Η.Π.Α. στα μάτια της διεθνούς κοινής γνώμης.

Έλένη Αστερίου

ΒΡΕΤΑΝΙΑ: Οι εισαγωγές του πολωνικού άνθρακα

Η κυβέρνηση της Θάτσερ βασίζεται όλο και περισσότερο στην προμήθεια άνθρακα από την Πολωνία και τη Ν. Αφρική.

Σύμφωνα με το International Coal Report, μέχρι τα τέλη του Αυγούστου στη Βρετανία είχαν φτάσει 900.000 τόνοι πολωνικού άνθρακα. Παρά τις ανακοινώσεις συμπαράστασης της πολωνικής χούντας προς τους άπεργους βρετανούς άνθρακωρύχους, ανήνεται ότι ο συνολικός όγκος του άνθρακα που θα έλθει από Πολωνία

θα είναι 1.200.000 τόνοι - εξαγωγές κυρίως προς τη βρετανική χαλυβουργία. Σύμφωνα με τους Financial Times «ο μόνος περιορισμός για την εξαγωγή του πολωνικού άνθρακα είναι διάφορα τεχνικά προβλήματα, όπως το γεγονός ότι στο Γκντάνσκ είναι χαλασμένα τα μηχανήματα φόρτωσης άνθρακα».

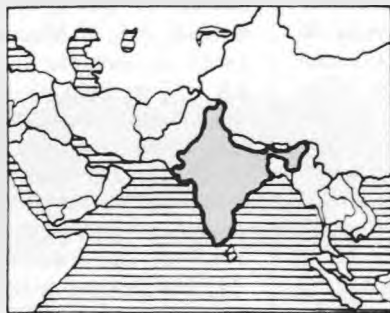
Οι πολωνικές εξαγωγές άνθρακα στη Βρετανία ήταν τους πρώτους πέντε μήνες του 1984, 316% ψηλότερα απ' ό,τι ένα χρόνο πριν. Η Ν. Αφρική είναι ή μόνη χώρα που υπερβαίνει λίγο σε αύξηση (370%).

Τό πώς εξοργνύεται ο άνθρακας στην Πολωνία είναι γνωστό. Τα εργατικά ατυχήματα στη Σιλεσία ήταν 250 τό 1982, ενώ επί Αλληλεγγύης ήταν... μηδέν.

Τό Κομμουνιστικό Κόμμα στη Βρετανία (αν και Εύρωκομμουνιστικό) δήλωσε ότι ή Αλληλεγγύη δεν υποστηρίζει την άπεργία των άνθρακωρύχων. Τό γραφείο πληροφόρησης της Αλληλεγγύης στο Λονδίνο άρνήθηκε μία τέτοια κατηγορία. Σαν απόδειξη παρουσίασε δύο ανακοινώσεις της παράνομης Αλληλεγγύης στη Βαρσοβία και τη Σιλεσία, όπου δηλώνονταν ή συμπαράσταση στους άνθρακωρύχους.

Τελικά, αν και ο Πρόεδρος των άνθρακωρύχων Άρθουρ Σκάργκιλ είχε άρνηθεί να καταδικάσει τη χούντα του Γιαρουζέλσκι, τα γεγονότα δείχνουν ποιοί είναι εκείνοι που υποστηρίζουν την άπεργία — οι εργάτες της Solidarnosc.

Κώστας Πίττας

ΙΝΔΙΑ: Η εκδίκηση των Σίκχ

Η έξουσία της Γκάντι χαρακτηρίστηκε από μία σειρά δυναμικές παρεμβάσεις σ' έθνικό και διεθνές επίπεδο. Τό 1968 διασπά τό Κονγκρέσο

και έδραιώνει την κυριαρχία της για 15 χρόνια. Τό 1971, νικά τό Πακιστάν, κάνοντας την 'Ινδία αδιαφιλονίκητη τοπική υπερδύναμη. Τό 1975, επιβάλλει στρατιωτικό νόμο για δύομισι χρόνια. Τό 1984 εισβάλλει στο Χρυσό Τέμενος για να τσακίσει τους Σίκχ, σφάζοντας εκατοντάδες άτομα. Αύτη ή τελευταία ενέργεια της, της στοίχισε την ίδια της τη ζωή.

Ο θρησκευτικός και «έθνικός» διαχωρισμός που είχε κληροδοτήσει σαν ιδεολογία ή μακρόχρονη βρετανική κυριαρχία στην 'Ινδική κοινωνία, άποδείχτηκε πολύ ισχυρότερος από την καθημερινότητα στο Νέο Δελχί που ήθελε τους 'Ινδουιστές και τους Σίκχ να ζούν και να δουλεύουν μαζί, χωρίς έσωτερικές διαμάχες, μακριά από τις συγκρούσεις των όμοιόδετων τους στην έπαρχια Παντζάμπ. (Με τα παραπάνω δεν έννοούμε ότι αυτοί οι διαχωρισμοί είναι άνυπαρκτοί, αλλά ότι ο βρετανικός ιμπεριαλισμός τους ένέτεινε για να στηρίξει τη θεωρία ότι «δέν υπάρχει ιδανικό έθνος χωρίς τη συνένωση της βρετανικής κατοχής». Βλέπει και άρθρο στο Σχολιαστή Νο 18, σελ. 17).

Ο Ραντζίβ Γκάντι — γιός της Τντιρα — βρίσκεται ξαφνικά φορτωμένος με όλα τα προβλήματα που του κληροδότησαν τα σχεδόν δεκαέξι χρόνια άπόλυτης κυριαρχίας της μητέρας του στην 'Ινδική κοινωνία και στο κόμμα του Κονγκρέσο. Αν και δέν ήταν ο ίδιος ούτε καν μέλος του υπουργικού συμβούλιου, μπήκε στην πολιτική όταν σκοτώθηκε ο άδελφός του Σαντζά τό 1980 δηλώνοντας ότι τό έκανε γιατί ήθελε να «βοηθήσει τη μητέρα του».

Τα προβλήματα που έχει ν' άντιμετωπίσει είναι άπιστευτα πολλά. Η επανάληψη της δξυνσης των «έθνικών» και θρησκευτικών διαμαχών, είτε πρόκειται για τους Σίκχ, είτε για τους μουσουλμάνους και τους Ταμίλ, έρχεται να προστεθεί στις ταραχές στο Ασάμ, στις τοπικιστικές διαδηλώσεις ενάντια στο κόμμα του Κονγκρέσο, στη Βομβάη και τό 'Ιντόρ, στη σύγκρουση με τ' άριστερά (μαοϊκής απόκλισης) κόμματα στη Δυτική Μπεγκάλ, που στοίχισαν 200 νεκρούς τα προηγούμενα τρία χρόνια.

Αλλά και μέσα στο ίδιο τό κόμμα του Κονγκρέσο οι δυσκολίες που θα άντιμετωπίσει ο Ραντζίβ Γκάντι δέν είναι λιγότερες. Ας μη ξεχνάμε, ότι ή 'Ιντιρα ήταν εκείνη που προκάλεσε πρώτη τη διάσπαση στο κόμμα τό 1968, χωρίς να φοβηθεί ούτε τό γεγονός ότι έτσι γινόταν κυβέρνηση μειοψηφίας. Η διαφορά στα άνώτερα στελέχη του Κονγκρέσο είναι τεράστια, οι διαφοροποιήσεις όσον άφορά τις κινήσεις της Τντιρα στην έξωτερική πολιτική άρκετές και ή εύκαιρία για άλλαγή ήγεςίας τώρα που ο έλεγχος είναι μειωμένος είναι μάλλον δελεαστική.

Η ίδια ή άντιπολίτευση είναι μάλλον σέ μειονεκτική θέση μετά τις άλεπάλληλες διασπάσεις στο κόμμα Τζανάτα, που κυβέρνησε τη χώρα τό 1977-79. Όμως, ο θάνατος της Γκάντι μπορεί κάλλιστα να γίνει ή άφορμή για μία — συγκυριακή έστω — συνένωση όλων των διαφορετικών τάσεων στην κοινή προσπάθεια κατάληψης της έξουσίας.

Κώστας Πίττας

Οί Έλληνες στήν εξέγερση τῆς Ἀλγερίας

Ἡ σημασία τῆς ἐπανάστασης

Τριάντα χρόνια ἀπὲς τὴν ἀλγερινή ἐπανάσταση

ΟΤΑΝ ΤΗΝ 1.11.1954 ἄρχισε ἡ Ἀλγερινή Ἐπανάσταση, στήν Ἀφρική ὑπῆρχαν ἐλάχιστα κράτη. Ἡ Νότιος Ἀφρική στὰ χέρια τῶν λευκῶν τοῦ «Ἀπαρτχάιντ», ἡ Λιβερία, στήν πραγματικότητα ἀποικία τῶν ΗΠΑ, ἡ Αἰθιοπία τοῦ Χαϊλέ Σελασιέ, καί τό 1951 προστέθηκε ἡ Λιβύη τοῦ Βασιλέα Ἰντρίς. Τό 1952 ἡ Αἴγυπτος εἶχε ἀρχίσει τήν ἐπίπονη πορεία της γιά ἐθνική ἀπελευθέρωση, μέ ἐπὶ κεφαλῆς τόν Νάσερ. Τόν ἴδιο χρόνο στήν Κένυα ἐξεγείρονται οἱ Μάου-Μάου, μέ ἐπὶ κεφαλῆς τόν Γιόμο Κενυάτα, κατά τῶν ἐγγλέζων.

Τά πρώτα ἐπαναστατικά γεγονότα δέν συγκίνησαν πολύ κόσμο. Λίγοι κατάλαβαν ὅτι αὐτή τή φορά ἦταν ἡ Ἐπανάσταση, ἡ μεγάλη Ἐπανάσταση. Οἱ Γάλλοι νόμισαν ὅτι γρήγορα θά καταπνίξουν ἄλλη μιὰ ἐξέγερση. Οἱ παλιότεροι πολιτικοί σχηματισμοί τῶν Ἀλγερινῶν εἶδαν μέ δυσπιστία τήν ἔνσπλη ἐκδήλωση καί τό μεγάλο μέρος τοῦ ἀλγερινοῦ λαοῦ μέ ἐκπλήξη.

Ὁ Ἀπελευθερωτικός ἀγώνας θά κρατήσει 7 χρόνια 4 μῆνες καί 18 μέρες μέχρι νά κερδηθεῖ ἡ Ἀνεξαρτησία. 1.000.000 ἀλγερινοί νεκροί. 300.000 πρόσφυγες στίς διπλανές χώρες καί 2 ἐκατ. ξεσπιτωμένοι θά εἶναι ἡ μεγάλη θυσία. Ὁ γαλλικός ἱμπεριαλισμός ἔριξε ὅλες του τίς δυνάμεις γιά νά «εἰρηνεύσει» τήν ἀφρικανική χώρα πού ἐπίσημα δέν θεωροῦσε ἀποικία, ἀλλά γαλλική ἐπαρχία πού τή χωρίζει ἀπό τή μητρόπολη ἕνα φαρδύτερο ποτάμι σάν τή Μεσόγειο.

Τό παράδειγμα τῶν Ἀλγερινῶν συντάραξε ὅλες τίς ἀποικίες. Γιά πρώτη φορά ἕνας ἀφρικανικός λαός κρατάει χρόνια ἐπανάσταση. Ἡ γαλλική αὐτοκρατορία διαλυόταν στήν Ἀφρική, ὅπως πρὶν ἀπό λίγο εἶχε διαλυθεῖ στήν Ἰνδοκίνα. Γιά νά ἀποφύγει νέες ἐξεγέρσεις πού θά ὀδηγοῦσαν σέ γενικοποίηση τῆς Ἐπανάστασης τοῦ 1958 ἡ Γαλλία παραχωρεῖ τήν Ἀνεξαρτησία στίς δύο γειτονικές χώρες, Μαρόκο καί Τυνησία. Τό 1958 ἡ Γαλλία προσπαθεῖ νά μεταβληθεῖ σέ Κοινότητα. Ἡ Γουινέα πρώτη στό Δημοψήφισμα τοῦ Στρατηγοῦ Ντέ Γκῶλ ἀπαντᾷ ΟΧΙ καί γίνεται ἀνεξάρτητη. Τό 1960 δέκα γαλλικές ἀποικίες, μιὰ ἀγγλική ἡ Νιγηρία, μιὰ βέλγικη τό Κογκό, καί μιὰ ἀγγλοϊταλική, ἡ Σομαλία ἀπελευθερώνονται. Τό 1961 ἡ Σιέρα Λεόνε καί ἡ Ταγκανίκα. Ὄταν τό 1963 ἱδρύεται ὁ Ὀργανισμός Ἀφρικανικῆς Ἐνότητας περιλαμβάνει 32 ἀνεξάρτητα ἀφρικανικά κράτη σάν μέλη. Ἡ Ἀλγερινή Ἐπανάσταση ἐπηρέασε ἀποφασιστικά αὐτή τήν ἐξέλιξη. Οἱ παλιές ἱμπεριαλιστικές μητροπόλεις Γαλλία, Ἀγγλία, Βέλγιο καί ἀργότερα Ἰσπανία, Πορτογαλία ἐγκαταλείπουν τό ἀποικιακό τους σχῆμα καί

προσπαθοῦν μέ νέες μεθόδους νά συγκρατήσουν τήν ἐπιρροή τους. Ἀρχίζει μιὰ ἄλλη ἱστορία.

Ὅμως ἡ Ἀλγερινή Ἐπανάσταση δέν ἐπηρέασε μόνο τήν Ἀφρική, ἀλλά καί ὁλόκληρη τήν Εὐρώπη. Ἰδιαίτερα βέβαια τήν ἀριστερά πού βρέθηκε μπροστά σέ δίλημμα ἂν θά ὑποστηρίξει ἢ ὄχι αὐτή τήν ἐπανάσταση. Τό πρόβλημα ὅμως ἦταν τραγικό στήν ἴδια τή Γαλλία, ὅπου δροῦσε ἐλεύθερα ἡ ἀριστερά ὄλων τῶν τάσεων. Γιά τό σοσιαλιστικό Κόμμα ἡ ἐκλογή δέν ἦταν τόσο δύσκολη. Ἀφοῦ στήν ἀρχή μίλησε περί εἰρήνης καί ἀνέβηκε στήν κυβέρνηση, ἀμέσως ταυτίστηκε μέ τίς πιό ἀκραίες ἀποικιοκρατικές θέσεις. Ὁ ἡγέτης τοῦ Γκυ Μολλέ σάν πρωθυπουργός στίς 12 Μαρτίου 1956 ζήτησε νά ψηφιστοῦν τά «ἐκτακτά μέτρα» τῆς καταστολῆς. Τό ΚΚ ψήφισε ὑπέρ τῶν μέτρων. Νόμιζε ἐκεῖνη τή στιγμή ὅτι ἡ σοσιαλιστική κυβέρνηση τοῦ Γκυ Μολλέ θά μπορούσε νά ὑποστηρίξει μερικές θέσεις τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς τῆς ΕΣΣΔ κι ἐπομένως ἔπρεπε νά κρατηθεῖ. Ἀπό τήν ἄλλη πλευρά θεωρεῖ ὅτι ἡ ἐπανάσταση εἶναι ἐθνικιστική καί δέν ἔχει λόγους νά τήν ὑποστηρίξει. Ἡ ἀπελευθέρωση τῶν ἀποικιῶν, θά γινόταν αὐτόματα ἂν τό ΚΚΓ ἐπαιρνε τήν κυβέρνηση τῆς Γαλλίας. Ἐτσι δέν ὑπῆρχε κανένας λόγος νά ξεσηκώνονται οἱ ἀποικίες. Τήν τιμή τῆς ἀριστερᾶς σώζουν μερικοί σοσιαλιστές πού ὑπερασπίζονται τήν ἀλγερινή ἐπανάσταση, μερικοί ἀριστεροί χριστιανοί πού συγκεντρώθηκαν γύρω ἀπό τό περιοδικό «Χριστιανικές Μαρτυρίες», μερικοί διανοούμενοι σάν τό Ζανσόν, ἀλλά πρό παντός τό Διεθνιστικό Κομμουνιστικό Κόμμα (Τροτσκιστές) πού ὑποστηρίζει τή μόνη καθαρή διεθνιστική γραμμή. Τάσσεται ὑπέρ τῆς πλήρους ἀνεξαρτησίας τῆς Ἀλγερίας καί τῆς ἤττας τῆς ἱμπεριαλιστικῆς Γαλλίας στόν ἀποικιακό πόλεμο. Γραμμή διεθνιστικῆς ἀλληλεγγύης πού θά ὑποστηριχθεῖ καί ἀπό ὁλόκληρη τήν 4η Διεθνή τότε.

Ἐπὶ κεφαλῆς τῆς 4ης Διεθνούς βρίσκεται ὁ ἔλληνας Μιχάλης Ράπτης (Πάμπλο) πού θά συμβάλει ἀποφασιστικά στή συνεργασία μέ τό ἀπελευθερωτικό κίνημα. Γιατί σέ λίγο μπαίνει τό ζήτημα πρακτικά καί ὄχι μόνο θεωρητικά—πολιτικά. Μέχρι πού φτάνει ἡ βοήθεια; Ὑπῆρξαν δισταγμοί σ' αὐτό τό ζήτημα. Ἀλλά τό μεγάλο μέρος ὑποστήριξε βοήθεια μέχρι τήν τελευταία συνέπεια. Διεθνιστική Ἀλληλεγγύη σήμαινε, ἐκεῖνη τή στιγμή, βοήθεια σέ ὅλα τα ἐπίπεδα, πλήρης συνεργασία μέ τό ΦΛΝ.

Δημήτρης Λιβιεράτος

Τήν πρώτη Νοεμβρίου συμπληρώθηκαν τριάντα χρόνια ἀπ' τό ξέσπασμα τῆς Ἀλγερινῆς ἐπανάστασης. Στά ὀκτώ χρόνια πού διήρκεσε ἡ ἐξέγερση κατά τῆς Γαλλικῆς ἀποικιοκρατίας, συνέβησαν πολλά. Μιά ἀπ' τίς πιό ἐνδιαφέρουσες πλευρές τῆς ἱστορίας ὑπῆρξε καί τό κίνημα συμπαράστασης πού ἀγκάλιασε τήν ἐπανάσταση σ' ὁλόκληρη τήν Εὐρώπη.

Οἱ Ἀλγερινοί δέν ἦταν μόνοι καί ἡ ὑποστήριξη ἀπ' τό ἐξωτερικό, τίς περισσότερες φορές δέν ἦταν ἀπλή. Ἐνα τεράστιο δίκτυο, κάτω ἀπ' τή μύτη τῆς Γαλλικῆς ἀντικατασκοπείας καί τῆς Interpol, δούλεψε ἀδιάκοπα ὑποβοηθώντας καί πρακτικά τήν υπόθεση.

Ὁ Μιχάλης Ράπτης (Πάμπλο), ἡ Ἑλλή Ράπη, ὁ Θεοδόσης Θωμαδάκης, ὁ Δημήτρης Λιβιεράτος καί μερικοί ἄλλοι Ἕλληνες καί Κύπριοι (δυστυχῶς δέν γνωρίζουμε τά ὀνόματά τους) βρέθηκαν ἐκεῖνη τήν ἐποχή στό Μαρόκο καί τήν Ἀλγερία, στό πλευρό τοῦ FLN.

Ὁ «Σχολιαστής» ζήτησε τίς ἀπόψεις καί τή μαρτυρία τοῦ Δημήτρη Λιβιεράτου. Ἀπ' τό 1959 ἕως τόν Αὐγούστο τοῦ 1961 στά σύνορα Μαρόκου-

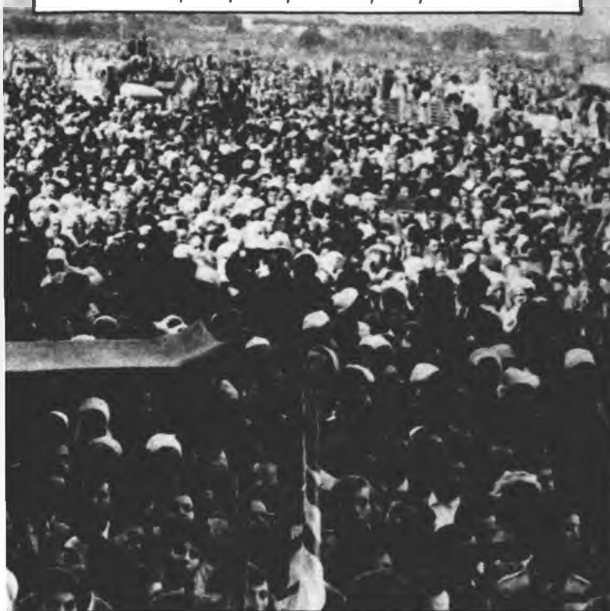
Ντάρ 'Ελ Μπαίντα: 1η Νοεμβρίου 1963. Πρώτη επέτειος της εξέγερσης των 'Αλγερινών.

'Αλγερίας, επικεφαλής διεθνούς ομάδας (έφτασαν μέσω Λονδίνου), ο Δ. Λιβιεράτος και οι σύντροφοί του ανέλαβαν την παραγωγή όπλων (PM - Όλμων κ.λ.π.) για το FLN. Μαζί με τετρακόσιους 'Αλγερινούς εργάστηκαν σε τέσσερα διαφορετικά εργοστάσια κάτω από παράνομες συνθήκες. Στην Ευρώπη επέστρεψε για τη δίκη του Μιχάλη Ράπη και του 'Ολλανδού Σάλ Σάντεν ('Ιούνιος 1961 στο 'Αμστερνταμ, τους στοίχισε 15 μήνες «προφυλάκιση»).

Λίγο μετά την 'Ανεξαρτησία της 'Αλγερίας εξέδωσε στην 'Ελλάδα το βιβλίο «'Αλγερινή 'Επανάσταση» (ΔΙΦΡΟΣ 1965) εξέδότη και στά Γερμανικά και επανεξεδόθη τό 1976 (ΚΑΡΑΝΑΣΗΣ).

Δημοσιεύουμε ένα μέρος απ' τόν 'Επίλογο ενός άλλου ανέκδοτου βιβλίου, του Δ. Λιβιεράτου, «Η ΕΠΙΜΕΛΗΤΕΙΑ» που είναι μία ειδική εξιστόρηση της υπόθεσης «όπλα για το FLN», ένα απόσπασμα απ' τό βιβλίο «Les Porteurs des Valises» La resistance Française a la guerre d' Algerie - των 'Ερβέ Χαμόν και Πατρίκ Ροτμάν, (Paris 1979 ALBIN MICHEL) - με αναφορά σ' αυτή την πρωτοβουλία, και μία συνοπτική πολιτική αναφορά στους τότε συσχετισμούς.

Ντάρ 'Ελ Μπαίντα: 1.11.1963. (Πρώτη επέτειος). Πάνω από 1.000.000 λαού στο άπειρο γήπεδο παρακολουθούν την παρέλαση - διαδήλωση.

'Η ελληνική συμμετοχή

Τά παράνομα εργοστάσια της έρημου

'Απόσπασμα από τό βιβλίο «Les Porteurs des Valises» La resistance française a la guerre d' Algerie - των 'Ερβέ Χαμόν και Πατρίκ Ροτμάν του οίκου «Albin Michel» Παρίσι 1979. (σελ. 355-357).

«'Ο Πάμπλο και οι σύντροφοί του πραγματοποιούσαν ένα άπιστευτο σχέδιο. Τήν κατασκευή εργοστασίων εξοπλισμού... 'Από τήν άρχή του πολέμου οι 'Αλγερίνοι προσπαθούσαν νά προμηθευτούν όπλα μέσω των διεθνών λαθρεμπόρων... 'Αλλά γρήγορα οι ειδικές γαλλικές υπηρεσίες επενέβησαν στους εμπόρους μέ όλα τά μέσα. Παγιδευμένα αυτοκίνητα, θεαματικές απόπειρες, αιφνίδιοι θάνατοι, συλλήψεις φορτίων, άποτελούν μέσα αυτού του μυστικού πολέμου. 'Η παράδοση όπλων στους έθνικιστές άλγερινούς γίνεται μία επικίνδυνη επείριση. Γύρω στό 1958-59, ή προμήθεια γίνεται δύσκολη. Αυτή τήν εποχή ο Πάμπλο είχε τήν ιδέα νά κατασκευάσουν όπλα... Τό σχέδιο προτάθηκε στη διεύθυνση του ΦΑΝ, συζητήθηκε πολύ και τελικά έγινε δεκτό. Τό ΦΑΝ διέθεσε κεφάλαια για τίς μελέτες. Μηχανικοί και ειδικοί τής 4ης Διεθνούς, εργάζονται για πολλούς μήνες. 'Εργαλειομηχανές, τόννοι, φρέζες, πρέσες αγοράστηκαν σ' όλη τήν Ευρώπη και σε τεμάχια μεταφέρθηκαν στό Μαρόκο. Σ' αυτή τή χώρα τό ΦΑΝ έπωφελεϊται τής ευμενούς άνοχής των άρχων. Αυτές κλείνουν τά μάτια υπό τόν όρο οι 'Αλγερίνοι νά είναι έχέμυθοι. Πράγματι όλη ή επείριση καλύπτεται μέ υπερβολικές προφυλάξεις. Δυό μέρη διαλέχτηκαν για τήν εγκατάσταση των εργοστασίων... Οι συνθήκες άσφα-

λείας είναι δρακόντιες. Για νά μήν άποκαλυφθεί ή μεγάλη κατανάλωση ρεύματος, μία παράνομη σύνδεση πραγματοποιήθηκε κατευθείαν μέ τό δίκτυο της πόλεως... 'Ο Πάμπλο διηγείται: «'Επισκέφθηκα αυτό τό εργοστάσιο. 'Όταν έμπαινες μέσα νόμιζες ότι επρόκειτο για ένα εργοστάσιο μαρμελάδας πορτοκαλιών. 'Αλλά πίσω από τά καλύμματα βρίσκονταν ένοπλοι άνδρες του άπελευθερωτικού στρατού. Τά όπλα κατασκευάζονταν από πολλές δεκάδες εργάτες. Οι συνθήκες τής ζωής ήταν σκληρές. Μερικοί έμειναν έξι μήνες χωρίς νά βγούνε καθόλου».

Τά εργοστάσια είναι «έν πλήρει λειτουργία» τό τέλος του 1960. Για νά δουλέψουν τίς μηχανές τό ΦΑΝ επανεπάτρισε τούς καλύτερους του μεταλλουργούς εργάτες που δούλευαν στη Ρενώ και τή Σιτροέν. Τροτσκιστές επίσης, 'Αργεντινοί, 'Ελληνες, Βέλγοι, 'Ολλανδοί, ακόμα και ένας Γάλλος κατασκευάζουν τά όπλα. 'Η παραγωγή περιορίζεται σε τρείς τύπους, τόν όλμο πεζικού..., τό όπλοπολυβόλο Βινιερόν και επιθετικές χειροβομβίδες. Μέχρι νά τελειοποιηθούν όλα ό δρόμος ήταν μακρύς, πολλά δυστυχήματα γίνονται κατά τή διάρκεια των δοκιμών, αλλά τά μέσα 1961 ή παραγωγή ξεκινάει. Τό ψυχολογικό αποτέλεσμα είναι τεράστιο. 'Ο Μπουμεντιέν, ύστερα ο Μπουσούφ, ύπουργός εξοπλισμού τής Προσωρινής 'Επαναστατικής Κυβέρνησης επισκέπτονται τίς εγκαταστάσεις. Τραβήχτηκαν φωτογραφίες για κάρτ-ποστάλ που στάλθηκαν στους μαχητές του έσωτερικού. 'Ο 'Απελευθερωτικός Στρατός κατασκευάζει μόνος τά όπλα του. Για τόν Πάμπλο και τούς φίλους του, είναι μία όμορφη επιτυχία...

'Αλγέρι, Νοέμβρης 1963

'Ο πρώτος έορτασμός τής νίκης

'Ο πόλεμος έχει τελειώσει. 'Η πρόσκληση για νά καθήσω μαζί τους νά δουλέψω για μία ειρηνική 'Αλγερία ήταν ευγενική. 'Αλλά ο πόλεμος τελείωνε κι εγώ ήθελα νά γυρίσω στον τόπο μου. 'Αποχαρτίσα τούς άδελφούς και φίλους, που είχα αποφασίσει ότι δέν θά ξαναδώ τουλάχιστον για πολύ καιρό. Τσως κάποια μέρα, άργότερα, σάν προσκεπτή, σάν επισκέπτη, νά είχα τήν ακαιρία. Μισοξεχασμένες λεπτομέρειες σε άναμνήσεις που θά διηγούμαστε μέ νοσταλγία, χαρά και λίγη θλίψη. Και νά που τώρα μία επίσημη πρόσκληση μέ ξεσηκώνει πάλι. Τό αποφάσισα. Θά πάω κι εγώ στη χαρά τους, σά μακρινός φίλος πιά.

'Ενα εκατομμύριο άνθρωπο μαζεύτηκαν στο άπειρο γήπεδο νά παρακολουθήσουν τήν πρώτη παρέλαση-διαδήλωση τής 'Ανεξαρτησίας και νά ακούσουν στο τέλος τό λόγο του προέδρου Μπέν Μπελά...

Στό πρόγραμμα υπάρχει μία σειρά. 'Αλλά έδώ αλλάζουν. Κύματα-κύματα, όργανώσεις, συνδικάτα, συνεταυρισμοί, σύλλογοι διαδέχονται τό ένα τό άλλο σε παραλήρημα εκδηλώσεων. Τά πανώ κι οι σημαίες άνεμίζουν, οι φωτογραφίες, οι φοίνικες. Γραμμές καθορισμένες δέν υπάρχουν. Τό πλήθος όλο και στενεύει τό διάδρομο απ' όπου περνάνε οι όμάδες ανθρώπων, τά όλογα, τά αυτοκίνητα...

Μετά τούς Φελλάχους έρχονται οι πολεμιστές τής έρημου, οι Τουαρέγκ. Οι μπλέ άνθρωποι, όπως τούς λένε, πάνω σ' όλογα μέ σκεπασμένα πρόσωπα νά φυλάγονται από τή σκόνη τής έρημου και τά σπαθιά τους ν' άνεμίζουν στον άέρα.

'Ακολουθεί ή Ένωση των φυλακισμένων τής αντί-

στασης.

«'Ο σοσιαλισμός είναι ο καλύτερος δρόμος προόδου» 'Η 'Ομοσπονδία των 'Αλγερινών τής Γαλλίας και Ευρώπης: «Ζήτω ή σοσιαλιστική 'Επανάσταση».

Πιο πίσω οι εργάτες του Τλεμσέν μέ φτυάρια, γκασμάδες κι άλλα εργαλεία.

Κορίτσια ντυμένα κόκκινα, πράσινα, άσπρα, τά χρώματα τής σημαίας...

Στή συνέχεια οι Συνεταυρισμοί, οι Πρόσκοποι, διάφορες όργανώσεις.

Νάτα! Έρχονται τά ΡΜ.

Σκουντήσαμε και τούς άλλους νά δούν. Μέσα από τό πλήθος που χειροκροτούσε, κραύγζε, μέσα από τά γιού-γιού των γυναικών, απ' τό στενό διάδρομο που άφηνε τό πλήθος πορευόταν ή Σχολή. Στά χέρια τους κρατούσαν τά ΡΜ τής ΕΠΙΜΕΛΗΤΕΙΑΣ, του ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΥ.

'Όλα σταμάτησαν για μās.

Κάτω από τόν έκθαμβωτικό αφρικάνικο ήλιο.

Σίγασαν οι φωνές.

Γίναμε όλο μάτια.

Φτάσαν μπροστά μας.

Πέρασαν και χάθηκαν στο πλήθος.

Γυρίσαμε πάλι πίσω στο χώρο μας, στα καθίσματά μας. 'Εκεί στο άπειρο γήπεδο του Ντάρ 'Ελ Μπαίντα. Είχαμε δει τό τέλος.

Τώρα ανέβαινε στο βήμα ο Πρόεδρος. Μέσα από τήν άπειραντη κραυγή ενός εκατομμυρίου ανθρώπων.

('Επίλογο από τό ανέκδοτο βιβλίο του Δημήτρη Λιβιεράτου «'Η 'Επιμελητεία»)

ΣΤΟΝ ΔΕΞΙΟ ΤΟΙΧΟ του αρχοντικού δωματίου δέσποζε ή μεγάλη φωτογραφία του Τσιερνιένκο. Πάνω στο σκούρο κέδρινο γραφείο, κέρδιζε άμέσως την προσοχή, τό μικρό ξύλινο καδράκι μέ τή φωτογραφία του Γιούρι 'Αντρόπωφ. 'Ο 'Υγκόρ σηκώθηκε από τήν πολυθρόνα του. Περπάτησε άργά μέχρι τό παράθυρο και τράβηξε άπαλά τήν κουρτίνα. Τά κίτρινα φθινοπωρινά φύλλα των δένδρων του Παλαιού Ψυχικού είχαν άρχισει νά πέφτουν... Τό άτάραχο αυτόκρατορικό ύφος του δύσκολα έκρυβε τήν άνησυχία του. «'Αν είναι άληθινή ή πληροφορία από τή Βαρσοβία τά πράγματα είναι πολύ σοβαρά...» σκέφτηκε. «Αυτή ή συνάντηση δέν πρέπει νά γίνει... θά τινάξει τήν Εύρώπη στον άέρα...». Γύρισε στό γραφείο και πήρε ένα από τά πούρα που του 'χε χαρίσει ό Φιντέλ. Τ' άναψε μέ άργές κινήσεις καθώς κοίταζε τόν μεγάλο χάρτη. Τό βλέμμα του έψαχνε τήν 'Αττική. 'Όταν σταμάτησε, σημείωσε μέ τήν κόκκινη πένα του ένα κύκλο γύρω από τή Νέα Μάκρη... Μετά χτύπησε τό κουδούνι...

Ο ΑΡΑΤΖΑΦΕΡΗΣ χασμουρήθηκε... κοίταζε τό ρολόι του. Είχε μεσημεριάσει γιά καλά. 'Ηταν περασμένες δώδεκα. Σηκώθηκε νωχελικά γιά καφέ... κάτι τέτοιες ώρες αισθανόταν πόσο του έλειπε ή Λάουρα... Εύτυχώς ό θυρωρός είχε φέρι τίσ έφημερίδες... Καθώς έσκυψε, τό μάτι του καρφώθηκε σ' ένα πρωτοσέλιδο τίτλο. «Περίεργο άτύχημα στην Ν. Μάκρη μέ σοβιετικούς διπλωμάτες». 'Αμέσως του 'φυγε ή νύστα... 'Αρχισε νά διαβάζει πυρετωδώς... Μέσα του ξύπνησε τό μεγάλο λαγωνικό τής 'Ελληνικής δημοσιογραφίας... χτύπησε εκείνο τό περίεργο καμπανάκι τής έπιτυχίας... πού μόνο ένας γεννημένος δημοσιογράφος μπορεί νά αισθανθεί... Κάθησε στό σκαμπό τής κουζίνας άπορροφημένος. 'Εξυσε τό κεφάλι του... «Είναι πολύ περίεργο...» μουρμούρισε. «Τρία αυτοκίνητα, μέ σοβιετικούς διπλωμάτες, σέ διάστημα είκοσι λεπτών τό ένα από τό άλλο νά καρφωθούν στό ίδιο δέντρο!... στη Νέα Μάκρη... δίπλα από τίσ 'Αμερικάνικες βάσεις!...» Ντύθηκε άμέσως.

ΣΤΗΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ όλοι έλεγαν άστειάκια γιά τά Μόσκοβιτες... Προσπαθούσε νά συγκεντρώσει τίσ σκέψεις του όταν χτύπησε τό τηλέφωνο... «Τί κάνεις Γιώργο;» άκουσε τήν ξερή μεταλλική φωνή από τήν άλλη άκρη «Δέν μέ θυμάσαι...» 'Ηταν άληθεια κάτι του θυμίσε... 'Όταν ξαφνικά κατάλαβε τινάχτηκε στον άέρα!! «Γεια σου 'Αλεπού...» είπε σαρκαστικά ό 'Αρατζαφέρης, ενώ από τήν άλλη άκρη άκουγόταν ένα κατσαρό γέλακι. «Έχω κάτι καλό γιά σένα αν έρθεις στό γνωστό μέρος...» συμπλήρωσε και έκλεισε άπότομα τό τηλέφωνο.

ΣΤΟ ΒΟΗΘΗΤΙΚΟ γήπεδο τής Καλογρέζας δέν υπήρχε πολύς κόσμος. «Καλύτερα» σκέφτηκε ό 'Αρατζαφέρης καθώς έτοιμαζόταν γιά τό δεύτερο τετρακοσάρι. Δέν είχε κάνει έκató μέτρα όταν είδε νά έρχεται πρós τό μέρος ό τύπος μέ τήν πράσινη τσίγκερ

φόρμα. Καθώς πλησίασε τόν άναγνώρισε. 'Ηταν ή 'Αλεπού... Τά έπόμενα τρακόσια μέτρα ήταν τά πιό δύσκολα στη ζωή του 'Αρατζαφέρη. Κάθε κουβέντα τής 'Αλεπούς του 'κοβε τά πόδια... 'Όταν τερμάτισαν δέν άντεξε, ξάπλωσε στό χορτάρι!! «Και πρόσεξε... 'Ο Μαρούδας δέν ξέρει τίποτα... σου έπαναλαμβάνω τή συμφωνία... ή είδηση θά δημοσιευθεί μόνο σέ τρείς άπογευματινές, δύο τής κυβέρνησης και μία τής αντιπολίτευσης πού θά είναι υπέρ...» είπε τώρα ή 'Αλεπού και καθώς έφυγε πέταξε χαμογελώντας σατανικά «και νά ξέρεις ό Πρόεδρος θά στεναχωρηθεί και θά διατάξει έρευνες γιά τή διαρροή... έχει ύποσχεθεί άπόλυτη μυστικότητα μέχρι τή συνάντηση... καταλαβαίνεις τώρα...»

ΤΟ ΒΡΑΔΥ στην έφημερίδα ό Σεραφείμ τόν κοίταζε μέ θαυμασμό... «Πώς έβγαλες τέτοια είδηση;» ρώτησε μέ περιέργεια. «Κοίταξε νά δείς», είπε σενά ό 'Αρατζαφέρης. «'Όλα είναι θέμα μυαλού... λογικών συνδυασμών... πρώτα τό περίεργο άτύχημα των σοβιετικών... μετά ή πληροφορία ότι εμφανίστηκαν στη Νέα Μάκρη έκató έξόριστοι Πολωνοί τής 'Αλληλεγ-

γύης πού ζητούσαν νά νοικιάσουν σπίτια και αυτοκίνητα... έπειτα άναγγέλλεται ή αγορά σαράντα F16... αν προσθέσεις και τή διεθνή πολιτική του 'Αντρέα... τό πράγμα βγαίνει μόνο του!...»

ΦΕΥΓΟΝΤΑΣ άργά από τήν έφημερίδα σκεφτόταν τήν αυριανή έκπληξη, όταν πρωί-πρωί θά έβλεπαν όλοι τό έκτακτο φύλλο του Σχολιαστή πριν από τίσ άπογευματινές... «Δέν είναι πλάκα. Συνάντηση Ρήγκαν-Γιανουζέλσκι-Αντρέα στις 'Αμερικάνικες βάσεις τής Νέας Μάκρης». Τέσσερες σελίδες 130 δραχμές... «'Αλεπού ό... Μαχαιρίτσας αλλά και ό δικός σου δέν πάει πίσω...» μουρμούρισε χαμογελώντας ό 'Αρατζαφέρης. «'Ετσι κι άλλιώς ό 'Αντρέας θά... στενοχωριότανε...» σκέφτηκε πονηρά καθώς, περπατώντας στους ύγρους δρόμους τής 'Αθήνας, τό σκοτάδι τής νύχτας τόν έπαιρνε στην άγκαλιά του!...

Ο ΜΑΡΟΥΔΑΣ ήταν ένα ράκος. «Θά παραιτηθώ...» έλεγε άπαρηγόρητος. «Δέν μπορώ νά καταλάβω πώς έγινε ή διαρροή...» «'Ελα βρέ Δημήτρη...» φώναζε ό 'Αρατζαφέρης. «Αυ-

τά θά σκεφτόμαστε τώρα... έδώ ό Πρόεδρος Ρήγκαν είπε τζήτω τό 'Ελλάντα... άνοιξαν οι άγορές γιά τά προϊόντα μας... γίναμε ή γέφυρα ανατολής και δύσης, άπομονώθηκε ή Τουρκία... πήραμε σαράντα πυροσβεστικά Πολωνικά άεροπλάνα... και έσύ σκέφτεσαι τή διαρροή...» Ξαφνικά μία ιδέα καρφώθηκε στό μυαλό του 'Αρατζαφέρη. «Λοιπόν Δημήτρη τό βρήκα... νά πεις στον 'Αντρέα... ότι ή διαρροή έγινε από τούς Σοβιετικούς πού τό 'μαθαν και ήθελαν νά σαμποτάρουν τή συνάντηση... από τόν σατανικό και επικίνδυνο 'Υγκόρ 'Αντρόπωφ και τούς άνθρώπους του...» 'Ο Μαρούδας συνήλθε λίγο. «Ναι Γιώργο μου... και εγώ αυτό είχα σκεφθεί... και μέ τόν 'Αντρέα εντάξει... αλλά μέ τόν Φίλιπ-πόπουλο... τί γίνεται!...»

ΣΤΟ ΚΑΣΤΡΙ ή άτμόσφαιρα ήταν έορταστική. «Είσαι μεγάλος... πολύ μεγάλος... ό πρώτος!!» 'Ο 'Αντρέας χαμογέλασε παγερά και άμήχανα καθώς άναψε τό τσιμπούκι του. 'Ο Κατσιφάρας ήταν σέ έξαρση. «Είσαι ό θρύλος... πού ένωσε τήν Εύρώπη μέ τή Μέση 'Ανατολή και συμφιλίωσε τήν 'Ανατολή μέ τή Δύση... ό τελευταίος των Μεγάλων!». «'Ο ένθουσιασμός αυτού του παιδιού του προκαλούσε μελαγχολία... αυτή ή μυθοποίηση τόν ένοχλούσε... Δέν μπορούσε νά καταλάβει ότι ή εποχή των μεγάλων είχε τελειώσει...»

«Γιώργο παιδί μου» είπε τρυφερά ό 'Αντρέας «πρέπει νά πάψεις νά μέ βλέπεις σάν ήρωα... είμαι ένας άπλός άνθρωπος, ένας σοσιαλιστής πρωτοπυργός ίσος πρós ίσους, χωρίς μυθικές δυνάμεις... σου τό 'χω πει πολλές φορές, τό κίνημα δημιουργεί τήν ιστορία, εγώ άπλώς τήν δραματίζομαι και τή γράφω...» «Τί μετριοφροσύνη!» θαύμασε ό Κατσιφάρας. «Γιατί, συνέχισε ό 'Αντρέας, τί θά μπορούσα νά κάνω εγώ χωρίς τόν 'Ακη, τόν 'Αντώνη, έσένα, τήν 'Αγγέλα, τόν Μαχαιρίτσα...» «'Αντρέα υπερβάλλεις... τί είναι αυτά...» φώναξε σχεδόν όργισμένα ό Κατσιφάρας «'Εσύ ό μεγάλος δραματιστής, ό μεγάλος πολιτικός, ό κολοσσός τής σκέψης...» «Κι όμως, τόν δέκωψε ό 'Αντρέας, νιώθω σάν νά μην είμαι τίποτα... όσο σκέφτομαι τά μεγάλα προβλήματα τής ανθρωπότητας!!».

ΕΚΕΙΝΗ τή στιγμή ό 'Αρατζαφέρης ξύπνησε. Πρώτα χασμουρήθηκε... μετά κοίταζε τό ρολόι του. Είχε μεσημεριάσει γιά καλά. 'Ηταν περασμένες δώδεκα. Σηκώθηκε νωχελικά γιά καφέ... κάτι τέτοιες ώρες αισθανόταν πόσο του έλειπε ή Λάουρα... Εύτυχώς ό θυρωρός είχε φέρι έφημερίδες... Καθώς έσκυψε, τό μάτι του καρφώθηκε στό Ποντίκι: «Δέν είναι πλάκα. Συνάντηση Μιτεράν - Καντάφι - 'Αντρέα στην Κρήτη». 'Αμέσως του 'φυγε ή νύστα...

Παν. Παν.

SWEET DREAMS ή Mathanalysis

Ωρα σιωπής,
συγκέντρωσης.
Εξετάσεις αριθμητικής ανάλυσης.
Πρώτη του μήνα Όχτωβρη
του φοβερού έτους του Orwell.
δίνεται ή συναρτήσεις...
και οι αριθμοί και τα γράμματα κυλάνε.
μά εγω δέν τά ξεχωρίζω καν.
άνικανα να σχηματίσουν
νοητικό ειρμό,
οίτε καν μια μαρκοβιανή άνέλιση
ούτε, ούτε Poisson.
παράμετροι, κατανομές push bindly
through space
και γω στό θρανιο, λογ-ιόρω
τό θέμα ρέ, πρώτο, δεύτερο, τρίτο...
γιατι δέ γράφεις,
«FOR WE ARE THE DEADLY ILL.
THE NEURESTHENICS.
THE UNDECIDED»
Συγγνώμη, πρέπει νά τελειώνω...
τό σκονάκι έφτασε

1-10-84
Dim

Όλα «άριστερά»

Αννα μου σοί εύχομαι, εκεί στην Πά-
τρα πού θά πάζ, να σού έρθουν όλα
«Άριστερά».
Αλλά προσοχή στους «Άλλους». Ξέ-
ρεις έσύ ποιούς!! Θά σέ περιμένω κάθε
δευτερο Σαββατοκύριακο, για τσάρκες
και πολλές άνκαλίτσες.

Ό Άντώνης σου
(τουλαχιστον πρós τό παρόν)

Τηλεφωνική άλληλοβοήθεια Όμοφυλόφιλων

Στά πλαίσια του Άπελευθερωτικού
Κινήματος Όμοφυλόφιλων Ελλάδας
(Α.Κ.Ο.Ε.) συγκροτήθηκε μία ομάδα
τηλεφωνικής άλληλοβοήθειας. Σκοπός
της ομάδας είναι ή επικοινωνία μέ
όμοφυλόφιλους, πού αντιμετώπιζουν
προβλήματα και θέλουν νά μιλήσουν
για τά προβλήματα αυτά σέ κάποιον
πού θά τούς καταλάβει. Τό τηλέφωνο
είναι: 3643688 και λειτουργεί κάθε Δευ-
τέρα και Τετάρτη, 7μ.μ.-8μ.μ.

Όμάδα Τύπου Α.Κ.Ο.Ε.

Στείλε μήνυμα

583:862 γραμμένο στό χέρι — Μιά ζωή
ποτέ δέν χάνεται για πάντα —
27/10/84. Άν σού θυμίζουν τίποτα
στείλε κάποιο μήνυμα.
(τό ύποσχέθηκες άλλωστε)

Γ.

Γάμος

Γιά τόν Γιάννη
Γιάννη θέλω νά σέ παντρευτώ. Τηλεφώ-
νησέ μου.

Άλέξανδρος

Όργια

Ζητούνται έπειγόντως, νεαροί συγκλη-
τικοί, πρώην καίσαρες και έταίρες μέ
προυπηρεσία για ρωμαικά όργια.
Πληροφορίες 4910612 (μόνο βράδυ)
Υ.Γ. Φροΐτα νά φέρετε μόνοι σας

Μόνη

Άφιερωμένο εξαιρετικά
για τόν Γιώργο άπ' την Άκρόπολη
μέ τά γλυκά πράσινα μάτια.
Σ' άγαπώ...
Άν μ' άκούς τούτη την ώρα τηλεφώ-
νησέ μου.
Νιώθω τόσο μόνη...

Νάντια
Θεσσαλονίκη

Τραγουδώντας στου σφυγμού τό ρυθμό

Μυήθηκα στό έργο της ζωής
στην πρώτη έκρηξη του έρωτά μου
κι άντικατέστησα ή χρονική στιγμή
μέ την κραυγή κάθε παλμού μέσ' στην
καρδιά μου.

Όδηγημένη άπ' των αισθήσεων ή φω-
νή
άνεσσυρα σέ χνάρια αϋθεντικά τά βήμα-
τά μου
κοιταζα μέσα στών ματιών μου τό στε-
ρέωμα
κι είδα νά διαγράφουνε τροχιές τά όρά-
ματά μου.

Όργασμικές στιγμές, ριπές θανάτου
σβήσαν του χώρου και του χρόνου τό
σκηνικό
μ' άνύψωσαν στή διάσταση του μύθου
τό πρωτογενές ν' άγγιζω ύλικό μου, τό
άστρικό.

Στέλλα
Άθήνα

ΠΥΡΗΝΟΣΤΑΣΙΟ

Κλεισμένος σ' ένα
πολυγωνικό κρυσφύγετο
ψάχνεις καμπύλες
σκοτώνοντας την ώρα σου

Σκαλίζεις στους τοίχους
συνθήματα, μηνύματα
γι' αυτόν πού θά βρεί
τό πτώμα σου.

Δίπλα στό τηλέφωνο
ή σκιά σου
περιμένει ένα κάλεσμα
άπό τόν έξω κόσμο

Όμως ό έξω κόσμος
έχει ύπάρξει πριν άπό σένα
είναι πιά παραμύθι
για ραδιοπειρατές

Συντρόφισσα, πού είσαι γύρω στά 17,
και τόν Αύγουστο ήσουν στην προφε-
στιβαλική της Κέρκυρας, ΣΕ ΘΥΜΑ-
ΜΑΙ.

Σ.Σ.

Κάπου...

...Κάπου υπάρχει μία άτέλεια... κάποι
ένα λάθος... Μέσα στον άπόλυτο κόσμο
μου, γκρεμίζω τά σύνορα και τις πατρι-
δες, τούς βωμούς των ψεύτικων θεών
και τό ψέμα... και ή μοναξιά...
Άν κάποια φίλη ή κάποιος φίλος νιώ-
σει την άνάγκη νά επικοινωνήσει μαζί
μου, μπορεί να μου τηλεφωνήσει στό:
7701767 (μετά τις 9.00 τό βράδι, ως και
τις 1.00).

Έλένη-εε

Υ.Γ. Άν βρεθεί και κανένας συμφοιτη-
τής (-τρια) άπ' ή Μαράσλειο Άκαδη-
μία πού φοιτά στον Α' χρόνο, άς τηλε-
φωνήσει για παρέα.

Στήν πόλη

Βαγόρω φηράμα λετράσα
κοινέλεις γαβούνι όκαλα
στρεπάχει βλάτες τεράπια τινέ
ΧΑΙ ΔΕΥΕΙ ΑΝΤΡΑΣ ΑΓΟΡΙ
φυράβεις δεπέπει φούμιες
ΕΝ ΠΛΗΡΕΙ ΑΓΑΛΛΙΑΣΕΙ ΧΥΝΟΥΝ
άγουτέλα πίτερες στηπάλια πουτές
χάτακια ζιλόνα μάτα
ΔΥΟ ΑΝΤΡΕΣ ΚΑΝΟΥΝ ΕΡΩΤΑ
έράλια τικάνα ούζέ
βούγαδα θούνα πατουόπια
ΧΥΝΟΥΝ ΠΕΤΩΝΤΑΣ ΩΣ ΑΓΓΕΛΟΙ
πειρά ζωβής άλατούκα
περινέα φαλάτο χένακι
ζάπει ένιτρία ώραδι σίνες
ΟΝΕΙΡΕΥΟΜΑΙ ΝΑ ΒΓΟΥΜΕ
ΣΤΟΥΣ ΔΡΟΜΟΥΣ
χαράδι ίλιτα στέλει
ΑΓΚΑΛΙΑΣΜΕΝΑ ΑΓΟΡΙΑ ΠΟΥ ΦΙ-
ΛΙΟΥΝΤΑΙ
φούχα καλάφα στούκε τένι
ραπούνε έζέτο στόπες
ΙΣΩΣ ΤΟΤΕ Η ΠΟΛΗ ΜΙΑΗΣΕΙ
Κυριάκος Ρηγόπουλος

Σκέψεις φαντάρου

Θεσσαλονίκη

21-10-84, 7:32 μ.μ.

Ποιός μπορεί και κάνει μαθήματα
ατομικής έλευθερίας;

Ποιός μπορεί να πεισει ένα φαντάρο
για τις όμορφιές της ζωής; Γιατί ρέ
κόσμε ξεχνάς τόσο εύκολα; Μου διαβά-
ζεις τά ποιήματά σου άπό τότε πού
ύπηρετούσες. Κάποτε είχες κάνει και
έσύ μία άπόπειρα.

Τώρα τί κάνεις;

Έγω νά γράφω στους τοίχους ότι
«για κάθε αυτοκτονία φαντάρου εύθύνε-
ται και ένας στρατοκράτης» και ή δικιά
σου άδιαφορία νά μέ σβύνει.

Κάθε τι άπό τό στρατό τό βαζω μέσα
σέ ένα κουτί για νά μην ξεχάσω. Μή-
πως όμως σέ 96 μέρες θά σφραγίσω κι
έγω αυτό τό κουτί και θά τό βάλω μαζί
μέ τά άλλα πού σημάδεψαν λιγότερο ή
ζωή μου;

Ποιός μπορεί τελικά νά μου πει πώς
μπορεί νά ζήσει ένας φαντάρος μέ ζορι-
κια έλευθερία;

Τελικά είχες όικιο, ούτε έγω μπορώ
νά καταλάβω πώς ένας άνθρωπος μπο-
ρεί νά κρύβει τόσο μίσος. ΑΣΦΥΚΤΙΩ.
Θεσσαλονίκη

Γ.Α.

Πάντα

Σκιουρακι,
ή Άφρω νομίζω μās περιμένει
Πάντως για σήμερα
Χρόνια γλυκά και πολλά

Μ.

-ΣΕ ΣΕΝΑ-

...Απόψε, θά πασχίσω νά ξαναβρώ
τή νεκρή μου έλπίδα
Απόψε, θά φτιάξω ένα όνειρο για σένα
πολεμώντας — μέ τά τελευταία κομμά-
τια της νιότης μου —
τή μοναξιά και τό «γιατί» σου.
Αφσέ με νά γείρω στό πλάι σου.
Μ' άρέσει νά μοιραστώ την άρμύρα
άπ' τό δάκρυ σου.
Μ' άρέσει νά νοιαστώ τόν πόνο
άπ' τις πληγές σου...
(Με φίλια, στό Δημήτρη Α., άπ' τό
Άγρίνιο)
Αιν-εε
Ζωγράφου

Ό τοίχος

Στή Φρέντυ!

Μωρό μου!
Ποιός άνεμος μ' έστειλε στ' όνειρό
σου;
Μιά καυτή άνάσα στό πρόσωπό μου!
Όρθες ξαφνικά σάν άκτίνα πού διαπέ-
ρασε τόν τοίχο.
Άλήθεια! τό φαντάζεσαι! τόσον καιρό
μās χώριζε ένας τοίχος! Και δέν ξέραμε
τίποτα, πίσω άπ' τό κάγκελο, μέσ' άπ'
τό τζάμι.

τό «άστέρι» σου

Κρίση

Έρχεσαι δίκαιος κριτής
των σκέψεων,
στή μοναξιά των νυχτερινών σκοπιών,
μέσα στά βιβλία
στις παρέες
και λόγο για τις πράξεις ζητάς.
Και έγω φυγάς
τή σκεψη
νά κρατήσω μακριά
και νά σ' άποφύγω προσπαθώ.
Όμως σέ άναζητώ
σέ κάθε τι δίπλα σέ θέλω
και σέ άγαπώ.

Η.Κ.

Κολώνια

Πήγα κι άγόρασε την κολώνια σου.
Ξέρεις. Έκείνη πού δέν μ' άφηνες νά
βάλω. Έβαλα. Μετά εικόνες...
Μετά έπρεσε τό μπουκάλι στό πάτωμα κι
έσπασε.
Έπιτηδες.
Όχι πώς δέ μ' άρέσει νά θυμάμαι...
Δέν σού χω πει πώς δέν πάω καλά;

Σ.

Κοκόνι

Τώρα πού είσαι μακριά
νά ξέρεις
ότι ή μικρή μας πόλη
δέν τέλειωσε.
Σε τυλίγουμε μ' άπειρη αγάπη
Νά 'σαι καλά

Coco.

Πρωτότυπος διαγωνισμός 'Ελληνικού διηγήματος

Οι εκδόσεις «ΟΜΒΡΟΣ» στην προσπάθειά τους νά προωθήσουν νέους Έλληνες συγγραφείς, προκηρύσσουν τόν παρακάτω πρωτότυπο διαγωνισμό διηγήματος.

Κάθε συγγραφέας μπορεί νά λάβει μέρος μόνο μ' ένα ανέκδοτο διήγημά του.

Η επιλογή τών τριών καλύτερων διηγημάτων πού θά βραβευτούν θά εκδοθούν μαζί σέ βιβλίο μέ έξοδα τών εκδόσεων «ΟΜΒΡΟΣ».

Οι συγγραφείς τών άμέσως δύο καλύτερων διηγημάτων, αὐτῶν δηλαδή πού θά βρίσκονται στην τέταρτη και πέμπτη θέση θά πάρουν δωρεάν μιά πλήρη σειρά τών μέχρι τότε εκδοθέντων βιβλίων τών εκδόσεων «ΤΕΧΝΗ ΚΑΙ ΛΟΓΟΣ» και «ΟΜΒΡΟΣ».

Η επιλογή τών τριών καλύτερων διηγημάτων θά γίνει από τούς ίδιους τούς συγγραφείς καί ὄχι από επαγγελματίες κριτικούς. Αυτό γίνεται πρὸς ἀποφυγήν κάθε προκατάληψης καί ὑπονομίας μεροληψίας.

Δεχόμαστε τά διηγήματά σας ἀπό 25 Ὀκτωβρίου μέχρι καί 31 Δεκεμβρίου στό στέκι τοῦ «ΟΜΒΡΟΥ» Σόλωνος 68 (ὑπόγειο, ἀπέναντι ἀπό τή Νομική Σχολή), ὑπεύθυνος: Μιχάλης Κόκκινος, Βάσω Σταγώνη - τηλ. 3638181 (τηλ. σπιτιοῦ 6524133)

Περαιτέρω πληροφορίες γιά τή διαδικασία τοῦ διαγωνισμοῦ στό στέκι τοῦ «ΟΜΒΡΟΥ».

Θά θέλαμε, ὁ διαγωνισμός μας νά μή θεωρηθεῖ ἀνταγωνιστικός, γιατί διάθεσή μας εἶναι νά δημιουργηθεῖ ἕνα λογοτεχνικό καί γενικότερα καλλιτεχνικό HAPPENING.

Στή Μάγδα

Εἶναι πράγματα αὐτά μωρή Μάγδα
νά μέ παίρνεις στό τηλέφωνο
νά μου λές πῶς μέ γουστάρεις
νά μου κλείνεις ραντεβού
νά μέ βάζεις σέ κατάσταση
νά μή μου κολλάει ὕπνος
(τρεῖς μαλακίες βάρεσα)
καί μετά
νά μέ ξαναπαίρνεις στό τηλέφωνο
νά μου λές πῶς δέν γίνεται
πῶς κάτι ἔπυχε.
Εἶναι πράγματα αὐτά μωρή Μάγδα
νά φᾶς τόν κῶλο σου νά φᾶς.

Υ.Γ. Οὔκ ἐν τῷ πολλῷ τό εὐ!

Γιώργος
Θεσ/νικη

Στόν Παναγιωτάκη

Έφυγες χθές...
Ξέρω πῶς θά ῥθεις, ὅμως ἤδη μου
λείπεις.
Μου λείπουν τά μάτια σου,
τά χεῖλιά σου, ἡ ψυχούλα σου.
Μή μ' ἀφήσεις νά περιμένω γιά πολύ.
Σ' ἀγαπῶ πιά πολύ ἀπό χθές
καί θά σ' ἀγαπῶ πιά πολύ ἀπό σήμερα.
-Φιλάκια Πολλά-
«Τό Σοφάκι σου»

Πιπέτα

Γιώργο Άλυφαντή...
Μιά ζωή χαμένη. Πινέλος καί Πιπέτα
(Παστέρ;) Δέν ἄλλαζες διόλου. Καβα-
λάς ἀκόμη τήν γκόμενα μέ τό παπῖ
(ἀνάποδα;), ὅμως χαθήκαμε πνιγμένοι
στά ἴδια. Πιπέτα λοιπόν (φύσα-ρούφα),
πού αὐτόματες στά μακριά δάχτυλα πι-
ανίστα. Θά σέ πετύχω κάποτε.
ΠΛΑΤΕΙΑ «ΑΡΕΤΗΣ». Στό περιθώριο
ἀγάλματος «Μποσινάκη»

Καρβούνης

Παγωτό

Μαριάννα ἔλα τά Χριστούγεννα νά
φάμε παγωτό tartufo στό «Μέλι» καί
ν' ἀκούσουμε τό «just take my hand it's
paradise»... Μετά μπορούμε νά κάνουμε
μιά βόλτα στά Κάστρα ἤ στό «Maga-
bon» ἄς ποῦμε. (Καί μακριά ἀπό «ζω-
γράφους» μέ σουβιερά προφίλ...)
Φιλάκια στή Γλασκῶβη

«Λουλουδάκι»

-ΕΛΠΙΔΑ-

...Γιά σένα,
πού νιώθεις τή μοναξιά, τήν ἀπόγνωση
καί τήν καθημερινότητα.
πού μάταια ἀποζητᾷς τίς πτυχές μιᾶς
οὐσιαστικῆς ἐπικοινωνίας, σ' αὐτή τήν
πόλη πού λεηλατεῖ κάθε μας εὐαίσθη-
σια...

Ἀποστολής (φοιτητής)
Γρ. Κουσιῶου 37 - 157.72
Π. Ζωγράφου - ΑΘΗΝΑ

JENNY F.

Jenny was sweet
so she smile for the people she meet
on trouble and the stnte
had another way looking at life
Ὅπως ξέρετε σεβαστή δίς Jenny F.,
ἀκόμη κι «every dog has his day».
Ἐμεῖς, πότε;

I SURRENDER

Υ.Μ.Α. Χαιρετισματα καί κόψτε τό
τσιγάρο μαζί με τήν ἀξιαγάπητη φίλη
σου.

Ἡ χρονιά τελειώνει στούς δρόμους

Σκισμένες άφισες γιά τόν Νοέμβρη καί άκέραια πόστερς γιά καλλυντικά κι αὐτοκίνητα. Στό κέντρο, φωτισμένες προθήκες μέ χρωματιστά μπιχλιμπίδια γιά χρυστουγεννιάτικο διάκοσμο. Καί στίς γειτονίες, βαρετές συζητήσεις στό ραδιόφωνο καί μονότονα μηνύματα στην τηλεόραση. Προπό καί σουλάτσο τά Σαββατόβραδα. Ἰππόδρομος κι άνία τίς Τετάρτες. Δεκέμβρης τοῦ '84 στην Ἑλλάδα. Ἡ άλλιώς: Ἡ Συγγραῶ δέν εἶναι δρόμος ταχείας κυκλοφορίας, ὅ,τι κι αν λένε.

Κατά τ' άλλα καλά, ὅπως πάντα. Ἄλλοι εἶναι μέ τόν Μητσοτάκη κι άλλοι μέ τόν Ἀντρέα. Οἱ ὑπόλοιποι εἶναι μέ τό ΚΚΕ καί τόν Κύρκο. Ὅσοι εἶναι μέ τόν Ὀλυμπιακό δέν ἐκδηλώνονται. Αὐτοί πού φωνάζουν, ἡ Παναθηναϊκοί εἶναι ἡ μέ τή Λάρισα.

Κι ἐμεῖς ἐδῶ. Κοιτάμε τό ἡμερολόγιο καί στέλνουμε κάρτες. Ἀλλάζουμε μᾶρ χωρίς νά αλλάζουμε συνήθειες. Ἀλλάζουμε ταβέρνες μά δέν αλλάζουμε παραγγελία. Σπληνάντερο καί κοκορέτσι, φιλετάκια μινιόν καί σῶς μαδέρα. Ἄ ρέ πατρίδα πόσα ὀνόματα ἔχεις; Χτές ἡ Ὀπισθοδρομική, σήμερα τά Παιδιά ἀπό τήν Πάτρα, αὔριο οἱ Βρυκόλακες τῶν Ἰωαννίνων. Ἐτσι κι άλλιώς σημασία δέν ἔχει. Ἀλλάζουμε κομπανιες μά δέν αλλάζουμε τό πρόγραμμα.

Ἐμένα αὐτός ὁ μήνας μου θυμίζει πλάνο τοῦ Ἀγγελόπουλου ἀπό ἐκεῖνα πού ἀρχίζει ὁ φακός νά γυρνᾷει κι ἡ εἰκόνα τροποποιεῖται ἐλάχιστα, ὥσπου ἡ στροφή ὀλοκληρώνεται καί καταλαβαίνεις πῶς εἶσαι πάντα ἐδῶ καί άκίνητος. Ἵσως γιατί ὁ Δεκέμβρης μου μοιάζει μήνας λειψός, ἀνολοκληρωτος, ὅσο κι αν αλλάζει χρώματα καί πινακίδες κυκλοφορίας μέ μιά ιδιαίτερη προτίμηση στό τέσσερα. '74, '64, '44.

Τά μάχιμα συντάγματα τοῦ ΕΛΑΣ στην Κηφισιά, στην Ἐλευσίνα καί γενικῶς στά περίχωρα. Κι οἱ μάχες στό Σύνταγμα. Καί μετά ὁμαδική φυγή καί κλειστά παράθυρα κι ἕνας δρόμος-μονόδρομος γιά τά σύνορα. Καί ἐμεῖς, ἀγέννητοι ἡ ἀνύποπτοι, συνεχιστές μιᾶς ἱστορίας πού δέν θελήσαμε. Ἡ κάνω λάθος;

Δεκέμβρης τοῦ '84 ὅμως καί πάλι. Νύχτες φτιαγμένες γιά ἀλκοτέστ καί διασταυρώσεις μέ κίτρινα φῶτα. Μιά μοτοσυκλέτα τῆς ΕΛ-ΑΣ θά σέ σταματήσει στην ἄκρη τοῦ δρόμου γιά ἔλεγχο. Κράνος, θόρυβοι, χαρτιά καί κοινωνική προσαρμογή. Εἶσαι ἐντάξει καί φεύγεις. Ἡ, μήπως, ὄχι;

Ἡ ἄδεια κυκλοφορίας ἔχει χρώμα καφέ. Τό δίπλωμα εἶναι μπλέ άνοιχτό. Καί τό περιοδικό πού παίρνω τίς Πέμπτες γιά νά εἶμαι μέσα στά πράγματα εἶναι πολύχρωμο. Μέ άλλα λόγια, ἀπό χρώματα δέν ἔχω παράπονο.

Πίσω ἀπό τό τζάμι τό μικρό 1985 μᾶς δείχνει κιόλας τά δόντια του μέ καινούργιες εξαγγελίες καί ἐντυπωσιακά πρωτοσέλιδα. Εἶναι φυσικό καί τό ξέρετε. Οἱ χρονιές μέ ἐκλογικές μονομαχίες ἔχουνε πέραση.

Δεκέμβρης τοῦ '84 στην Ἀθήνα. Ἡ χρονιά τελειώνει μέ ἀτέλειωτες σῦρές ἀναμονῆς στά ἐκδοτήρια τοῦ ΟΣΕ, τῆς Ὀλυμπιακῆς καί τοῦ σταθμοῦ τῶν ὑπεραστικῶν στό ποτάμι. Ἡ μέ κόρνες καί μπουτιλιάρισματα στην Ἑθνική. Ὁμαδική φυγή καί κλειστά παράθυρα.

Ναί, δέν κάνω λάθος. Ἡ χρονιά τελειώνει, ὅπως πάντα, στούς δρόμους.

Βαγγέλης Δεληπέτρος

Με πλήρη συναίσθηση της ιστορικής ευθύνης που αναλαμβάνει, ο Σχολιαστής παρουσιάζει σε παγκόσμια αποκλειστικότητα την τεράστια σημασία έφευρεση ενός συμπατριώτη μας: ΤΗΝ ΠΟΝΤΙΚΟΠΑΓΙΔΑ ΜΕ ΠΕΡΙΣΤΡΕΦΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑΠΑΚΤΗ.

Ζητάμε από την κυβέρνηση της 'Αλλοιής να αναλογισθεί τις ευθύνες της και να κατοχυρώσει την έφευρεση αυτή απέναντι σε όλα τα κράτη, μηδέν του 'Ισραήλ εξαιρουμένου. Διότι, αν τό ΔΙΑΦΟΡΙΚΟ ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΝΑΖΙΑ έπρεπε να κατοχυρωθεί μία φορά, ή ΠΟΝΤΙΚΟΠΑΓΙΔΑ πρέπει να κατοχυρωθεί δέκα.

Χωρίς να θέλουμε να μειώσουμε την αξία του διαφορικού χωρίς γρανάζια, πρέπει να παρατηρήσουμε ότι τό διαφορικό αυτό χρησιμεύει και σε πολεμικούς σκοπούς, σε άρματα μάχης πού δέν θά κολλάνε σε λάσπες κλπ. 'Η ποντικοπαγίδα όμως είναι μία ΚΑΘΑΡΑ ΦΙΛΕΙΡΗΝΙΚΗ έφευρεση. 'Η περιστρεφόμενη καταπακτή της δέν πρόκειται ποτέ, ούτε και έμμεσα, να βλάψει έστω και έναν συνάνθρωπό μας. Μοναδικός της σκοπός είναι ή εξολόθρευση των ποντικών άπανταχού της οικουμένης. Από κάθε άποψη λοιπόν, ή ποντικοπαγίδα έναρμονίζεται με την φιλειρηνική πολιτική πού υπηρετεί ή χώρα μας.

Και όχι μόνον αυτό: τό μεγάλο μυστικό της έφευρεσης είναι ότι ο ποντικός θανατώνεται πριν

‘Η νέα ελληνική έφευρεση πού

ΑΠΟΚ

Ποντικ θανατώσει μέ μηχανισμό

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Της παρά του 'Ιωάννη Θειακάκη του Φιλίππου, κατοίκου Κρήτης, γενομένης έφευρέσεως υπό τόν τίτλον:

«ΠΟΝΤΙΚΟΠΑΓΙΔΑ ΜΕ ΠΕΡΙΣΤΡΕΦΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑΠΑΚΤΗ ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟ ΘΑΝΑΤΩΣΕΩΣ ΤΩΝ ΠΟΝΤΙΚΩΝ».

1. 'Η ιδέα και περίληψη της έφευρέσεως

'Η παρούσα περιγραφή αναφέρεται στην έφευρεσή μου μέ τόν άνωτέρω τίτλο και δηλώνω ότι τά κατωτέρω περιγραφόμενα αποτελούν νέο και πρότυπο αντίκειμενο όπως χαρακτηριστικά διατυπώνεται στις αξιώσεις — διεκδικήσεις στο τέλος της παρούσης περιγραφής.

'Η έφευρεση αφορά την κατασκευή μιας ποντικοπαγίδας απλής χωρίς μηχανισμούς και έλατήρια έκτινάξεως, ή οποία δύναται να συλλάβει μεγάλο αριθμό ποντικών ή άρουραίων, και στη συνέχεια να παρέχει την ευχέρεια της θανατώσεως των συλληφθέντων τρωκτικών. Αποτελείται από δοχείο στεγανό στρογγυλής ή άλλου σχήματος διατομής, τό οποίο φέρει κάλυμμα πού καλύπτει τό άνω στόμιο του. Τό κάλυμμα στερεοῦται στο στόμιο του δοχείου μέ ένα άξονα ή οποίος συναρμολογείται κατά τη διάμετρον κάτω από τό κάλυμμα, ούτως ώστε όταν στηρίζουμε τόν άξονα στο στόμιο του δοχείου να δύναται να περιστραφεί περί τόν άξονα αυτό. Μέσα στο δοχείο τοποθετούμε μέχρι ένα ώριμο υψος νερό. Από τό έδαφος μία σανίδα αναρριχήσεως οδηγεί τόν ποντικό μέχρι τό στόμιο του δοχείου. 'Επί του καλύμματος και στο κέντρο αυτού στηρίζουμε ένα δόλωμα. 'Ο ποντικός θά ανέλθει μέχρι τό στόμιο και θά προχωρήσει μέχρι τό δόλωμα. Τότε μέ την ελάχιστη κίνηση επί του καλύμματος,

αυτό θά περιστραφεί περί τόν άξονά του και θά ρίξει τόν ποντικό μέσα στο νερό του δοχείου. Οί συλλαμβανόμενοι ποντικοί μέσα στο δοχείο κολυμπούν. Αυτοί θανατώνονται διά της βυθίσσεως των μέσα στο νερό μέ ένα εξάρτημα της παγίδας, σε σχήμα δίσκου διατρήτου ή οποίος καλύπτει όλη την επιφάνεια του δοχείου και κατευθύνεται μέ μία ράβδο — χερούλι.

'Η μέχρι σήμερα τεχνολογία δέν έχει κατασκευάσει παρόμοιες παγίδες. Μέχρι σήμερα κατασκευάζονται ποντικοπαγίδες μέ μηχανισμούς έλατηρίων ή παρεμφερών συστημάτων, και οί όποιοι συλλαμβάνουν τούς ποντικούς εντός κλειστών κιβωτίων. Λόγω των μηχανικών εξαρτημάτων και έλατηρίων, οί παγίδες αυτές παρουσιάζουν και δυσκολίες κατά την τοποθέτησιν του δολώματος και συχνά παρουσιάζονται άτυχήματα και τραυματισμοί στους χειριζομένους τις παγίδες αυτές. Μετά την σύλληψή τους παραμένει πάντα τό πρόβλημα πώς θά θανατωθούν οί συλληφθέντες ποντικοί, και πολλές φορές στην προσπάθεια θανατώσεώς τους διαφεύγουν κατά τό άνοιγμα του κιβωτίου.

Τά άνωτέρω μειονεκτήματα καλύπτονται μέ την έπινοηθείσα παγίδα, της οποίας τά βασικά πλεονεκτήματα είναι ή χωρίς μηχανισμό λειτουργία της, ή μόνος μηχανισμός είναι ή περιστρεφόμενος άξων, ή δυνατότης σύλληψεως πολλών ποντικών συγχρόνως και ή

ευχέρεια θανατώσεως των ποντικών εντός της ίδιας της παγίδας.

2. 'Ονοματολογία και περιγραφή της έφευρέσεως

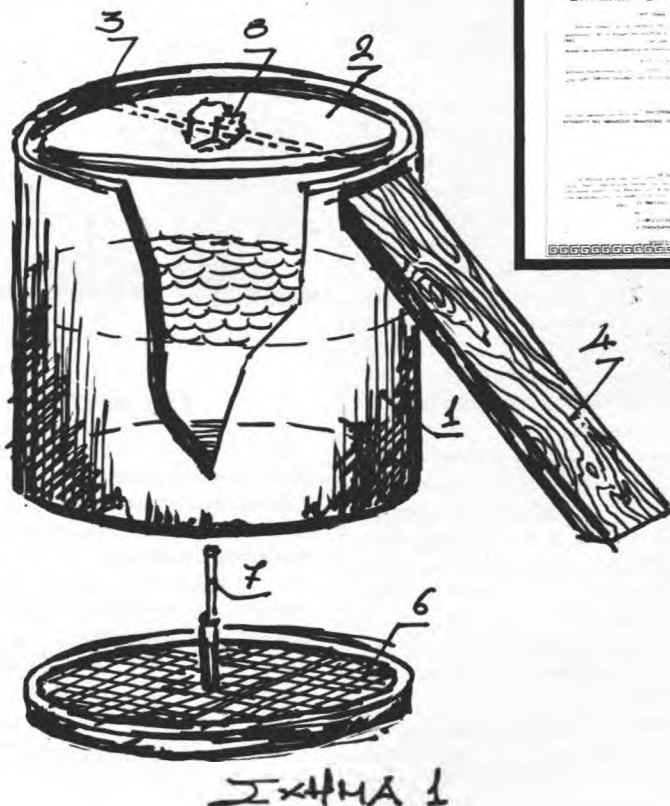
'Η έπινόηση δύναται να τεθ ή σε πρακτική εφαρμογή μέ διαφόρους τρόπους. Μία ένδεικτική κατασκευή της έπινόησης παρουσιάζεται στα συνημμένα εις την παρούσα περιγραφή σχέδια, όπου στο σχήμα 1 δέικνται τό δοχείο σε θέση λειτουργίας, εις σχήμα 2 δέικνεται ή διάτρητος δίσκος μέ την λαβή μέ τό οποίο ώθούνται οί ποντικοί.

Τά κύρια μέρη και εξαρτήματα της έπινόησης, του κατωτέρω περιγραφόμενου ένδεικτικού παραδείγματος είναι τά κατωτέρω περιγραφόμενα, σε αντίστοιχον άρίθμηση

μέ την άρίθμηση των συνημμένων στην παρούσα περιγραφή σχεδίων, όπου αυτά παρίστανται σε ένδεικτική περιγραφική άπεικόνιση.

1. Δοχείο οίουδήποτε σχήματος και μεγέθους, στεγανό, πού φέρει ειδική ύποδοχή στο άνοικτό άνω στόμιο του, για να επικάθεται ή άξων 3. 'Η ύποδοχή αυτή έπιτρέπει την άμεσο άφαίρεση του άξωνος και του έπ' αυτού συναρμολογημένου καλύμματος 2.

2. Κάλυμμα 2 πού καλύπτει τό άνω άνοικτό στόμιο του δοχείου 1. Συναρμολογείται έπάνω στον άξονα 3. Στο κέντρο της άνω επιφανείας του φέρει άγκιστρο ή βελόνα, όπου τοποθετείται τό δόλωμα 8. Τό κάλυμμα στην κάτω επιφάνειά του φέρει βαρίδιο 9 κατάλληλα τοποθετημένο ώστε ή άνω επιφάνειά του να γυρίζει πάντοτε προς τά

Ποντοπαγίδα χωρίς ποντικών χωρίς γρανάζια

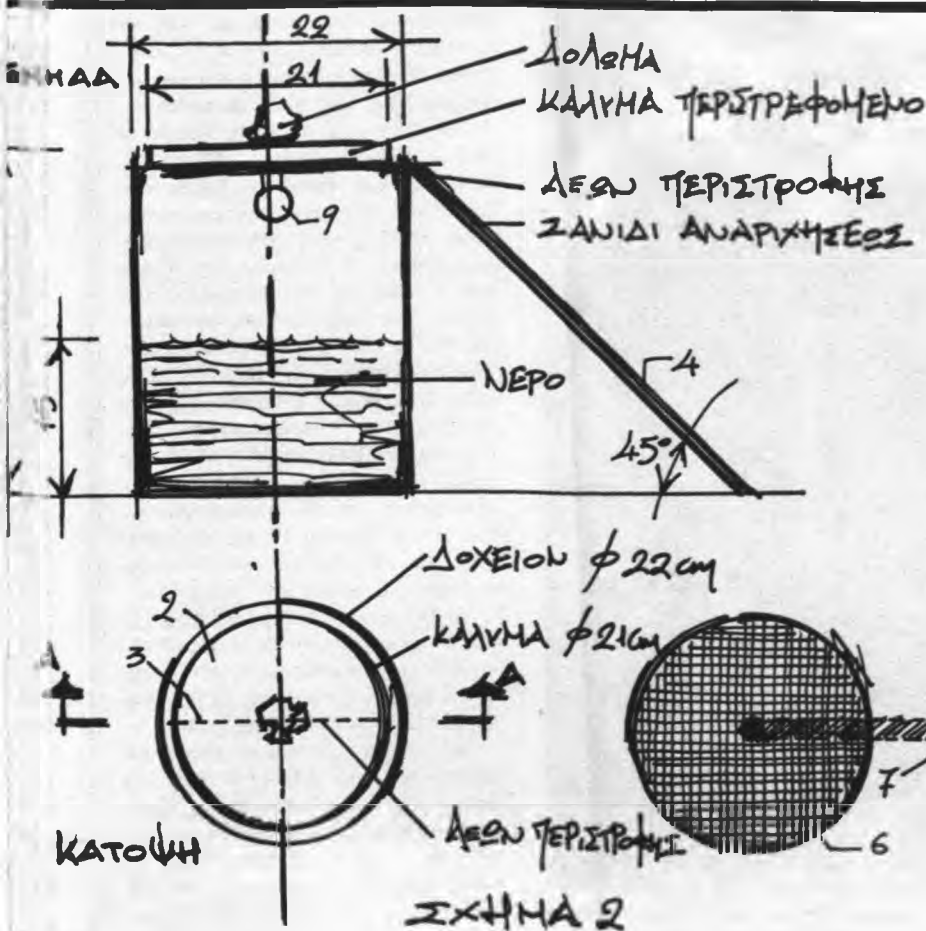

προφτάσει να φάει το τυρί. Έτσι με ένα μόνο κομμάτι τυρί, μπορούν να θανατωθούν δεκάδες ποντικών. Αν σκεφτούμε το πράγμα σε παγκόσμια κλίμακα, ή οικονομία σε τυρί που θα επιτευχθεί είναι, πράγματι, ανυπολόγιστη.

Τό ελληνικό δαιμόνιο θα δικαιώσει τις προσδοκίες των πατέρων μας για μία Έλλάδα, μία Εύρώπη, μία ύψηλο χωρίς ποντικούς. Καί, ταυτόχρονα, ή χώρα μας θα έχει χάρη στα δικαιώματα, τεράστιο συναλλαγματικό όφελος.

Γιά όλους αυτούς τούς λόγους, πρέπει όλοι οι υπεύθυνοι να αγκαλιάσουν με θερμή την ποντοπαγίδα, παραμερίζοντας προσωπικές ή και πολιτικές αντιθέσεις: ό Κατσάνεβας, ό Βικέντιος Άρσένης, ή κυρία Ρεζάν, ό Μασσαβέτας και τό ύφυπουργείο Νέας Γενιάς πρέπει νά σφίξουν τά χέρια και νά προωθήσουν την εφεύρεσή μας σε κάθε ελληνικό σπίτι, αλλά και ξένο, αφού έννοείται πληρώσει πρώτα τά δικαιώματα.

Η ποντοπαγίδα με περιστρεφόμενη καταπακτή θα πάρει επάξια περίοπτη θέση ανάμεσα στα επιτεύγματα της μοντέρνας τεχνολογίας. Δέν θα χάσουμε τό τρένο της νέας τεχνολογικής επανάστασης! Έχουμε δώσει ραντεβού με την Ιστορία, τουλάχιστον σε ό,τι άφορά τά μυστακοφόρα τρωκτικά. Από σήμερα, ή εξόντωση των ποντικών δέν είναι ένα άτομικό πρόβλημα, αλλά έθνικό χρέος και ιστορική επιταγή!

3. Κατασκευή και λειτουργία

Η επινόηση τίθεται σε εφαρμογή σε κάθε επιθυμητή μορφή, σχέδιο ή μέθοδο. Τά επισυναπτόμενα στην παρούσα περιγραφή σχέδια δέν αποτελούν περιοριστική μορφή της επινόησης, αλλά απλώς ένδεικτική περιγραφική σχεδίαση. Κάθε τροποποίησης που θα προταθεί από κάποιον τρίτο επί του σχεδίου αυτού, καθώς και κάθε άλλη τροποποίηση ή όποια δέν θ' αποτελέσει νέα εφευρετική ιδέα και δέν θά περιέχει στοιχεία νέας επινόησης ή δέν θά αποτελεί ή συντελή εις την λύσιν ενός υπάρχοντος τεχνικού προβλήματος, δέν περιορίζει τά δικαιώματα από την παρούσα περιγραφή.

Η λειτουργία της επινοηθείσης ποντοπαγίδας συνίσταται εις την τοποθέτησιν αυτής στο σημείο όπου εύρισκονται ποντίκια, την τοποθέτηση της σανίδος αναρριχήσεως 4 ώστε νά αρχίζει από τό έδαφος και νά φθάνει μέχρι τό στόμιο του δοχείου 1, την τοποθέτηση του δολώματος 8 και την πλήρωση μέχρι τό μέσο περίπου με νερό 5. Μόλις ό ποντικός ή άρουραίος θελήση νά πλησιάσει τό δόλωμα 8 και πατήσει επί του καλύμματος 2, αυτό γέρνει προς την μία πλευρά του, διότι στηρίζεται μόνον στον άξονα 3, ό όποιος με τό παραμικρό βάρος από τη μία πλευρά του καλύμματος περιστρέφεται. Η σανίς 4 πρέπει νά είναι προς τό μέρος της όπής όπου στηρίζεται ό άξων διά νά μήν υποχωρεί τό κάλυμμα άμέσως μόλις πατήσει τά έμπρόσθια πόδια ό ποντικός στο κάλυμμα. Τό κάλυμμα περιστρέφεται μόλις πατήσει ολόκληρος ό ποντικός επάνω. Την επομένη ήμέρα της τοποθέτησεως ή μετά από μερικές μέρες, ό χειριζόμενος εισάγει έντός του δοχείου 1 αφού αφαιρεθεί τό κάλυμμα 2 με τόν άξονα 3, βυθί-

ζει τούς παγιδευθέντες ποντικούς έντός του νερού 5 και κρατεί τόν δίσκο 6 βυθισμένο μέχρις ότου θανατωθούν οι ποντικοί.

4. Παραλλαγές της βασικής ιδέας

Θά πρέπει νά εκτιμηθεί ότι τό αντικείμενο της επινόησης δέν περιορίζεται στο άνωτέρω παράδειγμα. Η επίτευξη της επινόησης είναι δυνατή και με άλλους κατασκευαστικούς τρόπους, μεθόδους, εξαρτήματα, και μηχανισμούς που παραμένουν στις βλέψεις της παρούσης περιγραφής.

5. Διεκδικήσεις — Άξιώσεις

Έχοντες περιγράψει όπως άνωτέρω την εφεύρεσή μου, αυτό που διεκδικώ ως νέο και έπιθυμώ νά προστατέω με τό Δίπλωμα Εύρεσιτεχνίας είναι:

1) Ένα δοχείο στεγανό διά νά πληροῦται με νερό, που φέρει στο στόμιο όπές ή υποδοχές διά την στήριξη κατά την διάμετρο άξονος, επί του όποιου συναρμολογείται κάλυμμα φέρον άγκιστρο εις τό κέντρον του διά την τοποθέτηση δολώματος διά ποντικούς και βαρίδιον εις την άλλη επιφάνειά του διά την αυτόματον περιστροφήν του ώστε τό δόλωμα νά εύρίσκεται πάντοτε εις την άνω επιφάνεια, και σανίδα αναρριχόμενη από τό στόμιο του δοχείου και φθάνουσα μέχρι τό έδαφος και χαρακτηριζόμενο ότι χρησιμοποιείται ως ποντοπαγίδα, παγιδεύουσα τούς ποντικούς έντός του ύδατος.

2) Ένας δίσκος με χειρολαβή διάτρητος διά την βύθιση των συλληφθέντων εις την άνω ποντοπαγίδα της αξιώσεως 1, ποντικούς έντός του ύδατος και θανάτωσιν των.

Ο ΕΦΕΥΡΕΤΗΣ
Ιωάννης Θειακάκης

άνω.

3. Άξονας που στηρίζεται σε όπές που βρίσκονται στο στόμιο του δοχείου 2. Η μία όπή είναι άνοικτη προς τά άνω (έγκοπή) ώστε νά μπορεί νά αφαιρείται εύκολα ό άξονας. Έπάνω στον άξονα συναρμολογείται τό κάλυμμα 2.

4. Σανίδι αναρριχήσεως ποντικών ή άρουραίων. Έχει μία κλίση από 45 μοίρες ή λιγώτερο, ώστε νά ανεβαίνουν εύκολα τά ποντίκια και αρχίζει από τό έδαφος και φτάνει μέχρι τό στόμιο του δοχείου 1.

5. Νερό μέσα στο δοχείο 1 μέχρι ένα ώρισμένο ύψος ώστε νά μήν πατώνουν τά ποντίκια, αλλά ούτε νά φθάνουν μέχρι τό στόμιο του δοχείου 1.

6. Δίσκος διάτρητος που φέρει κάθετη στο κέντρο του χειρολαβή 7. Η διάμετρός του είναι λίγο μι-

κρότερη από την έσωτερική διάμετρο του δοχείου 1 ώστε νά είναι δυνατή ή βύθισις του δίσκου μέσα στο δοχείο. Όταν υπάρχουν ποντίκια μέσα στο δοχείο 1 και πρέπει αυτά νά θανατωθούν, αφαιρείται τό κάλυμμα 2, και εφαρμόζεται ό δίσκος που πιέζεται προς τόν πυθμένα και κρατείται τόσο διάστημα όσο χρειάζεται διά νά πνιγούν τά ποντίκια.

7. Χειρολαβή δίσκου 6, διά τόν χειρισμό του δίσκου και είσαγωγή αυτού μέσα στον κύλινδρο 1.

8. Δόλωμα που άγκιστροῦται σε άκίδα που βρίσκεται στο κέντρο του καλύμματος 2.

9. Βαρίδι κάτω από τό κάλυμμα 2 για νά επαναφέρει πάντα τό κάλυμμα προς τά άνω, ώστε τό δόλωμα 8 νά βρίσκεται στην επάνω επιφάνεια.

Έλληνικό PUNK: Μέ κρίκο τό όνειρο

ΣΧΕΔΟΝ ΔΥΟ ΔΕΚΑΕΤΙΕΣ μετά την πρώτη επαφή των «ξενόφερτων» μουσικών, μέ τή μίσηρη ελληνική πραγματικότητα, μερικές εκατοντάδες «καταραμένοι» PUNKS δίνουν μάχες, σπάνε, καίνε, κατά τή γνώμη του Τύπου τουλάχιστον. Αφορμή γιά τό «ξέσπασμά» τους, ή μουσική τους και τά δικαιώματά τους πού απορρέουν σάν δυναμική προέκταση αυτής τής ίδιας τής μουσικής.

Πρόκειται γιά κατηγορίες τής νεολαίας πού μέ ομολογουμένως μπόλικη χαιρεκακία εірωνεύονται, βγάζουν τή γλώσσα τους, στόν Τύπο, τά κόμματα, τήν κοινή γνώμη, τούς φοιτητές! (τι εірωνεία) Αντίστροφα όλόκληρη ή κοινωνία τοποθετείται άρνητικά άπέναντί τους, κανείς δέν τούς θέλει. Δονκιχώτες πού κανένας δέ θέλει νά μοιάζει μαζί τους, άκόμα και τούς ιδεολογικούς συγγενείς τους, τούς άναρχοαυτόνομους «παππούδες» σοκάρουν. Καί όμως αυτοί αύξάνονται, συγκροτούνται. Παρακολουθούμε αυτά τά παράξενα πουλιά νά συνδέονται μέ μοναδικό κρίκο ένα όνειρο. Τό όνειρο πού ή rock'n roll μαγεία έρεθίζει τή φαντασία των παιδιών, πού αποφάσισαν νά παραμεινουν πάντα παιδιά, πού ζούν σέ κόσμους φανταστικούς, πού αντίδρουν στή μουντή πραγματικότητα, μέ τήν πολυχρωμία, τούς ήχους και τίς διαλυμένες αύταπάτες. Είναι ή εύαισθησία, ή ανάγκη, ή άπόγνωση πού κατευθύνει όλους αυτούς στήν άναζήτηση ρευμάτων αισθητικής και ήχων. Από τίς καπνισμένες μητροπόλεις άπό κάθε μεριά του πλανήτη, μέσα άπ' τή γενικευμένη πλήξη και τή βιομηχανοποίηση ξεπηδούν διαμάντια.

Λονδίνο, τέλη τής δεκαετίας του '70. Πάνκς, μόντς, ρόκερς, σκίνς, ψυχεδέλεια, ρέγγε. Κόσμος άνακατωμένος. Παιδιά στήν καρδιά του θηρίου. Χωρίς μέλλον. Άνεργία, συντηρητισμός, βία, μοναξιά. Όλοι αυτοί, άπογοητευμένοι άπ' τόν δεινοσαυρισμό των παλιών rock'n roll heroes, κλωτσάνε ως τή σκηνή τούς καινούργιους άντι-ήρωές τους. Οί εταιρείες τριβουν τά μάτια τους (και τά χέρια τους!) Κι οί ίδιοι οί νέοι — rock'n roll stars δέν πιστεύουν στά μάτια τους. Δύσκολα έκπληρώνουν μέ συνήθεια τίς άρχές πού τούς άνεδείξαν.

Άθήνα, τέλη τής δεκαετίας του '70. ΠΑΣΟΚ, ΚΝΕ, Ρήγας, κουρασμένοι άριστεριστές. Επίφαση πολιτικοποίησης και πολιτική του έπιφανειακού. Μπαρουτοκαπνισμένοι, ζαλισμένοι άπ' τή μεταπολιτευτική εύφορία, στο όνομα των «ιδεωδών», τής «ήθικης» του λαϊκού κινηματος, καταστέλλουν ιδεολογικά και πολιτικά κάθε νεωτερισμό. Διαγράφουν έτσι τά πλαίσια ενός κλίματος μίζερίας, στειρότητας, έντέλει ιδεολογικού φασισμού. Κλίμα πού θά χαρακτηρίσει και θά έπηρεάσει άποφασιστικά σέ γενικότερο επίπεδο τήν

έλληνική κοινωνία. Από τά άντάρτικα στους άμανέδες. Κόμμα και ρετσίνα. Κνίτες, ρεμπέτες και φρηκορεμπέτες ρίχνουν γυροβολίες και καγχάζουν στή θέα ή στο άκουσμα του καινούργιου. Κατανάλωση, πολυκατοικία, αυτοκίνητο, κακογουστία, εκχυδαϊσμός των σχέσεων, πουριτανισμός. Ό κοίλαράς μικραυστός μπορεί νά τά σπάει στάμπουζούκια, εϊθισται δηλαδή, ό πιτσιρικάς μέ τό βαμμένο μαλλί και τό σκουλαρίκι άποτελεί πρόκληση.

Ποιος νά τά βάλει μέ τήν «αίσθητική» του διεστραμμένου μικραστού, μέσα στήν όποια έχουν χωρέσει λαϊκισμός και γιαπωνέζικο κουρσάκι, πουριτανισμός και βίντεο-τσόντες επανάσταση και καριερισμός, «Δυναστεία» και κομματικά φεστιβάλ;

Άντληση προτύπων και ή αντίγραφη, όσο και άν δέν μαρτυρούν έξυπνάδα και εύρηματικότητα φαίνεται σάν οί μόνες έπιλογές γιά μία

μερίδα τής νεολαίας. Είναι ή ένστικτώδης αντίδραση στο άλλαλούμ τής πασοκικής πρότασης γιά τή ζωή: «Έντάξου, κάτσε φρόνιμα, ντύσου όπως έμεις, περίμενε μήπως και βρείς δουλειά». «Προβληματισμένος-δημοκρατικός» είναι ή κυρίαρχη ιδέα.

Οί εναλλακτικές έπιλογές «άριστεριστής», «φρικιό», κλπ., φαντάζουν άπό άναποτελεσματικές μέχρι έξωπραγματικές ή και γελοίες γιά μεγάλες ομάδες νέων. Νά γιατί δρμησαν νά άφομοιώσουν «ξενόφερτα» ρεύματα, ίσως πρός μεγάλη λύπην όρισμένων.

Αυτή ή έπιρροή δέν ήταν πάντα ουσιαστική, άναλογεί μέ τήν περιποση, άν παρατηρήσει κανείς, σέ όρισμένες παρέες-ομάδες ή έκρηξη του νέου τρόπου μουσικής ζωής δημιούργησε ένα έντελώς διαφορετικό στυλ σέ σχέση μέ τίς ως τότε (ή τώρα) εκδόσεις τής άμφισβήτησης. Τό «στυλ» μέ λιγότερο ή περισσότερο περιεχόμενο είναι τό χαρακτηρι-

στικό τής νέας σκηνής.

Και όταν μιλάμε γιά στυλ, δέν έννοούμε βέβαια τίς έκφυλιστικές έπιδράσεις τής βιομηχανίας ρούχων κλπ. Η βιομηχανία πού άπειθύνεται στή νεολαία έχει άνακαλύψει πολύ πιο μαζικούς και άποτελεσματικούς τρόπους διαφήμισης και προώθησης των προϊόντων της. Ούτε τό πάνκικο κοστούμι άπ' τό Κολωνάκι και τά άξεσουάρ (πεντακόσιες γιά μία άλυσιδίτσα) λένε τίποτα στους πιτσιρικάδες. Αυτοί ψάχνουν γιά ρούχα, πονηρά και φτηνά στίς Άμερικάνικες άγορές και στο Μοναστηράκι. Κι όλα αυτά σ' ένα τόπο, πού τό επιτρεπόμενο κοινωνικά είναι τό κουλουρέ τό επαναστατικό-κυριλέ. Ό Καζαντζίδης και ό G. Armani.

Άρχής γενομένης στήν Πλάκα, τά πρώτα PUNK στέκια: Άρετούσα, MAD CLUB, άργά τό βράδυ στο Σύνταγμα, άργότερα πλατείες γειτονιών, 82-83 ή «Σοφίτα», οί καινούργιες μπάντες, ή Θεσσαλονίκη, άκόμα και ή έπαρχία. Οί συναυλίες των Police, τής Leina Lovich, των Birthday party, των Fall, των Passage, των Talking Heads, των Bauhaus. Στίς τελευταίες βέβαια ή έπιφάνεια ξεπερνά τήν ούσία. Άποτέλεσμα: Ένα πληθος πτηνών, πολύχρωμων, στους Bauhaus γιά παράδειγμα, νά στέκονται «ξενέρωτοι» νά άλληλοκοιτιούνται, ένω στους Talking Heads, ή άγνοια και ή κακοοργανωσιά ήταν υπεύθυνες γιά μία μετριότατη συναυλία.

Τά ελληνικά νέα γκρούπ, μέ σίχο ελληνικό και άλλοτε άγγλικό, μέ καλό ήχο και ένδιαφέρουσες συνθέσεις, οί άνεξάρτητες εταιρείες, τά μουσικά περιοδικά, πολλαπλασιάζονται.

Άπ' τό «κατεστημένο τής άμφισβήτησης» μία πανταχού παρούσα επιφύλαξη: «Έμεις παίζουμε χρόνια, έχουμε φάει τίς κλίμακες μέ τό κουτάλι και έρχονται οί πιτσιρικάδες μέ μία κιθάρα και ένα βύσμα και κάνουν σωματά». Τό χαρακτηριστικό όμως των νέων γρούπ, αντίθετα μέ τά προηγούμενα, είναι ή ταχύτητα τους νά φτιάχνουν δικά τους κομμάτια, νά μην άρκοούνται σέ στάνταρντ εκτελέσεις, όπως πρίν. Η ποικιλία των ειδών και των ήχων πάνκ, φάνκ, ροκαμπίλλυ, ηλεκτρονικό ή και τίς πιο πολλές φορές όπου άποδίδει και περισσότερο, σύμμιξη των ήχων και των ρευμάτων.

Κέφι, φανατισμός, μία παράξενη αισιοδοξία, άντικομφορμισμός και πικρό χιούμορ. Μία νέα ποιότητα, τείνει νά κατακτηθεί στίς σχέσεις μουσικών άκροατηρίου, μέ τή συμμετοχή στο χορό και τήν (συν) κίνηση άμφοτέρων των πλευρών. Η μοναξιά βέβαια μοναξιά. Οί παρέες είναι θνησιγενείς, εφόσον δέν υπάρχει κοινή πρακτική τά στέκια συνήθως δέν ίκανοποιούν και ή άτομικοποίηση μελαγχολική διέξοδος...

Γάκωβος Μανής
(μέλος του γκρούπ «Κάπταιν Νέφος»)

ΣΧΟΛΙΑΣΤΗΣ
ΙΣΑΥΡΩΝ 10 — ΔΑΦΝΟΜΗΛΗ
114 71 ΑΘΗΝΑ
Τηλ. 3630781—3643635—3643695
κυκλοφορεί κάθε 1η του μήνα.
τ. 21, 1η Δεκεμβρίου 1984 4
130 δρχ.

Ίδιοκτησία:
«Γ. Πιτουρόπουλος & ΣΙΑ» Ε.Ε.
Διάρθρωση:
Τ. Ύπερμαχος.
Φωτοσύνθεση:
«Γ. Λεοντακιανός και Υιοί» Ο.Ε.
Δουκίσσης Πλακεντίας 31
Φωτολιθογραφική αναπαραγωγή:
Α. Μαστραντώνης
Βουκουρεστίου 15
Έκτύπωση:
«ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΕΠΕ»
Πάρινης 51-53

Έκδοτης:
Γ. Πιτουρόπουλος
Διεύθυνση:
Κ. Βουρνάς
Π. Παναγιώτου
Δ. Ψαρράς
Πολιτική:
Χ. Βερναρδάκης
Π. Γεωργίου
Α. Λαζαρίδου
Τ. Μαστραντώνης
Γ. Μηλιός
Διεύθυνση:
Α. Αρζιμάνογλου
Μ. Δελιπέτρος
Δ. Δελιολάνης
Τ. Κυπριανίδης
Κ. Πίττας
Κοινωνία:
Ε. Αρανίτης
Β. Δελιπέτρος
Α. Θεοδορίδου
Γ. Κάλλας
Α. Καστάνος
Γ. Καραζάνος
Δ. Κούρτοβικ
Γ. Μαυρής
Α. Μαυρομάτη
Χ. Μαχαίρας
Μ. Παπαδάκη
Δ. Τρίμης
Μ. Τσιριμωνάκης
Τ. Ύπερμαχος
Τ. Χριστοδουλοπούλου
Α. Ψαρρά
Πολιτισμός:
Θ. Γιατίσιος
Χ. Δασκαλόπουλος
Μ. Θεοδορίδης
Ε. Καλαφάτη
Τ. Καραϊσκάκη
Α. Κελπέκης
Γ. Μακρής
Γ. Μαργαρίτης
Ν. Μαυρουδής
Μ. Μεϊμάρης
Β. Ντάκουρη
Δ. Οικονομάκης
Σ. Πακασπύρου
Α. Περδίκης
Δ. Πουλικάκος
Α. Τύρος
Β. Χατζηβασιλείου
Σ. Χρυσουλάρη
Αθλητικά:
Κ. Βερνίκος
Καλλιτεχνική επιμέλεια:
Α. Αηδόνης
Α. Θεοδορίδου
Μ. Καλογεράκου
Σ. Παντελάκης
Σκίτσο:
Β. Ήλεθερίου
Π. Ζερβός
Γ. Κουρούδης
Σ. Παντελάκης
Γ. Χατζάκος
Κόμικς:
«Αρκάς»
Γελοιογραφία:
Γ. Ιωάννου
Φωτογραφία:
Κ. Ήλεθεράκης

Συνδρομές:
Έσωτερικού: 12 τεύχη δρχ. 1.500
Εξωτερικού: 12 τεύχη δρχ. 2.000
Αμερική: 12 τεύχη δρχ. 2.600
Δημ. Όργ.: 12 τεύχη δρχ. 5.000

ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ — ΕΠΙΤΑΓΕΣ
Γιάννης Πιτουρόπουλος
Ισαύρων 10 — Δαφνομήλη
114 71 ΑΘΗΝΑ

Γιατί πήγαμε στον Μποσινάκη

(Σ.Σ. Ζητάμε την κατανόηση των επιτολογράφων μας που με τη δημοσίευση δολοκλήρης της μακροσκελούς επιστολής του κ. Κανδηράκη παραβιάζουμε τη σειρά προτεραιότητας και τις άρχες συντομίας που οι ίδιοι έχουμε καθιερώσει.

Κρίνουμε όμως ότι είναι εξαιρετικά ενδιαφέρουσα ως προσωπική μαρτυρία ενός κατοίκου των Έξαρχεων που δίνει τη δική του έρμηνεα στα γεγονότα και εξηγεί γιατί συμμετείχε στις «παραστάσεις» στο Ύπουργείο Δημ. Τάξης, του Δήμου, κλπ.)

Καλό μου περιοδικό

Είχα πάντα την άποψη, πώς άλληλογραφώντας με παρόμοια μέσενά εντυπα θα έπρεπε κανείς ν' άρχισει με την πρόταση: φίλοι του ψέματος και της κακοήθειας γειά σας. Εύχαριστώ λοιπόν τους Γ.Κ. και Α.Μ. για την ευκαιρία της καταγραφής της. Δεν γνωρίζω τη λεπτή διάκριση ψέματος και φανακισμού: είχατε όλη τη συμπάθειά μου σαν πολιτική τάση, Β. Παναγιώτη και «Αγώνας» —μιά και σαν κατ' έξοχην δύναμη σύγχισης και μαρξίζοντος βυζαντινισμού, εύνοούσατε πολλές φορές τα σχέδιά μου.

Γιά τους λίγους καλόπιστους —βλέπε άνυποψίαστους— άναγνώστες σου, θα πρέπει σύντομα να δείξω που έντοπιζω τό ψέμα σαν πρόθεσή σου. Άν στόχευες στην άλήθεια θά ήσουν άναγκασμένο σέ σύντομο χρονικό διάστημα να κλείσεις από έλληνική άναγνώστη, μιά και τό έντοπο κοινωνικής κριτικής είναι πλέον ντεμοντέ στην μοντερνιστική κοινωνία μας, όπως έξάλλου και οι ομάδες που τό εκδίδανε. Πώς μπορεί ένα περιοδικό πού αγοράζεται έπειδή σαγηνεύει τά βλήματα και όχι τις καρδιές και την πρακτική, να μιλήσει τη γλώσσα της άλήθειας; Πώς μπορεί να μιλήσει τη γλώσσα της κοινωνικής άνατροπής, της επανάστασης στην καθημερινή ζωή, όταν εκδίδεται για να σαγηνεύει τά βλήματα των ήδονοβλεψιών της ζωής; Ξέρει πολύ καλά ή συντακτική σου έπιτροπή, καλό μου περιοδικό, πώς τά έλάχιστα κείμενα προς αυτήν την κατεύθυνση άπλως δεν διαβάζονται, αντίθετα μέ τ' άλλα πού καταβροχθίζονται: τά κουτσουμπολιστικά, αυτά πού περιέχουν άφορισμούς, πού διαβάλλουν, πού σκανδαλοθηρούν πού σχολιάζουν προς την κατεύθυνση «ΟΛΑ ΕΙΝΑΙ ΣΚΑΤΑ ΠΛΕΟΝ» σκατά σαν και μένα πού τά διαβάζω. Ό Σχολιαστής έχει κατακτήσει επάξια τη θέση του άνάμεσα στά περιοδικά τύπου Ταχυδρόμου και ΕΝΑ — ένας παραιτημένος άριστερός, «για να είναι μέσα στά πράγματα», πρέπει να έχει τόν Σχολιαστή σπίτι του. Ένας είδικός τύπος γνώσης και έπικοινωνίας συνεπάγεται ένα είδικό τύπο δραστηριότητας: την άφομοίωση από τό σύστημα.

Στην υπόθεση Έξαρχεων δεν είσα-στε οι μόνοι πού είπατε ψέματα. Όσοι για διάφορους λόγους πού αυτοί ξέρουν καλύτερα, δεν ένεργοποιήθηκαν στην αντίσταση πού αϊθόρμητα ξεκίνησε και πήρε εκείνες τις μορφές πού ξέρουμε, γιατί δεν παρουσιάστηκαν άλλες άποτελεσματικότερες αντιδράσεις και απόψεις — εκ των ύστερων, όταν ή υπόθεση άποδραματοποιήθηκε, άπόσπασαν από την όλη ιστορία εκείνα τά στοιχεία πού τούς βόλεσαν και ξεκίνησαν τόν δικό τους άγώνα, του ψέματος και της κακοήθειας.

Μέ άρκετή δόση σύφιλης στον στυλογράφο, θά συγκεντρώσω τά άποδεικτικά στοιχεία των κατηγοριών μου, για όσους από τούς άναγνώστες σου δεν έχουν καταλάβει άκόμη, γιατί έσύ πρέπει να λές ψέματα, αν θέλεις να πουλάς φύλλα και γιατί αυτοί πρέπει ν' αντι-

γράφουν σχόλια και άπόψεις, αν θέλουν να είναι μέσα στά πράγματα, μιά και δεν είναι πλέον στά πράγματα, αλλά θέλουν να είναι δηλ. να φαίνεται πώς είναι, γιατί όποιος δεν είναι μέσα στά πράγματα έχει ένοχη συνείδηση.

ΑΠΟΣΙΩΠΗΘΗΚΕ ότι ο Μποσινάκης είχε στά χέρια του γύρω στά δέκα φύλλα μέ ύπογραφές κατοίκων της περιοχής της πλατείας, πού ζητούσαν την επέμβαση της άστυνομίας, τις ύπογραφές όλων των καταστηματαρχών της πλατείας και την έκδηλη άνησυχία των «μαζικών φορέων» της περιοχής. Άν προστεθούν και τά άηδιαστικά σχετικά δημοσιεύματα του συνόλου σχεδόν του Τύπου, έχουμε αυτό πού λέμε κοινωνική συνείδηση για την άπαρχή της καταστολής. Επίσης θά πρέπει να σημειωθεί πώς οι «άνησυχίες» των κατοίκων δεν ήταν και τόσο «συμβολικές» όπως διατυπώθηκε στο κείμενό σου. Άντι-κοινωνικά έπαισώδια είχαν επανειλημμένα συμβεί και δεν ήταν τέτοια βέβαια τό κατούρημα και τό σπάσιμο ενός μπουκαλιού πού επικαλείστε διάφοροι. Η έρώτηση είναι τι περιεχόμενου συμβάντα είναι, ό άγριος ξυλοδαρμός ενός άναρχικού έπειδή τόλμησε να υπερασπίσει μιά γριά πού προπηλακίζόταν, ό άποκλεισμός κάποιου της παρέας και ή εκδίωξη του στην Όμόνοια, έπειδή ό άσχετος «έκανε καμάκι», δηλ. πλησίασε μια κοπέλα, τη στιγμή πού οι γνήσιοι πάνες θεωρούν τις γυναίκες γκόμενες, οι άπειλές, ό προπηλακισμός και τό κυνήγι σέ άρκετη άπόσταση κάποιου πού δεν ένέδωσε στο νόμο της τράκας, ή ομαδική πλάκα σέ βάρος ενός ανθρώπου χτυπημένου από αυτοκίνητο. Η έρώτηση είναι πώς αντιδράς στις ένδειξεις κοινωνικού φασισμού πού γεμίζουν τη ζωή μας, αν αντίδρας μέ την άλληλεγγύη και τις άλλες ανθρώπινες αξίες ή όχι. Η έρώτηση είναι αν άποδέχεσαι τελικά τόν έκφασισμό της καθημερινής ζωής, μέ τό φόβο και τί σε πούν σύμμαχο της έπίσημης ήθικης και του κράτους. Τελικά ή έρώτηση είναι άπλή, Σοσιαλισμός ή Βαρβαρότητα;

Αυτά λοιπόν και άλλα πολλά συνέβαιναν στην πλατεία και δεν δημιουργούσαν πρόβλημα μόνο στους Έξαρχειώτες, αλλά και στους άναρχικούς, μέ άποτέλεσμα να συμπλακούν τρεις φορές μέ «τά καμένα τά παιδιά πού όλοι τά βρίζουν».

Άν ήδη δεν έχω κατηγορηθεί ότι προσφέρω άλλοθι στους Σκουλαρική — Λαλιώτη, (άφου δεν είμαι μέ τούς πάνες, είμαι μέ τόν Μποσινάκη), μπορώ να ύπογραμμίσω, ότι δεν είναι ένδειξη ύποβόσκοντος ρατσισμού τό να αντιτίθεται στη λογική του τσαμπουκά και της συμμορίας, όταν εκείνη μάλιστα έχει πολλά κοινά σημεία θεωρητικά και πρακτικά, μ' αυτούς πού δήθεν είναι ή ριζική τους άρνηση.

Όμως ή επέκταση του σημειώματος, στο φαινόμενο της «άγριας νεολαίας» και στο ποιά μερίδα της καθορίζεται από τη διάθεση και τις άπόψεις για κατάκτηση έλευθερου χώρου και ποιά από τό βίωμα πού μίσους και της άντεκδικησης προς την κοινωνία, δέ θά βοηθήσει και τόσο στην καταγραφή όλων των πτυχών της υπόθεσης Έξαρχεων. Πρόβλημα έπομένως υπήρχε στην πλατεία. Όχι όμως τέτοιων διαστάσεων ώστε να δικαιολογεί τό πογκρόμ της 1ης Οκτώβρη και όπωσδήποτε άλλου περιεχομένου από αυτό πού «διέκριναν» οι διάφορες ομάδες φανακισμού και ψέματος.

Δέν ήταν ούτε μεταφυσικός — συμβολικός ό φόβος των κατοίκων, όσο και αν μεγεθύνθηκε για τούς γνωστούς λόγους, ούτε διαλυόταν ή κοινωνία των Έξαρχεων. Τί έγινε τότε και πήρε τέτοια διάσταση ή καταστολή; Άπλως δεν μπορούσε ή άστυνομία να διαλύσει

τούς πάνες χωρίς μιά γενικότερη έπίθεση και αυτό έγινε φανερό τις προηγούμενες ήμέρες, μέ τις έξακριβώσεις, την αντίσταση πού δημιουργήθηκε, τά για-ουρτώματα των μπάτσων, την έπίθεση στην κλούβα και στο περιπολικό.

Μετά την έπίθεση της άστυνομίας άρχίζει ή φιλολογία της καταστολής. Όλα τά άπίθανά ένδεχόμενα άνασφύρονται: από τό ότι οι πάνες ήταν ή άφορμή, για να κτυπήσει τό κράτος τόν χώρο, έως τό ότι ή έπιχείρηση έγινε για έσωτερική κατανάλωση της άστυνομίας. Μαλακίες στο τεράγανο.

Άν γίνει άντιληπτό πώς οι κινήσεις της άστυνομίας καθορίζονται από τί κινήσεις των άντιπάλων της και τ' άντί-στροφο, πώς τό κράτος δεν ένεργεί σύμφωνα μέ κάποιες μεταφυσικές άποφάσεις του, αν γίνει άντιληπτή ή άλλη-λουχία των γεγονότων, οι συγκλίσεις και διαστάσεις των κρατιστικών όμάδων στην υπόθεση, μπορούμε έπιτέλους να δούμε πώς έπρεπε ν' αντιδράσουν αυτοί πού δέχτηκαν τη βία του κράτους και να όργανώσουν την άντεπίθεσή τους.

Πρώτα-πρώτα ή περιβόητη κοινή γνώμη. Λές ψέματα λοιπόν καλό μου περιοδικό πώς ήταν τό φάντασμα της κοινής γνώμης πού χρησιμοποίησε τό κράτος για να επέμβει. Έμεις πού ένεργοποιηθήκαμε στην υπόθεση θελήσαμε κυρίως να μεταστρέψουμε την κοινή γνώμη των περιοίκων από τόν ρατσισμό της για τούς πάνες και από την άποψη της ότι θά λυνόταν τό πρόβλημα μέ την άστυνομία, θελήσαμε να τεθεί ή υπόθεση στις πραγματικές της διαστάσεις και άποκαλύψαμε ποιοί είχαν συμφέρον από την βίαιη τροπή των πραγμάτων: τό κράτος, οι μαγαζάτορες και οι σταλινικοί, θελήσαμε επίσης να προκαλέσουμε τόν διχασμό της έπίσημης πολιτικής διαχείρισης. Σέ αυτό στόχευαν οι «παραστάσεις» στον Λαλιώτη, στον δήμο Άθηναίων, στο ύπ. Δημόσιας Τάξης. Αυτός ό διχασμός λοιπόν, καθόλου αυτόματος, προκλήθηκε από τούς «θαμώνες» όπως τούς χαρακτηρίζεις. Είδικά για τόν γράφοντα, ήταν έπιβεβλημένο να υπάρξει άντίδραση σέ τοπικό επίπεδο. Τό ότι είμαστε άριστεριστές, άναρχικοί ή ό,τι άλλο θές δεν άναιρεί τό γεγονός ότι άρκετοί από τό χώρο είναι κάτοικοι ή δούλευσαν στην περιοχή Νεάπολης. Όταν λοιπόν ο Μποσινάκης όρκίζεται ότι θά δώξει τούς άναρχικούς από την πλατεία δεν πρόκειται για ένα άφορισμό, αλλά για άπειλή έξανδραποδισμό. Όταν ή έπίθεση του κράτους στηρίζεται, σ' αυτήν την άμφιταλαντούμενη στην περίπτωσή μας κοινωνική συνείδηση των κατοίκων της περιοχής, έμεις θά έπρεπε να έγκαταλείψουμε στο βωμό του «άριστερου λόγου», τό φυσικό μας έπιχείρημα ότι τά Έξαρχεα είναι ή περιοχή πού μένουμε, ότι έμεις δεν άνεχόμαστε τις έπιχειρήσεις άρετής στη γειτονιά μας, ότι δεν άντιμετωπίζουμε μέ ρατσισμό τούς διαφορετικούς, και έπιλύουμε τις διαφορές μας χωρίς τη βοήθεια της άστυνομίας; Δηλαδή δεν μπορείς να έπικοινωνήσεις μέ τούς γείτονές σου προβάλλοντας «άριστερά» έπιχειρήματα; Η μήπως δεν υπήρξε και «άριστερός λόγος»; Μά ή έπιτροπή συμπάστασης, αυτή τη γλώσσα μιλούσε και στις προκυρήξεις της και στο κάλεσμά της για την πορεία και στη συγκέντρωση πού προηγήθηκε. Τό ότι οι έφημερίδες στον προσωρινό έπίλογο της υπόθεσης Έξαρχεων, έδωσαν τη λύση της «έπιτροπής κατοίκων» και του «διαλόγου» φανερώσει άπλως τη μεθοδευση της ύπαχώρησης του κράτους, μέ τόν πιο βολικό τρόπο. Όπως προκύπτει, από τό κείμενο πού δόθηκε στον Μποσινάκη, ή έπιτροπή προσέφυγε στην τοπική ή έπιτροπή και στο ύπουργο

γειο Δημ. Τάξης, όχι «για να κάνει διάλογο με τα γκλόμπς», όπως γράφτηκε, αλλά απαιτώντας: «Να μάς φέρετε άμέσως σ' έπαφή με τους δυσαρεστημένους γείτονες, που επικαλείται η άστυνομία». «Νά τερματιστεί η άστυνομική βία, ή καθημερινή τρομοκρατική παρουσία της άστυνομίας στην πλατεία μας και οι παράνομες συλλήψεις». «Παραδειγματική τιμωρία των οργάνων της τάξης, που άσκησαν παράνομη βία σε βάρος μας τη νύχτα της 1ης 'Οκτ».

Λές ψέματα λοιπόν, καλό μου περιοδικό, όταν δέν λές όλη την αλήθεια για τους λόγους που προκάλεσαν την άστυνομική επίθεση.

Λές ψέματα, όταν την έπιτροπή συμπαράστασης την ονομάζεις «θαμώνες 'Εξαρχείων» και συκοφαντείς, όταν καταλογίζεις σ' αυτή την αναγνώριση της ιδεολογικής ήγemonίας του ύψου-πουργού και στο χώρο της έξωκοινοβουλευτικής άριστερας».

Λές ψέματα, όταν γράφεις, πώς «οι παραδοσιακοί άναρχικοί, δηλώνουν πλέον καταναλωτές, που σέβονται, όμως την ιδεολογία τους». Πρώτα, άπ' όλα, ό όρος «παραδοσιακός άναρχικός», είναι ήλιθιος. Μετά, άποκρύβεις τό ότι, οι άναρχικοί συμμετείχαν στη συγκέντρωση—πορεία για τα 'Εξάρχεια (όχι βέβαια σαν καταναλωτές, όπως διαπίστωσες), διαδίδοντας τις άποψεις τους με προκήρυξη, που άν και έκανες τόν κόπο να την διάβάσεις, τό μίσος σου γι' αυτούς σε κάνει να την άποκρύβεις.

Τό γεγονός ότι, ένα μέλος της έπιτροπής, θεωρεί ότι οι άναρχικοί σήμερα είναι καταναλωτές και δέν σπάνε βιτρίνες και μάλιστα, τό θεωρεί σκόπιμο, να είπωθεί σε μία τέτοια παράσταση — διαμαρτυρία, όπου γίνεται καθαρό στόν Μπoσινάκη, ότι πρέπει ν' άνασκευάσει τις δηλώσεις του για την έξολόθηση των άναρχικών της πλατείας και ότι πρέπει να σταματήσει τις προκλήσεις, άν δέν θέλει να έχει άλλου είδους προβλήματα, δέν σημαίνει και ότι τα πράγματα είναι άκριβώς έτσι. Θά έπρεπε να ξέρεις ότι στίς διαπραγματεύσεις, καλό μου περιοδικό, κανείς δέν λée την αλήθεια. 'Αλλού άποσκοπούσε αυτή ή συνάντηση και όχι στο να δώσουμε πληροφορίες κοινωπολογικού περιεχομένου, ό ένας στόν άλλο, και κυρίως στόχευε στην άπελευθέρωση κρατουμένων. 'Αν πίστευες, όλα όσα είπωθήκαν σ' αυτήν τη συνάντηση, τότε θά είχες κάθε λόγο να διαδώσεις σάν αλήθειες και τα παρακάτω που είπε ό Μπoσινάκης: «Θά έλεγχθούν οι παραβάτες άστυνομικοί, έχω μάθει να μιλάω με ειλικρίνεια... έχω πεί ότι δέν θέλω γκλόμπς... ή έντολή μου είναι μακριά από τη βία... παραποιήθηκαν οι δηλώσεις μου για τους άναρχικούς... τό τί πιστεύει ό καθένας είναι δική του ιστορία, εγώ τό σέβομαι άπολύτως». 'Η μήπως σου διαφεύγει τό γεγονός ότι οι έφημερίδες κόβουν και ράβουν τα γεγονότα σύμφωνα με τις ιδιαίτερές τους επιδιώξεις, ότι μία τελεία άν αλλάξει θέση, άν μία πρόταση μπει ή δέν μπει σε μία άλλη παράγραφο, άν άποσιωπηθούν μερικές φράσεις, τότε τό ύφος και τό νόημα μιάς συνέντευξης αλλάζει περιεχόμενο;

'Αφού λοιπόν δέν έγραψες από άφέλεια αυτά τα χοντρά ψέματα τότε άλλου στόχευες, όταν διέδιδες από τις σελίδες σου ότι: «οι ίδιοι θαμώνες με αυτούς που άπευθύνθηκαν στόν Λαλιώτη, άναλαμβάνουν να διατυπώσουν την άποψη της άριστερας στίς έφημερίδες και να μιλήσουν εκ μέρους των 'Εξαρχείων: Είμαστε καταναλωτές, τα 'Εξάρχεια δέν είναι χώρος πολιτικής πιά (!) συγκροτούμαστε σε σχέση με τό μηχανισμό ψυχαγωγίας (!), άφήστε μας να την βρίσκουμε και μή μάς ξαναβγάξετε στους δρόμους» κλπ.

Είναι φανερό λοιπόν καλό μου περιοδικό, πώς παίρνεις τις επιθυμίες σου για πραγματικότητα, πώς παραχαράξεις τα γεγονότα, πώς σκανδαλοθηρείς με τα 'Εξάρχεια, με τους άριστεριστές, με τους άναρχικούς, πώς λές φανερά ψέματα για να πουλήσεις έντυπα, και τα κατάφερες φαίνεται: άπέκτησες νέο κοινό, έστω και για ένα τεύχος. 'Εσάς λοιπόν τους Γ. Κάλλα και την Α. Μαυρομάτη, αλλά και αυτούς που είχαν την ευθύνη της διακίνησης αυτών των χοντροειδών ψεμάτων και συκοφαντιών, πώς θά έπρεπε να σας χαρακτηρίσω, ώστε να μην επικαλεστείτε ύβριστικούς χαρακτηρισμούς και να άρνηθείτε τη δημοσίευση της άπάντησής μου;

Μέ άρκετη σύφιλη
'Αντ. Κανδηράκης

Οι Κούρδοι και ή Διεθνής 'Αμνηστία

'Αγαπητοί φίλοι,

Στό τεύχος σας του 'Οκτώβρη και στη σελίδα 17 («ΔΙΕΘΝΗ») Δημοσιεύετε άρθρο του συνεργάτη σας Γκέορκ Σβάρτς σχετικά με τό Κουρδικό πρόβλημα. Στην προτελευταία παράγραφο αναφέρεται και ή Διεθνής 'Αμνηστία που εμφανίζεται να υποστηρίζει (αυτό συμπεραίνω ότι σημαίνουν τα είσαγωγικά) την άρνηση της παρέμβασής της με άντάλλαγμα την παραμονή της στίς αντίστοιχες χώρες.

'Επειδή θεωρώ ότι μία τέτοια άποψη και άναλήθης είναι και δημιουργεί λαθεμένες έντυπώσεις θά 'θελα να διευκρινήσω:

1. 'Η Διεθνής 'Αμνηστία ούτε είναι, ούτε ποτέ έπεδίωξε να παίζει τό ρόλο του Διεθνή οργανισμού που θά έλυνε ή θά υποστήριζε θέματα που έχουν σχέση με έδαφική κυριαρχία ή αναγνώριση

έθνοτήτων. Για τό σκοπό αυτό υπάρχει ό ΟΗΕ. 'Η Διεθνής 'Αμνηστία ξεκίνησε και παραμένει μία Διεθνής μη Κυβερνητική όργάνωση που άσχολεϊται με την παραβίαση των 'Ανθρώπινων Δικαιωμάτων, όπου αυτή παρουσιάζεται, και προστατεύει όλους εκείνους που φυλακίζονται, βασανίζονται ή εξαφανίζονται εξαιτίας των πεποιθήσεών τους, της θρησκείας τους, του χρώματος τους ή του φύλου τους. Μέσα σ' αυτά τα πλαίσια έχει επανειλημμένα άσχοληθεί, έχει υιοθετήσει ή έχει χαρακτηρίσει κρατούμενους του μήνα ανθρώπους που συμβαίνει να είναι Κούρδοι, και δυστυχώς είναι πολλοί.

2. 'Απ' τις τρεις χώρες που έχουν στην κυριαρχία τους Κούρδους (Τουρκία, 'Ιράν, 'Ιράκ) ή Διεθνής 'Αμνηστία είχε όργανωμένο 'Εθνικό Τμήμα μόνο στην Τουρκία μία και, τόσο στό 'Ιράν (και υπό του Σάχη και υπό του Χομεϊνί) όσο και στό 'Ιράκ είναι άπαγορευμένη κάθε τοπική δράση αλλά και ύπαρξη της όργάνωσης. Σε ό,τι άφορά την Τουρκία ή Διεθνής 'Αμνηστία μετά την έπιβολή της Δικτατορίας άνέστειλλε τη δράση του Τοπικού Τμήματος, (άρα οικειοθελώς άποποιήθηκε «την παραμονή της») και για να προστατεύσει τα μέλη της εκεί και γιατί ή Τουρκία ύπήρξε και είναι, ένα από τα κύρια θέματα — στόχος της καμπάνιας της για τις βάνουσες όσο και άναρίθμητες παραβιάσεις των ανθρώπινων δικαιωμάτων τα τελευταία 3 χρόνια.

Εύχαριστώντας σας για τη φιλοξενία αυτών των διευκρινήσεων.

Φιλικά
Περικλής Πάγκαλος
Πρόεδρος του 'Ελληνικού
Τμήματος της Διεθνούς 'Αμνηστίας

286 ΤΑΓΜΑ ΕΘΝΟΦΥΛΑΚΗΣ — ΔΗΜΝΟΣ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ

Θέλουμε να άπασχολήσουμε τις στήλες σας με δύο πρόσφατα φαινόμενα αυθαιρεσίας στό τάγμα μας.

1. 'Ο καινούριος Διοικητής ΑΝ-/ΧΗΣ Σταθόπουλος Παναγιώτης, στό θέμα των άδειών άκολουθεί τέτοια πολιτική που κάθε άλλο παρά στην εξυπηρέτηση των στρατευμένων πολιτών άποσκοπεί. Συγκεκριμένα: σε φαντάρους — φοιτητές που βγαίνουν άναφορά ζητώντας φοιτ. άδειες για να δώσουν έξετάσεις δίνει μόν άδειες, άλλα άδειες κανονικές. Πράγμα που έξυπηρετεί βέβαια τόν ίδιο, όχι όμως και τους φαντάρους—φοιτητές. Μέ άποτέλεσμα να χάνεται ή μια από τις δύο άδειες.

'Επισημαίνουμε ότι κανείς Διοικητής τάγματος στη Λήμνο δέν άκολουθεί παρόμοια πολιτική στίς άδειες.

2. 'Εφημερίδες: 'Ενώ ό νέος 20-1 κανονισμός που φέρει την ύπογραφή του προέδρου της Δημοκρατίας, έπιτρέπει την άνάγνωση των πολιτικών έφημερίδων στόν στρατών, ό διοικητής μας έχει γνώμη διαφορετική. 'Ετσι: 'Όταν οι γνωστοί-άγνωστοι χαφιέδες που διαθέτει τό τάγμα του, τόν πληροφόρησαν ότι φαντάρος μπήκε στό τάγμα, —έπιστρέφοντας από έξοδο— με άριστερή έφημερίδα, την άλλη μέρα τόν κάλεσε στό γραφείο του για να τόν «νουθετήσει». Καταλαβαίνει κανείς τις «μεθόδους» που χρησιμοποιούν στην προκειμένη περίπτωση για την νουθεσία.

Αυτά για τώρα
Εύχαριστούμε για τη φιλοξενία
Δημοκράτες φαντάροι του 286 Τ.Ε.
ΔΗΜΝΟΣ

ΣΤΟ ΒΗΜΑ της 7.10.84 δημοσιεύτηκε ανυπόγραφο άρθρο με τόν τίτλο «Οί γυναίκες επιστρέφουν στά... οίκιακά μετά τά 30!» συνοδευόμενο από φωτογραφία τριαντάρας πεσμένης στά τέσσερα (πλύσιμο πατώματος). Υποτίθεται ότι τό συμπέρασμα αυτό απορρέει από τά αποτελέσματα τών απογραφών που πραγματοποιήσε ή Στατιστική Υπηρεσία τό 1971 καί τό 1981.

Επειδή τέτοιου είδους δημοσιεύματα απευθύνονται στά πιά αντιδραστικά ανακλαστικά τών άνδρων, διεγείρουν τόν οικογενειακό μικροαστικό συναισθηματισμό καί προσφέρουν αποδείξεις τής υποτιθέμενης ελληνικής υπανάπτυξης, επειδή τέλος προσπαθούν νά κρύψουν τό βασικό γεγονός ότι σήμερα πιά πολλές ελληνικές οικογένειες γιά νά ζήσουν έχουν ανάγκη από δύο μισθούς καί όχι έναν όπως παλιότερα, γιά όλ' αυτά καί γιά άλλα τόσα, αξίζει τόν κόπο νά ασχοληθεί κανείς λίγο μέ τίς στατιστικές τής γυναικείας απασχόλησης στήν Ελλάδα.

1. Οί ελληνίδες που εργάζονται έξω από τό σπίτι αρχίζουν νά επιστρέφουν στό νοικοκυριό μετά τά 45 τους χρόνια.

Στόν πίνακα 1 διαβάζουμε πόσες γυναίκες άνηκαν στόν ενεργό πληθυσμό (εργάζονταν ή ήταν διατεθειμένες νά εργαστούν έξω από τό σπίτι) τό 1971 καί τό 1981.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1		
Ενεργός πληθυσμός (γυναίκες) στήν Ελλάδα		
Ηλικία	1971	1981
10-14	24.956	11.590
15-19	90.952	81.905
20-24	112.132	138.770
25-29	86.684	124.603
30-34	102.380	111.110
35-44	215.884	192.300
45-54	141.944	184.556
55-64	94.516	80.150
Πάνω από 65	35.960	34.161
ΣΥΝΟΛΟ	905.408	959.215

Όπως βλέπουμε στόν πίνακα 1, τό 1971 εργάζονταν έξω από τό σπίτι 24.956 κορίτσια 10-14 ετών. Τά κορίτσια που ήταν 10 ετών τό 1971, είχαν γίνει 20 ετών τό 1981, καί εκείνα που ήταν 14 ετών τό 1971 είχαν γίνει 24 ετών τό 1981. Επομένως όλα τά κορίτσια τών 10-14 ετών τό 1971, ήταν τό 1981 μεταξύ 20 καί 24 ετών. Τό 1971 δούλευαν 24.956 από αυτά, ενώ τό 1981 (που είχαν γίνει 20-24 ετών) δούλευαν 138.770. Μεγαλώνοντας δηλαδή βγήκαν από τό σπίτι γιά νά εργαστούν 138.770-24.956 = 113.814 άτομα.

Τό 1971 δούλευαν έξω από τό σπίτι 90.952 κορίτσια τών 15-19 ετών. Τό 1981 είχαν γίνει 325-29 ετών καί δούλευαν 124.603 άτομα. Καί πάλι έχουμε έξοδο από τό νοικοκυριό. Η έξοδος αυτή έρχεται μέ τήν ενηλικίωση.

Οί γυναίκες μεταξύ 20 καί 24 ετών που δούλευαν έξω από τό σπίτι τό 1971 ήταν 112.132. Τό 1981 είχαν γίνει 30-34 ετών καί ήταν 111.110. Πρακτικά ό ίδιος αριθμός γυναικών αυτής τής ηλικίας δούλευε έξω από τό σπίτι 10 χρόνια μετά. Οί γυναίκες αυτές πέρασαν τά 30 αλλά δέν επέστρεψαν στά οίκιακά γιά νά «άφοσιωθούν», όπως λέει ό άρθρο-γράφος του Βήματος στό σύζυγο καί τά παιδιά. Σίγουρα όρισμένες από αυτές γύρισαν, όμως περίπου ισάριθμες βγήκαν από τό σπίτι, μέ αποτέλεσμα ό συνολικός αριθμός γυναικών τής ηλικίας τους που εργάζεται έξω από τό σπίτι νά μένει τό 1981 περίπου ό ίδιος όπως τό 1971.

Προχωρώντας παρακάτω βλέπουμε ότι μεταξύ τών γυναικών 25-34 τό 1971 δούλευαν έξω από τό

Μιά ανδρική φαντασίωση σε έγκυρη εφημερίδα

Οι Έλληνίδες επιστρέφουν στά οικιακά;

νοικοκυριό 86.684+102.380 = 189.064 γυναίκες. Τό 1981 είχαν γίνει 35-45 ετών και ήταν ενεργοί 192.300 άτομα. Έδω έχουμε έξοδο από το νοικοκυριό, αλλά τόσο μικρή που μπορούμε να πούμε ότι δεν έχουμε μεταβολή. Σίγουρα πάντως μέχρι τα 45 δεν έχουμε επιστροφή στην οικογενειακή αφοσίωση.

Συνεχίζοντας με τον ίδιο τρόπο φτάνει κανείς στο συμπέρασμα ότι 15% περίπου των γυναικών επιστρέφει στο σπίτι στις ηλικίες μεταξύ 45 και 55 ετών, και στη συνέχεια ακόμη περισσότερο.

2. Οι Έλληνίδες που ζουν στις πόλεις εργάζονται όλο και περισσότερο έξω από το σπίτι.

Τά προηγούμενα στοιχεία (πίνακας 1) είναι αρκετά για να δείξουν ότι η επιστροφή των γυναικών στο νοικοκυριό είναι καθαρή φαντασιοπληξία. Συσκοτίζουν όμως σημαντικά την πραγματικότητα επειδή αφορούν τον γυναικείο πληθυσμό στο σύνολό του: περιλαμβάνουν και τις αγρότισσες και τις εργαζόμενες στην πόλη.

Η επέκταση των καπιταλιστικών σχέσεων παραγωγής έχει σαν αποτέλεσμα τη μείωση του αριθμού των αγροτισσών και την αύξηση του αριθμού των μισθωτών γυναικών στην πόλη. Η ίδια δηλαδή αιτία έχει αντίφατικά αποτελέσματα πάνω στον συνολικό ενεργό πληθυσμό (στο σύνολο δηλαδή της χώρας) με αποτέλεσμα αυτός να αυξάνεται λίγο: από 905.408 τό 1971 σε 959.215 τό 1981, δηλαδή μόνο 6%.

Για να καταλάβουμε τι έχει πραγματικά αλλάξει στη ζωή των γυναικών η επέκταση των καπιταλιστικών σχέσεων παραγωγής στην Ελλάδα, πρέπει να δούμε ξεχωριστά τα στοιχεία που αφορούν τις αγρότισσες και τις εργαζόμενες στην πόλη.

Στόν πίνακα 2 διαβάζουμε πόσες γυναίκες εργάζονταν έξω από το νοικοκυριό τό 1971 και τό 1981, στις πόλεις (στις αστικές περιοχές όπως τις χαρακτηρίζει η Στατιστική Υπηρεσία).

Αν τον χρησιμοποιήσουμε όπως και τον πίνακα 1 φτάνουμε στο συμπέρασμα ότι όχι μόνο οι Έλληνίδες που ζουν στις πόλεις δεν γυρίζουν στα οικιακά μετά τα 30 αλλά ότι επιπλέον όλο και περισσότερες βγαίνουν από το νοικοκυριό. Τό 1981, 173 χιλιάδες περισσότερες γυναίκες δούλευαν έξω από το σπίτι στις πόλεις απ' ό,τι τό 1971. Ένα μέρος από αυτές τις 173 χιλιάδες προέρχεται από αγρότισσες που μετανάστευσαν στην πόλη και ένα μέρος από νοικοκυρές που βγήκαν από το σπίτι.

Αυτές οι τελευταίες είναι τουλάχιστο 53.000.

Ο γυναικείος ενεργός πληθυσμός στις ελληνικές πόλεις αυξήθηκε μέσα στη δεκαετία 1971-1981 κατά 50% περίπου: σε κάθε δύο ελληνίδες που δούλευαν στην πόλη τό 1971 έχει προστεθεί ακόμη μία τό 1981.

Αντίθετα ο γυναικείος ενεργός πληθυσμός μειώθηκε δραστικά στις αγροτικές και ημι-αστικές περιοχές. Πρόκειται για συνολική μείωση 120 χιλιάδων ατόμων περίπου, που οφείλεται στην εσωτερική μετανάστευση.

Κατά συνέπεια, αν πάρουμε τις γυναίκες 20-24 ετών τό 1971 στις πόλεις θα δούμε ότι δούλευαν έξω από το σπίτι 65.432 από αυτές. Τό 1981 ήταν

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

Ενεργός πληθυσμός (γυναίκες) στις αστικές περιοχές		
Ηλικία	1971	1981
10-14	6.924	3.917
15-19	40.384	46.024
20-24	65.432	97.763
25-29	46.908	88.796
30-34	46.024	74.819
35-44	83.100	108.673
45-54	49.644	85.735
55-64	20.888	26.692
Πάνω από 65	3.860	4.403
ΣΥΝΟΛΟ	363.164	536.854

30-34 ετών και δούλευαν 74.819. Δηλαδή στη διάρκεια της δεκαετίας προστέθηκαν 10.000 γυναίκες αυτής της ηλικίας στον ενεργό πληθυσμό. Ένα μέρος από αυτές τις γυναίκες είναι πρώην αγρότισσες που ήρθαν να δουλέψουν στην πόλη και ένα μέρος είναι πρώην νοικοκυρές που ήδη ζούσαν στην πόλη και βγήκαν από το σπίτι. Τα ίδια ισχύουν και για τις γυναίκες των μεγαλύτερων ηλικιών.

3. Ο γυναικείος ενεργός πληθυσμός των αστικών περιοχών αυξάνεται πιο γρήγορα από τον ανδρικό (για όλες τις ηλικίες).

Στόν πίνακα 3 διαβάζουμε ποιοί είναι τό ποσοστό των γυναικών στον συνολικό ενεργό πληθυσμό (άνδρες + γυναίκες) των πόλεων για κάθε ηλικία π.χ. τό 1981 στους 100 εργαζόμενους ηλικίας 30-34 ετών στις πόλεις οι 27 ήταν γυναίκες, ενώ τό 1971 ήταν 23.

Βλέπουμε ότι και συνολικά αλλά και για κάθε ηλικία τό ποσοστό των γυναικών στον ενεργό πληθυσμό των αστικών περιοχών αυξήθηκε στη

ΠΙΝΑΚΑΣ 3

Ποσοστό γυναικών στον ενεργό πληθυσμό των αστικών περιοχών		
Ηλικία	1971 %	1981 %
10-14	35	32
15-19	34	43
20-24	41	47
25-29	26	32
30-34	23	27
35-44	20	24
45-54	19	21
55-64	13	16
Πάνω από 65	12	12
ΣΥΝΟΛΟ	24	28

διάρκεια της δεκαετίας.

Για να δούμε τό πράγμα ανάποδα: δς πάρουμε την ηλικία 30-34 και δς υπολογίσουμε τό ποσοστό συμμετοχής των ανδρών στον συνολικό ενεργό πληθυσμό των πόλεων.

τό 1971 ήταν 100-23 = 77%
τό 1981 ήταν 100-27 = 73%
Μείωση 4%

Μήπως αυτό σημαίνει ότι οι άνδρες επιστρέφουν στο καφενείο; Όχι βέβαια.

Και ο ανδρικός ενεργός πληθυσμός των αστικών περιοχών και ο αντίστοιχος γυναικείος αυξήθηκαν στη διάρκεια της δεκαετίας 1971-1981. Μόνο που ο γυναικείος αυξήθηκε πιο γρήγορα από τον ανδρικό. Όταν πάρει κανείς τούς απόλυτους αριθμούς αυτό είναι ξεκάθαρο. Όταν πάρει ποσοστά (%) ή πιο άγρη αύξηση του ανδρικού ενεργού πληθυσμού των πόλεων εμφανίζεται σαν μείωση του ποσοστού.

4. Ο γυναικείος ενεργός πληθυσμός στο σύνολο της χώρας αυξήθηκε πιο άγρη από τον ανδρικό, για τις ηλικίες πάνω από 30 ετών, εξαιτίας της αγροτικής εξόδου.

Στόν πίνακα 4 διαβάζουμε πόσο είναι τό ποσοστό των γυναικών στον συνολικό ενεργό πληθυσμό όλης της χώρας για κάθε ηλικία.

Ενώ τό ποσοστό του 1981 είναι μεγαλύτερο γιατί τις ηλικίες 30 ετών, στη συνέχεια γίνονται μικρότερα, π.χ. στους 100 απασχολούμενους Έλληνες τό 1981 ηλικίας 30-34 ετών οι 26 ήταν γυναίκες ενώ τό 1971 ήταν περισσότερες, δηλαδή 27. Αυτή όμως η μείωση είναι σχετική και δεν σημαίνει ότι οι γυναίκες επιστρέφουν στο νοικοκυριό. Όπως είδαμε από τούς απόλυτους αριθμούς (πίνακες 1 και 2) ο ισχυρισμός αυτός είναι μία άπλη φαντασίωση. Η σχετική μείωση (μείωση ποσοστού) απλά εκφράζει ότι ο γυναικείος ενεργός πληθυσμός στο σύνολο της χώρας και για τις ηλικίες πάνω από 30 ετών αυξήθηκε πιο άγρη από τον ανδρικό. Καθώς στις πόλεις συμβαίνει ακριβώς τό αντίθετο, η εξέλιξη αυτή οφείλεται αποκλειστικά στην αγροτική έξοδο, τη μείωση του αγροτικού πληθυσμού.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4

Ποσοστό γυναικών στον ενεργό πληθυσμό όλης της χώρας		
Ηλικία	1971 %	1981 %
10-14	38	32
15-19	37	39
20-24	41	42
25-29	28	29
30-34	27	26
35-44	26	25
45-54	26	23
55-64	22	21
Πάνω από 65	21	19
ΣΥΝΟΛΟ	28	27

Αν υπάρχει κάτι που φωνάζει μέσα στα στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας για τη γυναικεία απασχόληση, είναι η παραπέρα επέκταση των καπιταλιστικών σχέσεων παραγωγής στην Ελλάδα: μείωση του αγροτικού πληθυσμού, ραγδαία αύξηση της απασχόλησης έξω από τό σπίτι στις πόλεις και για όλες τις ηλικίες, άλμα του ποσοστού των μισθωτών γυναικών στον γυναικείο ενεργό πληθυσμό, αύξηση του ποσοστού των γυναικών στον ενεργό πληθυσμό των πόλεων. Η γυναικεία απασχόληση στην Ελλάδα ακολουθεί με γρήγορα βήματα τό δρόμο των μεγάλων καπιταλιστικών χωρών. Η έξοδος της Ελλάδας απ' τον κλειστό και ακίνητο κόσμο του νοικοκυριού συνεχίζεται.

Ηλιάς Ίωακίμογλου

ΝΑΥΠΗΓΕΙΑ — ΗΦΑΙΣΤΟΣ

Απολύσεις μέ... κίνητρα!

ΣΤΙΣ 22.10.1984, οι 936 εργατοϋπάλληλοι των ναυπηγείων «ΗΦΑΙΣΤΟΣ» του Λάτση στην Έλευσίνα, πηγαίνοντας να πιάσουν δουλειά, είδαν, όπως χαρακτηριστικά λένε οι ίδιοι, για πρώτη φορά θάλασσα! Τα τρία καράβια που υπήρχαν για επίσκεψη κι ένα παλιό πολεμικό που χρησιμοποιούσαν σαν πλωτή αποθήκη είχαν εξαφανιστεί και η προβλήτα ήταν άδεια.

Η άρχικη ανησυχία των εργατών που έβλεπαν τα ναυπηγεία να υπολειπόμενα και μάθαιναν πληροφορίες για γενικευμένο κλείσιμο και αναδιάρθρωση της ναυπηγοεπισκευαστικής βιομηχανίας διεθνώς, μετατράπηκε σε πανικό όταν ο προϊστάμενος της επιχείρησης κυκλοφόρησε ανεπίσημη ανακοίνωση που καλούσε τους εργάτες να παραιτηθούν απ' τη δουλειά μέχρι τις 31.10.84 και να πάρουν σαν αποζημίωση περίπου τα διπλά απ' όσα θα έπαιρναν αν τους απέλυαν — κι αν τα έπαιρναν...

Τό Δ.Σ. του σωματείου κάλεσε την Έπιθεώρηση Έργασίας και η διοίκηση του Ήφαιστου επιβεβαίωσε επίσημα την ανακοίνωση. Η εφαρμογή της απόφασης άρχισε άμεσα. Την αρχή έκαναν 50 προϊστάμενοι και μέχρι το μεσημέρι 570 εργαζόμενοι υπόγραψαν την παραιτήσή τους και πήραν τα χρήματά τους. Η γενική συνέλευση του σωματείου που συνήλθε στο μεταξύ, αποφάσισε (209 ΝΑΙ — 130 ΟΧΙ — 10 ΛΕΥΚΑ) την κατάληψη των ναυπηγείων και εκπρόσωποι της διοίκησης εξουσιοδοτήθηκαν να σταματήσουν τις εργασίες του λογιστήριου. Ήδη όμως η ανάσφαλα και ο πανικός μαζί με τις ρεαλιστικές συμβουλές του Εργατικού Κέντρου Έλευσινας, του εκπρόσωπου του Υπουργείου Έργασίας και συμβούλου του Γιαννόπουλου, Καϊμά, και των συνδικαλιστικών παρατάξεων ΠΑΣΚΕ — ΕΣΑΚ οδήγησαν τους πιο πολλούς εργάτες να πάρουν τα χρήματά απ' τον Λάτση και να παραιτηθούν.

Μέ την εξέλιξη αυτή η κατάληψη δεν μπόρεσε να προχωρήσει. Την τελευταία μέρα της προθεσμίας (31.10.84) και οι τελευταίοι εργαζόμενοι πήραν τα χρήματά τους και υπέγραψαν τις παραιτήσεις τους. Έτσι, ενώ καθώς φαίνεται, η εργοδοσία εγκαινιάζει μία καινούργια μέθοδο απολύσεων με κίνητρα, η πρώτη της εφαρμογή δεν μπόρεσε να συναντήσει ούτε την απαραίτητη αντίσταση, αλλά και ούτε να πάρει την αναγκαία δημοσιότητα.

Σύμφωνα με υπολογισμούς της διοίκησης του σωματείου, αυτή η ιστορία στοιχισε στον Λάτση κοντά στο 1 δισεκατομμύριο δραχμές. Τα ποσά που πήραν οι εργάτες περιλαμβάνουν, τη νόμιμη αποζημίωση, την επιδότηση έξι μηνών που θα έπαιρναν οι εργάτες αν απολύονταν κανονικά και γράφονταν στο ταμείο Ανεργίας, και επιπλέον 100-150 χιλιάδες

δραχμές στον καθένα, σαν «δώρο».

Έτσι, με κόστος 1 δις, τα ναυπηγεία «ΗΦΑΙΣΤΟΣ» έκλεισαν με τον πιο ανώδυνο δυνατό τρόπο και για τον Λάτση και για την κυβέρνηση. Αποφεύχθηκαν καταλήψεις και αγωνιστικές κινητοποιήσεις, με κίνδυνο επέκτασής τους στα «κοινωνικοποιημένα» ναυπηγεία Έλευσινας, αλλά πιθανόν και σ' άλλα ναυπηγεία. Το επίσημο ποσοστό της ανεργίας δεν αυξήθηκε, αφού οι 937 παραιτήθηκαν. Αυξήθηκαν όμως οι ιδιωτικές καταθέσεις κατά 1 δις και τέλος, το μνημόνιο της Ένωσης Έλληνικών Ναυπηγοεπισκευαστικών Βιομηχανιών προς την κυβέρνηση αρχίζει να αποκτάει μία ρεαλιστική βάση.

Πολλοί εργάτες του «Ήφαιστου» μιλάνε για συμπαιγνία Κυβέρνησης-Λάτση. Κατά τα φαινόμενα, έχουν δίκιο. Οι κυβερνητικοί χειρισμοί στα γεγονότα (ο Γιαννόπουλος άφηνε να ένονηθεί ότι πιθανόν η κυβέρνηση να νοικιάσει τα ναυπηγεία, για να δημιουργήσει ψεύτικες ελπίδες ότι οι εργάτες μετά την παραιτήσή τους μπορεί και να ξαναβρουν δουλειά) ενισχύουν αυτή την άποψη. Και μία τωρινή πληροφορία στον «Σ» την επιβεβαιώνει εκ των υστέρων. Σ' όλα τα τοπικά παραρτήματα του Ο.Α.Ε.Δ. σ' όλη τη χώρα, στάλθηκε διαταγή του Υπουργείου Έργασίας, να μη δεχτούν στο ταμείο ανεργίας κανένα εργαζόμενο του «Ήφαιστου», που μπορεί να απολυθεί από άλλον εργοδότη — αν βρεί στο μεταξύ δουλειά — ακόμα κι αν έχει όλες τις προϋποθέσεις.

Φαίνεται ότι η περίπτωση του Ήφαιστου δεν είναι μεμονωμένη. Ο Λάτσης μπορεί να 'χε συμφέρον να κλείσει τα ναυπηγεία αλλά ο έλιγμός της παροχής κινήτρων για τις απολύσεις ξεπερνάει σίγουρα τους στόχους των επιχειρήσεων Λάτση.

Ταυτόχρονα η ανάλογη μεθόδευση του «κοινωνικοποιημένου» ΟΤΕ για την απόλυση των τηλεφωνητριών καθώς και το νέο κρούσμα αυτών των ημερών στην ΑΤΛΑΣ-ΚΟΠΚΟ (αεροσμησιές), όπου με επίσημη ανακοίνωση καλούνται οι εργαζόμενοι να παραιτηθούν με κίνητρο εκτός απ' την πληρωμή της αποζημίωσης 1,5-3 εκατ. στον καθένα ανάλογα με τα χρόνια υπηρεσίας, δείχνουν ότι βρισκόμαστε μπροστά σε μία κεντρική και συνολική μεθόδευση για «κοινωνικοποίηση» του κόστους της ανεργίας και μάλιστα χωρίς να φαίνεται.

Μπροστά στη ντέ φάκτο αυτή κατάσταση οι εργάτες του Ήφαιστου δεν κατάφεραν ν' απαντήσουν, ήδη όμως η διοίκηση του σωματείου βρίσκεται σε διαδικασία συντονισμού με άλλα σωματεία που αντιμετωπίζουν την ίδια κατάσταση.

Τ. Χριστοδουλόπουλου

ΟΤΟΕ — ΓΣΕΕ

Η άποψη του προέδρου της ΟΤΟΕ κ. Πουλαρίκα

Ο ΣΧΟΛΙΑΣΤΗΣ παρακολούθησε σύσκεψη στελεχών της Τράπεζας Πίστωσης όπου ο πρόεδρος του Συλλόγου των υπαλλήλων και πρόεδρος της ΟΤΟΕ κ. Πουλαρίκας ενημέρωνε γύρω απ' τη γνωστή πρωτοβουλία της ΟΤΟΕ για 1600 κατώτερο μεροκάματο, 36.000 κατώτερο μισθό, 34.000 κατώτερη σύνταξη, 35 ώρες δουλειά, κατάργηση υπερωριών και υπερεργασίας, κλπ.

Η πρωτοβουλία αυτή είναι γεγονός ότι αιφνιδίασε κι άλλοι την είδαν σαν προσπάθεια της ΟΤΟΕ να υποκαταστήσει τη ΓΣΕΕ κι άλλοι σαν προπέτασμα καπνού για τη διεκδίκηση απ' τη μεριά της άριστερας παραχωρήσεων σε άλλο επίπεδο (εκλογικός νόμος, κλπ.) κι άλλοι σαν σαπουνόφουσκα, αφού η ΓΣΕΕ είναι αρμόδια για την Έθνική Συλλογική Σύμβαση.

Στό θέμα του 35ωρου ο κ. Πουλαρίκας είπε ότι «είναι ρεαλιστικό αίτημα κι έχει να κάνει απ' τη μία με τη βελτίωση των όρων εργασίας κι απ' την άλλη με την καταπολέμηση της ανεργίας. Με το 35ωρο μπορούν ν' απορροφηθούν οι 350.000 άνεργοι. Απ' το 1977 έχει μπει σαν αίτημα στη συνομοσπονδία Ευρωπαϊκών Συνδικάτων και τό ψήφισε κι η ΓΣΕΕ. Οι μόνοι που δεν τό ψήφισαν ήταν τα αγγλικά και τα πορτογαλικά συνδικάτα γιατί έχουν στην πλειοψηφία τους το 35ωρο και ήδη διεκδικούν στην Αγγλία 28 ώρες δουλειά. Παράλληλα με την καθιέρωση του 35ωρου αν απαγορευτούν οι υπερωρίες κι η υπερεργασία θα προκύψουν νέες θέσεις δουλειάς».

Όπως χαρακτηριστικά είπε ο κ. Πουλαρίκας «μόνο στην Έθνική Τράπεζα το 1983 έγιναν 1.200.000 ώρες υπερωρίας που σημαίνει 1.400 εργαζόμενοι χωρίς κόστος».

«Και μην μας πει η εργοδοσία ότι δεν μπορεί να δώσει το 35ωρο. Μόνο το 1983 κέρδισε 100 δισεκατομμύρια απ' την κυβερνητική απαγόρευση των αδείσεων, χωρίς να κάνει ούτε μία δραχμή επενδύσεις».

Επειδή ως γνωστόν στην πρωτοβουλία αυτή συναινούν όλες οι παρατάξεις ρωτήσαμε τον κ. Πουλαρίκα πώς εξηγεί ότι οι ίδιες αυτές παρατάξεις δεν προωθούν την ίδια πολιτική στη ΓΣΕΕ.

Α.Π.: Δεν είμαι αρμόδιος να σάς απαντήσω, ρωτήστε στη ΓΣΕΕ.

Επίσης διευκρίνισε στο «Σ» ότι «η ΟΤΟΕ δεν θέλει να υποκαταστήσει τη ΓΣΕΕ αλλά της κάνει μία προσφορά για να την αξιοποιήσει. Εξάλλου αυτά είναι ζητήματα της αρμοδιότητάς μας αφού αφορούν την εισοδηματική πολιτική της κυβέρνησης».

Σε ερώτησή μας αν δεν δεχτεί την προσφορά η ΓΣΕΕ τι θα κάνει η ΟΤΟΕ απάντησε:

Α.Π.: Θα διεκδικήσουμε αγωνιστικά όλα αυτά τα αιτήματα των εργαζομένων. Μπορούμε να τα διεκδικήσουμε παρόλες τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουμε με τον κυβερνητικό συνδικαλισμό

Σ.: Πώς ενώ η ΟΤΟΕ ενδιαφέρεται για τους εργαζόμενους και τα προβλήματά τους, για τους άνεργους που είναι στην πλειοψηφία τους πρώην εργαζόμενοι των προβληματικών, η ΟΤΟΕ έχει τη θέση έλεγχου των τραπεζικών δανείων με κριτήριο τη βιωσιμότητα;

Α.Π.: Η ΟΤΟΕ ενδιαφέρεται για τους άνεργους και γι' αυτό κεντράρει στο 35ωρο και στην απαγόρευση των υπερωριών και της υπερεργασίας. Οι προβληματικές επιχειρήσεις είναι πρόβλημα της κυβέρνησης κι όχι των τραπεζών. Οι τράπεζες είναι κι αυτές επιχειρήσεις κι αν δίνουν δάνεια χωρίς κριτήρια θα γίνουν κι αυτές προβληματικές επιχειρήσεις — ήδη η Έθνική Τράπεζα έχει τεράστιο έλλειμμα — με προφανή αντίκτυπο στις χιλιάδες εργαζόμενους των τραπεζών, όποτε τότε τι κάνουμε;

Τ. Χριστοδουλόπουλου

«Είμαστε κουφοί...»

Δυό Έλληνες ευρωβουλευτές για την Πανευρωπαϊκή συνάντηση αντιρρησιών συνείδησης

«Οί πρωτοπόροι στον αγώνα
έναντια στον πόλεμο,
είναι οί νέοι που αρνούνται
τή στρατιωτική τους θητεία».

Albert Einstein

ΑΠΟ ΤΙΣ 22 ΩΣ ΤΙΣ 27 ΟΚΤΩΒΡΗ έγινε στο Στρασβούργο Συμπόσιο με θέματα: «'Αντίρρηση Συνείδησης σαν ανθρώπινο δικαίωμα» και «'Αντίρρηση Συνείδησης σαν προσφορά στην ανθρωπότητα». Τό Συμπόσιο αυτό ήταν ή ευρύτερη συνάντηση που έχει γίνει μέχρι τώρα μεταξύ αντιρρησιών και οργανισμών που ασχολούνται με τό θέμα. Παρευρέθηκαν πάνω από 100 σύνεδροι από 17 χώρες. 'Ο ιδεολογικός χάρτης του Συμποσίου περιελάμβανε Ειρηνιστικές και 'Αντιπολεμικές 'Ομάδες, Χριστιανούς, 'Αναρχικούς, Πράσινους κλπ.

Σκοπός του Συμποσίου ήταν αφενός νά φέρει σέ επαφή τίς διάφορες οργανώσεις αντιρρησιών για νά ανταλλάξουν εμπειρίες και αφετέρου νά συντονίσει τή δράση τους σέ πανευρωπαϊκό επίπεδο.

Τά θέματα που συζητήθηκαν ήταν:

—Νομική κάλυψη των αντιρρησιών συνείδησης
—'Αντιρρησίες και εναλλακτική κοινωνική θητεία

—Διεθνής συνεργασία και αλληγγύη
—'Αντιρρησίες και μή χρήση βίας - Πολιτική άμυνα

—Παροχή άσυλου στους αντιρρησίες
—Γυναικές αντιρρησίες συνείδησης και ευρύτερη σημασία τής αντίρρησης συνείδησης.

Στό Συμπόσιο αποφασίστηκαν:

1. 'Η παράδοση ενός Πρωτοκόλλου που αφορᾶ τούς αντιρρησίες για ὑπογραφή από τίς χώρες του Συμβουλίου τής Εύρώπης και ένσωμάτωσή του στην Εύρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του 'Ανθρώπου.

2. 'Η αλληλεγγύη προς τίς χώρες με ιδιαίτερα προβλήματα και αύστηρη νομοθεσία ὅπως 'Ελλάδα, Τουρκία, 'Ελβετία, 'Ισπανία κλπ. Σημειωτέον ὅτι ή 'Ελλάδα κατέχει τήν πρώτη θέση στον κατάλογο των προβληματικών χωρών.

3. Πανευρωπαϊκή δράση στις 15 Μάη 1985 (Ευρωπαϊκή μέρα των αντιρρησιών συνείδησης) με αποκορύφωμα μιά δίκη παρωδία στό Εύρωκοινοβούλιο που σκοπό θά έχει τήν ὅσο τό δυνατόν μεγαλύτερη δημοσιοποίηση του θέματος.

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ

Γιά τήν Εύρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του 'Ανθρώπου και των Θεμελιωδών 'Ελευθεριών που αφορούν τήν 'Αντίρρηση Συνείδησης.

ΑΡΘΡΟ 1

1. 'Ο καθένας έχει τό δικαίωμα νά ἀρνηθεῖ σέ κάθε στιγμή για λόγους πεποίθησης ή συνείδησης νά ὑπηρετήσει ἄμεσα ή ἔμμεσα στίς ἐνοπλες ή μή στρατιωτικές δυνάμεις του κράτους που ὑπογράφει τό πρωτόκολλο αυτό.

2. 'Η ἄσκηση αὐτοῦ του δικαιώματος δέ θά έχει καμιά ἐπίπτωση στά κοινωνικά ή πολιτικά

δικαιώματα αὐτοῦ του προσώπου και δέ θά έχει σάν ἐπακόλουθο ὅποιαδήποτε τιμωρία ή διάκριση. Αὐτό δέ θά ἐμποδίζει τήν παροχή μιάς ὑπηρεσίας κοινωνικοῦ χαρακτήρα στή θέση τής στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας. 'Η ὑπηρεσία αὐτή θά πρέπει νά εἶναι ἀνεξάρτητη ἀπό τή στρατιωτική δομή και σέ ἄρμονία μέ τίς πεποιθήσεις του ἀντιρρησία. Κάθε τέτοια ἐναλλακτική ὑπηρεσία δέ θά πρέπει νά εἶναι μεγαλύτερης διάρκειας ἀπό τήν ἀντίστοιχη στρατιωτική ὑπηρεσία.

'Ακολουθοῦν ἄλλα 6 ἄρθρα που καθορίζουν τά τυπικά τής ἀναγνώρισης των ὅσων ἀναφέρει τό ἄρθρο 1 ἀπό τά Κράτη που ὑπογράφουν.

Στά παρασκήνια τής συνάντησης

Μετά ἀπό πρωτοβουλία Γερμανῶν Εύρωβουλευτῶν τής Σοσιαλιστικῆς 'Ομάδας, ἀντιπροσωπεία του Συμποσίου ἀποτελούμενη ἀπό ἕναν 'Ελληνα, ἕναν 'Ολλανδό και ἕνα Γερμανό, ἐπι-

—Τί νά μου ἐξηγήσεις. Τά ξέρω ὅλα. Δέν πρόκειται νά σᾶς βοηθήσουμε.

—Μά...

—Ξέρεις πολύ καλά πῶς ὑπάρχει τό πρόβλημα μέ τήν Τουρκία.

—Κι ἐσύ ξέρεις πολύ καλά πῶς ὑπάρχει πρόβλημα μέ τό στρατό. Τόσες χιλιάδες τρελόχαρτα, τόσες αὐτοκτονίες.

—Κοίταξε, ἐμεῖς οἱ Μαρξιστές-Λενινιστές πιστεύουμε πῶς ὑπάρχουν δυό εἰδῶν στρατοί. Καλοί και κακοί στρατοί. 'Εμεῖς προσπαθοῦμε νά κάνουμε τό δικό μας στρατό καλό. Γι' αὐτό σέ συμβουλεύω νά τά παρατήσεις και νά ἐνώσεις τίς δυνάμεις σου μέ τίς δικές μας για δημοκρατικά δικαιώματα μέσα στό στρατό.

—Κοίτα, τό ἕνα δέν ἀναιρεῖ τό ἄλλο.

—'Ακου νά σοῦ πῶ. Παράτα τα. 'Αν δέ σέ βοηθήσουμε ἐμεῖς που εἴμαστε τό πῖο προοδευτικό κομμάτι τής 'Ελληνικῆς κοινωνίας, ποῖος θά σᾶς βοηθήσει; 'Αλλωστε ἐγώ ἔχω κάνει τόσα πράγματα

σκέφτηκε τό Εύρωκοινοβούλιο για νά συζητήσει τό θέμα των ἀντιρρησιών συνείδησης μέ 'Ελληνες Εύρωβουλευτές. Παραθέτουμε παρακάτω τούς διαλόγους τής ἀντιπροσωπείας μέ τόν Λ. Κύρκο του ΚΚΕ ἐσ. και τόν Σ. Πλασκοβίτη του ΠΑΣΟΚ (ὑπεύθυνου του ΠΑΣΟΚ για τούς ἀντιρρησίες στή συζήτηση στό Εύρωκοινοβούλιο).

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ: Συζήτηση μέ τόν Λ. Κύρκο

—Τά παιδιά εἶναι ἀπό ἕνα Συμπόσιο για τούς ἀντιρρησίες συνείδησης και θά θέλανε νά συζητήσετε.

—Μάλιστα. ('Απευθύνεται στον 'Ελληνα). Γιαῶβάς εἰσαι;

—'Όχι.

—'Α, κατάλαβα. Λοιπόν ἄγνοο τό θέμα. 'Αγνοο. Ξέχασέ το. Δέν πρόκειται νά σᾶς βοηθήσουμε.

—Μά νά σοῦ ἐξηγήσω.

για τό στρατό.

—Ποῦ ἦσαν τότε ὅταν ψηφίζοταν στό Εύρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή πρόταση τής Maccioschi για τούς ἀντιρρησίες.

—Δέν ἤμουν; Ποῦ ἤμουν; Τέλος πάντων. Κι αὐτούς ἐδῶ (δείχνει τόν 'Ολλανδό και τό Γερμανό) τί τούς κουβάλησες ἐδῶ; Νομίζεις ὅτι θά ὑποχωρήσουμε ἐπειδή θά μᾶς πιέσουν;

—Τό 77 ὑποχωρήσατε χωρίς νά ὑπάρχει κίνημα στήν 'Ελλάδα. 'Εξαιτίας πιέσεων ἀπό τό ἐξωτερικό. Καί στό κάτω κάτω ἀναγκασόμαστε νά ζητᾶμε τή βοήθειά τους, ἀφοῦ στίς δικές μας διαμαρτυρίες εἴστε κουφοί.

—Σωστά τό εἶπες. Εἴμαστε κουφοί. Σ' αὐτό τε πρόβλημα εἴμαστε κουφοί. Γειά.

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΗ: Συζήτηση μέ τόν Πλασκοβίτη

—Θά θέλαμε νά μᾶς πείτε τίς ἀπόψεις και τί διαθέσεις του ΠΑΣΟΚ για τό θέμα.

ECCO

Μιά συνέντευξη στο περιθώριο της Έκτης συνδιάσκεψης της ECCO στην Αθήνα

Μέ την ευκαιρία της 6ης συνδιάσκεψης της ECCO στην Αθήνα, είχαμε μία συζήτηση με δύο μέλη της αντιπροσωπείας του γαλλικού IDS, τον Patrick Letrehondat που είναι επίσης και μέλος της 3μελούς Μόνιμης Γραμματείας της ECCO και τον Jean Jacques Ughetto. Αποσπάσματα αυτής της συζήτησης δημοσιεύουμε παρακάτω. Οι συνομιλητές μας μās ζήτησαν να διευκρινίσουμε ότι οι απόψεις που εξέφρασαν δεν αποτελούν όλες και θέσεις της ECCO, αλλά σε πολλά σημεία είναι θέσεις της IDS, ή και προσωπικές τους απόψεις.

Δημήτρης Τρίμης
Μαθιός Τσιριμονάκης

Τί συμπεράσματα βγήκαν από τη συζήτηση του θέματος «Ειρήνη, Δημοκρατία και Στρατός» στην 6η συνδιάσκεψη της ECCO;

Δέν είναι ή πρώτη φορά πού ή ECCO τοποθετείται πάνω στά ζητήματα της ειρήνης, των κινδύνων από την ανάπτυξη των πυρηνικών εξοπλισμών, και την ενίσχυση των τάσεων επαγγελματοποίησης των ευρωπαϊκών στρατών. Στη σημερινή συγκυρία ή συζήτηση γύρω άπ' αυτά τά ζητήματα έγινε για τίς συνδικαλιστικές οργανώσεις των στρατιωτών για μία φορά ακόμη επίκαιρη, μία και από τη μία μεριά τό αντιπολεμικό κίνημα πού αναπτύχθηκε τά τελευταία χρόνια θέτει τό ζήτημα του τύπου της άμυντικής οργάνωσης πού χρειάζονται οι χώρες της Εύρώπης, ενώ από την άλλη πλευρά, μέσα στη νεολαία, ό αριθμός των νέων πού άρνοούνται νά υπηρετήσουν στό στρατό προβάλλοντας λόγους αντίρρησης συνείδησης αύξάνει, παράλληλα μέ την ενίσχυση του κινήματος ειρήνης. Είναι προφανές ότι οι συνδικαλιστικές οργανώσεις των ευρωπαίων στρατιωτών έπρεπε νά έχουν πάνω σ' όλα αυτά τά ζητήματα μία ξεκάθαρη θέση. Μέ τίς αποφάσεις της 6ης συνδιάσκεψης, οι οργανώσεις πού συμμετέχουν στην ECCO (μέ εξαίρεση την Έπιτροπή για τό στρατό) στη βάση της αναγνώρισης του δικαιώματος του λαού κάθε χώρας νά υπερασπίζεται μέ τά όπλα, όταν ό ίδιος τό αποφασίσει, την έθνική ανεξαρτησία και τίς δημοκρατικές κατακτήσεις του, διακήρυξαν την ύποστηρίξη τους τόσο στό δικαίωμα όλων των πολιτών της χώρας νά δεχθούν μία στρατιωτική εκπαίδευση τέτοια πού νά εξασφαλίζει τον έλεγχο της κοινωνίας πάνω στό στρατιωτικό μηχανισμό, όσο και στό δικαίωμα της άρνησης της στρατιωτικής θητείας για λόγους συνείδησης.

Θεωρείτε ότι είναι ρεαλιστικό σήμερα νά μιλάμε για έλεγχο της κοινωνίας πάνω στό στρατιωτικό μηχανισμό, και για στρατό πολιτών, τη στιγμή πού οι πυρηνικοί εξοπλισμοί και ή ανάπτυξη της τεχνολογίας των όπλων οδηγούν σε μεγαλύτερη ακόμη συγκέντρωση της έξουσίας μέσα στό στρατό και απομόνωση του στρατού από την κοινωνία;

Πράγματι, ή ανάπτυξη των πυρηνικών εξοπλισμών οδηγεί στην υπερσυγκέντρωση της

έξουσίας λήψης των αποφάσεων και στην ενίσχυση της απομόνωσης του στρατιωτικού μηχανισμού από την κοινωνία, ενώ παράλληλα ή ανάπτυξη των όπλων αυτών επηρεάζει καθοριστικά την άμυντική πολιτική όλων των χωρών, άφου τά πυρηνικά όπλα είναι από τη φύση τους επιθετικά όπλα, ή χρήση τους άποκλείει όποιοδήποτε έλεγχο στην κλιμάκωση της πολεμικής σύγκρουσης και ή άπειλή της χρήσης τους στηρίζει μία πολιτική μαζικής τρομοκρατίας.

Αντίθετα, όρισμένα από τά συμβατικά όπλα ύψηλης τεχνολογίας (π.χ. τά σύγχρονα αντιαεροματικά όπλα) παρουσιάζουν σημαντικά πλεονεκτήματα από την άποψη της απλότητας στη χρήση τους και της εύκολίας νά εκπαιδευτούν σ' αυτά οι πολίτες μιας χώρας στον τόπο πού ζούν και εργάζονται. Αυτά τά όπλα μπορούν νά είναι μία από τίς υλικές βάσεις ενός συστήματος άμυνας άπεγκλωβισμένου από τά στρατόπεδα. Πριν από ένα χρόνο, ό ύπαρχηγός της γαλλικής πολεμικής άεροπορίας στρατηγός Correl παραιτήθηκε διαφωνώντας μέ την πολιτική της κυβέρνησης στό θέμα των πυρηνικών εξοπλισμών, και δημοσίευσε ένα βιβλίο μέ τον τίτλο «Νά νικήσουμε τον πόλεμο». Στό βιβλίο αυτό εξηγεί ότι είναι άπόλυτα δυνατό σήμερα νά οργανωθεί ένα άποκεντρωμένο σύστημα άμυνας βασισμένο σ' όλόκληρο τον πληθυσμό, και κάτω από τον έλεγχο του.

Πόσο αλλάζει τίς δομές του στρατού ή ύπαρξη ενός συνδικάτου στρατιωτών; Μήπως τελικά ή νόμιμη λειτουργία των συνδικάτων των στρατιωτών λειτουργεί άφομοιωτικά για τους στρατιώτες και σταθεροποιητικά για τον στρατιωτικό μηχανισμό;

Τήν άπάντηση στό έρώτημά σου τη δίνει ένα έγγραφο του NATO, πού δημοσιοποιήθηκε στά τέλη του 1981, και στό όποιο ρητά δηλώνεται ότι τό NATO δέν μπορεί νά έχει έμπιστοσύνη στον Όλλανδικό στρατό, έπειδή ύπάρχει μέσα σ' αυτόν ένα μαζικό συνδικάτο στρατιωτών, τό VVDM. Τό NATO καταλαβαίνει πολύ καλά ότι οι συνδικαλισμένοι φαντάροι, οι φαντάροι πού έχουν δικαίωμα νά λένε ό,τι σκέφτονται, δέν ύπακούουν πιά σάν τυφλοί.

Δέν συμμεριζόμαστε την άποψη ότι τό κοινωνικό κίνημα και οι πρωτοπορίες του βαδίζουν μέ διαδοχικές έκρηξεις. Πρέπει νά έγκαταλείψουμε όριστικά την αντίληψη ότι τό κίνημα των στρατιωτών ή θά είναι ένα κίνημα πού μπορεί τά πάντα ή δέ θά ύπάρχει καθόλου. Μπορούμε βέβαια, έχοντας αυτή την άποψη, νά θεωρήσουμε ότι έπειδή στη Δανία ή στην Όλλανδία ύπάρχει ένα νόμιμο συνδικάτο, τό κίνημα εκεί δέν έχει ενδιαφέρον. Άν όμως κατανοήσουμε ότι τό κίνημα, σε όρισμένες περιόδους και σε δεδομένες συγκυρίες μπορεί νά παλεύει για την κατάκτηση θέσεων έδω ή εκεί μέσα στην κοινωνία, τότε άσφαλώς θά εκτιμήσουμε τη σημασία του άγώνα για τά δημοκρατικά δικαιώματα των φαντάρων και την οικοδόμηση συνδικάτων στό στρατό.

—Τίς άπόψεις μας τίς ξέρετε πολύ καλά. Αυτές είναι και δέν τίς αλλάζουμε.

—(Παρέμβαση του Όλλανδο) Είστε ή μόνη χώρα στην Εύρώπη μέ τόσο σκληρή νομοθεσία για τούς άντιρρησίες και...

—Άπό ποιά χώρα είναι ό κύριος;

—Όλλανδός.

—Ά... Όλλανδός! Έμ βέβαια, έσείς δέν έχετε προβλήματα μέ την Τουρκία. Ρωτήστε κι έμάς.

—Αυτό δέν άρκει για νά δικαιολογείται τόσο σκληρή νομοθεσία, τόσοι άνθρωποι στις φυλακές.

—Άκούστε κύριε. Η χώρα μου έχει δεχτεί δυό φορές επίθεση στους 2 παγκοσμίους πολέμους και ούδέποτε επιτέθηκε σε κανένα. Έμείς τό 40-41... (άκολουθούν έπικές σελίδες από τό 40-41 και μαθήματα δημοκρατικού ήθους προς την αντιπροσωπεία). Στό κάτω κάτω άν αναγνωρίζαμε τούς άντιρρησίες συνείδησης θά δημιουργούσαμε μία άνισότητα στην έλληνική κοινωνία. Άλλοι θά πήγαιναν στρατό και άλλοι όχι. Άλλοι θά ήταν ύποχρεωμένοι και άλλοι όχι.

—Δέν βλέπεις άλλες άνισότητες στην ελληνική κοινωνία; Τέλος πάντων άς πούμε πώς τίς ξεχνάμε για την ώρα. Ήδη ύπάρχει μία άνισότητα σ' αυτό τό θέμα. Οι Ίεχωβάδες έχουν μία ύποτυπώδη έστω άναγνώριση σάν άντιρρησίες, ενώ κάποιος πού επικαλείται πολιτικούς, ιδεολογικούς κλπ. λόγους όχι.

—Άλλωστε δέν τό επιτρέπει και τό Σύνταγμά μας.

—Αυτό τό Σύνταγμα είναι της Δεξιάς. Τό ΠΑΣΟΚ δέν τό είχε ψηφίσει τό 75.

—Κι έμείς νά τό κάναμε τά ίδια θά λέγαμε για τό θέμα.

—Ναί αλλά αυτή τη στιγμή ύπάρχουν 337 κρατούμενοι για λόγους συνείδησης μέ ποινές 4-4 1/2 χρόνια.

—Μην ξεχνάς ότι κάποτε έτρωγαν 20-30 χρόνια φυλακής. Τώρα είναι καλύτερα.

Στό κάτω κάτω άν αναγνωρίζουμε τούς άντιρρησίες δέ θά πήγαινε κανένας στό στρατό. Ποιός θά υπερασπίσει τη χώρα;

—(Παρέμβαση του Όλλανδο) Μά έσύ προηγούμενος μās είπες πώς έχετε προβλήματα μέ την Τουρκία. Άν όπως λές τώρα κανείς δέν θέλει νά πάει μέ τη θέλησή του στό στρατό, αυτό σημαίνει πώς δέν έχει νά υπερασπιστεί τίποτα. Άν οι νέοι πίστευαν πώς ύπάρχει πραγματικός κίνδυνος από την Τουρκία γιατί νά μην πάνε στό στρατό;

—Πρέπει νά φεύγω. Έχω κι άλλες δουλειές. Γεια.

Άς σημειώσουμε 2 ακόμη πράγματα:

1. Δυό μέρες πριν είχε μιλήσει στό Συμπόσιο κάποιος Χριστιανοδημοκράτης πού είπε τά έξης: «Κοιτάζε έγώ δέν είμαι άντιρρησίας συνείδησης. Ούτε πιστεύω πώς δέν πρέπει νά ύπάρχει στρατός. Όμως στη συγκεκριμένη περίπτωση τίθεται θέμα έλευθερίας της συνείδησης. Κι όταν μπαίνει τέτοιο θέμα, όλα τ' άλλα (πατρίδες κλπ.) είναι δευτερεύοντα. Δέχονται λοιπόν τό δικαίωμά σας ύπό την προϋπόθεση νά κάνετε κάποια έναλλακτική θητεία».

Και νά σκεφτείτε ότι ήταν Χριστιανοδημοκράτης ό άνθρωπος.

2. Όταν τον Δεκέμβρη του '83 ή Σοσιαλιστική ομάδα του Ευρωκοινοβούλιου έβγαλε ένα ψήφισμα για την αναγνώριση των άντιρρησιών συνείδησης, τό ΠΑΣΟΚ ήθελε νά ψηφίσει κατά. Οι σοσιαλιστές, θέλοντας όμοφωνία στην άπόφασή τους για νά έχει κύρος σάν μέσο πίεσης, πέταξαν εύγενικά τούς ευρωβουλευτές του ΠΑΣΟΚ από την αίθουσα ώσπου νά τελειώσει ή ψηφοφορία.

Αυτά από τό Συμπόσιο. Θά επανέλθουμε.

Σ. Μαλλινούλης

ΔΙΕΥΚΡΙΝΗΣΗ: Τό ότι αναφέρω παρακάτω περί διαφόρων δουλειών, πού κάνω ή έχω κάνει τελευταία (στις πρώτες 4 παραγράφους) πρόκειται για απαντήσεις σε ερωτήματα πού μου υποβλήθηκαν από τό «Σχολιαστή» μέσω της "Αντας. "Ελπίζω νά ξέρετε πώς δέν μ' άρέσει νά περιαιτολογώ.

Μουσική και άμπελοφιλοσοφία

Στή μουσική δέν ισχύει κάποιο χρονικό όριο νομίζω. "Υπάρχουν πράγματα πού τώρα ακούγονται καί πού άμα πäs νά τά ξανακούσεις μετά από δύο χρόνια ή δέκα, δέν ακούγεται τίποτα. "Επειδή κάτι είναι νέο δέν σημαίνει ότι είναι έποχιακό αλλά ισχύει καί τό αντίθετο. Πολλά όμως πράγματα είναι τοῦ σειρμού· όπως λένε καί οί "Αμερικάνοι «novelties». "Έχω παρατηρήσει ότι συνήθως δίσκοι πού τούς άκούς καί σου άρέσουνε άμέσως, πού κάτι έχουν καί σου είναι άμέσως άναγνωρίσιμο, σπάνια άντέχουνε στό χρόνο. Δίσκοι όμως πού τούς άκούς καί πού, εντάξει, δέν σου είναι βέβαια δυσάρεστοι, αλλά κάπου ψάχνεσαι άκόμα, τούς άκούς καί τούς ξανακούς καί φυτρώνουν μέσα συ σιγά σιγά.

Περί τρεχουσών εργασιών καί «Zorba the Freak»

"Η μουσική καί ό ήχος έν γένει, ίσως μέ άπασχολεί έν τέλει, περισσότερο από οτιδήποτε άλλο. Τελευταία έκανα τήν παραγωγή τοῦ Παύλου τοῦ Σιδηρόπουλου καί μέσα στό Δεκέμβρη πρέπει νά μπώ στό στούντιο ν' άρχίσω νά γράφω κι ένα δικό μου δίσκο. "Έχω μαζέψει τά τελευταία χρόνια ύλικό γιά νά βγάλω τρία διαφορετικά LP τό χρόνο γιά δέκα χρόνια. "Έχω καί μερικά πού τά έχω δισκευάσει, όπως τό «Σαράντα παλληκάρια», τό «Μαρία μου Μαρία» καί φυσικά τό «"Υπάρχω» πού από παλιά ήθελα νά τό γυρίσω σέ δισκάκι. "Επειδή όμως δέν θέλω νά μπλεχτώ μέ εταιρείες, αυτά είναι δύσκολα νά γίνουν. Καί τώρα δηλαδή, δέν έχω άρκετά λεφτά γιά νά χρηματοδοτήσω δίσκο, άπλως έχω άποκτήσει κάποιο credit σέ κανά δυό στούντιο καί θά βρω ως τότε λεφτά νά κάνω ένα έξώφυλλο καί τρεις μέ πέντε χιλιάδες δισκάκια. Καί τή διανομή μόνος μου θά τήν κάνω. Φορτώνω τά δισκάκια σ' ένα φορτηγάκι (πρός άποφυγήν παρεξηγήσεων, καμιά σχέση μέ τό Φορτηγό τοῦ Νιόνιου) καί γνωρίζω καί πέντε-δέκα μέρη τής πατρίδας μας πού δέν έχω ξαναπάει.

"Η δουλειά τοῦ Σιδηρόπουλου είναι ωραία, μ' άρέσει. Δέν είναι down, έχει γιά πρώτη φορά κάπως φυσιολογικά χιουμοριστική διάθεση, θίγοντας σοβαρά πράγματα. Νομίζω δηλαδή ότι ή συναισθηση τής πραγματικότητας οδηγεί φυσιολογικά πρὸς μία, από διάθεση, καλή αντιμετώπιση τών πραγμάτων. Είδεμ ή φουντάρεις, αυτοκτονείς!

Ο Σωκράτης καί τό Κάνειο

"Η αλήθεια είναι ότι δέν έχω άκούσει καί πολλά ελληνικά συγκροτήματα. Στήν "Ελλάδα πέρασε ούσιαστικά ένα group μέ τεχνική σωστή· οί «Socrates». Τώρα από κεί καί πέρα τό ύλικό πού παίζανε, τό πώς τό παίζανε, ή νοοτροπία μέ τήν όποια παίζανε είναι άσχετο άν συμφωνώ ή διαφωνώ. Μιλάμε όμως γιά ένα group πού έχει ξεπεράσει άν θέλεις τά περισσότερα προβλήματα τεχνικής. "Αν καί αυτό εντέλει σ' αυτή τή μουσική δέν παίζει άκριβώς πρωτεύοντα ρόλο. Στις μέρες μας μέ τά κουτιά καί μέ τά sequencers ύπάρχει τρόπος νά βάλεις μία βάση. Διότι μπαίνοντας σ' ένα στούντιο βάζεις μία βάση φτιάχνοντας στήν άρχή τό ρυθμό κι από πάνω άρχίζεις καί κτιζεις. "Εμένα βέβαια μία πού μέ ρωτάτε μου άρεσε τό γκρούπ πού τραγουδούσα, ό «"Εξαδάχτυλος» πίο πολύ από τούς Socrates. Οί Socrates είχαν καλύτερη τεχνική, αλλά καί τό ύλικό τό δικό μας καί ή νοοτροπία μας, μέ πήγαινε, άν μου έπιτρέπετε, πίο πολύ... Οί Socrates ήταν πώς νά τό πώ... Πίο «επαγγελματίες» στά είδος.

στιγμή αυτό είναι τό καλύτερο. Μετά θά είναι κάποιο άλλο. "Αμα περιμένεις δηλαδή από κάθε καινούριο δισκάκι ή από μία ταινία νά σου αλλάξει τή ζωή καί τήν ιδεολογία, πρέπει νά 'σαι πολύ μαλάκας. Γιατί συνήθως ή νοοτροπία πού γίνεται ή δισκοκριτική τέτοια δείχνει νά είναι. Δέν γίνεται ό Μάρβιν Γκέϋ ή ό Lou Reed νά σου αλλάξει τή ζωή. Μόνο πληροφοριακή μπορεί νά 'ναι μία παρουσίαση δίσκου. Οί κριτικοί όμως είναι μάλλον κομπλεξικοί πού έχουν άποτυχία άλλου καί τό κουτσομπολιό τούς έχει γίνει νοοτροπία καί τρώνονται μέ τά ρούχα τους. Αυτό όμως ισχύει στήν "Ελλάδα γενικώς. Οί "Ελληνες είναι παρέες παρέες καί ή μία παρέα θάβει τήν άλλη. Αυτή είναι ή κοινωνικότητά μας.

Είπες τό 'να είπες τ' άλλο

Γειά σου Γιάννη, κουκιά σκέρνω

Τό σφάλμα καί στά group, καί στις εταιρείες, καί στό κοινό καί σ' αυτούς πού κάνουν έκπομπές ή γράφουν στό μουσικό τύπο, είναι ότι περιμένουμε ένας δίσκος ή ένα τραγούδι νά μäs αλλάξει τή ζωή. "Οτι δέν κοιτάμε αυτό πού είναι, δέν παίρνουμε κάτι γι' αυτό πού είναι, αλλά θέλουμε νά βλέπουμε διάφορα δικά μας μέσα σέ όλα. Προβάλλουμε τόν έαυτό μας μέσα από κεί καί περιμένουμε ζαφνικά νά παίξει ό Σιδηρόπουλος φερ' είπειν new wave ή electro-pop. Αυτό δέν είναι δυνατό. "Ο Σιδηρόπουλος είναι αυτό πού είναι κι αυτό θά είναι πάντα. "Η τόν δέχεσαι έτσι ή δέν μπορείς νά περιμένεις άπ' τό Σιδηρόπουλο πράγματα πού έσύ θά ήθελες ίσως ν' άκούσεις. "Ασε πού βάζουνε τό φιλοακροάμον κοινό νά φτιάχνονται σέ στυλ ποδοσφαιρικές ομάδες οί χεβιμεταλλιστες καί οί

new wave καί οί πάνκς, οί καρεκλάδες καί δέ συμμαζεύεται. Θυμάμαι στά τέλη τοῦ '60 πού είχαμε χωριστεί στους Clapton—ικούς καί τούς Hendrix—ικούς. Ποιός ήταν ό καλύτερος. Καλύτερο στή μουσική είναι τό δισκάκι πού θά διαλέξεις νά άκούσεις μία δεδομένη στιγμή. Γιά κείνη τή

Όλυμπιακάρα

Είμαι Όλυμπιακός. Είναι νομίζω ή ομάδα πού έκφράζει πίο πολύ τήν "Ελλάδα. Διότι είναι κουρέλες, αλλά ώρες ώρες είναι μεγαλοπρεπείς κουρέλες. Κατ' άρχήν πιστεύω ότι οί φίλαθλοι τοῦ Όλυμπιακού έχουν μία ιδιαιτερότητα. Δηλαδή άμα είναι νά χάσει ή ομάδα τους προτιμάνε νά χάσει μέ μεγάλο σκόρ. "Αμα είναι, νά φάμε μία πεντάρα νά ήσυχάσουμε, νά μάθουνε τά τσογλάνια. Πράγμα πού είναι ύγεια, γιατί σημαίνει ότι ό άσθενής πράγματι άποζητάει τή θεραπεία του. Δέν έχω συναντήσει Παναθηναϊκό πού νά σκέφτεται έτσι.

Hellas

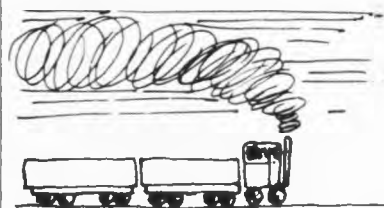
Πρώτα πρώτα έχω νά δηλώσω ότι είμαστε ή χώρα τής ξεφτίλας. "Από τά παιδιά τοῦ Δημοτικού πού τά 'βαλαν νά μιλήσουν γιά τό Πολυτεχνείο μέχρι τό ότι ή ένιαία άστυνομία θά λέγεται ΕΛΑΣ. "Αν έγω δηλαδή είχα ύπάρξει έλασίτης καί έβλεπα τόν άστυνομικό μέ ταμπέλα ΕΛΑΣ θά μου σηκωνότανε ή τριχα. Τό ίδιο ισχύει καί γιά τόν άστυνομικό, άντιστρόφως βέβαια. "Εφόσον σώνει καί καλά στήν όνομασία τών ένιαίων σωμάτων άσφαλείας πρέπει νά περιέχεται καί κάποια έννοια μακάβριου χιούμορ, άς τούς βαφτίζανε ΕΛ.Α... "Ελα στό θείο!!

Sunset Boulevard

"Η "Ελουντα είχε μία τρέλα. Ψώνιο τήν έκανα μέ τόν Καντάφι. "Ιδίως τήν ώρα πού κατέβαινε τις σκάλες μου θυμισε τή σκηνή στό τέλος τής «Λεωφόρου τής Δύσεως» πού κατέβαινε ή Γκλόρια Σουάσον τις σκάλες καί φώναζε «άνάπτε τους προβολείς, άνάπτε τά φώτα».

Καταπληκτικός ό Καντάφι. Πάντως μ' άρεσε όλο αυτό τό σκηνικό καί σέ κάτι τέτοια βλέπω μία παράξενα δημιουργική τρέλα στόν Παπανδρέου. Στήν έσωτερική κοινωνική ψυχολογία είναι πού δέν τά πάμε καλά. "Ο "Ελληνας όλο δυσκολίες έχει. Μία ζωή παράνομος σ' ό,τι κάνει. Παραδείγματος χάριν: "Αποφασίσανε κάτι γνωστοί μου νά κάνουν μία δουλειά. Πληροφορήθηκαν άρμοδίως ("Υπουργεία κ.λ.π. ύπηρεσίες) τί διατυπώσεις χρειάζονται γιά νά πάνε στήν "Ινδία νά αγοράσουν υπάσματα νά τά εισάγουν νά τά πουλήσουν στήν ελληνική αγορά. "Οταν τά φέρανε στό Τελωνείο, κάποιες διαδικασίες είχαν αλλάξει στό μεταξύ καί δέν τούς έπιτρέψανε νά τά βάλουνε μέσα. Καλά είπαν, τότε νά τά επανεξαγάγουμε νά πάμε νά τά πουλήσουμε άλλου, νά μή χάσουμε καί τά λεφτά μας. Ούτε αυτό όμως γινότανε γιατί έπρεπε λείε νά κατασχεθούν. Βρήκανε κάποιον σέ κάποιο "Υπουργείο πήρανε μία πλάγια άδεια επανεξαγωγής τά έβαλαν στις βαλίτσες, τά πήγανε στήν "Ιταλία, τά φορτώσανε σέ μία νταλικά τή ξαναμάσανε λαθραία καί τά πουλήσανε. Πουίς έχασε εντέλει; Τό ξύπνιο κράτος. Τί νά έκαναν οί άνθρωποι; "Οποιος "Ελληνας θέλει ν' αγοράσει κάτι στήν πατρίδα του καί μιλάμε κυρίως

γι' αυτοκίνητο, μοτό, ηλεκτρικές καί ηλεκτρονικές συσκευές πού είναι βέβαια είδη πρώτης ανάγκης πλέον ή πρέπει νά τό πληρώσει τρεις φορές πάνω άπ' τήν τιμή του ή νά παρακαλέσει κάποιο φίλο νά τοῦ τό φέρει λαθραία. "Εδώ πρέπει νά ψάχνεις νά βρεις τρόπους νά παρανομήσεις. "Αλλιώς δέν σου μένει φράγκο. Κι δλ' αυτά είναι σταγόνες νά ώκεανώ.

Πού νά πεί κανείς καί γιά τά πραγματικά κοινωνικά προβλήματα. "Οπως τούς πάνκς άς πούμε, πού είναι ό νέος τρόμος καί φόβος τών Νεοελλήνων σοσιαλιστικών άστών. "Η μάλλον, γιά νά άκριβολογούμε, τό πρόβλημα δέν είναι οί πάνκς, αλλά οί γονείς τους καί οί λοιποί συγγενείς τους. Θά επανέλθουμε στό θέμα.

"Υγιάνετε
Μήτσος

Η «Βουλή στην ΕΡΤ-2» άπεργεϊ...

Από τις πιο αγαπημένες σ' ένα όρισμένο κοινό, και όχι μόνο των επαρχιακών καφενείων, ή έκπομπή της ΕΡΤ-2 από τη Βουλή δυστυχώς έπεσε άδοξο θύμα της πολιτικής οξύτητας. Τι χάρη θά έχει πλέον να βλέπεις τον Κουτσόγιωργα να κατατροπώνει έρήμην τους αντιπάλους του και τον κ. Μητσοτάκη όταν δεν θά 'χει προηγηθεί τό «πολυβόλο» του κ. Κωστή Στεφανόπουλου;

Τό αξιοσημείωτο στην προκειμένη περίπτωση είναι ότι ο έμπειρος πολιτικός Κων. Μητσοτάκης έκτιμησε αμέσως την κατάσταση και επέφερε τό πλήγμα εκεί που πονάει: απαγόρευσε τή μετάδοση των αγορεύσεων των βουλευτών του διεκδικώντας αυτό που θεωρεί δικίο του μέ τό ύστατο όπλο κάθε εργαζόμενου, έστω και πολιτικού: τήν άπεργία.

Δύο λύσεις άπομένουν μετά άπ' αυτό στην κυβέρνηση: Ή θά άγνοήσει τά πνευματικά δικαιώματα των... δημιουργών και θά συνεχίσει τή μετάδοση άποσπασμάτων χωρίς τήν έγκριση των βουλευτών. Ή θά ύποκύψει στον άπεργιακό έκβιασμό και θά συνδιαλλαγεί και πάλι μέ τήν έπάραιτο γιά μιά... δίκαια λύση του προβλήματος. Εύχόμαστε τό καλύτερο προς όφελος του άπανταχού φιλοθεάμονος κοινού...

K.B.

Τό χιούμορ στις έπιστολές

Οι τακτικές περιπλανήσεις στις στήλες άλληλογραφίας των περιοδι-

κών σέ κάνουν άπαιτητικό άπέναντι στό χιούμορ των έπιστολών. Ός γνωστόν, γιά νά σχηματιστεί χαμόγελο στό πρόσωπο του άναγνώστη άπαιτείται κάποιος συνδυασμός άστείου του θέματος και «άισθησης χιούμορ» του γράφοντα. Φυσικά, όσο πιά άστείο τό θέμα, ή όσο ψηλότερο τό επίπεδο στό χιούμορ του έπιστολογράφου, τόσο πλατύτερο και τό χαμόγελο του άναγνώστη.

Πέρα όμως άπ' τήν κλασική αυτή ιστορία ύπάρχει και κάτι άλλο πού μπορεί νά χαρίσει, αντί χαμόγελου, τρανταχτό γέλιο. Είναι όταν τό άστείο του θέματος δεν έχει συνειδητοποιηθεί άπ' τόν έπιστολογράφο. Έπειδή τό παράδειγμα είναι τό κλειδί της κατανόησης, διαβάστε ένα γραμματάκι πού τσίμπησα στή «ΓΥΝΑΙΚΑ» τής 31.10.84 και τό παραθέτω αυτούσιο:

«Στίς 30.5.84 μπήκα στό παρεκκλήσιο πού βρίσκεται επί της οδού Δ. Άρεοπαγίου άπέναντι περίπου άπό τήν Άκρόπολη. Μέσα στό εκκλησάκι τουρίστες πολλοί και στή δεξιά πλευρά δύο μεσόκοπες Έλληνίδες φλυαρούσαν δυνατά, ενώ ή μία έκοβε τά νύχια των ποδιών της άλλης!!

Άφήνω τά σχόλια κ.λπ. στους άρμοδίους».

K.A.A. Άθήνα

Άκης Άηδόνης

Καραγκιόζης στό Γιάννενα

Από τις 25 Νοεμβρίου μέχρι τις 5 του Δεκέμβρη γίνεται στό Γιάννενα τό «δεκαήμερο άφιέρωμα στό λαϊκό θέατρο σκιών» πού όργανώνει ή θεατρική Συτροφία του Πανεπιστημίου Ίωαννίνων (ΘΕΣΠΙ). Άνάμεσα σ' άλλα τό άφιέρωμα περιλαμβάνει έξι παραστάσεις καραγκιόζη και τήν έκθεση φιγούρας και σκηνηκίων άπό τό παγκόσμιο λαϊκό θέατρο σκιών. Άχ, γιατί νά μήν είναι πιά κοντά τά Γιάννενα...

M.Π.

...Μέ φωνή γλυκιά ζεστή κι άντρίκια

«Λοιπόν, τό ξαναλέμε: Ή περίπτωση τής Άφροδίτης γεμίζει τόν άπλό άνθρωπο μέ αισιοδοξία. Αισιοδοξεί, διότι ή Άφροδίτη των προβολών, των φακών, των έφημερίδων και των σαλονιών είναι μία, ενώ οι επώνυμες και άνώνυμες γυναίκες τής προκοπής, τής εργασίας και τής δημιουργίας είναι μυριάδες.

Οι κοινωνίες όμως, δεν οικοδομούνται ούτε στηρίζονται άπό τις Άφροδίτες τής δημοσιότητας, αλλά άπό τις Άλλες του καθήκοντος.

Κι άπ' αυτό άκριβώς πηγάζει και ή δική μας αισιοδοξία».

X Θεοχαράτος,

EIKONEΣ τ. 1 (μέ άφορμή τήν ύπόθεση Γκιωνάκη—Άφροδίτης Κοζανιτά)

Γέμισε αισιοδοξία ό άπλός άρσενικός άνθρωπος διότι εύτυχώς αυτός αντί γιά Άφροδίτη ΕΧΕΙ τή «Μαρίνα πού ανατρέφει μέ ζήλο τά παιδιά της» τήν «Κατερίνα πού συντηρεί τά μικρότερα άδέλφια της», τήν «Χρυσάνθη πού εργάζεται δεκατέσσαρες ώρες μέσα κι έξω άπό τό σπίτι γιά νά τά φέρει βόλτα», τήν «Έλένη πού άκονίζεται δίπλα στον άντρα της μέ δόντια και μέ νύχια»... γιά νά μπορεί αυτός νά είναι Κόλιουμιστ. Κι όταν τόν βαραίνει ή πολλή θαλπωρή μπορεί νά βγαίνει και στή γύρα γιά καμιά Άφροδίτη σατέν νά ξεχαρμανιάζει κι άμα χρειαστεί... τής τραβάει και καμιά μπαταριά γιά νά μή διαμαρτύρεται.

A.Θ.

Τζάζ στη Θεσσαλονίκη

Η Θεσσαλονίκη θα είναι αυτές τις μέρες τό επίκεντρο των φίλων της τζάζ. Μέ την αγγίδα του Δήμου πραγματοποιείται από τις 25-11 ως τις 9-12 τό «Α' Διεθνές Φεστιβάλ Τζάζ και Αυτοσχεδιαζόμενης Μουσικής». Οί έκδηλώσεις περιλαμβάνουν ομιλίες από τόν Π. Ήλιοπουλο, τόν Α. Σακκά, τόν Γ. Μπαράκο και τόν Σάκη Παπαδημητρίου και 11 συναυλίες.

Η ελληνική συμμετοχή είναι πλούσια. Τίς συναυλίες ανοίγουν σύμφωνα μέ τό πρόγραμμα οί 'Αλεξίου, Lynch, Σαμαράς, Πολίτης και Τραπαλίδης κι ακολουθούν οί συναυλίες του Μανώλη Μικέλη, πιανίστα μέ ιστορική προσφορά στην τζάζ στην Ελλάδα, μέ τό κουίντετο του, μαζί μέ τούς Β. Παπαβασιλείου και Κ. Χρήστου στις 3-12. 'Ακολουθεί ή συναυλία του Σ. Παπαδημητρίου στις 5-12 πού κινείται στό χώρο του ελεύθερου αυτοσχεδιασμού.

Από ξένη συμμετοχή έχουμε:

■ Workshop de Lyon, ομάδα πού εμφανίστηκε στό τέλος της δεκαετίας του 60 και έδωσε μία από τίς σπάνιες συνεισφορές της γαλλικής μουσικής στη σύγχρονη τζάζ.

■ M.L.A. Blek, ομάδα πού δημιουργήθηκε από τόν πιανίστα Fred Van Howe και στηρίζεται στό χάλκινα όργανα (τρομπόνι - τρομπέτα) μέ μέλη τόν Paul Rutherford, Radu Malfatti και Mark Charig.

■ Evan Parker-George Lewis. 'Ο Parker είναι από τούς πύ σπουδαίους Άγγλους σαξοφωνίστες στην ελεύθερη αυτοσχεδιαζόμενη μουσική, παλιότερα μέλος της Globe Unity Orchestra. 'Ο Lewis ανήκει στη νεότερη γενιά των αμερικάνων μουσικών του ΑΑΣΜ, εξαιρετός τρομπονίστας, παλιότερα μέλος του κουαρτέτου του Antony Braxton.

■ Τό ντουέτο Misha Mengelberg, πιάνο μέ τόν Han Bennink μουσικό κρουστών, αλλά και πολλών άλλων οργάνων. Είναι οί σημαντικότεροι εκπρόσωποι της αυτοσχεδιαζόμενης μουσικής στην 'Ολλανδία.

■ Τό κουαρτέτο του Kenny Wheeler, τρομπετίστα μέ μεγάλη προσφορά σέ πολλά είδη της τζάζ, παλιότερα συνεργάτης του Α. Braxton και μέλους της Globe Unity και του τριό Azimuth. Μαζί του οί John Taylor, πιάνο, Chris Lawrence μπάσο, και John Marshall, τύμπανα, γνωστός από ή συνεργασία του μέ τούς Alexis Corner, Jack Bruce κ.ά.

■ Τό σεξτέτο του Steve Lacy, σοπράνο σαξόφωνο, παλιότερα συνεργάτης του Th. Monk. Ο Lacy έχει αναπτύξει ένα προσωπικό στυλ αναμειγνύοντας ρίζες τζάζ και άτονικά στοιχεία, μέ αναζήτηση σέ ποιητικά κείμενα (Λάο Τσέ, Brecht), μέ πειραματισμούς πάνω στον ήχο.

■ Τό ντουέτο Paul Lorens, πού έχει δημιουργήσει ένα πολύ προσω-

πικό σέτ κρουστών (άπό ταμπούρο μέρι... τηγάνια) και ασχολείται αποκλειστικά μέ τόν ελεύθερο αυτοσχεδιασμό, μέ τόν Paul Lutton πού εκτός από μουσικός, κατασκευάζει ό ίδιος τά όργανά του, τύμπανα, ζωντανά ηλεκτρονικά και ήχητικά έφφέ.

■ Τέλος τόν πιανίστα Mal Waldron, παλιότερο συνεργάτη των Mingus, Billy Holliday, J. Coltrane και Eric Dolphy.

Η έμφαση λοιπόν από πλευράς ξένων δίνεται στην ελεύθερη αυτοσχεδιαζόμενη μουσική. Στη Θεσσαλονίκη έξ άλλου υπάρχει παράδοση. Άς μήν ξεχνάμε ότι ό Σάκης Παπαδημητρίου είναι θρέμμα της...

Δ.Ο.

Κάλεσμα στό έγχρωμα κρουστά όλων των φυλών του τόπου

Γιά νά μή μείνουμε στους «Ήχους του Χειμώνα» ή όταν δέν κάνουμε τίποτα ζητάμε από τόν μπαμπά (π.χ. έξουσιοδοτημένο - κρατικό φορέα) νά μάς βοηθήσει.

Ένας άχαρος χειμώνας μπήκε. Ποιός παίζει μουσική στην Άθήνα; Πού; Σέ πόσες μέρες;... Βδομάδες;... Στά Δημήτρια, στη Θεσσαλονίκη; στό θέατρο Άμόρε, οργανωμένο από τό 'Υφυπουργείο; Μιά στις τόσες...

Επιτέλους μέ τί μάθατε νά ή βρίσκετε λαοί της Άττικής; Μέ τό ντίσκο—τσιφτετέλι στό «λαϊκό» ούισκάδικα... μέ τά μηχανικά ρεμπέτικα... μέ μουσική best-seller;

Κοιτάξτε ήν πόλη από ψηλά. Είμαστε κάπου 500, σκόρπιοι στους

λόφους βλέποντας πέρα ή γκρίζα κοιλάδα, ένα φανταστικό χειμωνιάτικο ήλιοβασιλέμα στό Σαρωνικό πού θά τά γεμίσει όλα φωτιά. 'Ο άέρας φυσάει από παντού. Στίς τσέπες μας έχουμε όλες τίς ειδήσεις, μάτσα έφημερίδες, περιοδικά και τρανζιστοράκια. Δέν πιάνουμε τίποτα, και άν ποτέ έμφανισθεί πειρατής στό κύματα θά αποδειχθεί έμπορος «έπιτυχιών».

Δέν μάθαμε τίποτα... Θά 'ρθεί κανένας ζωντανός μουσικός από άλλου νά μάς ξυπνήσει ή θά μάς φέρνουν πάλι τίς ψόφιες κότες των καλλιτεχνικών γραφείων;

Τό πράγμα είναι έμεις τί κάνουμε... Θά γυρίσουμε στη σπιτική ζεστούλα περιμένοντας άργά τό βράδυ τίς 3-4 καλές έκπομπές της βδομάδας;

Τίς φωνές του Σάκη Παπαδημητρίου, του Γιαννουλόπουλου, του Άρβανίτη, του Πουλικάκου, του Δασκαλόπουλου;

Άξιοπερίεργο... έκει πού δέν γίνεται πράγματα λέγονται πράγματα... Τίς φανταστικές μουσικές αυτών των έκπομπών, τίς ελεύθερες κουβέντες, αυτοί πού τίς άκούνε τί άραγε νά σκέφτονται ότι μπορούν νά κάνουν;

Τό ελληνικό ρόκ προσπαθεί νά δικαιολογηθεί γιατί έχει όχι ελληνικούς στίχους και αυτοί πού πάνε πρós ήν τζάζ προσπαθούν ακόμα νά βρουν τό σωστό ρυθμό στό δεδεκάμετρα... Μιά ζωή μέ τό φόβο του κενού.

... .. 'Ο ήλιος βούτηξε στό νότο. 'Υπέρροχες μώβ και κόκκινες λάμψεις, μάς χρωματίζουν.

Η Άφρική είναι άπέναντι, ό άέρας φυσάει από κεί... Τελευταία έλπιδά του «1984» και του 1984 γιά τούς πολιτιστικά άνένταχτους. ΑΦΡΙΚΑ βουίζει τρίζει χτυπάει... Έδώ οί μουσικόφιλοι τί χτυπάτε; Μόνο παλαμάκια;... Δοκιμάστε τούς ρυθμούς πού σάς άρέσουν και φτιάξτε και καινούργιους. Κόψτε τίς γατίσιες μελωδίες και δοκιμάστε τόν ήχο πού κάθε τι βγάξει όταν γίνει κρουστό. Μετά γράψτε μας νά βρούμε και τούς χώρους πού θά πειραματισθούμε μαζί.

Α. Κελέκης

■ Μέχρι τίς 12 Δεκεμβρίου θά διαρκέσει ή έκθεση Por la Amnistia στη Δημοτική Πινακοθήκη της όδου Πειραιώς. Έκτίθενται έργα 500 καλλιτεχνών από 30 χώρες πού έχουν προσφερθεί γιά ήν ύπόθεση της Γενικής Άμνηστίας στην Ούρουγουά, όπου παρά τίς πρόσφατες εκλογές πάνω από 600 πολιτικοί κρατούμενοι εξακολουθούν νά βρίσκονται στις σκληρότατες φυλακές του δικτατορικού καθεστώτος. 'Επειδή άνάμεσα στους τελευταίους συγκαταλέγεται ό Έλληνας Δημήτρης Σταυρινάκης, αλλά κυρίως επειδή πολλούς στην Ελλάδα έχει συγκινήσει ό θρύλος των Τουπαμάρος, είναι βέβαιο ότι ή έκθεση θά προκαλέσει μεγάλο ένδιαφέρον.

■ Νομίζω ότι τό περιοδικό ΕΙΚΟΝΕΣ διεκδικεί έπάζια τό έπαθλο των πύ άπαράδεκτων τίτλων πού συσσωρεύονται σέ ένα και μόνο έντυπο. Θαυμάστε: «'Ο άντρας των γυναικών», «'Ο πεινασμένος αγριόγατος πήρε πρωτιά», «Τόν σκότωσα αλλά... είναι έδω», «'Ο γελαστός διπλωμάτης», «'Από τούς αιθέρες στη ζούγκλα της ασφάλτου», «Τά θηλυκά του Καντάφι», «'Ο Ντίλιγκερ της Βέροιας», «Σκανδαλό δίχως σύνορα», «'Ο άριστος άλωνίζει» κ.ά. Στίς έπάλξεις του άκρατου λαϊκισμού στέκει ό Φιλιππόπουλος μέ τόν «κοντυλοφόρο» του και έφύσον κανείς δέν είναι άρμόδιος αλλά ούτε και διαθέσιμος νά ασχοληθεί μαζί τους άς παρέμβει τουλάχιστον ή άγορανομία, ή έστω τό κέντρο λαϊκής έπιμόρφωσης...

■ Στην πανεθνική έκστρατεία γιά τό κίτς πού οργανώνει τό ΑΝΤΙ αυτές τίς μέρες, θεωρούμε σάν μία μικρή συμβολή ήν ύπόδειξη του «πύό κίτς άπ' όλα» σημείου του τόμου πού έκδόθηκε. Τά όνόματα αυτών πού γράφουν! 'Ιδού: Χρ. Βακαλόπουλος, Χρ. Γιανναράς, Περ. Γιαννόπουλος, Μ. Γιουρσενάρ, Γ. Καλιόρης, Χ. Καμπουρίδης, Α. Κελαηδόνης, Α. Κολτσιδοπούλου, Δ. Κούτσικου, Α. Κυριακίδου-Νέστορος, Π. Μαρτινίδης, Μ. Μποσταντζόγλου, Δ. Πικιώνης, Δ. Ραυτόπουλος, Δ. Σκάλος και Ν. Χατζηκυριάκος-Γκίκας. Προλογίζει ή ύπουργός Πολιτισμού και 'Επιστημών Μελίνα Μερκούρη. Μιλάμε γιά πολύ κίτς ή, γιά νά διακινδυνέψουμε τόν όρο στό ελληνικά, μιλάμε γιά Τό πασάλεμμα.

Πάντως, πέρα άπ' τ' άστεία, τόσο ή έκδοση «Κάτι τό ώραιόν» όσο και ή έκθεση πού διοργανώνει τό ΑΝΤΙ άπ' τίς 29/11 - 4/12 στό Έκθεσιακό Κέντρο Άθηνών (Σεβαστουπόλεως 135) παρουσιάζουν ένδιαφέρον.

■ Κυκλοφόρησε πρίν μερικές μέρες ό «Τρίτος δρόμος» του - και - συνεργάτη μας Γ. 'Ιωάννου από τίς εκδόσεις Καστανιώτη. Πρίν μπου με ασια στό νέο χρόνο θά έκδώσει και ό Σχολιαστής τό «Γνήσιο 1984» σέ βιβλιάρκι. Περιμένουμε λοιπόν τόσo τό βιβλίο όσο και ή νέα σειρά του Γιάννη 'Ιωάννου στό περιοδικό. Η μήπως δέν θά είναι σειρά και θά 'ναι κάτι άλλο;

Α.Θ.

κταση και φυσικός σύμμαχος της ανάγκης για «περισσότερο βλέμμα», με μεγαλύτερο πεδίο και αυξημένη διεισδυτικότητα. Τό σινεμά δέν είναι «άνοικτό παράθυρο στόν κόσμο», όπως ήθελε ο Μπαζέν. Καί δέν είναι, κάτι τέτοιο, καμιά θόνη. Όσο κάθε κάδρο, αποκαλύπτοντας όλο και πιό πολλά, τήν ίδια στιγμή θά προωθεύ τή διαδικασία τής απόκρυψης, τό ήδονοβλεπτικό βλέμμα θά είναι τό πιό άγνό αυτού του κόσμου. Οί επαγγελματίες θεατές είναι καιρός νά τό όμολογήσουν και στόν έαυτό τους και στους γύρω τους.

Περίεργεια:

Άν στην πρώτη ταινία (1934) ό ήρωας βρισκόταν άθελά του μπροστά στην άποκάλυψη ενός μυστικού, στό ρημέικ του The man who Knew too much («Ό άνθρωπος πού γνώριζε πολλά» — 1955), πού είναι και τό μοναδικό στην ιστορία του κινηματογράφου πού γυρίζεται από τόν ίδιο σκηνοθέτη, έδώ δέν είναι άλλα αυτός πού «γνώριζε πολλά», όσο αυτός πού «ήθελε νά μάθει περισσότερα». Τό κατεξοχήν άμάρτημα, λοιπόν, θά του στοιχίσει μιά σειρά δοκιμασίες, διανθισμένες μέ τό γνώριμο χιούμορ, ως τήν τελική σκηνή στό Άλμπερτ Χώλ του Λονδίνου, δείγμα τής άπαράμιλλης δεξιοτεχνίας και «μοντέλο τής χιτσκοκικής σασπένς».

Έγκλημα:

Στό Rope («Ό θηλεία» — 1948), ό φόνος, τό θύμα και οί ένοχοι γίνονται γνωστοί από τό ξεκίνημα κιόλας του φίλμ. Στό υπόλοιπο τής διάρκειάς του, ό Χίτσκοκ παίζει τό παιχνίδι τής γάτας μέ τό ποντίκι, αυτός κι οί θεατές άπ' τή μιά, οί δύο συνεργοί κι ό πρώην καθηγητής τους, άπ' τήν άλλη. Άρκετή είρωνεία, άναφορές στόν παρεξηγημένο νικσεισμό, ψυχολογική χρήση των χρωμάτων και ρακόρ (σύνδεση πλάνων) στην πλάτη ήθοποιών, ώστε νά μή προδίδεται ή άλλαγή φίλμ και νά διατηρείται ή αίσθηση τής σκηνικής και χρονικής συνέχειας (ό φιλικός χρόνος ταυτίζεται μέ τόν πραγματικό), πράγμα πού έγινε άφορμή νά γράψουν διάφορα οί συνεργάτες έντύπων, περί ψευδαισθήσεων, ενός και μόνου πλάνου, μέχρι και γιά πειραματισμούς πού τώρα, βέβαια, έχουν ξεπεραστέ (!). Νά φταιεί, άραγε, άποκλειστικά, ό άγριος άνταγωνισμός στό χώρο του Τύπου;

Ένοχές:

Ένας καπετάνιος, μιά γριά γεροντοκόρη, ή πρώην σύζυγος του θύματος, όλοι έχουν και κίνητρα και ένοχές και ύποψίες τους βαραίνουν, άλλ' άποδεικνύονται άθώοι. Άπό τίς ταινίες του Χίτσκοκ δύο έχουν σάν κεντρικό θέμα τήν ανθρώπινη ένοχή, μ' όλες τίς χριστιανικές ή μή επιπτώσεις μιάς τέτοιας προβληματικής. Όμως, ό,τι στό «13 έγκλήματα ζητούν ένοχο» έξαντλείται σέ ρητορική και σπουδαιοφάνεια, έδώ μετατρέπεται σέ σαρκασμό και μακάβριο χιούμορ. Μαζί μέ τό πτώμα, άνεβοκατεβαίνουν στη γή, τό μαρτύριο κι ή δοκιμασία, τό προπατορικό άμάρτημα κι ή άπώθηση τής ένοχής, ή ταραγμένη συνείδηση κι ή διεκδίκηση τής πατρότητας ενός φόνου πού δέν έχει ένοχους, γιατί, άπλούστατα, δέν έγινε ποτέ. Τό Trouble with Harry («Ποιος σκότωσε τόν Χάρρυ» — 1956) είναι τό μόνο από τά πέντε φίλμ πού δέν έχει γιά πρωταγωνιστή του τόν Τζέιμς Στιούαρτ. Έχει όμως έναν μικρό, στό ρόλο του γιού τής Σίρλεϋ Μακλέην, ό όποιος λέει: — «Σήμερα είναι αύριο, άφού χθές ήταν σήμερα και αύριο θά είναι χθές!» Περιεργή λογική, σάν τό όνειρο ή τών παιδιών, πού ήξερε πολύ καλά νά ξυπνάει μέσα μας ό μακαρίτης Άλφρεντ, σά συνεπής έραστής τής άθωότητας πού κρύβουν τά φαντάσματα του κινηματογράφου.

Άνδρέας Γύρος

ΠΕΡΑΣΑΝ ΔΕΚΑ ΜΗΝΕΣ από τό περσινό φεστιβάλ του Βερολίνου, αλλά ίσως ούτε στά επόμενα δέκα χρόνια δέ θά ξεχάσω τήν εικόνα τής ευγνωμοσύνης. Τριγυρνούσε στά μάτια δύο γηραιών κυριών πού σχεδόν άπελπισμένες, περιμένοντας στό κρύο, δέν μπορούσαν νά σταθεροποιήσουν τό βλέμμα τους άνάμεσα σέ μένα και τά εισιτήρια πού τούς πρότεινε, ξαφνικά, ένας άγνωστος.

Τό βράδυ εκείνο, μαζί μέ άλλους, είδαμε κι οί τρεις τό Vertigo, μία από τίς πέντε ταινίες του Χίτσκοκ πού ύστερα από είκοσι ολόκληρα χρόνια δικαστικών αγώνων άνάμεσα στις εταιρείες διανομής, επιτέλους βγήκαν από τά κουτιά τους κι άρχισαν νά κάνουν τό γύρο του κόσμου.

Χάρη σ' αυτή τήν παγκόσμια επανέκδοση έφτασαν κι ως έδώ, ένώ τόσα καλοκαίρια μέ «άφιέρωματα» και έξασφαλισμένα εισιτήρια σίγουρα θά θυμίζουν στους επιχειρηματίες των θερινών σινεμά κάτι από τίς παλιές, καλές μέρες του κινηματογράφου.

Κλείνοντας πρίν λίγες μέρες τόν κύκλο τής δειγματοληπτικής προβολής τους, τά πέντε αυτά κλασικά συνεχίζουν σέ περισσότερους κινηματογράφους, δημιουργώντας σ' άλλους τήν έλπίδα μεγαλύτερων εισπράξεων και σ' άλλους τήν προσμονή τής καινούργιας επαφής.

Τίλλυγος:

Ό Χαρλότα μπαίνει στην ψυχή τής Μαντλέν, αλλά όταν ή τελευταία αυτοκτονεί, δέν είναι παρά ή Τζούντι. Τό χτένισμα είναι ίδιο, όπως τό γκρί ταγιέρ, οί μαύρες γόβες και τό παλιό μενταγιόν. Όταν θά συντελεστεί ή μεταμόρφωσή της, στό είδωλο πού κάποτε ή ίδια υπήρξε, τό μενταγιόν θά προδώσει τήν Τζούντι (Κίμ Νόβακ) κι ό Σκότι (Τζέιμς Στιούαρτ) θά τήν οδηγήσει στό καμπαναριό του ισπανικού μοναστηριού. Ό ύλη κερδίζει πάντα στό δύσκολο παιχνίδι μέ τό πνεύμα, άλλ' αυτός θά τής πεί, πόσο πολύ τήν αγάπησε, πόσο αγάπησε τή

Μαντλέν, άντί νά ρωτήσει γιατί τόν άφησε ν' αγαπήσει κάτι τό άνύπαρκτο. Τό Vertigo («Δεσμώτης του Ίλιγγου» — 1958), περισσότερο από ύποδειγματικό θρίλερ, άποτελεί τό θρίαμβο του φορμαλιστικού μελοδράματος, όπου τό κυνήγι τής χίμαιρας και των φαντασμάτων γίνεται πιό πραγματικό κι άπ' τή γυναίκα, ένώ ή άναζήτηση του άπρόσιτου ίσοδυναμεί μέ τήν πιό φανταχτερή άπόδειξη του έρωτικού πάθους. Όμως, τό πάθος, σάν ωραίο ψέμα, θέλει νά τό πιστεύουμε, γι' αυτό παρά τούς κινδύνους και τό φόβο πού προκαλεί τό κενό, ή έλξη του δημιουργεί τόν ίλιγγο πού, κατά βάθος, φωνάζουμε νά μās παρασύρει λυτρωτικά. Ό διαύγεια είναι τύφλωση, τό ψυχολογικό σέξ άναπλήρωση τής σάρκινης ύπόστασης, οί επιάλτες τό τίμημα τής ένοχής κι ό πόθος τό συναίσθημα τής άδυναμίας, του φευγαλέου, του άπροσδιόριστου. Ό Χίτσκοκ μοιάζει νά συμφωνεί πώς «ό,τι ύπάρχει δέν μπορεί νά γίνει άντικείμενο πόθου, άκριβώς επειδή ύπάρχει». Σέ τούτο τό γεμάτο έρωτισμό, φετίχ, μυστήριο και γοητεία φίλμ, άν ύπάρχει κάτι σίγουρα, είναι ή διάχυτη όσο και παντοτινή μαγεία του, σάν εκείνη πού άσκοούν τό μεγάλο ψέμα κι ή μεγάλη αλήθεια, όταν μās σφυρίζουν τό τραγούδι τής πιό εύγενικής άπάτης, του σινεμά.

Όδονοβλεπνίες:

Δίπλα στό κλασικό θέμα του χιτσκοκικού έργου, πώς δηλαδή τά φαινόμενα άπατούν, γιά πρώτη φορά μιά ταινία βάζει στό κέντρο τής μυθοπλασίας της τή σχέση του θεατή μέ τίς εικόνες, τή φύση του κινηματογράφου και των νόμων τής αφήγησης. Τό Rear window («Σιωπηλός μάρτυς» — 1954) έγγράφει στό άναστατικό του σύστημα, άκριβώς τόν άναστατικό μηχανισμό πού πάνω του στηρίζεται τό σινεμά. Ό γύφος στό πόδι του καθηλωμένου φωτορεπόρτερ μπορεί νά ύπογραμμίζει τόν εύνοχισμό του, αλλά ό τηλεφωκός γίνεται προέ-

ΤΕΤΟΙΕΣ ΩΡΕΣ ΠΑΝΤΑ
ΖΗΛΕΥΩ ΤΟ ΞΑΔΕΡΦΟΝΟΥ...

ΓΙΑΤΙ, ΠΟΥ
ΖΕΙ Ο ΞΑΔΕΡΦΟΣ
ΣΟΥ;

ΔΕΝ ΖΕΙ!
ΨΟΦΗΣΕ ΑΠΟ ΔΙΨΑ
ΠΕΡΥΣΙ ΣΤΗ ΜΕΓΑΛΗ
ΞΗΡΑΣΙΑ!..

ΧΛΕΜΠΟΥΡΑ ΓΙΑΤΙ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ
ΕΣΥ ΝΑ ΕΙΣΑΙ ΚΑΤΩ ΑΠ' ΤΗΝ ΟΜΠΡΕΛΑ
ΚΙ' ΕΓΩ ΝΑ ΒΡΕΧΟΜΑΙ;..

ΓΙΑΤΙ ΔΕΝ ΜΑΣ
ΧΩΡΑΕΙ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΔΥΟ
Η ΟΜΠΡΕΛΑ.

ΤΟΤΕ ΓΙΑΤΙ
ΔΕΝ ΠΑΙΡΝΑΝΕ ΔΥΟ
ΟΜΠΡΕΛΕΣ;

ΞΕΡΕΙΣ ΠΟΛΥ
ΚΑΛΑ ΟΤΙ ΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ
ΜΑΣ ΔΕΝ ΜΑΣ ΕΠΙΤΡΕΠΟΥΝ
ΔΥΟ ΟΜΠΡΕΛΕΣ...

...ΑΜΟΣΤΕ ΕΣΥ
ΔΕΝ ΕΧΕΙΣ ΑΝΑΓΚΗ!
ΕΧΕΙΣ ΤΗ ΓΟΥΝΑ ΣΟΥ!

ΟΡΑΙΑ, ΤΟΤΕ ΜΗΠΟΣ
ΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΑΣ
ΜΑΣ ΕΠΙΤΡΕΠΟΥΝ ΕΝΑ
ΣΕΣΟΥΑΡ;

ΠΑΝΤΟΣ ΕΓΩ ΔΕΝ ΕΧΩ
ΚΑΤΑΛΑΒΕΙ ΑΚΟΜΑ ΓΙΑΤΙ ΤΗ
ΜΟΝΑΔΙΚΗ ΜΑΣ ΟΜΠΡΕΛΑ ΘΑ
ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΤΗΝ ΚΡΑΤΑΣ ΕΣΥ...

ΤΙ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΣ ΝΑ ΠΕΙΣ
ΒΑΓΓΕΛΗ, ΟΤΙ ΕΙΜΑΙ ΑΔΙΚΙΑ
ΕΣΥ ΝΑ ΒΡΕΧΕΣΑΙ
ΚΙ ΕΓΩ ΟΧΙ;

ΓΙΑΤΙ, ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ;

Ε ΛΟΙΠΟΝ ΚΑΛΑ ΚΑΝΕΙ
ΚΑΙ ΕΙΝΑΙ! ΠΑΡ' ΤΟ
ΑΠΟΦΑΣΗ ΚΑΙ
ΒΟΥΛΟΣ' ΤΟ!

ΠΛΑΦ

ΚΑΤΙ ΤΕΤΟΙΕΣ
ΣΤΙΓΜΕΣ ΕΙΝΑΙ ΠΟΥ
ΓΙΝΕΤΑΙ ΚΑΝΕΙΣ
ΘΡΗΣΙΚΟΣ!...

Αρκά

ΟΡΙΣΤΕ! ΟΛΗ ΜΕΡΑ
ΣΤΗ ΒΡΟΧΗ, ΤΕΛΙΚΑ
ΤΗΝ ΑΡΠΑΞΑ!...

ΕΝΑ ΣΥΛΛΑΧΑΚΙ
ΕΙΝΑΙ! ΔΕ ΘΑ ΤΟ
ΚΑΝΟΥΜΕ ΘΕΜΑ!
ΕΠΡΟΣ ΕΤΟΙΜΑΣΟΥ
ΓΙΑ ΠΡΟΒΑ.

ΤΙ ΠΡΟΒΑ ΧΛΕΜΠΟΥΡΑ;
ΕΙΜΑΙ ΑΡΡΩΣΤΟΣ ΣΟΥΛΕΟ!

ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΜΙΤΕΧΝΗ
ΒΑΓΓΕΛΗ, ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ
ΑΡΡΩΣΤΙΑ! ΟΣΟ ΑΝΑΠΝΕΙ
ΔΟΥΛΕΥΕΙ!...

...ΤΟ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟ ΠΡΑΓΜΑ ΠΟΥ
ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΣΚΕΠΤΕΤΑΙ Ο ΚΑΛ-
ΛΙΤΕΧΝΗΣ, ΕΙΝΑΙ Ο ΕΑΥΤΟΣ ΤΟΥ!
Η ΤΕΧΝΗ ΔΙΝΕΙ ΠΟΛΛΑ
ΑΛΛΑ ΖΗΤΑΕΙ ΠΙΣΤΗ ΚΑΙ
ΑΥΤΑΠΑΡΝΗΣΗ ΚΑΙ

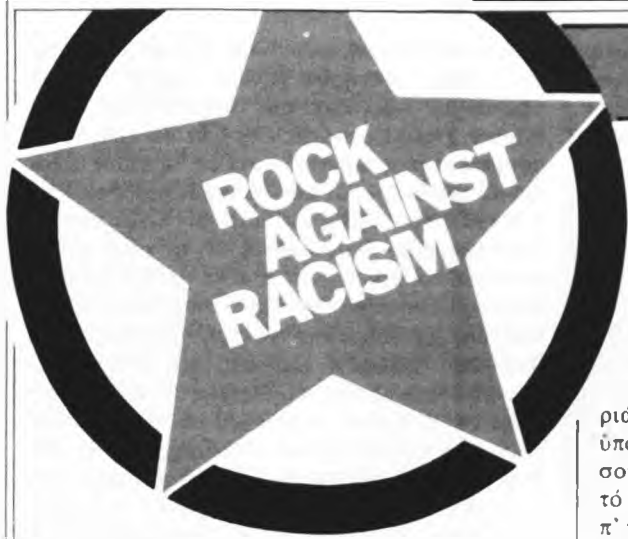
ΑΑΑΑΑ

...ΕΤΣΙ ΚΑΙ ΜΕ ΚΟΛΛΗΣΕΙΣ,
ΘΑ ΣΟΥ ΒΓΑΛΩ ΤΟ ΠΕΤΣΙ
ΛΟΥΡΙΔΕΣ!...

Αρκά

Special Aka:

‘Η απαγόρευση του B.B.C.

ΜΕΣΑ ΣΤΟ 1984 κυκλοφόρησε ένας δίσκος των ανανεωμένων (και μουσικά) Specials κάτω από το όνομα «The SPECIAL AKA - in the Studio». Πρόκειται για ένα πολύ καλό δίσκο, που προσωπικά μου είναι δύσκολο να τον κατατάξω σε κάποια συγκεκριμένη μουσική φόρμα. Πάντως, φαίνονται καθαρά κάποιες επιδράσεις της ρέγγε, σε συνδυασμό με εκείνα τα στοιχεία του Ska που καθόρισαν τη μουσική των Specials την πρώτη τους περίοδο 1978-1980.

‘Αν είναι όμως κάτι που κάνει το δίσκο ακόμα περισσότερο ενδιαφέροντα είναι το γεγονός ότι το BBC απαγόρευσε την αναμετάδοση δυό τραγουδιών του. Του «Nelson Mandela» και του «War Crimes». Τό πρώτο ζητά την απελευθέρωση του μέλους του ‘Αφρικανικού ‘Εθνικού Κονγκρέσου (ANC) Νέλσον Μαντέλα από τις φυλακές του ρατσιστικού καθεστώτος της Ν. ‘Αφρικής, ενώ το δεύτερο αναφέρεται στη γενοκτονία των Παλαιστίνιων —και όχι μόνο αυτών— στη Βυρηντό.

Βέβαια, το BBC δεν χαρακτηρίζεται από τη λατρεία του σε τραγούδια με πολιτικό περιεχόμενο. Όμως, δεν συνηθίζει να απαγορεύει «έπισημα» την αναμετάδοσή τους. ‘Απλά, τά άγνω-εί. ‘Η πρώτη απαγόρευση μετά από πάρα πολλά χρόνια, άφορούσε το Anarchy in the U.K., και το God Save the Queen των Sex Pistols το 1976. ‘Ακολούθησαν μερικές ανακοινώσεις για πιθανές απαγορεύσεις κομματιών των Tom Robinson Band και των Clash, που όμως ποτέ δεν εφαρμόστηκαν. ‘Η πρώτη «έπισημη» απαγόρευση, ά-π’ ό,τι ξέρω τουλάχιστον, έρχεται με το δίσκο των Special Aka.

‘Αν αναζητήσουμε τους λόγους αυτής της απαγόρευσης, δεν μπορούμε ν’ άρκεστούμε στο γεγονός ότι είναι «γενικά» κατασταλτικοί απέ-ναντι σε μία «ανάτρεπτική» μουσική με «έξερ-γμένους» στίχους, όπως πιθανότατα συνέβαινε με την περίπτωση των Sex Pistols το 1976. ‘Η εποχή του «καθαρού» punk στη Βρετανία έπε-σε ανεπιστρεπτή, και οι στίχοι των περισσότε-ρων συγκροτημάτων μετά το 1980 είναι άρκετά παρακαμιακοί, μηδενιστικοί, αυτοκαταστροφικοί και σε τελευταία ανάλυση στίχοι παραίτησης και όχι εξέγερσης, για να ένοχλήσουν το BBC. ‘Η «κοινωνική κριτική» που άσκοουν είναι τόσο γενική, άοριστη και έσωστρεφής που περισσό-τερο καταλήγει στην ψυχωτική αυτομομφή, παρά στην —έστω χωρίς έλπίδα— αντίσταση.

‘Ο δίσκος των Special Aka έρχεται ν’ άντικα-ταστήσει την άοριστη με συγκεκριμένους στό-χους. Είτε είναι άμεσα και «καθημερινά» κοινο-νικοί («‘Αν είσαι, λοιπόν, ρατσιστής ή φίλος μας πρέπει να πάψει — κι αν οι φίλοι σου είναι ρατσιστές — μην προσποιείσαι ότι είσαι φίλος μου — γιατί έφτασε ή ώρα — ή φίλιά ΜΑΣ να τελειώσει — ΑΝΤΙΟ»), είτε —και αυτό είναι τό κυριότερο— συγκεκριμένα πολιτικοί. («Λευτε-

ριά στον Νέλσον Μαντέλα — υποστηρίζει την ύπόθεση του ‘Αφρικανικού ‘Εθνικού Κογκρέ-σου— μόνο ένας άνθρωπος σ’ ένα μεγάλο στρα-τό — Λευτεριά στον Νέλσον Μαντέλα ή ‘Α-π’ τους τάφους του Μπέλσεν που καίγαν τους άθώους — στη γενοκτονία της Βυρηντού, τό ‘Ισραήλ δεν έμαθε τίποτα; — ακόμα άκούω τά κλάματα, ποιός θά πάρει την εύθυνη — οι άριθμοί είναι άλλιώτικοι, τό ΕΓΚΛΗΜΑ τό ίδιο»).

Τό 1979, ό «Special» Stan Campbell δίνοντας συνέντευξη στό Temporary Hoarding (περιοδι-κό του RAR — ρόκ ένάντια στον ρατσισμό) δήλωνε: «Τί φταίει για τό ρατσισμό; Τί φταίει για τή μιζέρια μας; Τί φταίει για τήν άνεργία; Οί πλούσιοι και τό κράτος! Όχι τό κράτος της Θάτσερ μόνο. Τό κράτος κάθε κυβέρνησης.

Γι’ αυτό και γώ τρέχω σε κάθε συναυλία του ANL (‘Αντιρατσιστικού Συνδέσμου)».

Κι αυτό είναι ένα άλλο χαρακτηριστικό των Specials. Ποτέ δεν προσποιήθηκαν τους έλίτ τύπους, αλλά ήταν πάντα μέσα σ’ αυτό που θα μπορούσαμε να πούμε «μάχιμη μουσική» και ουσιαστικά δεν έλειψαν ποτέ από συναυλίες του RAR, συγκροτώντας μαζί με τους Tom Robinson Band, Steel Pulse, Beat, Piranhas και άρχικά τους Clash τον βασικό πυρήνα του. ‘Ακόμα και ή εταιρία δίσκων «Two tones» που έστησαν μαζί με άλλα συγκροτήματα είχε σά στόχο τον συνδυασμό του λευκού και του μαύρου ήχου, και σαν μουσική και σαν σύνθεση των ίδιων των συγκροτημάτων.

Μιά ανάλυση της σχέσης — πολιτικής και μουσικής στη Βρετανία ξεπερνά τά πλαίσια αυτού του σχόλιου. Όμως, αν ψάξουμε να βρούμε τους λόγους της απαγόρευσης των τρα-γουδιών άπ’ τό BBC, θά τους βρούμε πολύ περισσότερο στην —έστω και λίγο άφελή— πολιτική διάσπαση των δυό κομματιών των Specials AKA, παρά σε κάποια επάνοδο μαζικής κοινωνικής κριτικής σαν τήν εποχή των runks. Σε τελευταία ανάλυση, ή άπεργία των άνθρακω-ρύχων έχει φέρει ξανά τήν άμεση πολιτική δράση στο προσκήνιο, έξοστρακίζοντας τις γενικόττες του «πόσο κακιά είναι ή μιζερη κοινωνία μας» στην έσωστρέφεια των έλίτιστι-κων μουσικών παιχνιδισμάτων.

Σίγουρα ό δίσκος των Specials Aka δεν είναι ό καλύτερος μουσικά που άκουσα τό 1984. Όμως, συνδυάζοντας τήν παράδοση του Ska, με ένα πιό γρήγορο Beat, τήν ποικιλία των πνευ-στών με τά έξαιρετικά φωνητικά, φτιάχει ένα σύνολο που προσθέτοντας τους στίχους, άξίζει να προσεχτεί. Τό ότι ό Elvis Costello έχει κάνει τήν παραγωγή του «Nelson Mandela» και συμ-μέχει στά φωνητικά του τραγουδιού δεν είναι τυχαίο.

Κώστας Πίπτας

ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΕΝΑΜΙΣΗ περίπου χρόνο, συγκροτήματα όπως οι Dream Syndicate, οι True West, οι Green on Red ή οι Rain Parade, θεωρήθηκαν ότι δημιούργησαν την απαρχή του σύγχρονου αμερικάνικου «underground», αποτελώντας συγχρόνως τους καταλληλότερους διαφημιστές για το ότι η αμερικάνικη μουσική σκηνή θα έπαιρνε πάλι τη θέση που της άξιζε, στις καρδιές και τις συνειδήσεις όλων αυτών που έβλεπαν τη βρετανική στασιμότητα, αλλά κυρίως την επικράτηση της υπολογιστικής πόπ και τη μετατόπιση του κέντρου βάρους από την ίδια τη μουσική σε άλλα πράγματα που όλοι γνωρίζουμε μία και βρίσκονται συνεχώς δίπλα μας.

Σήμερα, το χειμώνα του 1984, τα ίδια αυτά συγκροτήματα, ηχογραφούν πλέον για μεγάλες εταιρείες αντί για εκείνες τις μικρές, ανεξάρτητες της Καλιφόρνια και περνάνε σε σελίδες μουσικών εντύπων εύρειας κατανάλωσης (τύπου Rolling Stone ή Billboard) αντί για εκείνες τις άσημαντες παραγραφούλες διαφόρων τοπικών «fanzines» ή απόλυτα ειδικών περιοδικών. Στη θέση τους, έχουν περάσει άλλα ονόματα και στη θέση αυτών των άλλων ονομάτων θα περάσουν σε λίγο καιρό άλλα πιο καινούργια και η ιστορία θα επαναλαμβάνεται όπως τόσα και τόσα χρόνια.

Όμως αυτή τη φορά, τα πράγματα δεν είναι ακριβώς έτσι...

Τι είναι αυτό ακριβώς που κάνει έναν οπαδό της σύγχρονης μουσικής να δέχεται με ένθουσιασμό το πρώτο βήμα ενός ρόκ γκρούπ, που φαντάζεται με το μυαλό του, ότι αποτελεί τμήμα μίας ολόκληρης κίνησης και το ίδιο ακριβώς γκρούπ να το απορρίπτει στο δεύτερο ή τρίτο του βήμα, γιατί του γκρεμίζει μπροστά στα μάτια του, ότιδήποτε είχε φανταστεί (πράγμα που ποικίλλει από μυαλό σε μυαλό);

Υπάρχουν εκείνοι που με θαυμαστή πράγματι ψυχραιμία (που μεταφράζεται σε άγνοια) απορρίπτουν ότιδήποτε μεταπηδά από το ανεξάρτητο κύκλωμα σε κάποια «major» εταιρεία. Θεωρούν ότι αυτόματως ο καλλιτέχνης πούλησε την ψυχή του στο διάβολο και ότι από άγνός έκφραστής αυτού που όλοι αγαπάμε μετατράπηκε, σε χόρο μηδέν, σε παμπόνηρο κερδοσκοπό, που αλλοιώνοντας τη μουσική του, επιδιώκει να αγγίξει περισσότερο κόσμο με σκοπό να τα πάρει.

Υπάρχουν ακόμα αυτοί, οι όποιοι, χωρίς να φτάνουν στο επίπεδο των πρώτων, αγανακτούν, όταν για παράδειγμα οι Άγριες, φαζαρισμένες κιθάρες παραχωρούν τη θέση τους σε ακουστικά, μελωδικά σχήματα ή οι «υπόκοι» «σκοτεινές» και «άρρωστες» φωνές μετατρέπονται σε συμβατικές, παραδοσιακές εκφραστικές διεξόδους. Οι άκρατες αποχρώσεις του ρόκ εντ ρόλλ, συγκινούσαν πάντα πιο πολύ, αυτούς που θέλουν αλλά δεν μπορούν.

Όμως, ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΤΙΠΟΤΑ ΚΑΚΟ ΣΤΟ ΝΑ ΜΕΤΑΠΗΔΗΣΕΙ ΚΑΠΟΙΟ ΠΡΩΗΝ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟ ΓΚΡΟΥΠ ΣΕ ΜΕΓΑΛΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ. Άρκει η μεταπήδηση να μη συνοδεύεται από κάποια απορρόφηση (που μπορεί να εμφανιστεί με πολλά πρόσωπα). Τό 1977-1978, οι μεγάλες βρετανικές εταιρείες μάχονταν μεταξύ τους για το ποιά θα υπογράψει τα «hoi» πάνκ ονόματα εκείνης της εποχής. Ποιά από εκείνα τα ονόματα έχουν χάσει σήμερα την αξιοπρέπεια, τη φήμη και το θαυμασμό; ΚΑΝΕΝΑ. Οι Sex Pistols και οι Jam διέλυσαν προτού ακριβώς μεταβληθούν σε παρωδίες. Οι Clash, οι Banshees και οι Stranglers (μουσικοί με άνεπτυγμένο καλλιτεχνικό αίσθητήριο — πράγμα που φάνηκε αργότερα), περνώντας από πολλά ενδιάμεσα στάδια, έχουν φτάσει σήμερα σε σημείο να κάνουν ακριβώς αυτό που θέλουν, δίχως

έξωτερικές παρεμβάσεις από κανένα. Τό αν ή αισθητική τους άλλους ενοχλεί, άλλους μαγνητίζει είναι τελείως άσχετο. Οι Damned, που ποτέ δεν πήραν τον έαυτο τους στα σοβαρά, εξακολουθούν να μαστίζονται από έσωτερικές αναταραχές, όμως ούτε μία στιγμή δεν έπαψαν να άρσουν, σ' αυτούς που έπρεπε να άρσουν. Θέλετε και συνέχεια; Αργότερα, οι X.T.C. (V-irgin), οι Bunnymen (WEA), οι Cure (Polydor), οι Simple Minds (Virgin), συγκροτήματα που πραγματικά έπρεπε να ανήκουν σε μεγάλες εταιρείες, δεν έχουν χάσει τίποτα από την πιστότητα και την εμπιστοσύνη που πρέπει κανείς να τους δείχνει. Στην Αμερική, τα δύο τελευταία χρόνια, πραγματοποιείται μία ανάλογη επανάσταση. Μπορεί οι νέοι αμερικάνοι μουσικοί, να είναι πιο προσκολλημένοι στην παράδοση της χώρας τους (Τό «Cowpunk» και η αναβίωση των garage-ψυχεδελικών σιζίτις είναι τα δύο πιο εμφανή παραδείγματα), από τους αντίστοιχους βρετανούς και κατ' αυτό τον τρόπο οι εκπληξίς που πιθανώς κάποιος θα αποζητούσε, να είναι περιορισμένες σε αριθμό (αυτό είναι θέμα χρόνου), όμως η αλλοτρίωση συντελείται μ' έναν τόσο άργο ρυθμό, που ποτέ στην ιστορία του ρόκ εντ ρόλλ δεν είχε παρουσιαστεί ξανά. Έτσι ακριβώς αυτή τη στιγμή, με το παράδειγμα της εξέλιξης της βρετανικής σύγχρονης μουσικής μετά το πάνκ, μπροστά στα μάτια μας, μπορούμε να φανταστούμε την πορεία του αμερικάνικου ρόκ. Δεν είναι καθόλου τυχαίο, που οι αμερικάνοι

Αυτή τη στιγμή, στην Αμερική ακόμα και τα κατ' έξοχην σκληροπυρηνικά «πάνκ» γκρούπ των αρχών της δεκαετίας του '80 (Blac Flag, Flipper, Dead Kennedys, κλπ.), έχουν πραγματοποιήσει τέτοια βήματα, ώστε με την ίδια ευκολία να χάνουν αλλά και να κερδίζουν οπαδούς. Φανταστείτε, αυτούς που ποτέ δεν είχαν μόνιμο κόλλημα (και η Αμερική είναι γεμάτη από φοιτητές-μουσικούς) με τι ευκολία μπορούν να διαμορφώνουν τον ήχο τους, να ανακαλύπτουν νέες μορφές έκφρασης, να χρησιμοποιούν όλα όσα είναι άπλωμένα μπροστά στα πόδια τους. Μέ πιο ισχυρό όπλο, τη γοητεία της παράδοσης αλλά και μ' εξίσου σημαντική την ταυτόχρονη, σημερινή τριβή με το τι υπάρχει (ή τι δεν θέλουμε να υπάρχει, ή τι φανταζόμαστε ότι υπάρχει), δημιουργείται το σύγχρονο αμερικάνικο ρόκ, σε όλες του τις αποχρώσεις. Οι ηλεκτρονικοί πειραματιστές του Λός Άντζελες, τα εγκεφαλικά, χορευτικά επιτεύγματα της καρδιάς της Νέας Υόρκης, το γκαράζ-πάνκ που έχει εξαπλωθεί στις γωνιές όλων των πολιτειών, η αναβίωση της ψυχεδέλειας ή η μεταστροφή της «κάντρι», το πάνκ, σκληροπυρηνικό ή μη, το ροκάμπιλ και οι λογής-λογής προσβάσεις στα μπλουζ ή το ρόκ εντ ρόλλ των φίφτις, όλα αυτά και ακόμα περισσότερα τωρινά μουσικά

Πρώτη προσέγγιση στην πιο ζωντανή σήμερα μουσική Τό νέο αμερικάνικο

νικές «majors» υπογράφουν συνέχεια με συγκροτήματα, σαν αυτά που διαβάσατε στην αρχή του κειμένου. Δεν είναι καθόλου τυχαίο που ή βρετανική, γαλλική και γερμανική δισκογραφική αγορά, κυκλοφορεί τον έναν μετά τον άλλον, τους δίσκους αμερικάνων καλλιτεχνών. Δεν είναι καθόλου τυχαίο, που το δεύτερο ή τρίτο άλμπουμ είναι πιο κατασταλαγμένο, πιο βατό αλλά και πιο ώριμο από το πρώτο. Ο μουσικός προχωράει με γρηγορότερα βήματα. Αυτό που ακούμε εμείς σήμερα στο κικάι μας, μπορεί να ίσχυε πριν από δύο χρόνια. Αυτό που πραγματικά βρίσκεται — ακριβώς τώρα — στο μυαλό ή την καρδιά των Dream Syndicate θα το μάθουμε ύστερα από κάμποσο χρόνο.

Σ' αυτά τα βήματα όμως, τα περισσότερα από τα όποια θα ξενίσουν στα σίγουρα τον προσκολλημένο στην αρχική έκπληξη, βρίσκεται η αξία του γκρούπ. Και μεις έχουμε ένα μεγάλο πλεονέκτημα που δεν τό είχαμε με τα γκρούπ των σιζίτις (και πολλοί ακόμα και με τα γκρούπ των σέβεντις). ΤΟ ΟΤΙ ΖΟΥΜΕ ΤΑΥΤΟΧΡΟΝΑ Μ' ΑΥΤΑ ΤΑ ΓΚΡΟΥΠ. Τό ότι δεν έχουμε να γυρνάμε σαν τρελοί στο παρελθόν και να ψάχνουμε να βρούμε κάποια άκρη. Τό ότι οι εκτιμήσεις και τα συναισθήματα, δεν απορρέουν από κάποια προσπάθεια, αλλά εμφανίζονται άβιαστα και ελεύθερα, όπως τα ανάλογα των μουσικών στα πρώτα τους βήματα. Και μεις πρέπει να ωριμάσουμε ταυτόχρονα με τα συγκροτήματα που μās άρσουν και να μη χρησιμοποιούμε επιχειρήματα που μās συνεπαίρναν, όταν είχαμε μπλεχτεί σ' εκείνη την ανακατωσούρα του νέου ρόκ, που πέρασε όριστικά, δημιουργώντας ακόμα και στην Αμερική, πιο υγιείς βάσεις για τη μετέπειτα μορφή και ιδεολογία της μουσικής.

ιδιώματα, αποτελούν το τελευταίο στάδιο του αμερικάνικου νέου «underground». Αποτελούν κάτι ανάλογο με το τέλος του βρετανικού νέου κύματος, που προσωπικά τοποθετώ μέσα στο 1981 (αν και αυτό σηκώνει πολύ συζήτηση). Από δώ και στο εξής, οι Dream Syndicate και οι Rain Parade είναι κατεστημένο, όπως ήταν οι Jam ή οι Clash τό 1980. Η διαφορά είναι, ότι οι Αμερικάνοι δεν εμφανίστηκαν από πουθενά, αλλά προϋπήρχαν και όχι μόνο αυτό, αλλά είχαν πράγματα να ακούσουν και να τους άρσουν (ταυτόχρονα μ' αυτούς). Ο Ρόττεν, ο Στράμμερ, η Σούζι ή ο Γουέλλερ ή δεν είχαν καθόλου προσβάσεις στο παρελθόν, ή αυτές που είχαν, κάθε άλλο παρά «έπικαιρες ήταν» (Velvet, «γκλάμ-ρόκ», «mod», «soul» κλπ.). Τό 1976, ο Άγγλος πάνκ κοιτάζε με μίσος τη μουσική που υπήρχε γύρω του. Τό 1984, ο αμερικάνος, πρώην περιθωριακός μουσικός, κοιτάζει με φοβερή αγάπη αλλά και σεβασμό, αυτά που του ήδη ανήκαν, αλλά πρακτικά δεν μπόρεσε να ζήσει μαζί τους.

Δεν έχετε παρά να διαβάσετε συνεντεύξεις νέων μουσικών, ή κριτικές των δίσκων τους, για να δείτε ότι στις «έπιρροές», πρωτοστατούν ονόματα όπως οι Psychedelic Furs (ειδικά στην Αμερική), οι Cramps, οι Birthday Party ή οι Fall (οι δύο τελευταίοι ειδικά στη Βρετανία). Οι υπερχρόνοι γκαράζιέρηδες όλο και εγκαταλείπουν τις διασκευές κομματιών από διάφορα Pebbles ή Nuggets και προχωράνε στη διαμόρφωση της δικιάς τους προσωπικότητας. Αφήνοντας κατά μέρος δύο «ειδικές» περιπτώσεις (Violent Femmes, Gun Club), μόνο τα τέσσερα συγκροτήματα που αναφέρθηκαν στην αρχή, φαίνεται ότι ΠΟΛΥ ΓΡΗΓΟΡΑ διαμόρφωσαν αυτό για τό όποιο όλοι πασχίζουν — τό προσωπικό στυλ. Και είναι σίγουρο, ότι πολλοί θα ακολουθήσουν, πολύ περισσότεροι απ' ό,τι στη Βρετανία και στην ανάλογη περίπτωση που

συνέβη εκεί. "Όμως τό νέο αμερικάνικο ρόκ δέν είναι ανάγκη νά περιοριστεί στήν αισθητική αὐτῶν τῶν Καλιφονέζικων συγκροτημάτων, ἄσχετα ἂν ξεκινάει ἀπό κεί.

Τό 1984, πρίν ἀπό ἕνα μήνα περίπου, ξέρετε ποιά ὀνόματα φιγουράρουν στίς πρώτες θέσεις τοῦ αμερικάνικου «τόπ» (ἄς περιοριστοῦμε στά λευκά ρόκ-πόπ ὀνόματα); Bruce Springsteen, Cars, Chicago, Cyndi Laupéz, Rod Stewart, David Bowie καί Hugh Lewis and the News! Σ' ἕνα χρόνο ἀπό τώρα, κάπου ἐκεῖ μέσα θά ἔχουν πλασαριστεῖ οἱ True West ἢ οἱ Rain Parade ἢ κάτι ἀνάλογο. "Όχι πῶς αὐτό σημαίνει, ὅτι τό «ὕπόγειο» θά παραμεριστεῖ ἢ θά ἐξαφανιστεῖ. "Ἡ 'Αμερική (εὐτυχῶς γι' αὐτήν) δέν εἶναι 'Αγγλία, τουλάχιστον ἀπό πλευρᾶς ἑκτασης. Σέ μιᾶ χώρα, ὅπου τά συγκροτήματα τῆς μιᾶς πολιτείας ἀγνοοῦν τόν ὕπαρξη τῶν ὁμοίων τους, ἀκριβῶς στή διπλανή πολιτεία, δέν εἶναι δυνατόν νά ἐκλείψει τό UNDERGROUND. 'Απλῶς, οἱ δυνατότητές του, γιά ἕνα εὐρύτερο ἄκουσμα, ἔχουν αὐξηθεῖ σημαντικά, τώρα πού ἔγινε πιά ἡ ἀρχή. 'Από κεί καί πέρα

τους. Φαίνεται, ὅτι δέν ξεχνᾶνε τήν περίφημη ἐκείνη τουρνέ τῶν Ramones πού δημιούργησε ἑκατοντάδες ἀγγλούς πάνκς σέ διάστημα λίγων (βραδινῶν) ὥρων. "Όμως τί μπορεῖ νά περιμένει

σήμερα ἡ 'Αγγλία, ἀπό πιθανή αμερικάνικη εἰσβολή; "Ἡ εἶναι τόσο ἰσχυρή ἡ ἀμυνά της, πού μέ τά ἑκατομμύρια τῶν ὁπαδῶν τῆς λαϊκῆς τους -ἀντι-ρόκ- μουσικῆς, δέν ὑπάρχει περίπτωση οὔτε κἄν νά καταλάβουν τί πέρασε ἀπό τί στιγμή ἕνας κύκλος πού ξεκινάει ἀπό κάπως ψηλά (π.χ. δύο τρεῖς συντάκτες τοῦ Ν.Μ.Ε.) καί καταλήγει σ' ἕνα συμπαθέστατο κυκλωματάκι δισκάδικων - ἐταιρειῶν, περιοδικῶν, ὅπου ὅλοι μαζί, ἔχοντας συγχρόνως ἐγκαταλείψει τή σύγχρονη βρετανική πραγματικότητα (ἐκτός φυσικά ἀπό τά ἀνάλογα Home-made δημιουργήματα), ἀσχολοῦνται μανιωδῶς μ' αὐτό τό καινούργιο, ἑλκυστικό παιγνίδι μέ τίς τόσες μορφές ἀπό τήν ἄλλη ἄκρη τοῦ 'Ατλαντικοῦ! "Όμως πέρα ἀπό ἕνα μικρό τραῦμα στήν κοιλιὰ αὐτοῦ τοῦ πλαδαροῦ τέρατος πού ὀνομάζεται βρετανική πόπ, πέρα ἀπό αὐτούς πού εἶναι τόσο τεμπέληδες ὥστε νά ἀξιοθεοῦν νά ἀσχοληθοῦν μέ κάτι καινούργιο καί ἐνδιαφέρον (τή στιγμή, πού οἱ ἴδιοι παραπονοιοῦνται συνεχῶς γιά τή στασιμότητα τῆς μουσικῆς), πέρα ἀπό μικρές, περιστασιακές ἐκλάμψεις (οἱ φετινές συναυλίες τῶν Violent Femmes καί τῶν Gun Club γιά παράδειγμα) νομίζω ὅτι τά αμερικάνικα συγκροτήματα δέν μποροῦν νά περιμένουν τίποτα περισσότερο, ἀπ' ὅ,τι λόγου χάρη συνέβη στήν 'Αμερική μέ τούς Human League πρίν ἀπό δύο περίπου

χρόνια.

Τόσο ἀγνωστος ὁ κόσμος καί ὁ ἦχος τῶν Human League γιά τά 'Αμερικανάκια, ὅμως πέρα ἀπό ἕνα ταρακούνημα, τίποτα ἄλλο δέν συνέβη. Μόνο καί μόνο γιά νά φύγει ὁ Μπάρνυ Μάνιλω, ἡ οἱ Journey ἀπό τά τόπ, ἔπρεπε νά πετύχουν οἱ Human League στήν 'Αμερική. Μόνο καί μόνο γιά νά ξυπνήσουν μερικοί, ἀπ' ὅλους αὐτούς πού κοιμοῦνται, πρέπει οἱ Rain Parade νά πετύχουν στήν 'Αγγλία. Καί ξέρετε τότε τί θά γίνηι; Τό νέο αμερικάνικο ρόκ θά γίνηι διεθνές. Γιατί ἀποδοχή στήν 'Αγγλία σημαίνει καί ἀποδοχή καί στίς ἄλλες ἀγορές, μέ μιὰ ἀπό τίς πρώτες στό κατάλογο, τήν 'Ελληνική.

"Όμως, ἄς μὴν τό παρατραβάμε μέ ὑποθέσεις καί ἄς ξαναγυρίσουμε στά γεγονότα, πού συμβαίνουν στήν 'Αμερική. Τά τρία μεγαλύτερα κέντρα παραγωγῆς σύγχρονου ἀνεξάρτητου ρόκ, εἶναι ὅπως ἴσως θά γνωρίζετε ἡ Νέα 'Υόρκη, τό Λός 'Αντζελες καί τό Σάν Φρανσίσκο. Καί ἡ διαφορά τοῦ ἤχου μεταξύ τῆς Νέας 'Υόρκης καί τῆς Καλιφόρνια εἶναι ἀνάλογη μέ τή διαφορά τοῦ «κλίματος» πού ὑπάρχει ἀνάμεσα στίς δύο πολιτείες. Νά τί περίπου εἶπε ὁ Γκρέγκ Σῶ, τῆς Vox Records γιά τό πού ὀφείλεται, τό ὅτι κάθε ψυχεδελική ἀναβίωση ξεκινάει ἀπό τήν Καλιφόρνια: «Τό εἶδος αὐτό τῆς μουσικῆς — σέ ἀντίθεση μέ τά περισσότερα ἄλλα — ἐξαρτᾶται ἀπό ἕναν κάποιο βαθμό ἐνόρασης. Καθῶς οἱ βίαιες περιοχές παράγουν συγκρουόμενες κουλτούρες, τά ἀτέλειωτα καλοκαίρια τῆς δυτικῆς ἀκτῆς σέ συνδυασμό μέ μιᾶ ζωή σχετικῆς ἡσυχίας καί μιᾶς παρόρμησης νά βρεῖ κάποιος τήν ἑκσταση σέ φανταστικά ταξίδια, ὁδηγοῦν τοὺς ντόπιους νέους μουσικούς στό νά ἐκφράσουν ἀπό μέσα τους τίς ποιότητες, πού εἶναι οἱ πιό βασικές γιά τήν ψυχεδελική μουσική».

Πάνω, σ' αὐτή ἀκριβῶς τή λογική, χτιζεται ἡ εἰκόνα, ὁ ἦχος καί τά πρῶτα βήματα τῶν πολλῶν νέων μουσικῶν. "Όχι πῶς δέν ὑπάρχουν συγκροτήματα τῆς ἀνατολικῆς ἀκτῆς πού κινοῦνται στούς ἴδιους χώρους (Plan 9, New Math, Cheerskates καί ἄλλα). Τά γεγονότα ἀποδεικνύουν ὅμως, ὅτι γιά νά πετύχει ἐμπορικά, αὐτό πού ξεκίνησε σάν ἀπλή ἀναβίωση, θά πρέπει πολύ γρήγορα νά κατασταλάξει, νά χαρακτηριστεῖ σάν μουσική «laid-back», νά περιορίσει αἰσθητά τήν ἀγριὰ καί τόν αὐθορμητισμό ἀκόμα κι ἂν προέρχεται ἀπ' τήν ἡλιόλουστη Καλιφόρνια. Καί ποιά ἦταν ἡ τελευταία φορά, πού ἀκούσατε κάποιο καινούργιο Νεοϋρκέζικο γκρούπ, πού ἔκρυβε μέσα του τή γαλήνη τῶν Rain Parade, τῆ σιγουριά τῶν Dream Syndicate ἢ τῆ λιτότητα τῶν True West; 'Από τήν ἄλλη πλευρά, μερικές ὄψεις τῆς τωρινῆς αμερικάνικης μουσικῆς, πού ποτέ δέν πρόκειται νά ἀποτελέσουν ἀφορμή γιά ἀνακατατάξεις, σχέδια ἢ ὄνειρα, παρουσιάζουν — ὅπως συνήθως συμβαίνει σέ τέτοιες περιπτώσεις — φοβερό ἐνδιαφέρον. Καί ἐπανερχομαι στίς λεγόμενες «ἀκραίες» ἐκφράσεις τῶν σημερινῶν μουσικῶν, εἴτε «hardcore» θέλετε νά τοὺς ὀνομάσετε, εἴτε «industrial», εἴτε «avant-garde», εἴτε «no-wave», εἴτε ὅτιδήποτε ἄλλο.

Σέ ὁλόκληρη τήν 'Αμερική, ὑπάρχουν πολυάριθμοι τέτοιοι πυρῆνες, πού ἀξίζει νά τοὺς παρακολουθήσει κανεῖς ἀπό κοντά. Καλό εἶναι νά μὴ φορτώνουμε ἄλλο τό μυαλό μας μέ ὀνόματα συγκροτημάτων, μουσικῶν ἐταιρειῶν, τοπικῶν κινήματων κλπ., τουλάχιστον πρὸς τό παρόν.

Τό τί συμβαίνει ἀκριβῶς σήμερα στό αμερικάνικο ρόκ εἶναι κάτι πού θά πρέπει νά ἀπασχολήσει γιά ἕνα σοβαρό χρονικό διάστημα, ὅσους ἐνδιαφέρονται. 'Από κεί πού ὅλα γίνονταν τυχαῖα, τώρα δέν συμβαίνει κάτι τέτοιο κι ἂν μὴ τί ἄλλο, αὐτό πρέπει νά προβληματίσει ἀρκετοὺς.

Χρήστος Δασκαλόπουλος

πραγματικότητα ΡΟΚ

θὰ ὑπάρξουν ἕνα σωρὸ προσωπικοὶ ἢ τυχαῖοι λόγοι γιά τό ποιὸς θὰ ἀκολουθήσει, ποιὸς θὰ ἀφομοιωθεῖ, ποιὸς θὰ παραμείνει στάσιμος καί ποιὸς θὰ πάψει νά ὑφίσταται. 'Εκτός ἀπό τοὺς ἀπαραίτητους καί χρήσιμους τοπικούς ραδιοφωνικούς σταθμούς, τά μεγάλα αμερικάνικα κέντρα διανομῆς τοῦ ἀνεξάρτητου δίσκου (Important, Rough Trade - Σάν Φρανσίσκο, Jem, Greenworld, Dutch-India καί ἄλλα) ἔχουν φροντίσει νά ὑπάρχει γρήγορη καί ἀποδοτικὴ ἐνημέρωση γιά τό τί συμβαίνει σέ ὅλες τίς γωνιές τῆς 'Αμερικῆς κάτι πού πρίν ἀπό λίγα χρόνια ἦταν ἐντελῶς ἀνύπαρκτο. Καί μέ δεδομένο, ὅτι τίποτα σχετικό μέ βραδυνὰ κινήματα, nightclubbing, ἐτικέτες τοῦ τύπου καί γενικά κάποια μὸδα ἄμεσα συνδεδεμένη μέ τή μουσική, δέν κρύβεται πίσω ἀπ' ὅλα αὐτά, αὐτό τελικά πού φτάνει στά αὐτιά μας, ἂν μὴ τί ἄλλο εἶναι καθαρὸ καί ἄμεσο. Οἱ ποικιλίες καί τά διαφορετικὰ αισθητικὰ στῦλ εἶναι τόσα πολλὰ, ὥστε ὁ καθένας πού ἐνδιαφέρεται γιά τή νέα αμερικάνικη μουσική, μπορεῖ νά βρεῖ κάτι δικό του.

'Ἡ τελευταία φορά πού κάποιος συγκεκριμένος μουσικός πυρῆνας ἔδρασε καί λειτούργησε στήν 'Αμερική ἦταν αὐτός τῆς Νέας 'Υόρκης καί τοῦ κλάμπ CBGB'S, τό 1975-76. (Ramones, Patti Smith, Television, Blondie, Talkind Heads, γιά νά περιοριστοῦμε στά πιὸ γνωστά ὀνόματα). Μετά ἀπό κείνο τό διάστημα καί μέ μικρές ἐξαιρέσεις τό «no wave» ἐπίσης τῆς Νέας 'Υόρκης, τήν Ralph τοῦ Σάν Φρανσίσκο, καί τήν πρώτη κάπως μαζικὴ ἐμφάνιση τοῦ πάνκ στήν Καλιφόρνια, λόγῳ Τζέλλο Μπιάρφα (εἶναι γνωστὸ ὅτι οἱ 'Αμερικανοὶ ἀνακάλυψαν τό νέο πάνκ τῶν eighties ἀργότερα ἀπὸ τίς περισσότερες Εὐρωπαϊκὲς χώρες) μόνο σήμερα μπορεῖ νά μιλάει κανεῖς γιά εὐδιάκριτες πλέον, τοπικὲς (ἢ ὄχι τόσο) ἀνεξάρτητες μουσικὲς σκηνὲς στή σύγχρονη 'Αμερική.

Κατά ἕνα περιεργό τρόπο, οἱ ἐμφανίσεις αμερικάνικων συγκροτημάτων στήν 'Αγγλία, ἄλλα καί ἡ εἰσαγωγή τόσων καί τόσων δίσκων, ἀντιμετωπίζονται μέ μιὰ ἰδιαίτερα θετικὴ διάθεση ἀπὸ ἀνθρώπους πού ἀνὰ πάσα στιγμή εἶναι ἔτοιμοι νά ἀγνοήσουν, ὅτιδήποτε δέν εἶναι δικό

ΓΙΑΝΝΗΣ ΧΡΗΣΤΟΥ:

‘Η διάσωση ένός μεγάλου έργου

ΓΙΑ ΜΙΑ ΑΚΟΜΗ ΦΟΡΑ βρισκόμαστε αντιμέτωποι με τό τόσο γνωστό θέμα της αναγνώρισης και προβολής των μουσικών (και όχι μόνων) άξιων αυτού του τόπου.

Θυμηθείτε λιγάκι τόν Σκαλκώτα, και τούς άλλους που έπρεπε πρώτα ν’ αναγνωριστούν έξω, και έπειτα νά μάς έλθουν... είσαγόμενοι!

Τί άλλαξε γιά νά έχει ό Γιάννης Χρήστου διαφορετική αντιμετώπιση; Παρόλο που σκοτώθηκε σέ αυτοκινητικό δυστύχημα τό 1970 σέ ηλικία 44 χρονών, γεγονός που μ’ όλη τήν τραγικότητά του, έχει αποδειχθεί ότι βοηθάει αποφασιστικά τήν μετά θάνατον αναγνώριση τής άξίας του!

Οί υπεύθυνοι όμως δέν πολυσυγκινήθηκαν και έτσι ό Χρήστου εξακολουθεί νά ακούγεται ελάχιστα στήν Ελλάδα. Και ως συνήθως, στήν υπόλοιπη Εύρώπη και στίς ΗΠΑ ήδη θεωρείται σάν μουσική ιδιοφυία και συγκαταλέγεται μαζί μέ τόν Σκαλκώτα και τόν Ξανάκη σ’ αυτούς τούς περιέργους Έλληνες που τόσο πολύ επηρέασαν τήν πορεία τής σύγχρονης μουσικής.

Χαρακτηριστικό του ενδιαφέροντος του ύπουργείου είναι ή άρνησή του πρίν από λίγο καιρό νά διαθέσει ένα στοιχειώδες ποσό γιά τή διάσωση του «Αρχείου» του Γ. Χρήστου όπου υπάρχουν ήχογραφημένα σημαντικά έργα του

και μάλιστα, πράγμα πολύ σημαντικό γιά τήν τόσο δύσκολη μουσική του, παιγμένη κάτω από τήν επίβλεψη του μέ τόν τρόπο που αυτό ήθελε. Τό «Αρχείο» βέβαια φθείρεται αλλά τό ύπουργείο «παρ’ όλο που τό έβρισκε ενδιαφέρον δέν είχε κονδύλια».

Λίγο άργότερα σέ νέα κρούση, νομίζω από τόν Γ. Παπαϊωάννου, τό ύπουργείο ύποσχέθηκε επιτέλους, 600.000, οί όποιες ακόμη παραμένουν στό χώρο των άγνων προθέσεων!

Και ενώ ή μουσική του τόσο σημαντικού δημιουργού χάνεται στή λήθη —γιά τήν Ελλάδα μιλάμε πάντα— δημιουργήθηκε ή «Έταιρεία φίλων μουσικής Γιάννη Χρήστου» που ανέλαβε νά διασώσει και νά προβάλλει τό έργο του. Μέ πρόεδρο τήν κόρη του Σάντρα Άδαμοπούλου και μέλη πολλά και σημαντικά πρόσωπα τής μουσικής και τής τέχνης όπως ό Γ. Παπαϊωάννου, ό Γ. και Ν. Σεμιτέκολο, ό Θ. Άντωνίου, ό Γ. Ιωαννίδης διευθυντής τής Κ.Ο.Α., ό Κ. Κούν, ό Γ. Λεωτσάκος, ό Θ. Μικρούτσικος, ό Γ. Κουρουπός και πολλοί άλλοι.

Σέ συνέντευξη τύπου στίς 14-11-84 ή «έταιρεία» παρουσίασε τούς στόχους της που είναι:

«—Άμεση διάσωση του Αρχείου Χρήστου» που κινδυνεύει νά καταστραφεί από τό χρόνο.

—Έκδοση, σέ μουσικούς οίκους τής Εύρώπης, όλων των ανέκδοτων έργων του συνθέτη.

—Μετάφραση και κυκλοφορία στά Έλληνικά, σπουδαίου βιβλίου που έγραψε ή Γαλλίδα μουσικολόγος Anne Lucciano μέ θέμα τόν Γιάννη Χρήστου.

—Όργάνωση συναυλιών μέσα στά πλαίσια του Φεστιβάλ Άθηνών.

—Κυκλοφορία δίσκου, όπου περιλαμβάνεται και τό έργο του Γιάννη Χρήστου «Έναντιοδρομία»

—Έκτέλεση του έργου του Γ.Χ. «Tocata» στίς Παγκόσμιες μέρες σύγχρονης μουσικής στό Σίδνεϋ.

—Κυκλοφορία στο άμεσο μέλλον, δίσκου μέ μουσική που έγραψε ό συνθέτης γιά Αρχαίο Δράμα.

—Άργότερα, κυκλοφορία δίσκων μέ έργα που υπάρχουν ήδη ήχογραφημένα στό Αρχείο Χρήστου».

Δέν είναι και λίγο πράγμα βέβαια νά γίνουν όλα αυτά. Υπάρχει όμως τό γνωστό πρόβλημα. Όπως δήλωσε ή έπιτροπή... δέν υπάρχουν λεφτά. Και εύελπιστεί νά συγκινήσει τό ύπουργείο πολιτισμού γιά νά βρεί τούς πόρους της. Πράγμα βέβαια πολύ δύσκολο, γιατί ή μουσική του Χρήστου δέν προσφέρεται γιά «λαϊκά πανηγύρια» γιά τά όποια άφειδώς μοιράζονται τά εκατομμύρια!

Υπάρχουν βέβαια και όρισμένες εύνοϊκές προϋποθέσεις στή χρονική περίοδο που γίνεται ή προσπάθεια και καλό θά ήταν ή έταιρεία νά τις... εκμεταλλευτεί.

α) Η προσπάθεια συμπίπτει χρονικά μέ τήν ανακήρυξη τής Άθήνας σάν πολιτιστικής πρωτεύουσας τής Εύρώπης. Γιατί λοιπόν νά μήν πείσουμε τήν κ. Μερκούρη νά προβάλλει ή μουσική του Χρήστου, (δέν έχουμε και πολλούς σπουδαίους δημιουργούς έξ άλλου), και νά κάνουμε φιγούρα στους ξένους μέ... έγχώρια προιόντα!

β) Είναι γνωστό ότι παρτιτούρες γιά τό ίδιο έργο του Χρήστου ζήτησε ό Ροστρόπόβιτς και ιδίως ή Άγνή Μάλτσα. Άν τήν πείσουν ν’ ακολουθήσει ή συμβουλή του κ. Καραμανλή «...είσαι Έλληνης. Νά έρχεσαι νά τραγουδάς στήν πατρίδα σου», θά δώσει τήν τόσο απαραίτητη γιά τό ύπουργείο έμπορική άξία στή μουσική του Χρήστου!

γ) Κι αν αυτά δέν πιάσουν, ίσως ή εξαιρετική όμορφιά τής κόρης του Χρήστου, και προέδρου τής έπιτροπής, Σάντρας (κοινή διαπίστωση πολλών δημοσιογράφων στή συνέντευξη τύπου) συγκινήσει αν όχι τήν κ. Μερκούρη, κάποιον από τούς συμβούλους της! Γιατί αν περιμένουμε νά συγκινηθούν από από τό έργο του Γ. Χρήστου... σωθήκαμε!

Κι όσο κι αν αυτές οί προτάσεις μοιάζουν μέ κακό χιούμορ, εγώ σοβαρολογώ, κι όποιος ξέρει τό πώς λειτουργούν τά ύπουργεία θά μέ καταλάβει. Έδώ ό Ι. Ξανάκης ζητάει 280 εκατομμύρια γιά νά παρουσιάσει ύπερθέαμα μέ έλικόπτερα πάνω από τήν Ακρόπολη...

Δ. Οικονομάκης

Γιάννης Χρήστου: Έργα

1948-49: «Μουσική του Φοίνικα» γιά όρχήστρα.

1949-50: 1η Συμφωνία. Γιά όρχήστρα και mezzo-soprano.

1951 : «Λατινική λειτουργία». Γιά μικτή χορωδία, χάλκινα και κρουστά.

1955 : «6 τραγούδια» σέ ποίηση Τ.Σ. Έλιοτ. Γιά πιάνο και mezzo-soprano.

1957-58: «2η συμφωνία». Γιά όρχήστρα και μικτή χορωδία.

1960 : «Μετατροπές» (Patterns and Permutations). Γιά όρχήστρα

1962 : «Tocatta». Γιά πιάνο και όρχήστρα.

1963 : Μουσική γιά τόν «Προμηθέα Δεσμώτη» μέ τό Έθνικό Θέατρο.

1964 : «Πύρινες γλώσσες». Γιά mezzo, τενόρο, βαρύτονο, χορωδία και όρχήστρα.

1964 : Μουσική γιά τόν «Αγαμέμνονα» μέ τό Έθνικό Θέατρο.

1965 : Μουσική γιά τούς «Πέρσες» μέ τό θέατρο Τέχνης.

1965-66: «Μυστήριο». Γιά άφηγητή, χορωδίες και όρχήστρα.

1966 : «Πράξη γιά 12» Γιά 11 έγχορδα και πιάνο.

1966 : Μουσική γιά τούς «Βατράχους» μέ τό Θέατρο Τέχνης.

1967 : «Η κυρία μέ τή στρυχνίνη». Γιά βιόλα, ήθοποιούς, μουσικούς, μαγνητοταινία.

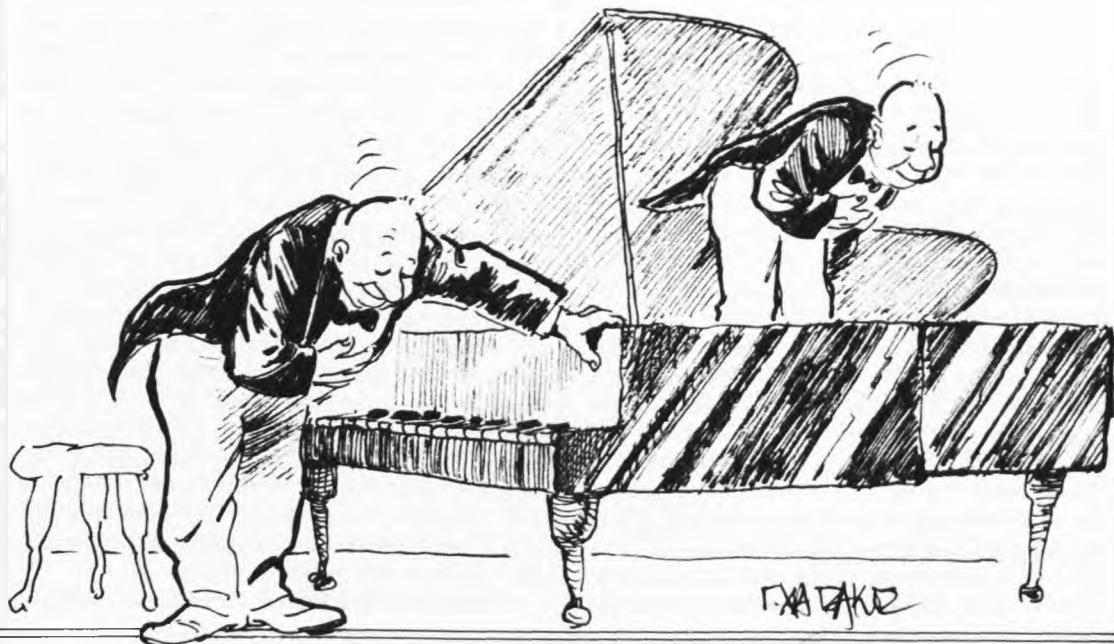
1967-68: «Αναπαράσταση Ι», «Αναπαράσταση ΙΙ» (ό πιανίστας).

1968 : «Επίκυκλος»

1965-68: «Έναντιοδρομία» γιά όρχήστρα.

1969 : Μουσική γιά τόν Οιδίποδα Τύραννο μέ τό Θέατρο Τέχνης.

1969-70: «Ορέστεια». Έργο άτελειώτο.

ΤΟ 1979, σέ μιά συνέντευξη του στό «Βήμα» ὁ Διονύσης Σαββόπουλος εἶπε: «Ἐάν οἱ καλλιτέχνες μετέχουν τῆς δύναμης καί τῶν ἀπό τὴν ἐξουσία, δέν εἶναι καλλιτέχνες, εἶναι πληρωμένοι κοντυλοφόροι». Ἐπειδὴ ἡ Ἐκκλησία καί ὁ κ. Κίμωνας Κουλούρης μᾶλλον ἔχουν κάποια σχέση μέ τὴν ἐξουσία καί τὴ δύναμη ἀναρωτιέται κανεὶς πόση ἀπόσταση διάνυσε ὁ Διονύσης ἀπὸ τὸ '79 ὡς σήμερα, πού δίνει συναυλίες στὴν Πεντέλη «ὑπὲρ τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ ἱεροῦ ναοῦ» κλπ. καί στό Ὀλυμπιακὸ Στάδιο ὑπὲρ τοῦ ἑαυτοῦ του. Ἀλλά, τέλος πάντων, ὁ Νιδνίος ἦταν πάντα ιδιόρρυθμος καί μᾶς ἔχει συνηθίσει στὶς ἐκπλήξεις. Τὸ ζήτημα εἶναι ὅτι δέν εἶναι μόνον αὐτὸς πού μᾶς ἔχει τρελάνει μέ τὰ κουφά του τώρα τελευταῖα. Τί νὰ ποῦμε, αἰφνης, γιὰ τὰ τόσα ἐκλεκτὰ βλαστάρια τῆς γενιᾶς τοῦ 1-1-4, πού, μαζί μέ τίς φθινοπωρινές χαρὲς τοῦ τίλιου, ἀνακάλυψαν ξαφνικά καί τὴ χριστιανικὴ μὲς παράδοση, τὴ βαρεία καί τὸ «Ἄστα τὰ μαλλὰκια σου ἀνακατωμένα»; Τί νὰ ποῦμε γιὰ τὸν κ. Φίλια, πού, παράλληλα μέ τὰ μαθήματα ὁδήγησης πρὸς τὸν σοσιαλισμὸ πού παραδίνει τακτικά ἀπὸ τίς στήλες τῆς «Ἐλευθεροτυπίας», ρίχνει τὰ βάρη γιὰ τίς αὐτοκτονίες τῶν φαντάρων στοὺς ἴδιους τοὺς αὐτοκτονημένους καί χαρακτηρίζει τοὺς κομματικά ἀνέντακτους περίπου ὡς ἀντικοινωνικά στοιχεῖα; Καί τί νὰ ποῦμε γιὰ τὸν κ. Γιώργο Ἰωάννου, τὸν ἄλλοτε καί λόγῳ προσωπικῶν ἐμπειριῶν τόσο εὐαίσθητο στό προβλήματα τῶν ποικιλοειδῶν μειονοτήτων, πού αἰφνης ἀνακάλυψε ὅτι κινδυνεύει ἡ φυλετικὴ μὲς καθαρότητα καί ὁμοιογένεια ἀπὸ τίς Ταϊλανδέζες κονσοματρίδες καί τοὺς φουκαράδες μπιτισκόμηδες ἀπὸ τὸ Πακιστάν καί τὴ Σομαλία;

Ἄν ὅλ' αὐτὰ ἦταν μεμονωμένα καμώματα διανοομένων πού περνοῦν τὴν πνευματικὴν κλιμακτηρίο τους, θ' ἄξιζε νὰ τὰ ἀντιπαρέλθει κανεὶς μ' ἓνα σαρόνιο γέλιο καί κάνα-δύο χοντρά εὐφολογήματα. Φαίνεται ὅμως ὅτι τὸ ζήτημα δέν εἶναι τόσο ἀπλό. Ἐδῶ καί ἀρκετὸ καιρὸ τὸ σῶμα τῆς «προοδευτικῆς διανόησης» ἐκπέμπει μηνύματα πού θὰ μπορούσε νὰ τὰ

ἐξουσία.

Ποιά θέση πήρε ἡ «προοδευτικὴ διανόηση» (γιὰ τὴν ἄλλη, ἂν ὑπάρχει, οὔτε λόγος νὰ γίνεται...) ἀπέναντι στά προβλήματα τῆς ἐλληνικῆς κοινωνίας, ὅπως διαμορφώθηκαν μετὰ τὴ μεταπολίτευση; Πόσο ἀνταποκρίθηκε στὴν πρόκληση ἑνὸς κόσμου πού ἀλλάζει μέ ἱλιγγιώδη ταχύτητα καί προσπαθεῖ ν' ἀναπροσανατολισθεῖ ξεπερνώντας τοὺς διάτρητους μύθους του; Τάχα δέν κώφευσε σ' αὐτὴ τὴν πρόκληση, δέν κατέφυγε στό παρελθόν, στό εὐκόλο σχήματα, στὴν ὀμφαλοσκοπία, ὅταν μάλιστα δέν ἔγινε οὐρὰ τῶν εὐτελέστερων συρμῶν τοῦ καιροῦ μὲς; Ποιὸς θὰ βρισκόταν νὰ ὑποστηρίξει ὅτι δέν συνέβησαν καί δέν συμβαίνουν ὅλ' αὐτὰ;

Γιατί ὅμως συμβαίνουν; Τί ἔκανε καί τί κάνει τὴν ἐλληνικὴ διανόηση ἀνικανὴ νὰ παίξει τὸ ρόλο τῆς πρωτοπορίας στὴ μετὰ τὸ 1974 περίοδο; Εἶναι ἄραγε ἡ προσωπικὴ ἀδυναμία τῶν ἐκπροσώπων τῆς; Φταίει μήπως ἡ ἄνευ ὄρων παράδοση στὴν Ἐξουσία, στό Σύστημα, στὴν Ἀρχουσα Τάξη; Ἡ μήπως φταίει τὸ γενικὸ κλίμα κοινωνικοῦ συμβιβασμοῦ καί συναίνεσης, πού ἐπικράτησε στὴν Ἑλλάδα μετὰ τὴ μεταπολίτευση; Ἡ μήπως ὑπάρχουν βαθύτερες αἰτίες, πού διέπλυσαν μιά καινούργια κοινωνικὴ συνειδηση τὸν προοδευτικὸ διανοούμενο — ἰδιαίτερα αὐτὸν πού χάρη στό ταλέντο ἢ τίς σχέσεις του ἢ καί τὰ δύο ἀνήκει στὴν ἀφρόκρεμα τοῦ πνευματικοῦ μὲς κόσμου;

Θὰ τὸ ποῦμε ἐξαρχῆς, κι ἂς χαλάσουμε τὸ «σασπένς»: πιστεύουμε ὅτι τὰ φαινόμενα πού ἀναφέραμε στὴν ἀρχὴ δέν εἶναι τίποτα ξαφνικά καπρίτσια ἢ ὀλισθήματα, δέν εἶναι «κρίση», ὅπως ἀκούγεται μερικές φορές, δέν εἶναι καν ἐκπτώση ἀξιών, ὅπως θὰ ἔλεγε ὁ ἠθικολόγος, παρὰ εἶναι ἡ φυσικὴ κατάληξη μιᾶς ἀρκετὰ μακριᾶς ἐξέλιξης, πού χονδρικά ἄρχισε τὰ τελευταῖα χρόνια τῆς δικτατορίας καί πού βασικὸ τῆς γνώρισμα ἦταν ἡ βαθμιαία ἀπορρόφηση τοῦ ἀριστεροῦ διανοομένου ἀπὸ μηχανισμούς καί κοινωνικά στρώματα πού ἄλλοτε ἀντιμαχόταν. Ἀπὸ αὐτὴ τὴν ἀποψη, οἱ καταστάσεις πού περιγράψαμε δέν εἶναι παρά φυσιολογικά συ-

σματα, πού ἂν ἔστω τὸ ἓνα ἀπὸ αὐτὰ ἀπουσιάζει, κανένας διανοούμενος δέν μπορεῖ νὰ θεωρηθεῖ προοδευτικός. Τὸ ἓνα εἶναι ἡ ἀντίθεση πρὸς τὴν Ἐξουσία — κι ἂς λένε ὅ,τι θέλουν ὅσοι ἰσχυρίζονται ὅτι ὑπάρχει «προοδευτικὴ» ἐξουσία... Τὸ ἄλλο εἶναι ἡ κριτικὴ στάση ἀπέναντι στοὺς καθιερωμένους μύθους μιᾶς κοινωνίας. Μὲ αὐτὸ τὸ κριτήριό, καί χωρὶς νὰ μποῦμε σέ διεξοδικὲς ἀναλύσεις, πρέπει νὰ παρατηρήσουμε τὸ ἑξῆς: ὅσα στραβά κι ἀνάποδα κι ἂν καταλογίζουμε στὴν Ψυροκάστεινα, ἡ Ἑλλάδα εἶναι ἀπὸ τίς λίγες εὐρωπαϊκὲς χώρες ὅπου, γιὰ ἓνα μεγάλο χρονικὸ διάστημα στὸν 20ο αἰῶνα ὑπῆρξε μιά μαχητικὴ προοδευτικὴ διανόηση μέ μαζικὸ χαρακτήρα. Αὐτὴ ἐκδηλώθηκε σχεδόν σ' ὅλους τοὺς τομεῖς τῆς πνευματικῆς δημιουργίας — στὴ λογοτεχνία, στό Θέατρο, στὴ μουσικὴ, ἀκόμα καί στὶς ἐπιστήμες καί στὸν κινηματογράφο. Σέ καμιά ἄλλη εὐρωπαϊκὴ χώρα πού ἀντιμετώπισε γλωσσικὸ πρόβλημα (Νορβηγία, Φιλανδία, Ἰρλανδία) ἡ παράταξη τῆς γλωσσικῆς ἀλλαγῆς δέν συγκέντρωσε στὶς τάξεις τῆς τέτοιο πλῆθος μαχητικῶν διανοομένων τοῦ διαμετρήματος ἑνὸς Ψυχάρη, ἑνὸς Φιλήντα ἢ ἑνὸς Γληνοῦ, γιὰ νὰ μὴν ἀναφέρουμε καθόλου τοὺς λογοτέχνες. Καμιά ἄλλη εὐρωπαϊκὴ ἐθνικὴ λογοτεχνία δέν ἔχει νὰ ἐπιδείξει στό διάστημα τοῦ μεσοπολέμου τρία ἀντιπολεμικά μυθιστορήματα μέ τὴν ἔνταση τῆς «Ζωῆς ἐν τάφῳ», τοῦ «Νοῦμερου 31328» καί τῆς «Ἱστορίας ἑνὸς αἰχμαλώτου». Στὴν μεταπολεμικὴ περίοδο, δύσκολα θὰ βροῦμε στὴν Εὐρώπῃ ἄλλο ἐθνικὸ κινηματογράφο ὅπου ὁ διανοούμενος κινηματογραφιστὴς ν' ἀσχολεῖται γιὰ δύο ὁλόκληρες δεκαετίες (1950-1970) σχεδόν ἀποκλειστικά μέ κοινωνικά προβλήματα πού ἔχουν ἀνακηρυχθεῖ σέ ταμποῦ ἀπὸ τὴν Ἐξουσία (ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὴν καλλιτεχνικὴ ἀξία τῶν ἐγχειρημάτων του).

Ὡς τὸ 1970 περίπου, ἡ κοινωνικο-οικονομικὴ καθυστέρηση τῆς Ἑλλάδας καί ἡ ὀξύτητα τῶν πολιτικῶν σχέσεων λειτουργήσαν ἀπὸ μιά ἀποψη εὐεργετικά στό στρώμα τῶν ἀριστερῶν διανοομένων: δυσκόλεψαν ἢ καί ἔκαναν ἀδύνατη

«Προοδευτικὴ διανόηση»: Πόσο προοδευτικὴ καί πόσο διανόηση;

θεωρήσει κανεὶς ὡς συμπτώματα ἀρτηριοσκληρώσεως καί κοινωνικῆς ἀναισθητοποίησης, ἂν οἱ χαρακτηρισμοὶ αὐτοὶ δέν κινδύνευαν νὰ μεταθέσουν τὸ πρόβλημα στό ἠθικὸ ἐπίπεδο καί ἔτσι νὰ ὑποτιμῆσουν τίς διαστάσεις του. Γεγονὸς εἶναι ὅτι ποτὲ ἄλλοτε τὸ φλέρτ τοῦ «προοδευτικοῦ» διανοομένου μέ τὴν Ἐξουσία δέν εἶχε προχωρήσει τόσο πολὺ ὥστε νὰ ἐτοιμάζονται ἤδη τὰ κουφέτα... Δέν εἶναι μόνον ἡ ὅλο καί μεγαλύτερη οικονομικὴ πρόσδεση στὴν κρατικὴ ἐξουσία. Δέν εἶναι μόνον ἡ συστηματικὴ ἐπιζήτηση τῆς εὐνοίας τῶν κομμάτων καί ἡ ἐκμετάλλευση τοῦ μηχανισμοῦ τους γιὰ προσωπικὴ προβολή. Δέν εἶναι μόνον ἡ ἀπόκτηση κοινωνικῶν συνηθειῶν πού χαρακτηρίζουν τὴν ἀρχουσα τάξη. Εἶναι καί ὁ ἴδιος ὁ λόγος τοῦ προοδευτικοῦ διανοομένου, τὸ πού ἀπειθύνεται. Προσέξτε μέ ποιὸν συνδιαλέγεται σήμερα ἡ διανόησή μὲς, ποίους εἶναι ὁ ἀποδέκτης τῶν ὑποδείξεων, τῶν παραινέσεων, τῶν ὁδηγιῶν τῆς: ὄχι ὁ Λαός, ὄχι κάποιο στρώμα ἢ κάποια ὁμάδα ἢ ἔστω κάποια ἀτομικὴ συνειδηση πού βρίσκεται σέ ἀντίθεση μέ τὸ κυρίαρχο σύστημα σχέσεων — ἀλλὰ τὸ Κράτος — πρωτίστως καί κατ' ἐξοχήν! — ἡ Ἐκκλησία, τὰ Κόμματα, τὸ Σχολεῖο, μ' ἄλλα λόγια τὰ κάθε λογῆς παραρτήματα τῆς

μπάματα μιᾶς καινούργιας κοινωνικῆς συνειδησης, πού τώρα πιά διεκδικεῖ τὸ δικαίωμα νὰ ἐκφράζεται καί ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ ἀριστερογενεοῦς διανοομένου.

Γιὰ νὰ καταλάβουμε τὴν καινούργια ποιότητα πού ὑπάρχει στὴν ἐξέλιξη τοῦ στρώματος τῶν Ἑλλήνων διανοομένων, εἶναι χρήσιμο νὰ θέσουμε τὸ ἑξῆς ἐρώτημα: ὑπῆρξε ἄραγε ποτέ «προοδευτικὴ διανόηση»; Στὸ κάτω-κάτω, ὁ ὅρος αὐτός εἶναι σχετικὰ νεόκοπος καί χρησιμοποιοῖται μέ τὴν εὐκολία καί συγκινησιακὴ φόρτιση πού δικαιολογημένα μπορεῖ νὰ φανεῖ ὑποπτος. Μήπως ἄραγε ἡ «προοδευτικὴ διανόηση» εἶναι ἓνας μύθος πού ἐπινοήθηκε τὰ τελευταῖα χρόνια ἀπὸ τὸν Τύπο καί τὰ κόμματα γιὰ τὸν φανακισμό τοῦ κόσμου καί γιὰ τὴ συγκάλυψη διαφόρων σχέσεων, ἀντιθέσεων καί συμφερόντων πίσω ἀπὸ τὸ προσωπεῖο μιᾶς ἐπιπλαστικῆς ἐνότητας; Μήπως ἄραγε δέν ὑπῆρξε ποτέ προοδευτικὴ διανόηση, παρὰ μονάχα προοδευτικοὶ διανοούμενοι ἢ μᾶλλον διανοούμενοι μέ ὀξυμένη εὐαίσθησι ἀπέναντι στά κοινωνικά καί πολιτικά προβλήματα τοῦ καιροῦ τους, ἀλλὰ ὁπωςδήποτε μεμονωμένες περιπτώσεις στό σύνολο τῶν διανοομένων;

Ἐπὶ τοῦτο, πιστεύουμε, δύο βασικά γνωρί-

τήν αποτράβηξή τους σ' ένα φιλντισένιο πύργο, αποκλείοντας έναν αναχωρητισμό κι έφησυχασμό που ίσως είναι αναπόφευκτος για ένα στρώμα που ζει αποκλειστικά από την έμπορεία των προϊόντων της πνευματικής δουλειάς του.

Μετά το 1970 εκδηλώνεται μία μεταστροφή, που απλώνεται με εκπληκτικά ταχύ ρυθμό στο χώρο της άριστερης διανόησης. Η κριτική διάθεση αμβλύνεται. Η προθυμία να λείει κανείς δυσάρεστες αλήθειες χάνεται. Η όνειροπόληση, ή αποδέσμευση από τον κόσμο, ό έσπετισμός, ή εξιδανίκευση και μυθοποίηση του παρελθόντος ή, από την άλλη μεριά, ή ένασχόληση με προβλήματα της χτεσινής κοινωνίας και ή παραβίαση άνοιχτών πυλών γίνονται κυρίαρχες τάσεις στους διάφορους εκπροσώπους αυτού που ονομάζεται «προοδευτική διανόηση». Ίσως πεί κανείς ότι ή αίτια για όλ' αυτά είναι ή σχετική κοινωνική γαλήνη που επικρατεί στην Έλλάδα μετά το 1974, ή ύφεση των κοινωνικών και πολιτικών διεκδικήσεων, ή έπούλωση των τραυμάτων που προξένησε ό έμφύλιος, ή άπογοήτευση πολλών διανοούμενων που στρατεύθηκαν σέ μία ιδεολογία, ή διάλυση των παλιών βεβαιοτήτων, ή κούραση...

Σ' αυτό θά μπορούσε ν' άπαντήσει κανείς ότι ή κοινωνία έχει ανάγκη από την πρωτοποριακή λειτουργία του διανοούμενου ίσα-ίσα σέ περιόδους ρευστότητας και άνακατατάξεων, άφου σέ στιγμές άμεσης άντιπαράθεσης ή πρωτοβουλία περνάει σ' άλλα χέρια και ό διανοούμενος άναλαμβάνει δευτερεύοντα ρόλο. Για τή διανόηση ισχύει αυτό που είπε ό 'Αντόρνο για τή φιλοσοφία: άν είναι ακόμα άναγκαία, είναι μόνο σάν κριτική, σάν άντίσταση κατά της αύξανόμενης έτερονομίας, σάν άνίσχυρη έστω προσπάθεια της σκέψης νά παραμείνει κύρια του έαυτού της και νά έλέγξει τόσο την άντεστραμμένη μυθολογία, όσο και την τυφλά ήττοπαθή προσαρμογή μέ τό μέτρο της ίδιας τους της άναλήθειας?

Πού βλέπουμε σήμερα αυτή την κριτική στάση, αυτή την άντίσταση μέσα στους κόλπους της «προοδευτικής διανόησης»; Στο κάτω-κάτω, ακόμα και στην Έλλάδα του CONSENSUS (ή ίσως κατ' έξοχή σ' αυτήν) υπάρχουν μπόλικά φαινόμενα που θά έπρεπε νά προκαλέσουν την κριτική τοποθέτηση του προοδευτικού διανοούμενου: ό καταναλωτισμός, ή άσφυκτική ζωή στίς μεγαλολόλεις, ή διάλυση των ανθρώπινων σχέσεων, ό άναπροσδιορισμός της πολιτιστικής

μας ταυτότητας, ή άδιαφάνεια των νέων έξουσιαστικών μηχανισμών, ό ραγδαία έξελισσόμενος έλληνικός ρατσισμός (αυτό τό καινούργιο έθνικό «ταμπού»...). Αυτά τά φαινόμενα άποτελούν τό ποιοτικά καινούργιο στοιχείο στην εξέλιξη της ελληνικής κοινωνίας. Κι ώστόσο βλέπουμε τό σύνολο σχεδόν της άριστερης διανόησης άνίκανο ν' άρθρώσει μία στάση άπέναντι σ' αυτά, πέρα από τις γνωστές γενικόλογικές κοινοτοπίες και τ' άναμασήματα.

Άν θέλουμε νά καταλάβουμε γιατί τό κριτικό νυστέρι του διανοούμενου άρχίζει νά στομώνει στή δεκαετία του '70, πρέπει νά ψάξουμε βαθύτερα από την έκδοχή που βλέπει τά αίτια στην έλλειψη κοινωνικών και πολιτικών συγκρούσεων και στην άπογοήτευση για τις άποτυχίες της Άριστερας.

Ψάχνοντας σ' αυτά τά βαθύτερα στρώματα του κοινωνικού και πολιτιστικού γίγνεσθαι, θ' άνακαλύψουμε τουλάχιστο τρεις αίτιες που είναι άμφίβολο άν θά βρισκόταν έστω κι ένας νά ύποστηριξει ότι είναι έπουσιώδεις:

α) 'Ο διανοούμενος γίνεται όλο και περισσότερο επαγγελματίας.

β) 'Ο διανοούμενος έξαρτάται σ' όλο και μεγαλύτερο βαθμό από τό Κράτος.

γ) 'Η άστάθεια του θεσμικού πλαισίου, καθώς και ή ρευστότητα και ό προσωπικός χαρακτήρας των δημοσίων σχέσεων στην ελληνική κοινωνία, αύξανουν αυτή την έξάρτηση, άφου ό διανοούμενος μπορεί νά χάσει άρκετά εύκολα την εύνοια και τά προνόμια που του παραχωρεί ή Έξουσία.

'Ο Β. Βασιλικός, σέ μία συνέντευξη του στό «Άντι», έκανε μερικές πολύ σημαντικές και κρυστάλλινα διαυγείς δηλώσεις: «Σήμερα τά πράγματα είναι πολύ καλύτερα. Τότε (σημ.: στή δεκαετία του '50) τό έπάγγελμα του συγγραφέα ήταν έντελώς άγνωστο, άλλα και ή ίδια του ή κοινωνική ύπαρξη. Θά 'πρεπε τότε νά γράφεις βιβλία και συγχρόνως νά κάνεις και κάτι άλλο... τό αίτούμενο για μένα, τριάντα χρόνια, ήταν νά υπάρξει κάποτε αυτό τό έπάγγελμα».

Τό αίτημα δέν ήταν μόνο του Βασιλικού, άλλα και της συντριπτικής πλειοψηφίας των άριστερων διανοούμενων. Στα πρώτα χρόνια της δεκαετίας του '70, ή γρήγορη οικονομική ανάπτυξη, ό άλλαγές στην κοινωνική διαστρωμάτωση, ή μαζικοποίηση των μέσων επικοινωνίας, οι καινούργιες τεχνικές δυνατότητες προβολής και έκφρασης δημιούργησαν μία νέα κατάσταση για τους Έλληνες διανοούμενους. Σέ μία κοινωνία σχετικής εύμάρειας, που καταναλώνει κουλτούρα, μπορούσαν πιά νά διεκδικήσουν άπαιτητικά τό μερίδιό τους από τον κοινωνικό πλούτο και νά διαπραγματευθούν την άνοδό τους στην κοινωνική κλίμακα. Ίδιαίτερα για τους άριστερους διανοούμενους ό πειρασμός ήταν ακόμα έντονότερος: όντας οι πνευματικοί διαχειριστές μιās ύπόθεσης καταξιωμένης στά μάτια του λαού, άνακάλυπταν ξαφνικά ότι, έπειτα από μία ζωή γεμάτη στερήσεις και διώξεις, μπορούσαν νά επιβληθούν κοινωνικά και νά γευθούν πρωτόφαντα προνόμια. Τό καθεστώς του Παπαδόπουλου, στην τελευταία φάση του, ήταν άρκετά διορατικό ώστε νά μή τους άποκλείσει έντελώς τή δυνατότητα νά έπωληθούν από τις νέες εξελίξεις και νά τους αφήσει νά πάρουν μία πρόγευση από τά όσα θά γεύονταν μετά την άποκατάσταση της δημοκρατίας. Θά ήταν ύπερβολικό άν ζητούσε κανείς από αυτούς μαζική και διαρκή άποχή...

Και, από την πλευρά τους, καλά έκαναν. Μόνο που, άν ό διανοούμενος μπορεί νά γίνει επαγγελματίας, ή κοινωνική κριτική δέν μπορεί νά γίνει επαγγελματική. Τό αίτημα του διανοούμενου νά έχει επαγγελματική αυτοτέλεια σημαίνει, άνάμεσα στ' άλλα, ότι, όταν οι νόμοι της άγοράς δέν μπορούν νά καλύψουν τις επαγγελ-

ματικές του άνάγκες, πρέπει νά παρέμβει προστατευτικά τό Κράτος. Και είναι γνωστό ότι ούτε ή άγορά (δηλαδή τό «πλατύ κοινό») ούτε τό Κράτος συμπαθούν ιδιαίτερα την κριτική και τις άπομυθοποιήσεις... Και όταν, όπως συμβαίνει στην Έλλάδα, οι δοσοληψίες μέ τά κέντρα έξουσίας είναι πιά πολύ ζήτημα προσωπικών σχέσεων παρά θεσμικής κατοχύρωσης, καταλαβαίνει κανείς πόσο έξαρτάται ό επαγγελματίας διανοούμενος από την καλή θέληση των ισχυρών...

Όταν ούτε τό Κράτος ούτε ή άγορά ίκανοποιούν τις βιοτικές άνάγκες του διανοούμενου που θέλει νά θεωρεί τον έαυτό του επαγγελματία, τότε πρέπει νά στραφεί σέ άλλες πηγές οικονομικής στήριξης της επαγγελματικής του δραστηριότητας.

Λόγου χάρη στό Ίδρυμα Φόρντ...

Τό 1974 ή «προοδευτική διανόηση» γιόρτασε τή μεγαλύτερη της νίκη από τότε που ύπάρχει μέ εισαγωγικά. Ήταν μία νίκη που άφοβα μπορεί νά χαρακτηριστεί άθλος. Η νίκη αυτή δέν ήταν ή άποκατάσταση της δημοκρατίας, δέν ήταν ή νομιμοποίηση των κομμουνιστικών κομμάτων, δέν ήταν ή δικαίωση του άγώνα της προοδευτικής παράταξης. Ήταν ή έπιτυχία της όχι μόνο νά ξεπεράσει τον σάλο που δημιούργησε τά τελευταία χρόνια της δικτατορίας ή ύπόθεση Φόρντ, άλλα και νά «βγει λάδι».

Ήταν μία έποχή που άρκετοι πρωτόγονοι έπέμεναν ακόμα νά βλέπουν τό ρόλο του διανοούμενου «ήθικιστικά». Σήμερα ή ιστορία αυτή δέν θά έκανε (και δέν κάνει) πιά ιδιαίτερη αίσθηση. Όμως στά πρώτα χρόνια της δεκαετίας του '70 ή κοινή γνώμη ήταν ακόμα πολύ ευαίσθητη σέ ζητήματα όπως ή χρηματοδότηση προοδευτικών διανοούμενων από ένα Ίδρυμα περιβόητο για τις σχέσεις του μέ τις άμερικανικές μυστικές ύπηρεσίες και για τό ρόλο του στίς ύπανάπτυκτες χώρες. Και είχε συγκλονισθεί από την άποκάλυψη ότι ένα εκπληκτικά μεγάλο ποσοστό από κορυφαίους προοδευτικούς διανοούμενους όλων των κλάδων χρηματοδοτούνταν από τό Ίδρυμα Φόρντ. Οι σχετικοί κατάλογοι που έχουν δημοσιευθεί κατά καιρούς είναι έξαιρετικά εύγλωττοι. Ύπηρεσαν φωτεινές έξαιρέσεις, που κάποτε θά πρέπει νά κερδίσουν μία θέση στην πνευματική ιστορία μας, έστω και μόνο για τό «όχι» που ξεστόμισαν σέ συνθήκες πολύ δύσκολες γι' αυτούς. Όμως ή κατοπινή εξέλιξη άπόδειξε πώς όχι μόνον ήταν μειοψηφία, άλλα και άντιπροσώπευαν μία στάση ξεπερασμένη από τά πράγματα...

Ήταν άφελείς όσοι ισχυρίστηκαν ότι οι κορυφαίοι διανοούμενοι που έγιναν ύπότροφοι της Φόρντ έγιναν και πράκτορες των Άμερικανών. Τό ένδιαφέρον σ' αυτή την ύπόθεση είναι, ίσα-ίσα, ότι κανένας τους δέν έγινε πράκτορας. Άντίθετα, έξακολούθησαν νά είναι άριστεροί διανοούμενοι. Άπλως, μέ την πράξη τους ύπογράμμισαν την άπόφασή τους νά είναι επαγγελματίες διανοούμενοι. Νά διαχωρίζουν, δηλαδή, την επαγγελματική τους πρακτική από τις προσωπικές τους πεποιθήσεις — όπως θά τό διατύπωναν οι ίδιοι.

Μόνο που αυτές οι καντιανές διχαστασίες σπάνια διατηρούνται τόσο καθάρεις στην πράξη. Και ή ιστορία δίνει πάντα δίκιο στή «χυδαία» μαρξιστική θέση ότι, όταν τό είναι βρίσκεται σέ διάσταση μέ τή συνείδηση, την τελευταία λέξη την έχει πάντα τό είναι.

Άλλά μ' αυτό θ' άσχοληθούμε στό έπόμενο τεύχος.

Δημοσθένης Κούρτοβικ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. «Τό Βήμα της Κυριακής», 16.12.1979.
1. Th. Adorno, *Σέ τί χρησιμεύει ακόμα ή φιλοσοφία*, μετάφρ.: Παύλου Σούρλα, εκδ. Έρασμος, Άθήνα 1975.
3. «Άντι», 8.12.1983.

